

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

15'inci Toplantı

11 Kasım 2022 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- Mesleki Yeterlilik Kurumu
- Sosyal Güvenlik Kurumu
- Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz'ın, İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün bütçe üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

15'inci Toplantı

11 Kasım 2022 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.10'da açılarak üç oturum yaptı.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının,
Mesleki Yeterlilik Kurumunun,
Sosyal Güvenlik Kurumunun,
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünün,
Görüşmeleri tamamlandı;

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının,
Mesleki Yeterlilik Kurumunun,
2023 yılı bütçeleri ve 2021 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz, İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün bütçe üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 15 Kasım 2022 Salı günü saat 10.00'da toplanmak üzere saat 20.29'da toplantıya son verildi.

11 Kasım 2022 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.10

BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 15’inci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporu, Mesleki Yeterlilik Kurumunun bütçe ve kesin hesabı, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünün Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Şimdi, sunumlarını yapmak üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim ama öncesinde, Bakan Yardımcılarımızdan başlayarak Komisyonumuza gelen bürokratlarımızı tanımak istiyorum.

Önce Bakan Yardımcılarımıza söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

*1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri**

a) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

b) Mesleki Yeterlilik Kurumu

c) Sosyal Güvenlik Kurumu

ç) Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, şimdi sözü size bırakıyorum sunumlarınızı yapmak üzere.

Yarım saat süreniz vardır.

Buyurunuz lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Kıymetli Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, kıymetli basın mensupları; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın 2023 mali yılı bütçesi hakkında söz almış bulunuyorum. Hepinize ilginizden dolayı saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

* (1/286) ve (1/285) esas numaralı Kanun Teklifleri 21/10/2022 tarihli 3’üncü Toplantı Tutanağı’na eklidir.

Biliyorsunuz, 2023'e girerken hem dünya konjonktürü açısından hem de Türkiye'de yaşanan ekonomik ve sosyal sorunlar açısından oldukça zor şartlarla karşı karşıyayız. Elbette bunda birçok faktörden söz etmek mümkün. Bunların arasında pandemi sonrasının meydana getirdiği dünyadaki ulaştırma sisteminde, ürün zincirlerinde, ulaşım zincirlerinde, özellikle üretim için zorunlu olan ham maddelerin tedarikinde yaşanan sorunlar ve bunun Türkiye'ye yansımaları yanı sıra Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu sorunları da göz önünde bulundurmak gerekir. Tabii, uluslararası konjonktürün ekonomik boyutu kadar uluslararası siyasetin de bölgemiz üzerindeki etkilerinin meydana getirdiği baskıları, bunun ekonomik ve sosyal maliyetlerini de dikkate almak gerekir. O açıdan baktığımız zaman, dünyadaki konjonktürün Türkiye'ye yansıyan en önemli sonuçlarından biri döviz fiyatlarındaki dalgalanmalar, bunun ekonomik maliyetleri; tabii, hepimizin içinde olduğu, her gün başka sorunlara sebep olduğu için karşı karşıya bulunduğumuz enflasyonist ortam ve enflasyonun meydana getirdiği hayat pahalılığı ve onunla mücadele. Tabii, ekonomik politikalar, bütün bu sorunların aşılması için bize büyümeyi sürdürmek gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Amerika Birleşik Devletleri gibi 20 trilyon dolarlık bir ekonominin, işte, Almanya başta olmak üzere Avrupa'nın bildiğimiz ülkelerinde yaşanan... Mesela Almanya'da yüzde 30'un üzerinde üretici fiyatlarında bir artış meydana geldi, bunlar giderek artacak, öyle anlaşılıyor ki Avrupa bir resesyona doğru gidiyor; bu konjonktürün bu kış şartlarında, savaşın da etkisiyle daha da olumsuz sonuçlar doğurması konusunda tahminler var ve bu tahminlerin de güçlü verilere dayandığını görüyoruz. Dolayısıyla, bunların Türkiye üzerinde tesirlerinin, tahribatının da artacağını söylemek mümkün. Bütün bunlar karşısında uygulanacak ekonomik politikalar üzerinde fazla durmak istemiyorum ama büyümeden vazgeçerek bunları aşmanın mümkün olmadığını hepimiz biliyoruz çünkü Türkiye küçülerek, ekonomiyi soğutarak bunlara cevap vermeye kalktığı zaman karşılaşılabilecek sorunları tahmin edebiliriz. Bunların en başında, işsizlik daha da artacaktır, üretimdeki durgunluğun yol açacağı birçok yeni sorunla karşı karşıya kalacağız ama Türkiye gibi nispeten genç nüfusu olan bir ülkedeki işsizlik probleminin, yüzde 10'larda olan işsizlik probleminin çok daha yukarılara çıkması başlı başına bir sorun kaynağı olacaktır. Onun için, büyüyerek, üretime dayanarak bu sorunu aşmak mecburiyetindeyiz. Tabii, onun da şartları var -aramızda iktisatçı olan arkadaşlarımız var, onlar da bilirler- mutlaka talepteki artışın üzerindeki bir büyümeyi gerçekleştirmek mecburiyetindeyiz. Bunu gerçekleştirdiğimiz zaman ihracat yoluyla dışarıdan değer transfer ederek enflasyona karşı ekonomik büyümeyi bir silah olarak kullanabiliriz. Bu mümkün, bunu ne kadar başaracağız? Başaracağımıza inanıyorum, ne kadar başaracağımızı önümüzdeki zaman dilimi içerisinde yaşayarak göreceğiz.

Tabii, Çalışma Bakanlığı olarak bizim işimiz bu ekonomik konjonktürü dikkate alarak, bunun meydana getirdiği sorunları dikkate alarak bu süreci yönetmek yani bu sürecin çalışma hayatı üzerindeki olumsuzluklarını, sorunlarını sosyal politikalarla destekleyerek yönetmek. Bunun için elimizde bazı imkânlar var. Bu imkânlar nedir? Türkiye'nin bir defa bir sosyal devlet olarak... Türk toplumunun büyük kabul gördüğü bir uygulama alanıyla Anayasa'mız tarafından da tanımlanmış sosyal devletin imkânlarıyla bu sorunları çözeriz. Nedir o imkânlar? O imkânlar... Başlı başına bizim çalışanları koruyacak muhtelif müesseselere sahibiz; bunların başında toplu sözleşme gelir. Çalışma, emekçilerin çalışma süreci içerisindeki sorunlarını çözecek araçlarından biri toplu sözleşme düzenidir. Demokrasiler, toplu sözleşme mekanizmasının etkin işlediği rejimlerdir. Çok şükür, bizim ülkemizde de toplu sözleşme mekanizması güçlü bir şekilde işlemektedir. Burada karşılaştığımız en önemli sorun -biraz sonra onun üzerinde duracağım- sendikalaşma oranının düşük olmasıdır, yüzde 15'in altında olmasıdır; bu ciddi bir sorundur. Bunun artırılması için de bir projemiz var. O projenin dışında da sosyal politika destekleriyle sendikalaşmayı, her aşamada sendikalaşma oranını artıracak tedbirleri ve uygulamaları gerçekleştiriyoruz, bunlardan örnekler vereceğim.

İkincisi, sosyal devletin imkânı, bizim sosyal diyalog mekanizmalarını kullanmamızdır. Biz, bu süreç içerisinde yaklaşık iki yıldır -iki yıla doğru gidiyoruz- Bakanlıktaki görevimiz boyunca bütün sendikalarımızla, onların siyasal eğilimleri, benimsedikleri siyasal ideolojileri ne olursa olsun bütün sendikalarımızla, konfederasyonlarımızla, en küçük sendika da dâhil hepsiyle görüşerek, onların taleplerini dikkate alarak hatta bazı münferit sorunları, işte, bilmem, falan fabrikada bir sorunla karşılaştıkları zaman, o fabrikadaki sorunun üstüne giderek o sorunları çözmeye çalıştık. Bunu Bursa'dan Ağrı'ya kadar -burada şahit olan arkadaşlarımız da vardır- işverenlerimizle görüşerek hatta işverenler eğer bizim sosyal hukukumuzla, mevzuatımıza uymuyorlarsa onları baskı altına alarak yani demokratik mekanizmayı işleterek bu sorunların, münferit sorunların çözümüne kadar bu sosyal diyalog meselesini etkin bir şekilde sorun çözücü bir mekanizma olarak değerlendirmeye çalıştık.

Tabii, endüstri ilişkileri sistemi, işçi-işveren ve devlet arasındaki ilişkilerin sağlıklı işlemesine dayanır. Demokratik sistemin en önemli güçlerinden biri endüstriyel ilişkiler sistemindeki bu bizim üçlü temel dediğimiz veya sacayağı denilen mekanizmayı iyi bir şekilde işletmesine dayanır. Burada elbette ki işçi ve işveren arasında mücadele demokratik sistemin bir parçasıdır. Orada mücadeleyi savaş olarak görmemek lazım; mücadele, elbette, işçilerin ve işverenlerin kendi çıkarlarını maksimize edecekleri bir noktada uzlaşmaya demokratik sistemde dönüşür. Yani biz buna çatışma ve uzlaşma, diyalog, çatışma ve uzlaşma... Bu mekanizmaların biri eksik olduğu zaman, endüstri ilişkileri sistemi yürümez, orada sorunlar yaşanır. Dolayısıyla, biz bunu yürütecek bütün imkânları işçilerimizle, işverenlerimizle birlikte devlet olarak sürdürmeye çalışıyoruz. Bu bakımdan, tabii, özellikle enflasyonist ortamda ücret politikaları önem kazanmaktadır. Bizim geçtiğimiz dönemde işçi sendikalarımızla yaptığımız toplu sözleşmede, kamu işçileri adına yaptığımız toplu sözleşmede enflasyon, aldığımız ücret, zam oranlarını kısa bir süre içerisinde tahrip etmiştir fakat buna karşı tedbirimiz nedir? Enflasyon farkını vermektedir. Biz de sadece enflasyon farkını vermedik, o enflasyon farkına kendi şartları içerisinde bir refah payı ekleyerek onu gerçekleştirdik. Dolayısıyla, kamu işçilerinin ücretlerini, diğer sosyal haklarını düzenleyen uygulamalar gerçekleştirdik. Mesela, en son yaptığımız şeylerden birisi, kamu işçilerinde yemek parasını örnek vereyim, 17 liraydı, onu 55 lira yaptık, 55 lira yaptık.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – 51 lira.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – 55 lira yaptık, olabilir, yanlış. Ama 55 yaptık.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Biz 100 lira olarak teklif ettik.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – İlk talep oydu, sonra TÜRK-İŞ 55'te ısrar etti. 55'te imzaladım, bakarım tekrar, benim mi yanlışım var yoksa metne mi yanlış geçmiş. Netice itibarıyla, bu örnek veya başka örnekleri de verebilirim, birçok şeyde enflasyonist şartları dikkate alarak bu düzenlemeleri gerçekleştirdik ve gerçekleştirmeye devam ediyoruz çünkü çerçeve protokol bize -çerçeve protokol anlaşması yapıyoruz önce biliyorsunuz- ek protokollerle karşı karşıya kaldığımız sorunların aşılmasına bize imkân vermektedir.

Netice itibarıyla, ücret politikalarının esas hedefi reel ücretlerdeki erimeyi önleyecek müdahalelerin yapılabilmiş olmasıdır. Biz bunu -biliyorsunuz- asgari ücretle de gerçekleştirdik. Geçtiğimiz sene ben buraya girerken bugünkü gibi bazı arkadaşlarımızın elinde pankartlar vardı, küçük pankartlarıyla bazı taleplerde bulunmuşlardı. Arkadaşlarımızdan burada olan milletvekili arkadaşlarımız vardır. Talepleri "Asgari ücret 5 bin lira olsun."du. Şu anda asgari ücret 5.500 lira oldu.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Enflasyon böyle değildi ama.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Tabii ki zaten onun için değiştirdik, onun için değiştirdik. Bir gerçeği anlatmak için söylüyorum, 5.500 lira oldu. Neden oldu? Enflasyona karşı duyarlı olduğumuzu göstermek için. Temmuzda enflasyona karşı ücretleri koruyucu bir düzenleme söz konusu değildi ama temmuzda reel ücretlerdeki erimenin ortaya koyduğu tabloyu görünce buna bizim müdahale etmek gerekliliği ortaya çıktı, onu düzenledik. Şimdi de aynı şeyleri yapacağız. Sizin beklentiniz nedir bilmiyorum ama bugün asgari ücretle ilgili bir şey göremedim ama emin olun, asgari ücreti enflasyonun karşısındaki enflasyonun ücretleri, reel ücretleri geriletken etkisini ortadan kaldıracak bir asgari ücret uygulamasını gerçekleştireceğiz. Aralığın ilk haftasında da biliyorsunuz, Asgari Ücret Komisyonunu toplayacağız. Benim davetimle başlayan bir çalışma oluyor, toplayacağız, işçi ve işveren arkadaşlarımızla, onların temsilcileriyle bunu gerçekleştireceğiz ama herkes şunu bilsin ki Türk emekçilerini, Türkiye'nin emekçilerini enflasyon karşısında koruyacak sosyal devlet duyarlılığıyla işe başlıyoruz ve işlerimizi bu anlayışla sürdürüyoruz.

Evet, enflasyon her gün aşındırıyor. Burada bizim çok önemli bir noktada durmamız lazım. O da şu: Asgari ücret veya diğer ücret düzenlemelerinin enflasyonu bir sarmala dönüştürmeyecek bir düzende kalması. Onun ekonomik kriteri nedir? Onun ekonomik kriteri -arkadaşlarımız bilirler- şudur: Emegın verimliliği ile reel ücretlerin belirlenmesi arasındaki ilişkiyi kurmaktır yoksa enflasyon- ücret sarmalı büyüyerek devam eder. O sarmala bizim imkân vermememiz lazım ama burada temel siyasetimizin emegın tahrir edilmesinin önüne geçmektir.

Tabii, sendikalaşma sürecinden bahsettim. Sendikalaşmaya karşı maalesef Türkiye'de çok büyük bir karşı tavır vardır işverenlerde. Özellikle küçük ve orta işletmeler, bunlar daha çok tüccar ve ticaret sermayesinden ya da esnaf ailelerden gelen işletmeler, işte Türkiye'nin ekonomik değişimine paralel olarak küçük kapitalist işletme modelinde ortaya çıkmış kuruluşlardır. Bunlarda ciddi sorun şudur: Sendikalaşmayı negatif bir şey olarak görmektedirler. Sendikalaşmanın, emegın hakkını koruyan, çalışanların emegını değerlendiren bir kurum olduğunun farkında değillerdir. Tarımsal toplumlarda böyle bir geri zihniyet değişim sürecinde hızlı bir şekilde ortaya çıkabilir ama buna karşı biz aktif mücadele ediyoruz. Sendikalaşmayı, sendikal örgütlenmeyi destekliyoruz; iş yeri bazında destekliyoruz, genel siyaset olarak destekliyoruz. Buna şimdi, bir de geçen dönemde de bahsetmiş olmam lazım bir hazırlık yapıyorduk, bu hazırlığı tamamladık. Türkiye çapında 600 iş yeri beyaz bayrak uygulamamızdan faydalanacak hâldedir. Beyaz bayrak uygulamasının esas şudur: İşverenlerin devlete borcu olmayacak, bize prim borcu olmayacak, işten adam atmamış olacak, bu konuda ceza almamış olacak. Yani birtakım kriterlerimiz var. O kriterleri sağlayan 600 civarında iş yeri var. Önümüzdeki günlerde bir törenle onlara beyaz bayrak vereceğiz. Tıpkı otellerdeki mavi bayrak gibi; temiz otel, temiz sahil anlamına geliyor o, bizim de temiz iş yeri; örgütlü iş yeri, düzgün iş anlamını taşıyan bir beyaz bayrak uygulamamız olacak. Burada, birçok teşvik vereceğiz, kolaylık sağlayacağız. İşverenlerin kamu projelerinden faydalanmalarında kolaylık sağlayacağız ama bir de onların beyaz bayrak aldıkları, iş yerlerinde sendikal örgütlenmeye destek oldukları ya da saygı duydukları için onlara bir de prim desteği sağlayacağız. Bunun özellikle orta işletmelerde sendikalaşmaya karşı negatif tavrı kıracağını düşünüyorum.

Tabii, çalışanlarımız, sadece işçilerimiz değil bir de kamu personeli var. Kamu personeliyle de orada biliyorsunuz yüzde 70'in üzerinde bir sendikalaşma oranı var. Orada da sendikalarımızla toplu sözleşme mekanizması ve onun dışındaki diyaloglarda onların taleplerini dikkate alarak kamu çalışanlarının sosyal haklarını, ekonomik haklarını düzenleyecek çalışmalar yapıyoruz fakat bizim kamu personel sistemimizde bazı sorunlar var, hepimizin bildiği sorunlardır bunlar. Mesela, sözleşmeliler var. Bu sözleşmeliler oldukça sorunlu bir iş ilişkisiyle çalışıyorlar. Kamuoyuna da yansımıştır, oradan bilineceği gibi sözleşmeli personelin çalışma şartlarını değiştirmeyi düşünüyorum. Şu anda o çalışmamızı

tamamladık. Tahmin ediyorum önümüzdeki hafta veya bu ayın içerisinde onu uygulamaya geçireceğiz. Ne yapacağız? Onları kadrolu hâle getireceğiz. Devlette çalışan, sözleşmeli vesaire... İnanır mısınız 32 çeşit sözleşmeli personel uygulaması var. Geçmişte, işte çeşitli devlet bakanlıkları var, hepimiz hatırlarız o dönemi işte, bir bakan, bir bakanlar kurulu kararıyla şöyle bir sözleşmeli icat etmiş, böyle bir sözleşmeli icat etmiş. Bizim, Faruk Bey, kamu personel sistemini o dönem yöneten genel müdürlerden birisi, konuyu da personel meselesini de çok iyi bilir. Oturduk, çalıştık, bu konuda, bu sorunu çözmeye karar verdik, sorun çözümlenmesi aşamasındadır. Evet, devlet çok özel adamlara ihtiyaç duyabilir. Yani nitelikleri, diyelim ki Aziz Sancar Bey'i getireceğiz, Türkiye'de çalıştıracamız bir konuda. Aziz Bey'i mevcut personel sistemiyle çalıştıramayız. Oradaki özel sözleşmeyi anlayabiliriz. Yine KİT'lerde benzeri nitelikli insana ihtiyaç duyuluyor, nitelikli emeğe ihtiyaç duyuluyor, onu çalıştırabiliriz ama 32 çeşit olmaz bu. Dolayısıyla kamudaki bu dağınıklığı, bu sözleşmeli personelin iş güvencesinin zayıflığı algısı var her şeyden önce. Bunu ortadan kaldıracak bir düzenlemeyi önümüzdeki günlerde, bu ay içerisinde bitireceğiz. Zaten toplu sözleşmemize koymuştuk, toplu sözleşmeye onu 3+1 şeklinde, üç yıl çalışıp 4'üncü yılda kamu haklarına sahip olması şeklinde koymuştuk, onda şimdi daha ileri bir adım atıyoruz. İnşallah, uygulama Meclise geldiği zaman da -çünkü Meclise gelmesi gerekiyor tabii ki- onu, bütün... Buradan söyleyeyim ki bu ay içerisinde o sorunu çözeceğiz.

Değerli Başkanım, kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım; tabii, bizim çalışma alanımızda özellikle iş gücünün niteliğinin geliştirilmesi, istihdam şartlarının yaratılması fevkalade önemli bir meseledir. Bu konuda bizim en önemli kurumsal varlığımız İŞKUR. İŞKUR bünyesinde bu konuda çeşitli çalışmalar var, geleneksel çalışmalar var yani yıllar önce başlamış çalışmalar da var. Bu çalışmaların şartlarını değiştirdik çünkü bunlardan "işbaşı eğitimi" diye bir çalışma var -onu "İEP" diye kısaltıyor bizim arkadaşlar- o çok istismar edilmiş. Bazı kuruluşlar oradan eğitim için sürekli personel almışlar, onları hemen işten çıkarmışlar, bir daha almışlar, bir daha almışlar. O kuruluşları tespit ettim, onları yasakladım, bu programlardan faydalanmalarının önünü kestim. Ama bundan sonra reel olarak istihdam yaratıcı bir eğitim modeli hâline getirdik işbaşı eğitimini. Dolayısıyla, bu konuda belki sizlere de geliyordu: "İşte, bize eğitim imkânı vermiyorlar, bizim personel almamızı engelliyorlar." O kuruluşlar, böyle problemlili kuruluşlardır; tespit ettik, onların rakamları var, bizden aldıkları paralar var ve sürekli işçi devri yaparak, personel devri yaparak, işten atarak bu konuyu istismar etmişler. O istismarlara bütün kapıları kapattık. Ümit ediyorum, bunun, işbaşı eğitimin işe yerleştirmede daha fonksiyonel olmasını sağlayacağız.

İkinci bir uygulama var, onu da hepimiz biliyoruz, Toplum Yararına Çalışma Programı. Toplum Yararına Çalışma Programı'nın da şartlarını yeniden düzenledik, onun da istismara açık bir tarafı vardı. Yani ne ürettiği belli olmayan, gerçekten toplum yararına bir fayda sağlayıp sağlamadığı ölçülmeden, bir kriteri olmadan yapılan birtakım düzenlemeler vardı. Tabii, bunlar denenerek öğreniliyor. Bunların hepsinin şartlarını, ne kadar fayda üretilip üretilmediklerini çalıştık, ona göre bunun da şartlarını yeniden düzenledik. Bunu da olağan dışı şartlarda yani bir istihdam modeli olmaktan çok, olağan dışı şartlarda, işte, geçtiğimiz yıl pandeminin meydana getirdiği sorunların aşılmasında, ondan sonra, şimdi, işte, yangın, orman yangınları, ne bileyim, işte, maden kazası vesaire gibi böyle olağan dışı durumlarda; bir de gerçekten toplum yararına fayda üretilecek bir çalışmayı gerektiren durumlarda Toplum Yararına Çalışma Projesi'ni sınırlandırdık ve bu çerçevede kamu kaynaklarıyla -ki işsizlik sigortasının parası kullanılmaktadır, işçilerin parasıdır bu, emekçilerin parasıdır- bu parayla gerçekten bir sosyal değer üretilmesini sağlayacak bir hâle getirdik.

Aktif iş gücü programları içerisinde daha önce olmayan, Gaziantep'te, Bursa'da, İzmir'de, birçok sanayi şehrimizde ve Türkiye'nin bütün sanayi şehirlerine yayacağımız yeni bir istihdam projesini uygulamaya soktuk. "Üretim Sürecine Katılım Projesi" adını verdiğimiz bu projede biz işverenlere

diyoruz ki: “Bunun parasını, kaynağını özellikle uluslararası fonlardan bulduk.” Biliyorsunuz, bütün kamu kuruluşları uluslararası fonları kullanıyorlar. Bunlar muhtelif faydalar üretiyor olabilir ama bizim alanımızda istihdam üretmesi lazım. Yani işte, eğitim, eğitim, eğitim, birçok eğitim projesi yapılıyor, özellikle de işte, bitmeyen eğitim projelerine bu kaynaklar aktarılıyor; daha önce de benzeri uygulamalar var, bunları da küçümsemediğimi söylemek isterim. Ama bizim işimiz, istihdam yaratmak, istihdam yaratılmasına katkı yapacak bir şekilde bu paraları kullanmak, bu fonları değerlendirmek çünkü bu fonların içerisinde Türkiye'nin de katkısı var yani hibe paralar değil bunlar. Onun için, Üretim Sürecine Katılım Programı çerçevesinde bu projeleri istihdam yaratacak bir şekilde kullanmaya başladık. Dediğim gibi, önümüzdeki günlerde Konya'da, Kayseri'de, Denizli'de, Adıyaman'da, Erzurum'da, Maraş'ta birçok şehrimizde -başta ağırlıklı olarak sanayileri yüksek olan şehirler olmak üzere- bunu yaygınlaştırıyoruz. Şu anda birçok yerde başlattık, İstanbul'da -onu söylemeyi unuttum- başlattık. Dolayısıyla, Üretim Sürecine Katılım Projesi'nin esasları şu; işverene diyoruz ki: “Sen, farklı düzeylerde yani eğitimsiz, sadece ilköğretim, lise ve dengi okullar, özellikle meslek eğitimine sahip olan okullar, bir de yükseköğretim -çeşitli uzmanlık alanlarında meslek okulları da dâhil olmak üzere- bitirmiş niteliklerdeki emeği al, istihdam et, bunun üç ya da altı aylık parasını biz verelim, bütün sigorta primlerini vesairesini biz yatıralım. Arkasından üç ay için aldığın bu insan için, en az bir yıl iş garantisi ver. Altı aylık bir eğitim gerekiyorsa -İstanbul'da özellikle ileri teknolojilerde işbaşı yaptırdık bu arkadaşlara- o projelerden altı ay verelim bu parayı ama onun için de en az iki yıl istihdam garantisi ver.” Bu proje başarıyla gidiyor, İstanbul'daki bütün şeylerin istihdam edileceğine ve uzun vadeli istihdam edileceğine dair sözleşmeler yapıldı. Dolayısıyla, bu bir istihdam modeli olarak hem de eğitilmiş iş gücünün, farklı düzeylerde -üniversite mezunları da var onların içinde- işgücünün işe başlamasını sağlayan bir projeye dönüştürdük. Ben bunun daha da geliştirilerek, önümüzdeki yıllarda daha da yaygınlaştırılarak bu projenin faydalı olacağını düşünüyorum. Bu sene için yaklaşık 50 bin kişiyi kapsayacak bir proje ama zaman azaldı, muhtemelen önümüzdeki yılın ilk aylarına da sarkacak.

Kıymetli Başkanım, değerli arkadaşlar; pasif iş gücü politikalarımıza baktığımız zaman... Tabii, burada en önemlisi pasif iş gücü politikaları, biliyorsunuz, iş sürecinin dışında kalan durumlarda işçilerimiz başta olmak üzere, emekçilerimize yaptığımız destek ödemeleridir, işverenlere, işletmelere yapılan destek ödemeleridir. Biz, bunları pandemi sürecinde çok yoğun yaşadık; işte, nakdi ücret desteği, Ücret Garanti Fonunun uygulamaları, kısa çalışma ödeneği -kısa çalışma ödeneğine 36 milyarın üzerinde, 37 milyara yakın para ödendi- işsizlik ödeneği yine; bu pasif iş gücü politikalarımız devam ediyor. Bugün de herhangi bir zorluk durumunda zaten İşsizlik Sigortası Fonu'muz devam ediyor. İşsizlik Sigortası Fonu'nun başka maksatlarla kullanılmasını -biraz önce anlattığım politikadaki değişikliklerle- özellikle disiplin altına aldığımızı ifade etmek isterim. Dolayısıyla, pasif iş gücü politikalarında da emekçileri desteklemek önceliğine sahibiz.

Burada şu vurguyu tekrar belirtmek isterim, bunu başka yerlerde de söyledim, sadece işçi toplantılarında değil, işverenlerle yaptığım görüşmelerde de söyledim: Türkiye Cumhuriyeti, sosyal devlettir. Anlamı şudur: Biz, işverenlerimize düşman değiliz, sermayeye düşmanlık yapmayız ama sermayenin emekçi düşmanlığı yapmasına da müsaade etmeyiz, bunu bir ilke olarak... Sermayenin emekçi düşmanlığı yapmasının karşısında Türkiye Devleti vardır, Türkiye'nin hukuku vardır. Türkiye'nin sosyal devlet kimliği... Cumhuriyetin başından itibaren bu hassasiyet vardır. Tabii, zor şartlardaydık cumhuriyetin kurulduğu yıllarda, fert başına düşen milli gelirin 58 dolar olduğu zamanlarda bunun uygulanma şekli farklıdır, bugün daha farklıdır. Bugün imkânlarımız gelişmiştir, daha etkin bir şekilde bu yaklaşımı benimsediğimizi sizlerle paylaşmak isterim.

Tabii, bizim Bakanlığımızın bünyesinde en önemli hizmetlerimizden birisi, Sosyal Güvenlik Kurumu ve sosyal güvenlik hizmetlerinin sunulmasıdır. Biliyorsunuz, Sosyal Güvenlik Kurumu 2 temel fonksiyon üzerine kurulmuştur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, normal süreniz sona erdi. On beş dakika ek süre veriyorum, toparlarsanız sevinirim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Çok teşekkür ediyorum.

Demek ki zamanı iyi kullanamıyorum Sevgili Başkanım; bu, hoca alışkanlığıdır biraz.

2 alanda gerçekleştiriyoruz: Biri, doğrudan doğruya emeklilerimizi veya emeklilik şartlarını, sosyal güvenliği sağlayacak bir fonksiyon. Diğeri de sağlık sistemi yani Sağlık Bakanlığının ürettiği hizmeti biz sosyal güvenlik sistemi içerisinde satın alıyoruz, hizmet satın alıyoruz Sağlık Bakanlığından. Dolayısıyla, sağlık giderlerimiz ve sosyal güvenlik giderlerimiz bizim bütçemizin önemli kalemlerinden biridir.

Geçtiğimiz yani içinde bulunduğumuz, daha doğrusu sona erecek 2022’de 952 milyar Sosyal Güvenlik Kurumunun, SGK’nin geliri var, 1 trilyon 40 milyar da gideri var. 88 milyar açığımız var fakat bu açık dikkate alındığı zaman, rakamsal olarak bakıldığı zaman, nominal olarak bakıldığı zaman çok büyük bir açık görünüyor. Öncelikle şunu hatırlatayım: Bizim gelirin gideri karşılama oranı yüzde 91’dir, oradan bakmak lazım, bir de millî gelire oranına bakmak lazım. Rakamlar önünüzde var, dolayısıyla burada çok ciddi bir sorun yok ama burada bilinmeyen bir şey var, onun altını çizmek isterim: Biz birkaç yıldır uygulanan, önümüzdeki yıl çıkmayı düşündüğümüz götürü bütçe uygulamasıyla bunun içerisinde Sağlık Bakanlığının bazı giderleri de vardır. Götürü bütçe ya da resmî adı global bütçe ama tam Türkçe karşılığı götürü bütçe uygulamasıyla yapılan harcamalar da vardır. Dolayısıyla bu, aslında sistemin çok kötü olmadığını, sistemin, özellikle emeklilik sigorta sistemimizin gayet dengeli bir şekilde yürüdüğünün altını çizmek isterim. Tabii, emeklilere burada... Emeklilik sistemi fevkalade önemlidir. Bizim insanları sadece çalışırken değil, emekli olduktan sonra da düşünmemiz lazım, onların sosyal hayatlarını, ekonomik hayatlarını ve kendilerini dikkate alacak bir yaklaşımı benimsemiş olmamız lazım. Bu bakımdan, biliyorsunuz, biz bu sene Büyük Millet Meclisimizin kararıyla 3600 ek gösterge meselesini düzenledik ve yaklaşık 6 milyona yakın, 5,5 milyondan fazla, 6 milyona yakın insanımızın emeklilik, özellikle emeklilik öncesi de çalışma şartlarına yansıyan tarafları var ama özellikle emeklilik hayatını kolaylaştıracak kapsamlı bir düzenleme yaptık. Bu, diyebilirim ki bizim bu iki seneye yakın süre içerisinde gerçekleştirdiğimiz ikinci önemli değişimdir. Birincisi, asgari ücretin, bütün ücretleri kapsayacak şekilde asgari ücret düzeyindeki bütün ücretlerin vergi dışı bırakılmasıdır. Bu, yaklaşık elli yıldır Türkiye’de konuşulan bir meseleydi, benim öğrencilik yıllarımda da bizim konuştuğumuz bir meseleydi fakat bunu gerçekleştirmek bu sene, geçtiğimiz yılın sonunda mümkün oldu. 3600 de buna benzer köklü bir reformdur. Tabii, burada bazı sorunlar, bazı gruplardan “Bu kapsamın dışında kaldık, yeterince istifade edemedik.” gibi şikâyetler var. Bu, her dönemde olabilir, bunların da taleplerini dikkate alıyoruz. Gerekirse bunlarla ilgili düzenleyici yeni çalışmalar yapmaya da açık olduğumuzu ifade etmek isterim.

Tabii, sayın milletvekillerimiz sordular selamlaşırken, “EYT mevzusu var, emeklilikte yaşa takılanlar mevzusu var, o ne olacak?” diye sordular. Meclise girdiğimde Sayın Başkanla da bu konuyu konuştuk, Sayın Başkan da sordu “EYT’de gelişme olacak mı?” Evet, inşallah, aralık ayı içerisinde Meclise takdim edeceğiz. Bir de EYT’yle ilgili bilinen ezberlenmiş yanlışlar var, isterseniz o yanlışları biraz düzelterek işe başlayalım. O yanlışlardan biri şu: Milyonlarca EYT’li var. Bu milyonlarca EYT’li 5 milyondan başlıyor, 8 milyona kadar çıkıyor ve bazı televizyonlarda böyle haberler de oluyor; bunlar

doğru değil. Arkadaşlar, size bir bilgi vereyim bu rakamla ilgili: şu anda yaş şartını kaldırırsak, sıfırlasak, “Yaş şartı diye bir şart yoktur.” desek emekli olacak, emeklilikte yaşı bekleyen insanların sayısını tahmin edebilir misiniz, kaç?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 17 bin.

ÇALIşMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Yok, değil.

Arkadaşlar, şu anda yaklaşık bu sayı...

NEVZAT şATIROğLU (İstanbul) – 1 milyon.

ÇALIşMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Başkanım, Fahrettin Bey şey diyor... Değil çünkü diğer 2 şartı var, ben söyleyeyim...

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Bakanım...

ÇALIşMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Ben söylüyorum, diğer 2 şart var yani...

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Bakanım, biraz bekleyelim, üç beş sene sonra hiç kalmayacak, gerek yok yani. Bir on sene sonra kalmaz.

BAşKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, böyle bir usulümüz yok.

Sayın Bakanım, devam edelim.

ÇALIşMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Öyle bir öneride bulunabilirsiniz ama yani bu ay içerisinde sunacağım, onun için beklemeyeceğim.

şunu söylemek istiyorum: Kıymetli arkadaşlar, şu anda bu şartı kaldırırsak emekli olabilecek... Niye emekli olabilecek? Prim gün sayısı tutan, hizmet yılı tutan insan sayısı... O şartlar duruyor, o şartları kaldıramayız. O şartları dolduran yaklaşık 1,5 milyon insan var, dolayısıyla gerçeği bilelim.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Bakan, o kadar beklemeye gerek yok, bu hafta bitirelim.

ÇALIşMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Efendim...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Bakan, sendikaları niye muhatap almıyorsunuz?

SALİH CORA (Trabzon) – Hocam, soru sormayın, derslerine çalışmadılar.

BAşKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, gün boyu konuşacaksınız, fikirlerinizi ifade edeceksiniz. Vaktimiz de daralıyor, Sayın Bakan sunumunu tamamlarsa...

ÇALIşMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Sizi dinleyeceğim.

şunu söyleyeyim önce: Değerli arkadaşlar, bu çalışma, bu rakamlara ulaşılması, bütün bu hesapların yapılması, buradan bir çıkışın, çıkış politikasının ortaya konulması için çalışma yapılmıştır, yeni yılda uygulanacaktır.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Niye sendikaları muhatap almıyorsunuz Sayın Bakan?

ÇALIşMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Bugün Meclise getirilmesi ile önümüzdeki hafta getirilmesi ya da daha sonraki hafta getirilmesi arasında hiçbir fark yoktur. Zaten 2023'te uygulanacaktır, cumhuriyetin 100'üncü yılında bu sorun da çözülecektir inşallah.

şunu söylemek istiyorum: Değerli arkadaşlar, bu sorunu çözüyoruz, öyle beklemeye falan niyetimiz yok. Zaten aralık ayında Meclise geldiğinde de göreceksiniz ama şunun altını çizmek isterim: Bu sorunun bilinmeyen ya da çok göz ardı edilen tarafı şudur: EYT'li insanların büyük bir çoğunluğu 4/A'lılardır yani SSK primi ödeyen işçilerimizdir. Dolayısıyla, onların da önemli bir kısmı, şu anda emeklilikte yaşı bekleyenlerin önemli bir kısmı, ne kadarı, yaklaşık yüzde 87'si bir işte çalışmaktadır.

Anlatılabildim mi? Yani bunu söyleyince ne çıkıyor ortaya? Şu çıkıyor: Özel sektör kıdem tazminatı sorunuyla karşı karşıya kalacaktır. Dolayısıyla bu kadar uzamasının sebebi şu: Ben her gün veya her hafta bir odayı dinliyorum, bir işveren kuruluşunu dinliyorum, işçileri dinliyorum, işçi sendikalarını dinliyorum. Bütün tarafları tamamlamak üzereyiz, bitiyor zaten görüşmelerimiz. Onların taleplerini alıp değerlendirdik, biz yolumuzu belirledik ama onların da bu süreçte yeni talepleri var, işte “Ben şu sorunları...” “Resesyona giden bir dünyada biz şunu nasıl yaparız?” falan. Ama kimse endişe etmesin veya herkes emin olsun, bu sorun bu sene Meclise çözülmüş olarak, bizim önerimiz olarak gelecek. Meclisin de ona, gerekli olan önerilerinizi dikkate alarak Meclisimizin de yüce Meclisin de o kararı vereceğini düşünüyorum.

Netice itibarıyla, Türkiye sorunlarını çözerek büyüyen bir ülkedir. Şimdi, bizim -burada üzerinde duracağım- özellikle bazı arkadaşlarımız, “Maden üzerinde duracak mısınız? Bu maden kazalarını bitirelim.” dedi arkadaşlarımızdan biri. Evet, bu maden kazalarının bitmesi lazım. Şimdi, dünya istatistikleri ortaya koyuyor ki dünyadaki verilere baktığımız zaman Türkiye’deki iş kazaları en önemli sorunumuzdur. Neden Türkiye’de iş kazaları en önemli sorunlardan biri hâline gelmiştir? Bunun birinci sebebi şudur: Bir defa, bir teknolojik gerilik var, bir teknoloji sorunu var. Bu teknoloji sorunu bütün özel ve kamu... İşte, maden kazası olduğu gün ben o geceden itibaren orada birkaç gün geçirdim ve maden işçilerimizden, sendikacılarımızdan emekli işçilerimize kadar muhtelif insanlarla, sadece cenazelerine gitmedim, evlerine gittim, oturdukları lokallerde, iş yerlerinde, kahvehanelerde konuştum. Burada bizim bu teknolojik dönüşümü -madenlerdeki teknolojik dönüşümü- gerçekleştirmemiz lazım; bu, bir tablo, realite.

Tabii, burada bir başka şey daha var: Bizim iş hukukumuz açısından bir kaza meydana gelirse, herhangi bir olay meydana gelirse -sadece kaza demeyelim- iş yerinin sorumluluğu vardır; birincisi, iş yerinin sorumluluğu vardır. Zaten yargı süreci de öyle işliyor biliyorsunuz, iş yerindeki sorumluları... Şimdi, ikinci bir şey: Tabii, orada kaza olmadan iki gün önce bitirmişler, raporlarını yazıyorlarmış. Müfettişler oradaydı, ben ilave müfettişler görevlendirdim, iş güvenliği mevzuatına uygun elemanlar görevlendirdim ki o, görevlendirdiğimiz iş güvenliği mevzuatını bilen arkadaşlarımız aynı zamanda maden mühendisleri yani rastgele iş güvenliği uzmanlarını göndermedim, maden mühendisi uzman arkadaşları gönderdim; onların raporları geldi, o raporlar kamuoyuna, gazetelere farklı şekilde, yalan yanlış yansıdı. Bütün bunları değerlendirdiğimiz zaman bir defa, madende bir patlama olmadan önce, saat 11 civarında bir fan bozulmuş, bir fan bozukluğu var; fan bozulduktan sonra -okumuşsunuzdur raporları- değerlerde farklılaşma ortaya çıkmış. Ne yapılması lazım? İşletmenin hemen işi durdurması lazım, orada bir... Şimdi, suçlamak için söylemiyorum ama tabloyu görmek için söylüyorum, reel bir tabloyu görmek için. Oradaki kusurlar yargı sürecine intikal etmiştir, kusurlar ortaya çıkacaktır, bizim müfettişlerimiz de tuttukları raporlar savcılığa intikal etmiştir, onları savcılık değerlendirecektir. Buradaki bilirkişi raporunda da bazı problemler var, onların altını çizeyim: Bilirkişiler muhtemelen işin içinden, pratikten gelmedikleri için -onları suçlamak için söylemiyorum- bazı yanlışları var, mesela yanlışlarından biri: Maden örgütlenmesi içerisinde “MAPEG” denilen bir yapı var, Enerji Bakanlığımızın bünyesinde yani Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü; onun değerlendirmelerini Çalışma Bakanlığı müfettişlerinin altında vermiş, oraya bakarsanız sanki Çalışma Bakanlığının bir müessesiymiş gibi algılamışlar, o, belki bilmedikleri için veya sehven yaptıkları bir yanlış olabilir. Bir başka yanlış da şu: Hava değerlerini ölçerken işçilerin soluk alması için ölçülen bir hava değeri var, bir de madenin, madende patlama, yanma vesaire gibi tehlike oluşturabilecek muhtelif partikülleri ölçmek için bir hava değeri var, onların ikisini birbirine karıştırmışlar, onların da burada altını çizeyim ama burada da inanıyoruz ki bütün bu raporlar, bütün bu veriler buradaki suçluları, sorumluları cezalandıracaktır, bu meseleler karşısında aktif tavır almamız gerekir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Cinayet, cinayet Sayın Bakan; cinayete işaret ediyor, kader falan değil.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Sayın Başkan, bitiriyorum sözümü.

Benim burada bir önerim var, bunu yasa teklifi olarak da hazırlayıp yüce Meclise göndereceğiz. Şöyle bir şey var: Biliyorsunuz, uygulamada kurumsal bir sorun var, kurumsal bir örgütlenme sorunu var. Nedir o? Bizde İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü var, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünün madenlerde denetim yapma yetkisi yok. Denetim yapma yetkisi kimde? Bu konuları araştıran arkadaşlarımız vardır, bilirler; kimde? Doğrudan doğruya kamu işletmelerinde idareye bağlı bir mekanizmada.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bir tanesi de sizde.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakan, sizin de var sorumluluğunuz ama.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Değil, değil. Bilmiyorsunuz, şu an onu anlatıyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ama hayır, sizde var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sunumu bir tamamlayalım, rica ediyorum. Gün boyu konuşacağız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Kimde arkadaşlar? Devlet işletmelerinde, mesela Bartın işletmesini...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çalışma Bakanlığında.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Bartın işletmesini...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çalışma Bakanlığında, kaçmayın.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Anlamak istemiyorsunuz ama dinlerseniz faydalı olabilir diye düşünüyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hükümette, Çalışma Bakanlığında.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mehmet Bey, Sayın Bekaroğlu, sunuma müdahale etmeyelim bitirelim, sonra gün boyunca tartışacağız.

Son beş dakika veriyorum Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Arkadaşlar, işletmenin bizzat kendi içinde iş güvenliği ve iş sağlığı müdürlüğü var ve onda. Burada yapısal sorun şu: İşletmeye...

(Gürültüler)

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Arkadaşlar, onu bahsedeceğim yani eksik bir şey söylüyormuşsunuz gibi söylüyorsunuz, onu anlatıyorum işte.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir sunumu tamamlayalım değerli arkadaşlar, rica ediyorum, müdahale etmeyin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Dinleyin, sabredin.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ama...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Çok büyük bir açıklama yaptınız yani teşekkür ediyorum.

Şimdi, buradaki sorun şu: İşletmeye bağlı yani işletme müdürüne bağlı...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, böyle mi konuşulur! Dalga geçiyorsunuz!
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Mehmet Bey, bunu dinlerseniz faydalı olur.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama böyle mi konuşulur!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mehmet Bey, sunuma müdahale etmeyin, rica ediyorum, böyle bir usulümüz yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Bakın, burada çok önemli bir şey söylediğimi fark edemiyorsunuz ama.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böyle bir usulümüz yok, siz başlattınız. Rica ediyorum...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Yapısal bir sorundan bahsediyorum fark edemiyorsunuz ama. İşletme müdürüne bağlı güvenlik ve iş sağlığı müdürlüğü olmaz, onun otoritesinin altında düzenleme yapamaz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yirmi sene geçti...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Çok önemli bir şeyden bahsediyorum, siz anlamıyorsunuz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Senelerdir söylüyoruz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Başka bir sorun daha var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yirmi senedir kim iktidarda?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mehmet Bey, rica ediyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Mehmet Bey, ısrar ediyor, anlamamakta kararlı, ona söylemiyorum o zaman.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yirmi sene...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Arkadaşlar, bir başka sorun daha var; bütün madenler, bütün işletmeler -bak, sadece madenlerle ilgili değil bu- özel bir kuruluştan iş sağlığı ve güvenliği hizmeti satın alıyorlar. Satın aldıkları hizmetin parasını kim ödüyor? Patron ödüyor. Patronların ödediği ya da işletmenin ödediği iş güvenliği ve iş sağlığı müessesesi işleyebilir mi?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Senelerdir söylüyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, gün boyu tartışacağız. Rica ediyorum, sunuma müdahale etmeyin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Değerli arkadaşlar, bu geçtiğimiz yıllarda...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böyle bir usul yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Sayın Başkanım, bu, geçtiğimiz yıllarda uygulanmış. Bunun uygulanabilirliği, pratik faydasının ortaya çıkmadığı, olmadığı açıkça ortadadır. Ben bir kanun teklifi hazırlayacağım. Bunun değiştirilmesini öneriyorum.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Yıllardır bunu söylüyoruz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Bizim, Çalışma Bakanlığının buradaki sorumluluğu müfettişler üzerinden tespitler yapmaktır, müfettişler üzerinden rapor hazırlamaktır.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Yıllardır söylüyoruz, 40 kişi öldükten sonra mı aklınıza geldi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süleyman Bey, sakın olalım lütfen, çok heyecanlanacak bir durum yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Müfettişler 3 şarttan da bu madenleri kapatma yetkisine sahipler. 2015 yılında bu madeni kapatmışız. Her yıl da bu madene ceza kesmişiz, her yıl da ceza kesmişiz.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Kim yeniden açtı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – “Kim yeniden açtı?” sorusu basit. Bunu yargıya götürmüş maden, yargıya götürülmüş maden, işletme; yargı kararıyla açılmış.

Daha farklı bir şey yapılmış, bunun da bilinmesini isterim. Sadece madeni işletmeye açmamışlar, madeni kapatan müfettişlere de tazminat davası açmışlar, tazminat davası devam ediyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne güzel!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bir dinleyelim sunumu. Rica ediyorum, böyle bir usulümüz yok. Müdahale etmeyin lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Şunu anlatmak istiyorum: Burada söylenen, sorulan sorular bu çerçevede değerlendirilmelidir. Biz bu madenin sorunlu olduğunu bütün raporlarımızla, vesairelerle ortaya koymuşuz ama o gün için, bütün değerler sürekli olarak madende -an an- şu saatte patlamıyor da şu saatte patlıyorsa orada bir değer değişmesi var. O değer değişmesiyle ilgili de bizim müfettişlerimizin tespitleri var ama her şeyden önce de “MAPEG” denilen yani Enerji Bakanlığı bünyesinde olan bir yapının da bu işletmelerin ruhsatlandırılması ve işletilmesine onay verdiğinin de bilinmesini isterim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, son bir toparlarsanız, epey uzadı.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Netice itibarıyla şunu söylemek istiyorum: Türkiye... İş kazalarının -istatistiksel olarak ortaya koyduğu gibi- büyük ölçüde önlenemez olduğunu biliyoruz. Bunların teknolojiyle, yönetimle -biraz önce anlattığım yönetim sorunlarının da altını çizdim- örgütlenme biçimiyle bağlantısı vardır. Bunları görmeden buradan... Bir politik söylemle ben bunları söyleyemiyorum; bu, insani bir meseledir, insani bir meseledir. Bizim buradaki yapabileceğimiz şeyleri ortaya koymamız lazım. Bu yapının değişmesi konusunda da ben, bir kanun, bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyorum. Biz, bir hazırlık yapıp yüce Meclisin takdirini de sunacağız.

Sayın Başkanım, kıymetli üyeler; sabırlarınızdan dolayı teşekkür ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Milyonlarca insanımızı ilgilendiren kapsamlı bir sunum oldu, teşekkür ediyoruz Sayın Bakanımıza.

Gün boyu bu konuları tartışacağız.

Şimdi, değerli arkadaşlar, müzakerelere başlıyoruz.

Önce biliyorsunuz her gruptan bir arkadaşımıza grup sözcüsü olarak söz veriyoruz. Bu arkadaşlarımızın konuşma süresi yirmi dakika oluyor. Ardından, Komisyon üyelerimiz yani Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimiz öncelikli olmak üzere milletvekillerimize söz veriyoruz. Üyelerimize onar dakika, üye olmayan vekillerimize de beşer dakika olmak üzere söz hakkı kullanıyoruz.

Ben, gruplar adına konuşacak arkadaşlarımızı buradan ilan etmek istiyorum: Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Veli Ağbaba konuşacak, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Serpil Kemalbay Pekközeği konuşacak, İYİ Parti Grubu adına Sayın Fahrettin Yokuş konuşacak, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kalaycı konuşacak, AK PARTİ Grubu adına ise Sayın Salih Cora konuşacak.

Ben Cumhuriyet Halk Partisinden başlayacağım.

Sayın Veli Ağbaba, süreniz yirmi dakikadır. Hassasiyet gösterirseniz sürelere, çok sayıda konuşmacı talep talebi var.

Buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, Değerli Bakan Yardımcıları, kurum ve kuruluşların değerli bürokratları ve değerli basın emekçileri; öncelikle Bakanlığımızın ve bağlı kurumların bütçesinin hayırlı olmasını dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Sayın Bakan güzel bir sunum yaptı ancak sanki yirmi yıldan beri Hükûmeti yöneten Hükûmetin bir üyesi gibi değil de yeniden Bakanlığa aday gibi bir konuşma yaptı. Sayın Bakan, öncelikle şunu vurgulamak isterim ki inşallah önümüzdeki dönemde yerlerimiz değişecek, orada, sizin yerinizde Millet İttifakı'ndan bir arkadaşımız inşallah oturacak, sizi de buraya alırsak umarım.

Tekrar bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum Sayın Bakan.

Tabii, Çalışma Bakanlığı bütçesinin içinde en önemli kalemlerinden biri Sosyal Güvenlik Kurumu. 2008'de yeniden yapılandırılarak yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu üzerinden on dört yıl geçti, AKP iktidarı üzerinden ise yirmi yıl geçti. Yirmi yıldır açıkları kapatmak şöyle dursun, açık maalesef 106 katına çıkmış durumda. "Sosyal güvenlikte devrim yaptık." dendi, şimdi sistem mali açıdan sürdürülebilirliğini maalesef kaybetmiş durumda. Sık sık Cumhuriyet Halk Partisiyle ilgili bir propaganda var, yirmi yıldan beri yapılıyor. AKP Genel Başkanı Sayın Erdoğan ve sözcüleri, sakız gibi "SSK'yi Kılıçdaroğlu batırdı." diye bir algı operasyonu yapmaya çalışıyorlar. Biraz sonra tablolarla göstereceğim bunun manipülasyon olduğunu, yalan olduğunu, iftira olduğunu ve maalesef yirmi yıldan beri kendi beceriksizliklerini kapatmaya yönelik hamleler olduğunu söylemek isterim.

Şimdi, elimde birkaç tablo var, Kemal Kılıçdaroğlu'nun SSK yılları ile iktidar dönemini karşılaştıran bir tablo. Bunu sizlerle kısaca paylaşmak istiyorum. Şimdi, tablo 1 var burada, orada görüyorsunuz Kılıçdaroğlu'nun toplam görev yaptığı sürede -1999'un iki ayı da dâhil- 4 milyon 572 bin açık var SSK'de, 2003-2022 yıllara arasında SGK'nin toplam açığı ise 482,5 milyar lira. Yani, AKP'nin SGK açığı Kılıçdaroğlu'nun tam 106 katı. Bunun nasıl bir yalan olduğu, nasıl bir manipülasyon olduğunu da hem sizlerle hem de kamuoyuyla paylaşmak istiyorum

Şimdi, SGK finansman açığı, daha bu yıl bitmeden geçen yılki toplam açığı geçmiş durumda. 2021 yılında 21 milyar 613 milyon TL olan SGK finansman açığı, henüz bu yılın ilk sekiz ayında 35 milyar 809 milyon TL'ye çıkmış durumda. Ayrıca, bu yılın ilk sekiz ayındaki toplam açık, son yirmi yılın on yedisindeki toplam yıl sonu açığını geride bırakarak rekor kırmış durumda.

Şimdi, bir gerçeği daha paylaşmak istiyorum. Kemal Kılıçdaroğlu dönemi ile AKP dönemini daha iyi karşılaştırabilmek için bir tablo daha var elimizde değerli arkadaşlar. O tablo da tablo 2...

SALİH CORA (Trabzon) – Gayrisafı milli hasılaya oranı ne? Geliri ne kadar?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Söyleyeceğim.

Kemal Kılıçdaroğlu döneminde emekli olabilmek için yaş sınırı daha zor... Yaş sınırına bakın, Kemal Kılıçdaroğlu dönemine bakın, bu döneme bakın değerli arkadaşlar, hem yaş sınırına bakın hem aylık bağlama oranlarına bakın. Maalesef Kemal Kılıçdaroğlu dönemi çok daha bütçe açığını fazla vermesi gereken bir dönem iken şimdi bu, emeklilik şartları zorlanmasına rağmen, maaş bağlama oranları artırılmasına rağmen bu açığın ne kadar yukarıya gittiğini de görebiliyoruz. Yani buradaki bu bizim aldığımız bilgiler de Sayın Bakanın başında bulunduğu SGK'nin bilgileri, bizim kafamızdan uydurduğumuz bilgiler değil -bu hem birinci tablo hem ikinci tablo- burada bunu da dikkatini dikkatinize sunmak istiyorum. Dolayısıyla bugün eğer bu şekilde devam ederse SGK'nin yönetiminin sürdürülebilir olmaktan çıkacağını söyleyebiliriz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir diğer konu Sayın Bakan da, dün Maliye Bakanı da EYT'yle ilgili çözüleceğini söylüyorlar. 15 Ocak 2023'te bu...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maliye Bakanı bir açıklama yapmadığını söyledi, bilgi olarak söylüyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Basına söylediğini sandım ben basına sohbette. Peki, düzeltmiş olalım.

Yalnız burada tabii, EYT düzenlenmesi hayata geçiriliyor. Burada öncelikle şunu söylemek lazım Sayın Bakan, siz Bakan olmadan önce de Sayın Cumhurbaşkanının, AKP Genel Başkanının bu konuyla ilgili çok çeşitli söylemleri var. “Seçimi kaybetsem de bunu çözmeyeceğim, bunu çözmek mümkün değil, ülke bunu kaldıramaz.” dedi. Bu dönüştür de sebebini hem EYT derneklerinin büyük mücadelesi, örgütlü mücadelenin büyük anlamı olduğunu söylüyoruz hem de Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun bu konudaki duyarlılığının da etkili olduğunu düşünüyoruz. Demek ki “Seçim kaybetsek de çözmeyeceğiz.” dediniz. Buradan da seçimi kaybedeceğinizi anlaşıyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu EYT meselesi de önemli bir mesele, mutlaka çözülmesi gerekiyor ama bu EYT meselesinden daha önemli bir mesele var: Emekli aylıklarıyla ilgili sorunu çözmek gerekiyor. Biraz önce Sayın Bakan söyledi, asgari ücreti de söyleyeceğim ama temel mesele ne verdiğiniz değil, emekliliğinin ya da asgari ücretlinin ne alabildiği. Yani 2.500 TL'yle... Bakın, bir tablo göstereceğim size en düşük emekli maaşıyla ilgili ocak-ekim aylarında alım gücünü göstereceğim. Sayın Bakan, bakın, bu alım gücüne göre emekli aylıklarına yüzde 40 zam geliyor, 2.500'den 3.500 TL'ye yükseliyor ancak ocak ayına göre 3.500 TL, en düşük emekli aylığı 2.500 TL en düşük emekli aylığına göre oradaki tabloda 102 kilo daha az pirinç, 129 adet daha az makarna, 140 kilo daha az patates, 29 kilo daha az tavuk alabiliyor, 58 adet daha az yumurta alınabiliyor yani 2.500'ün alım gücü 3.500'ün alım gücünden yüksek. Bu da resmî rakamlara göre yayınlanmış olduğumuz bu tablo yani önemli olan emekli maaşını yükseltmek değil, önemli olan emeklinin alım gücünü yükseltebilmek.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hangi yıllar? 2002'yle mi kıyaslıyorsunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hatibe müdahale etmeyelim. Sıra geldiğinde fikirlerinizi söylersiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hangi yıl olduğunu soruyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamam ama size sıra geldiğinde söylersiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 2022 canım, 2019 olacak değil ya Aydemir, 2022.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 2002'yle mi kıyaslıyorsunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yok yok. 2.500 ile 3.500'ü kıyaslıyorum. Yani geçen yıl ile bu yılı kıyaslıyorum.

Şimdi, bir mesele de bu 2018'de yine bizim sözümüzle verilen, bizim taahhüdümüzle verilen bir mesele var; emekli maaşları, ikramiyesi. Değerli arkadaşlar, 2018'de 1.000 TL olan ikramiye şu anda 1.100 TL. Maalesef zam gelmeyen tek bir şey var, o da emekli bayram ikramiyesi.

Şimdi, müsaade ederseniz emeklilerimizin taleplerini bir kez daha hızlıca seslendirelim. En düşük emekli aylıkları asgari ücret seviyesine yükseltilmelidir. Bayramlarda emeklilere verilen birer maaş ikramiyeler asgari ücretle eşitlenmelidir. Emekli aylığı bağlama oranı eski düzeye çekilmeli, güncelleme katsayıların da millî gelir artışının tümü dikkate alınmalıdır. Emekliye intibak yasası çıkarılmalı, katsayı ve gösterge sistemi yeniden düzenlenmelidir.

Şimdi, bir de memurlar var, bu tabloya da lütfen dikkatlice bakalım. Çok facia bir tablo. Değerli arkadaşlar, memur maaşları yirmi yıl içinde çok fazla kayba uğruyor. Bakın, orada 1982 var, 1996 var, 2000 var, 2022 var. Emekli maaşı ikramiyesi ortalama yazıyor orada, ortalama konut fiyatları yazıyor. 1982'de 1,5 ev alabilirken bir memur emeklisi 1996'da 1,01; 2000'de 0,72; 2022'de 0,15 ev alabiliyor. Ne yani? Evin tuvaletini bile alamıyor. Bu tabloyu da sizin dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, işçi emeklilerinin durumu çok daha vahim. Bakın, eskiden bir işçi emekli olduğu zaman evini alırdı, arabasını alırdı. Burada işçi emeklisi çocuğu var mı, bilmiyorum, çoğu patron çocuğuna benziyor buradan bakınca AKP'lilere. Ama bir işçi emekli olduğu zaman evini alırdı, arabasını alırdı ve çocuğunun çeyiz parasını alırdı.

Orhan Bey, sen fırıncı patronusun

ORHAN YEGİN (Ankara) – Estağfurullah.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bunu da dikkate almanızı diliyorum Sayın Bakan, maalesef emekliler açısından da kötü bir tabloyla karşı karşıyayız.

Şimdi, Sayın Bakan, geçtiğimiz günlerde bir konuşmanızı dinledim, çok da beğendik konuşmanızı, onu da burada söylemiş olayım: “Kapitalizmin sağlıksız büyüme modeli insanlığı tahrip ediyor, emekçilerin hayatını yok ediyor.” Vallahi, buna katılmamak mümkün değil, sizi de tebrik ediyoruz. Tabii, yalnız bunlara bakınca, ya bunu söyleyen sizsiniz, sonuçta sizin Bakanlığımız; geçmişteki bakanlıkların da Bakanların da sorumlulukları size ait. Acaba bu söylenen söz bir kâğıt üzerinde mi kalacak, hayata geçecek mi, onu da merak ediyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bizim yaşadığımız ülkeyle aslında sizin söylediğiniz ülke arasında çok fark var. Bakın, SGK verilerine göre, ağustos ayı verilerine göre, Türkiye'de 17 milyon 81 bin 434... Sayın Bakanın da söylediği gibi 4/A zorunlu sigortalı işçinin 8 milyon 79 bin 625'inin güvencesi yok. Neden? Çünkü bizim mevcut İş Kanunu'na göre, 30 kişinin altında çalışan iş yerleri güvence kapsamında değil. Yani Türkiye'de her 2 işçiden 1'inin iş güvencesi yok.

Sayın Bakan, bir kez daha dikkatinize sunmak istiyorum, geçen bütçede söylemiştim: Türkiye'nin en büyük meselelerinden birisi de güvencesizler. Evde temizliğe giden emekçileri, motokuryeler, apartman görevlileri, sokakta çalışanlar; normalde var ama resmîyette olmayan simitçisi, kestanecisi, seyyar satıcısı gibi çok daha önemli konular var.

Bir önemli ikinci konu, DİSK Araştırma Merkezi'nin yayınladığı SGK verilerine göre, Türkiye'de işten çıkış bildirgelerinin yüzde 80'i kıdem tazminatı ödenmeyecek şekilde düzenleniyor. Çok önemli bir konu Sayın Bakan; geçtiğimiz yıl 16,8 milyon olan toplam işten çıkışı gerçekleştirilen işçilerin 14,1 milyonu kıdem tazminatı alamamış. Örneğin, 2021 yılında 16,2 milyon sigortalı işçi varken işten çıkış bildirgesi sayısı 17,8 milyona yakındır. Şimdi, merak ettiğimiz şudur: 16,2 milyon sigortalı işçi var iken nasıl oluyor da 17,8 milyon işçinin iş çıkışı yapılabiliyor? Demek ki işçiler sürekli girdi-çıkı yaptırlarak ya da istifa ettirilerek kıdem tazminatlarının sıfırlanması sağlanıyor. Bu mağduriyetin

giderilmesinde de en büyük sorumluluk sizindir Sayın Bakan; bu kıdem tazminatını alamayan, her yılbaşında işten çıkarılıp 1 Ocakta tekrar işlem başlatanların da sorumluluğu sizdedir, bunda da hassasiyet göstereceğinize inanıyorum.

Sendikalaşma hakkı; siz geçmişte sendikacılığı da iyi bilen insanlardan birisiniz, geçmişte hem akademisyenliği hem çalışma yaşamını iyi bilen bilesiniz. Sizin de söylediğiniz rakamlara göre, maalesef, Türkiye'deki sendikalaşma rakamları son derece kötü durumda.

Sayın Bakan, "Bu sendikalaşma aslında her derdin devası." diye düşünüyoruz. Bakın, bugün aktif-pasif sigortalı oranı 1,94; bunu artıracaksak burada kayıt dışılığı yok ederek artırmak lazım.

"Sendikalaşma, her şeyin ilacı." dedim. Ayrıca, örneğin bir firma, kurumsal bir firma sendikalı işçi çalıştırıyor; karşısındaki rakibi, sendikalı işçi çalıştırmıyor; dolayısıyla o, haksız bir rekabete yol açıyor, bunu da düzeltmek lazım.

Ben şimdi "Beyaz Bayrak" uygulamasını görünce umutlandım, belki de işverenlere eğitim vermek lazım bu konuda; sendikalaşmanın bir düşman olmadığını... Aslında onların da faydasına olan bir şey, bunu da anlatmak lazım. Bu teşvikin verilerek bunların da çözülebileceğini düşünüyoruz.

Bir başka tablo Sayın Bakan, bu taşeron meselesi. Israrlı bir şekilde kadro çağrımız söylendi; bir kısmına verildi, bir kısmına verilmedi. Ama bir tabloyla tekrar sizin burada dikkatinize sunmak istiyorum. Sayın Bakan, bakın, burada birçok alanda, hastanelerdeki bilgi işlem sistemi, Karayolları, görüntüleme merkezi, TCDD, PTT gibi birçok kalem var; bunların da mutlaka giderilmesi lazım.

Birazdan Trabzon Milletvekili Cora da konuşacakmış. Bu Rize'deki çay işçileri meselesinde sorunun çözülmesi lazım; yaklaşık 10 bine yakın işçi var, onlar altı ay çalışıyor, emekli olmaları mümkün değil. Ayrıca, aynı konu, Devlet Demiryolu işçilerinde de geçerli. Bu sorunun da mutlaka çözümlenmesini sizden beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Zamanımız herhâlde kalmadı.

Şimdi, Sayın Bakan, biraz önce söylediğiniz bir asgari ücret tablosu var ki aslında Türkiye'nin utanç tablosu. Bakın, Avrupa'da asgari ücretli çalışanların tüm çalışanlara oranlarına lütfen buradan bir bakın. Biz de yüzde 57 -araştırın lütfen- Hollanda'da yüzde 3, Belçika'da 3, Yunanistan'da 3, bizi kıskanan Almanya'da 5, Malta'da 6, rakam çok, AB ortalaması yüzde 8; bu, çalışanların asgari ücretteki oranı, bu bizim utanç tablomuzdur Sayın Bakan. Türkiye'de maalesef asgari ücret olağan ücret olmuş durumda, bunu da düzeltmek hepimizin sorumluluğudur, en çok da sizin sorumluluğunuz.

Şimdi, yakında, maalesef, tek tip ücretten söz edeceğiz yani tek tip ücrete doğru hızla gidiyoruz. Tabii "Avrupa bizi kıskanıyor." "Tüm dünyada enflasyon var, kriz var." yalanları da var ya, onlarla ilgili bir tablo paylaşmak istiyorum. Bizim asgari ücretimiz ile Avrupa'daki asgari ücreti Aydemir kardeşimle de paylaşmak istiyorum, onlar da dinlerlerse beni. Bakın, Türkiye'deki asgari ücret 297 euro, enflasyon 85,51; Almanya'ya bakın, 1.811 euro; Fransa 1.646 euro; Hollanda 1.756 euro; Yunanistan 832 euro, enflasyon 12. Yani Türkiye en düşük asgari ücret sıralamasında Avrupa 2'ncisi, gördüğünüz gibi bizi kıskanan Avrupa'nın neredeyse toplamı kadar bir enflasyon rakamımız var; bunu da sizlerin dikkatine sunmak istiyorum.

Yine, bir başka konu değerli arkadaşlar, Sayın Bakan da söyledi, tekrar ifade etmek de fayda var: Bakın, asgari ücret 2.825'ten artarak geliyor. Değerli arkadaşlar, önemli olan asgari ücretin alım gücünü artırmaktır yoksa asgari ücreti 10 bin yaptınız, enflasyon yüzde 85 olduğu sürece bunun bir anlamının olmadığını söylemek isterim.

Bakın, yine bir tablo var, orada alım gücü kıyaslaması var Avrupa ile Türkiye arasında, bu da önemli bir tablo. Fransa’da bir asgari ücretli bizim asgari ücretimizden 2.607 kilogram daha fazla soğan, 1.578 litre de daha fazla süt alabiliyor. Almanya hakeza bakın, 5.612 adet daha fazla yumurta, 959 kilogram daha fazla patates, 30 kilogram daha fazla et alabilmektedir. Yani önemli olan asgari ücreti artırmak değil, önemli olan alım gücünü artırmak, asgari ücretlinin ne aldığı önemli. Bunu da sizin dikkatlerinize sunmak istiyorum değerli arkadaşlar.

Şimdi, bir de vergi dilimi soygunu var. Geçtiğimiz yıl yine bütçede gündeme getirmiştik, maalesef, çok dikkate alınmadı. Ağustos ayından itibaren yüzde 27’lik 3’üncü vergi dilimine girmeye başladı insanlar. Brüt asgari ücretin 222 TL olduğu 2002 yılında ilk vergi basamağı 3.800 TL iken asgari ücretin 17 katıydı. AKP iktidarında vergi dilimi tarifeleri asgari ücret ve millî gelir artışından daha az artırıldı. Böylece 2022 yılında Temmuz ayında 6.471 brüt asgari ücret. İlk vergi dilimi asgari ücretin 4,95 katına gerilemiş durumda, bu da önemli bir tablo. Sadece bir rakamı söyleyerek anlatmak istiyorum. 68 bin alan vergi ödemiyor, 70 bin alan yüzde 27 vergi ödüyor. Bunun da mutlaka düzeltilmesinin lazım olduğunu söylemek istiyorum.

Sayın Bakan, aklıma gelmişken söyleyeyim hemen. Biliyorsunuz, maaş promosyonları veriliyor, milletvekilleri de aldı promosyon, bütün memurlar alıyor. Maaş promosyonu almayan kim var biliyor musunuz? Mecliste çalışan danışmanlar maaş promosyonu almıyor, memur olanlar maaş promosyonu almıyor –memur olanları söylüyorum, kadrolu olanları söylüyorum- yarın milletvekilliği biter, ne olur olmaz diye işten çıkarılır diye. Bu da önemli bir konu, burada danışman arkadaşlar da var, onlar da beni teyit edecektir, bunu da sizin dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Şimdi -biraz önce söylediniz- Sayın Bakan, bu iş cinayetlerinin sorumlusu ne madende çalışan işçi ne gariban emekçi, bu cinayetlerin sorumlusu bu ülkeyi yönetenler, bu sorumluluğu almanız lazım. Nasıl ki duble yolları siz yapıyorsanız, barajları siz yapıyorsanız vallahi billahi bu cinayetlerin de sorumlusu sizsiniz. Bakın, daha bundan sekiz yıl önce 2014’ün 13 Mayısında ülkemizin yaşadığı en büyük cinayetlerden birini -toplu 301- yaşadık ama o yıldan itibaren her yıl bir Soma yaşıyor Türkiye. Bakın, o rakamları da sizlerle paylaşmak istiyorum; iş cinayetleri tablosunu, dönemizdeki iş cinayetleri tablosunu. Bu, Türkiye’de yaşayan herkesin ayıbıdır, en çok da sizin ayıbınız sizin Sayın Bakan; bakın, bu ciddi bir şey.

Burada bir de -ben sendikalardan sorumluyum- sendikaların sorumluluğuna dikkat etmek lazım Sayın Bakan. Yani sendika da kendi işçisini riske atıyorsa bunun da bir sorumluluğunun olması lazım, bunun da bir değerlendirilmesi lazım. Çok kimse laf etmiyor, belki bu konuda tepki de alacağım ama sendikanın da sorumluluğunun işverene karşı olması gerektiğini söylemek istiyorum.

Şimdi, bir diğer tablo, iş kazalarının yüz binde ölüm oranları, onu da sizinle paylaşmış olayım. Bakın, Kırgızistan, Mısır, Moldova bizden fazla, bizde 100 binde 24,6; işte, ne bileyim İtalya’da 11, ABD’de 11, en düşük Hollanda, Kolombiya, İngiltere vesaire. Bu tabloyu da sizlerin dikkatine sunmak istiyorum. 100 bin işçi başına iş kazasında ölüm oranları; bizim medeniyetimiz, bizim adamlığımız, bizim gelişmişliğimiz bu oranı gerilere çekmekle olur. Bunu da sizlerle paylaşmış olayım.

Şimdi, Sayın Bakan, bu işsizlik konusuna da değinmek istiyorum. Bakın, Ecevit -Allah rahmet eylesin- 1999’da o zaman MHP de ortaktı, onları da tebrik edelim bu arada; hep sorumluluğu Ecevit’e atıyoruz, MHP’ye atmıyoruz da iyi bir şey var, MHP’yi de paylaşayım. Bu KPSS fakir fukaranın en büyük torpilydi ama maalesef bunun da içine yani edildi demeyim de bu da berbat edildi; “mülakat” denen bir sistem getirildi. Sayın Bakan bunu da değiştirmek, hakikaten fakir fukaraya karşı ayrımcılık yapmak...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir dakikanız...

VELİ AĞBABA (Malatya) – ...bu konuda ayrımcılık yapmak en büyük ahlaksızlık yani bakın, ben şunu da söyleyeyim CHP ile AKP'ye oy veren fakir fukara arasında fark yok tarafımızda. Milletvekili yakını değilse, il başkanı yakını değilse AKP'ye oy veren fakir fukara da işe giremiyor. Mutlaka bu mülakat sisteminin tekrar hayata geçmesi gerekiyor.

Son olarak, Sayın Bakan, birkaç konuyu sizlerin dikkatine sunmak istiyorum. Bu PTT'de insanlar örgütlü oldukları için sürgün yiyor; bakın, tekrar söylüyorum, PTT'de insanlar örgütlü olduğu için BİRLİK HABER-SEN, TÜRK HABER-SEN hariç diğer tüm sendika yöneticilerine, il ve iş yeri temsilcilerine 4688 sayılı Kanun'a aykırı sürgün yapıyor. Lütfen, bu konuyu sizin dikkatinize sunmak istiyorum, bu konuya dikkatinizi çekmek istiyorum. Ayrıca, hemen hızlı hızlı söyleyeyim; DİSK Gıda-İş üyesi 124 kişi Philip Morris'ten atıldı İzmir Torbalı'da -bu da sendikalaşmadan dolayı- buna da bir çözüm bulunması gerekiyor. Yine Eskişehir'de Atışkan Alçı Fabrikasında çalışan KRİSTAL-İŞ Sendikasına üye olduğu için 40 kişi işten çıkarıldı, orada TÜRK-İŞ'e bağlı 2 sendikanın rekabeti var ama mağdur olan oradaki...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hemen bir on saniye falan var.

Yine İzmir'de Özüt Fabrikasında TEKGIDA-İŞ Sendikasına üye oldukları için 16 kişi işten çıkarıldı. Bu sendikalı oldukları işten çıkarıldı, bir an önce “Beyaz Bayrak” diyordunuz, tam da Beyaz Bayrak'la ilgili bunların yapılması lazım. Lütfen, sizden çok rica ediyoruz, bu konunun tarafımızca incelenmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Ağbaba.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Halkların Demokratik Partisine söz vereceğim.

Sayın Serpil Kemalbay Pekgözegü, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

(Uğultular)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Arkadaşlar, söz verdim Serpil Hanım'a. Rica ediyorum...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Bakan, sayın vekiller, sayın bürokratlar, basın emekçileri; hepinizi selamlıyorum.

Sayın Bakan, oldukça iyimser bir tablo ile sunum yaptınız fakat emek en zor zamanlarından geçiyor. Bazılarımız “Emeğin hiç iyi günleri olmadı.” gibi düşünebilir, oysa Türkiye'de emeğin parlak günleri de olmuştur, dünyada da öyle. 60'lı, 70'li yıllar emekçilerin hayata rengini verdiği yıllardı; işçilerin birleşik mücadelesiyle o yıllarda çok sayıda kazanımlar elde edilmişti, en büyük kazanımlardan biri de işçinin öz güveni ve emeğin değerine duyulan saygı olmuştur. Bu yıllar, kültürel olarak da emeğin kitaplara, filmlere, müziklere konu olduğu yıllar olmuştur. Toplumsal değerleri, hayat felsefesini belirleyen örgütlü işçi mücadelesi herkese feyiz vermişti fakat dünyada esen neoliberal rüzgârlar bizim de kapımızı çaldı ve 80'lerde emek, 12 Eylül askerî darbesiyle birlikte en büyük saldırıyı aldı. Örgütlülük suç atfedildi; örgütlü mücadele, sermayeden ve iktidardan bağımsız sendikaların faaliyetleri ise kriminalize edildi; sınıfın yapısı parçalanırken işçi sınıfının sermaye karşısındaki gücü un ufak edildi. Emek hiçleştirilken kâr, verimlilik, rekabet, piyasa baş tacı edildi. Bu saldırılarla beraber emek kültürde de sanatta da siyasette de sosyal hayatta da görünmez oldu. Emeğin zor yılları böyle başladı. Emeğe ikinci büyük saldırı ise AKP döneminde oldu. 12 Eylülün hafızasızlaştırdığı, dikensiz gül

bahçesine çevirdiği emek alanında AKP'nin saldırılarıyla işçiler kazanılmış haklarını büyük oranda kaybettiler. Esnek, güvencesiz çalışma koşulları, özelleştirmeler, taşeronlaştırma, redevans sistemi AKP'li yılların işçi sınıfına taktığı prangalar oldu.

Sunumunuzda çizdiğiniz resmin aksine iktidarınızda kölelik düzeni perçinlendi. 12 Eylülle, emeğin gayrisafı millî hasıladaki payı -70'lerin üzerindeydi- 40'lara düşürülmüştü. Bu AKP'li yıllarda da neredeyse şu anda, 2022'de o civara çok yakın. İşsizlik Fon'undaki sermaye yine işverenlere peşkeş çekildi. Yürüttüğünüz eğitim projeleri yeniden üretimin, sermayeyi güçlendirmenin aracı yapıldı.

Yeni ekonomik modeliniz, yoksullardan alıp zengine gelir transferi etme modeliniz hâline geldi. İşçileri, emeklileri, emekçileri yoksullaştıran büyümeyle daha da fakirleştirdiniz. 2020'de iş gücü ödemelerinin aldığı pay yüzde 31,9'dan 2022'nin ikinci çeyreğine gelindiğinde yüzde 25,4'e kadar geriledi. Allah aşkına, bunun neresi işçiden yana bir yönetim anlayışıdır? Bu da emekten alıp servete nasıl gelir aktardığının, krizin sermayenin krizi değil de emekçinin krizi olduğunun bir göstergesidir. "Büyüyoruz." derken aslında sermayenin kârını nasıl katladığınızı anlatıyorsunuz. Halkımız bunu çarşıda, pazarda zaten deneyimliyor. İnsanların ekmeğ alamaz hâle geldiği bir büyümeyi siz, işçilere, emekçilere dayattınız.

Zamlı asgari ücret 80'ler düzeyine gelmiştir. "Asgari ücrete enflasyon oranında zam yaptık." diye övünüyorsunuz ancak TÜİK'in enflasyonuna göre mi, ENAG'ın enflasyonuna göre mi? Yapılan zammın hemen eridiğini düşünürsek, asgari ücretin ev kirasına yetmediğini de düşünürsek asgari ücretin, yoksulluk verilerine göre her ay şu anda en azından 12 bin lira olması gerekir.

İddia ettiğiniz gibi ekonomik büyümeniz istihdam da yaratmamaktadır. TÜİK verileriniz bile üretilen katma değer, gayrisafı yurt içi hasıla başına yaratılan istihdamın zaman içinde gerilediğini, 2000'den bu yana neredeyse yarı yarıya azaldığını söylüyor. Her 1 milyon lira millî gelir üretiminde istihdam edilen işçi sayısı 98'den 2002'ye kadar ortalama 28-30 düzeyindeyken bu rakam 2021 itibarıyla 15 işçiye düşmüştür. Büyüme, istihdam yaratan bir büyüme değildir Sayın Bakan.

Şimdi, kadın istihdamında OECD ülkeleri arasında son sıradayız. TÜİK verilerine göre kadınların istihdam oranının erkeklerin yarısından daha az olduğu görülüyor Yirmi yıldır kadın istihdamını arttırmak için strateji planı yapıyorsunuz ama sonuç fiyasko çünkü sorun zihniyette, sorun kadınların yerini evde görmekte, kadınlara çocuk siparişi vermekte. Zihniyet değişikliği olmadığı sürece kadınlar eşit haklarına asla kavuşamayacaklar, istihdamda da yerlerini alamayacaklar. Türkiye'de kamu sektöründe istihdam edilen kadın işçilerin oranı Mayıs 2020 verilerine göre yüzde 18'e düştü, 2020'de bu oran yüzde 29'du. En yüksek istihdam oranı Marmara Bölgesi'nde görülürken en düşük istihdam oranı nerede görülüyor biliyor musunuz? Mardin'de, Batman'da, Şırnak'ta, Siirt'te.

Sayın Bakan, 2008'de SSGSS Yasası gelmişti biliyorsunuz. Çalışma ve sosyal güvenlik hakkının ayrılmaz bir parçası olan kamusal emeklilik hakkını burada tırpanladınız. Emeklilik en büyük darbeyi bu yasalarda aldı. Emeklilikte yarattığınız perişanlığın sonuçlarını bugün emekliler yaşıyorlar. Bu yasa emeklilik yaşını kademeli olarak 65'e yükseltti ve emeklilik ücretlerini düşürdü; katsayıyı düşürerek bunu yaptı ve emeklileri sefalet ücretine mahkûm ettiniz. Yirmi yıldır ülkeyi yönetenlerin emekliye reva gördüğü rakamları bu nedenle mi açıklıyorsunuz acaba? Çünkü Sosyal Güvenlik Kurumu bize istatistik vermiyor, SGK emekli maaşlarını kamuoyundan gizliyor, kaç kişinin ne kadar ücret aldığını bizlerle paylaşmıyor. Belki siz, bu vesileyle bizimle bunu paylaşsınız. Çok geriye gitmeye gerek yok. 2012 yılında 500 doların üzerinde olan aktif sigorta emekli maaşı 2022'de 200 doların altına inmiş bulunuyor. 3.500 TL emekli maaşıyla geçinilebilir mi? 2 tane emekli maaşıyla bir kira ödenmiyor şu anda. Bu nedenle çalışma hayatındaki emeklilerin oranı sürekli olarak artıyor. Türkiye, çalışan yoksul emekliler ülkesine dönmüş diyebiliriz.

Öte yandan çalışma yaşamında sürekli, yüksek gelirli, nispeten kayıtlı, güvenceli işlere erişimi daha zor olan kesimler var. Bunlar kadınlar, gençler, engelliler, LGB artılar bu kişiler emekli olamadıkları gibi, emeklilik koşullarını yerine getiremedikleri gibi aslında güvencesiz çalışmaya da mahkûm ediliyorlar, işsizlikle karşı karşıyalar.

Yine, bölgesel eşitsizlikleri, ayrımcı ekonomi politikaların etkilerini çalışma yaşamında da görüyoruz. Kürt illerinde nüfusun yüzde 80'den fazlası aktif sigortalılık kapsamında değil. Hanede kişi başına düşen gelirin asgari ücretin üçte 1'inden az olduğu nüfus oranı Ağrı'da, Muş'ta, Urfa'da, Van'da yüzde 40'lara varıyor.

Sayın Bakan, EYT'lilerle ilgili de bir şeyler söylediniz. Emeklilikte AKP'ye ve MHP'ye takılan EYT'lilerin sorunlarının hemen çözülmesi lazım. Bu sorun nedir? Onu eğip bükmeye gerek yok, sorun şu: 1999'da yapılan değişikliklerin geçmişe dönük uygulamasına son verilmesi gerekiyor. Kazanılmış hakların muhafaza edilmesi gerekiyor. Yine, 2000 yılı öncesi emekliler için yapılan intibak düzenlemelerinin 2000 yılı sonrası emekli olanlar için de yapılması gerekiyor. En düşük emekli aylığının asgari yaşam standartlarına kavuşturulmasının sağlanması gerekiyor. Eski ile yeni arasındaki adaletsizliği giderecek, taban aylıkları ile tavan aylıkları arasında giderek açılan makası kapatacak bir düzenlemeye ihtiyaç var. Halkın bütçesi bu beklentileri karşılamak için kullanılmalı. EYT'lileri seçim malzemesi yaparak, seçim malzemesi olarak düşünerek davranmamalıyız. Erdoğan EYT hakkında yaptığı bir konuşmasında SGK hesaplarına göre emeklilikte yaşa takılan denilen grubun 6,2 milyon kişi olduğunu söylemişti. Bunun yıllık maliyetinin de 26 milyar lira olduğunu söylemişti. Bunu Erdoğan söyledi. Fakat EYT dernekleri başka bir şey söylüyor, diyorlar ki: Yaptığımız çalışmaya göre bunun kamuya yıllık maliyeti 8 milyar olacaktır. Biz her iki maliyeti de karşılanabilir buluyoruz, zaten kazanılmış bu hakkın da EYT'lilere verilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Tabii, yine kanayan yaralardan biri engellilik meselesi. Çalışma yaşamında, engellilik konusunda da bir zihniyet değişikliğine ihtiyaç var. Salt bir fiziki sorun olmayan erişilebilirliğin fiziki boyutları bile karşılanmış değil. Hiç abartmaya gerek yok, engelli ve yaşlı hizmetlerinin personel giderleri dâhil bütçe içerisindeki payı yüzde 2'nin altındadır. Yaşlı nüfus hariç olduğunda bile bu sayı 10 milyon civarındadır. Yani bu kadar büyük bir nüfusa yüzde 2 hak mıdır?

Sosyal devletin bir yükümlülüğü olan bakım sorumluluğu evdeki -çoğu kadın olan- bireylere yüklenmekte Sayın Bakan. Yoksulluk testi yapılarak evde bakım maaşı olarak tanımlanan kölelik ücreti evde çalışan, bakım emeği veren bu insanlara ödeniyor. Şimdi, bu kişiler işçi midir, değil midir? İşçiyse neden sigortaları yoktur, neden insana yakışır bir ücret almıyorlar, asgari ücretin üstünde bir ücret almıyorlar? Neden iş güvenliği yasaları bu insanlar için uygulanmıyor ve neden evde süresiz uzun saatlerde çalışmaya mahkûm ediliyorlar? Biz evde bakım emeği veren işçilerin insana yakışır çalışma ve ücrete erişmesi gerektiğini savunuyoruz ve bu bütçenin bu iş için ayrılması gerektiğini savunuyoruz. Evde bakım işi kadın işi değildir, kamuda bu hizmetler sunulmalıdır ve evde bakım yükü sosyal devletin sorumluluğudur, kadınların sırtına yüklenemez diye düşünüyoruz.

Yine, evde çalışan ev işçileri var. Ev işçileri de insana yakışır koşullara sahip değil. Ev işçilerinin yüzde 90'ı kadınlardan oluşuyor. Ev işçileriyle ilgili de bir yasa çıkardınız ve bu yasaya göre ev işleri şu anda ayrımcılığa maruz kalıyor. "On günden az çalışanlar" ve "on günden çok çalışanlar" olarak ev işçileri için çıkan bu yasa, ev işçilerini mağdur etti. Üstelik de sigortalınamaları kolaylaşmadı, onu da şuradan görebiliriz: Size bu konuda çokça önerge verdim, cevap alamadım. Ev işçilerinin sigortalandığını biz göremiyoruz. Sigortalı ev işçisi sayısı artmamaktadır. Kaç ev işçisi sigortalı, Türkiye'de kaç ev işçisi var, bunların rakamlarını, istatistiklerini de bilmiyoruz, net olarak bilemiyoruz; bunları sizden istiyoruz. Türkiye'de kaç göçmen ev işçisi vardır ve bunların kaç sigortalıdır; bu

konularda da bizi bilgilendirmenizi bekliyoruz. Çünkü evde bakım hizmeti veren 500 bine yakın kadını saymazsak ücretli ev işçilerinin sayısı yine 500 bine yakındır. Çok büyük bir kesimi ilgilendiren bir sorunla karşı karşıyayız.

Yine, ev eksensli çalışan kadınların da güvencesiz çalıştığını, sermayeye bedava emek deposu olarak gördüğünü görüyoruz. Ev eksensli çalışan kadınların da yaşam ve çalışma koşulları iyileştirilmelidir.

Sayın Bakan, en önemli konularımızdan bir tanesi de iş cinayetleridir. İş cinayetleri Türkiye'nin kanayan bir yarasıdır ve yirmi yıldır Türkiye'de izlenen ucuz emek rejimi sebebiyle işçiler öldürülmektedir. Açık, aleni şekilde, bile bile, göz göre göre daha çok kâr edilsin diye işçilerin ölümüne gönderildiğini düşünüyoruz. AKP'nin iktidara geldiği 2002'den Ekim 2022'ye kadar yaklaşık 30 binin üzerinde işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir ve bakın, bu istatistiğin 898'i çocuk işçilerden oluşuyor. Bakın, eğer iş kazaları konusunda hassassanız şu soruma cevap vermeniz gerekiyor: İş kazaları yüzde yüz önenebilir kazalardır, bunu bilim insanları söylüyor; iş kazaları yüzde yüz önenebilir. O zaman biz iş kazasına "kaza" diyemeyiz çünkü yüzde yüz önenebilen şey kaza olmaz. Demek ki aslında bu kazalar için "Olursa olsun." diye düşünülmektedir. 2014'te Soma'da Türkiye'nin en büyük maden katliamı oldu, 301 işçi yaşamını yitirdi. Peki, biz bu 301 maden işçisinin yaşamını yitirdiği iş cinayetinden ne öğrendik? Neden bu öğrendiklerimizi uygulamadık da Amasra'da 42 maden işçisi daha katledildi? Çünkü aslında bu iş bir öğrenme meselesi değil. Çünkü aslında tercihlerden bahsediyoruz. "Eğer biz yeterli, gerekli iş güvenliği önlemlerini alırsak o zaman bu madenleri kapatmamız gerekir." düşüncesinde olduğunuz için elinizi korkak alıstırıyorsunuz ve bu madenlerdeki bu iş cinayetleri bu şekilde önlenmiyor.

Çalışma Bakanlığında çalışan iş müfettişlerine benim saygım var. İş müfettişlerinin gerçekten üstat olduklarını düşünüyorum, gittikleri yerlerde denetimler yaptıklarını düşünüyorum. Ama bu iş, siyasi olarak yapılan, siyasi olarak verilen kararlar sonucunda bu hâle geliyor. İş cinayetleri çarklar dönsün diye, işverenler kazansın, sermaye biriksın diye yaşanıyor Türkiye'de. Bakın, Amasra'da metan drenajı yapılmadığı için, havalandırmadaki sorunlar çözülmediği için, yetersizlik olduğu için, madende kömür tozunun uzaklaştırılması sağlanmadığı için, ATEX sertifikalı ekipmanlar kullanılmadığı için bu işçiler bugün hayatta değiller. Bunları sağlamakla yükümlü olan bakanlık sizin Bakanlığınız.

Ayrıca, Türkiye'nin en büyük işçi katliamına ilişkin olan Soma Araştırma Komisyonunda alınan kararların da oradaki bilgi ve birikimin de hayata geçirilmesini sağlamak sizin Bakanlığınızın sorumluluğunda ama ne yönerge çıkartarak ne gerekli denetimleri sıkı bir şekilde yaparak bunu gerçekleştirmediniz. Bakın, bilirkişi raporunda Çalışma Bakanlığı, bu işçi katliamında, Amasra'daki işçi katliamında sorumlu tutulan kesimlerden birini oluşturuyor.

Türkiye'deki sermaye birikim rejimi, ucuz emek rejimi olduğu sürece, bilime ve tekniğe yatırım yapılmadan, ucuz işçilerin sırtına basılarak sermaye biriktirmeyi siz büyüme olarak tanımladığınız sürece Türkiye'de işçi katliamlarını önleyemezsiniz, önleyemeyeceksiniz, ne kadar iyi niyetli de olsanız bunu yapamazsınız. Bu konuda çok radikal değişimlere ihtiyacımız var, çok köklü değişikliklere ihtiyacımız var, bu sermaye düzeni rejiminin değişmesine ihtiyaç var. Patronlar niçin sendikalara düşman? 12 Eylül'den bu yana yürütülen sendikal politikalar bunu getiriyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir dakikanız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sizin döneminizde de eğer sendikalar yandaş sendikalar değilse o sendikalar yaşatılmıyor, o sendikaların yetkileri tanınmıyor, o sendikalar kriminalize ediliyor. İşçiler patronların karşısında o kadar güçsüzleştirildi ki bakın, DİSK'e bağlı DEV-

İNŞAAT-SEN sendikasının temsilcileri, üyeleri Kolin tarafından silahla tehdit edilebiliyor. Bakın, bu gününlerde, bu hafta yaşanmış bir sorun. Bu nedenle lütfen işinizi ciddiyle yaptığımızı bize söylemeyin çünkü aslında işin özüne inmediğiniz açıktır.

İş güvencesi ve kıdem tazminatı konusunda da kâğıt üzerinde kalıyorsunuz; işçiler girdi çıktı yapılarak kıdem tazminatı hakkı elinden alınıyor. Aslında siz Bakanlık olarak bol bol kâğıt yazıyorsunuz biliyor musunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Serpil Hanım, süreniz doldu. Bir iki cümleyle lütfen...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Evet Sayın Başkanım.

Bol bol kâğıt yazıyorsunuz yani İş Güvenliği Yasası da bu kâğıtlardan biridir. Orada çok güzel bir eleştiri de yaptınız, size de katılıyorum; OSGB’ler bu sorunu çözmez, maaşını patrone alan iş güvenliği uzmanları hakikati o defterlere yazamaz, bunu değiştirin. Ancak İş Güvenliği Yasası’nda olduğu gibi kıdem tazminatı sorununda da benzer bir sorun var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Başka arkadaşlarımız da söz alacak, diğer konuları da onlar dile getirirler. Sürenizi aştınız, rica ediyorum...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ve işçiler, fiilen kıdem tazminatından mahrum bırakılıyorlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cevdet Yılmaz’ın, İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü’nün bütçe üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, konuşmacıların içerikleriyle ilgili ben Başkan olarak yorum yapmıyorum; katılıyorum, katılmam fikirlerine ama bazı konularda Anayasa çerçevesinde, İç Tüzük’ümüz çerçevesinde müdahale etmek durumunda kalıyorum. Onlardan birini az önce yaşadık -daha önce de birkaç arkadaşımız kullanmıştı bu kavramı- “Kürt illeri” diye bir kavram kullandı Serpil Hanım. Bu konudaki görüşümü tekrar tutanaklara geçirmek istiyorum.

Biliyorsunuz, bu topraklar, büyük medeniyetlere ev sahipliği yapmış topraklar, hepimiz bu medeniyetlerin mirasçısıyız. Diğer taraftan, 3 kıtaya hükmetmiş bir dünya imparatorluğunun mirasçılıyız, Osmanlı’nın mirasçılıyız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Başkan, niye rahatsız oluyorsunuz! Kürt nüfusunun yüzde 90 olduğu yerlerden bahsediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ve o imparatorlukta düşünebileceğiniz her türlü çeşitlilik bir arada yaşamıştır.

Diğer yandan da gelecek yıl 100’üncü yılını dolduracak olan cumhuriyetin eşit ve onurlu vatandaşlarıyız. Bugün de o cumhuriyetin 100’üncü yıl bütçesini hazırlıyoruz. 81 ilimiz 85 milyona aittir. “Kürt illeri” gibi bir kavram her şeyden önce Kürt vatandaşlarımıza bir haksızlıktır. İstanbul Kürt ili değil mi? Antalya Kürt ili değil mi? Adana Kürt ili değil mi?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Başkan, düzeltiyorum, kürdistan diyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bütün illerimiz bütün etnik gruplara, bütün kültürel inanç gruplarına, mezheplere, herkese aittir. Müslüman olsun gayrimüslim olsun, Alevi olsun Sünni olsun, Türk, Kürt, Laz, Çerkez kim olursa olsun, bizim millet anlayışımız ırka ve etnik kimliğe dayalı bir millet anlayışı değildir. Değerli arkadaşlar, bir ili etnik bir kimlikle nitelendirmeniz doğru bir yaklaşım değildir.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sizin politikalarınız...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bunu tekrar kayıtlara geçirmek istiyorum.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sizin de inkarcı olmanız hiç doğru değil Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hiç öyle değiliz, hiç öyle değiliz, siz kendinize bakın lütfen.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ve 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Devam)

b) Mesleki Yeterlilik Kurumu (Devam)

c) Sosyal Güvenlik Kurumu (Devam)

ç) Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (Devam)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, şimdi İYİ Parti'den Sayın Fahrettin Yokuş'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Yokuş

Süreniz yirmi dakikadır.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlarımız, kıymetli milletvekili arkadaşlarım, değerli basın mensupları; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 11 Kasım, dün cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün 84'üncü ölüm yıl dönümüydü; rahmet, minnet ve şükranla anıyoruz; ruhu şad, mekânı cennet olsun.

Cumhuriyetimiz bizim vazgeçilmezimizdir, cumhuriyetimiz bütün ilkeleriyle 85 milyonu kucaklamaktadır. Cumhuriyetimizin bu kucaklayıcı tavrına rağmen hâlâ illerimizi, ilçelerimizi, bölgelerimizi ayrıma tutanları buradan bir kere daha kınıyorum; başaramayacaksınız, burası Türk milletinin vatan topraklarıdır, büyük Türk milleti de 85 milyona aittir.

SALİH CORA (Trabzon) – Bravo.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Bakanım, çalışma hayatı çok önemli. Zatialiniz geldiğinden bu yana Çalışma Bakanlığımızda kısmi değişiklikler oluyor. Geçen bütçede sizi çokça eleştirmiştik ama bugün o kadar eleştirmeyeceğim ama söylemem gerekenleri de söyleyeceğim

Sayın Bakanım, bugünkü sunumunuzda taşeron kadro sözünüz çok anlamlı, sözleşmeli tüm memurların kadroya geçirilmesi anlamlı, EYT çok anlamlı ama Sayın Bakanım, bütün bunlar güzel de çalışma hayatını sizin de ifade ettiğiniz gibi bu kadar ayırıştıran, özellikle 32-35 sözleşmeli statüye ayıran yani sadece sağlıkta bile 7-8-10 sözleşme türü olan bir sistemi kim getirdi acaba? Yani yirmi yıllık AK PARTİ iktidarının burada kusuru yok mu? En büyük kusur maalesef sizin. Hatırlayın, 2004 yılında personel reformu çalışmaları başlatılmıştı. Maksat neydi? Kamuyu yeniden dizayn etmek, eksiklikleri gidermek, kamuda 1.450 sayılarına varan unvan tanımlarını ortadan kaldırmaktı ama ne

oldu? Tam tersini yaptınız, kamuyu taşeronlaştırdınız. Kamuda, özellikle “Devletin asli ve sürekli işleri devlet memurları eliyle yapılır.” Anayasa ilkemize rağmen sözleşmeli statüleri olağanüstü çoğalttınız. 2011 seçimleri öncesi, 300 bin sözleşmeliyi kadroya geçirdiniz memurlarımızı, vallahi alkışladık. Şimdi geldik, yine bir seçim öncesi -seçim öncesi de olsa bunları düzeltmeniz doğrudur Sayın Bakanım- ama ne olur şu millete bunu yapmayın yani seçimde sıkışınca ne yapalım? Dağıtalım. Ya, bunu, yirmi yıldır bunları söylüyoruz, herkes söylüyor, siz de biliyorsunuz, niye bugüne sıkıştırdınız? Onun için bu eleştirileri kabul edin ve diyorum ki gerçekten artık süreniz daraldı, yetişemeyeceksiniz ama yetiştirdiklerinizle de biz size teşekkür edeceğiz.

Sayın Bakanım, ben bu konuşma öncesi bir duyuru yayınladım çalışanlarımızın sorunlarını bize bildirin diye ve inanın yüzlerce telefon, yüzlerce sorun geldi. Şöyle başlamak istiyorum: Öncelikle güvencesiz çalışan personel bir kere daha ifade etmek istiyorum zamanım yettiğince. Tüm güvencesiz sözleşmeli personel 4/A’lı memur kadrolarına geçirilmelidir. Kamu personel sistemi, iş güvencesi, tayin, kurum değişikliği, aile birliği, görevde yükselme gibi hakları tüm çalışanlara sağlayan bir yapıya dönüştürülmelidir. Aynı okuldan mezun olmuş, aynı sınava girmiş, aynı işi yapan personelin farklı statülerde, farklı haklarda çalıştırılması, adalet ve eşitlik ilkesine aykırıdır. Sözleşmeli personel bile kendi içinde süresiz, 4/B’li, 5393’e tabi, 3+1’e tabi, İHS’li, 4/C’den 4/B’ye geçenler, vekil, ebe, hemşire, imam, fahri imam, kamu dışı sağlık çalışanı şeklinde ayrımcılığa tabi tutulmuş; aslında artırabilirim. Çalışma hayatında adaletin sağlanması bu dağılım içinde mümkün mü? İşte, bu çok başlı yapıyı sonlandırmak ve tüm güvencesiz sözleşmeli personeli kadroya geçirmek gerekmektedir. Sözleşmeli personele kadro keyfiyet değil gerekliliktir. Temel haklardan mahrum olarak çalışan tek bir kamu görevlisi dahi kalmamalıdır. Güvencesiz çalışma modelleri kamu istihdam sisteminden çıkarılmalıdır. Başta idareci konumunda olan şeflerimiz olmak üzere birinci dereceye yükselmiş bütün kamu görevlilerinin ek göstergeleri 3600’e çıkarılmalıdır. Sayın Bakanım, 3600’ü de eksik yaptınız, birçok eksiklik oldu, düzeltme şansınız herhâlde yok, varsa vadettiğiniz şartların içine bunu da getirin de kıyıda köşede kalmış, mağdur edilmiş... Birinci dereceye gelmiş birçok memurumuz bu haklardan mahrum, Allah aşkına bunları da düzeltelim.

Enflasyon farkının ortaya çıktığı ay itibarıyla memur maaşlarına yansıtılması ve farkın aylık olarak verilmesi gerekmektedir. Vergi dilimleri 2022 yılında yüzde 33 oranında artarken memur maaşlarına enflasyondan dolayı yaklaşık yüzde 82 artış yapılmıştır. Hâl böyle olunca ücretin asgari ücret tutarı kadar olan kısmının vergiden muaf tutulmasının kamu çalışanlarına hiçbir faydası olmamıştır. Bu uygulamaya rağmen çalışanlarımız geçtiğimiz yıldan daha fazla vergi ödemektedir. Sayın Bakanım, artık işçi ve memurların vergi dilimleri kayıplarını ortadan kaldıralım. Asgari ücretliler için yaptınız, mahsuplaştınız. Yani ya vergi dilimlerini yüzde 15’te sabitleyelim ya da vergi dilimleri arttıkça kaybeden memur ve işçileri koruyalım; çok mu zor? E, söylediniz “Memurumuzu, işçimizi enflasyona ezdirmiyoruz.” diye ama ezdiriyorsunuz efendim. Verdiğiniz enflasyon kadar zammın bir kısmı vergilerden dolayı geri almıyor; bunu en iyi siz biliyorsunuz ama lütfen artık bunu düzeltin yani bu bir hakkın gasbidir. Kim düzelterek? Yani bu ülkede emeği zayı olan biri varsa kime gidecek Allah aşkına? Hakkı yenen, çalışan, üreten biri varsa kime gidecek Allah Aşkına? Elbette Çalışma Bakanlığımıza gidecek, önce oraya gidecek. İşte, Sayın Bakanım, bunları düzeltmemiz lazım.

Hazine ve Maliye Bakanlığındaki gelir uzmanı kadrosunda olduğu gibi SGK’nin taşra teşkilatlarına da benzer uzmanlık kadroları tahsis ediniz. Burada daha önce de söyledim, sosyal güvenlik tazminatı verin şu SGK çalışanlarına diye. Ya, o kadar gayretli çalışıyorlar ki ben hepsini biliyorum. Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde imam-hatipli müktesep hakkı bulunan ve daha sonra hizmet sınıfı değiştirenlere de -din hizmetleri sınıfı dışında kalanlara- 3600 ek gösterge verilmelidir. Şimdi, eğitim şartlarına bakıyorsunuz, eşitlik yok 3600’de. Fahri geçici Kur’an kursu öğreticilerini görevden alma

şartı aranmadan, kategori ayrımı yapılmadan bunları da kadroya almanız lazım. Sayın Bakanım, bir imam-hatiplinin üstündeki şef ondan daha az ek göstergeye sahip ya da uzman ondan daha az ek göstergeye sahip; böyle bir şey olabilir mi? Allah aşkına bunları düzeltelim.

Yardımcı hizmetler sınıfı artık mutlaka kadroya geçirilmeli. Siz de biliyorsunuz, artık kamuda -önce taşeron işçilerimizi aldık, sonra “Kadroya geçirdik.” dediniz- hizmetli tanımı kalmadı, hizmetli diye istihdam ettiğimiz 100 bin civarında memur aslında masa başında görev yapıyor yani getir götür işleri yapmıyorlar. E, bunu sizler de biliyorsunuz, artık bunu da düzeltelim. Bu talepleri artık göz ardı etmekten vazgeçelim, bunları da kadroya geçirelim.

Değerli Bakanım, 1 Ekim 2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı devlet memurlarıyla ilgili düzenleme, daha doğrusu çalışma hayatıyla ilgili düzenleme müthiş sıkıntılar yarattı biliyorsunuz. 2008’den sonra işe giren memurlarımız emeklilik noktasında birçok mağduriyet yaşayacaklar. Bu konuda size tarihî bir not da vereyim. Bakın, çok ilginç, Değerli Bakanım belki unutmuşsunuzdur ama yıl 2008, 23 Nisan resepsiyonu yapılıyor, dönemin Sayın Erdoğan, dönemin ATO Başkanı (Ankara Ticaret Odası) Sinan Aygün’e aynen şöyle bir soru soruyor, diyor ki: “Sinan bizim Memo’yu kaydettin mi?” O da bu soruya şu cevabı veriyor: “Sayın Başbakanım, kaydettim.” Memo kim? Memo dönemin Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül’ün oğlu Mehmet Emre Gül. Mehmet Emre Gül o dönem, o gün 17 yaşında. Şirket kuruyor, bu şirketin kaydedilmesi lazım ATO’ya ama yaşı küçük; ne yapmak lazım? Velisinin muvafakat vermesi lazım -hukuken de bunun sıkıntıları var- ve velisi Sayın Cumhurbaşkanı muvafakat veriyor ve bizim Mehmet Emre Gül kardeşimiz mısır tüccarı internet alışveriş sitesi sahibi olarak kayda geçiyor. SGK bürokratları çok iyi bilir, o dönemde milletimiz bebeklerini bile SGK’li yaptırmaya çalışıyordu. Niye? Bu yaş haddinden dolayı, beş yıl girmesin diye yapıyordu. Şimdi, o kanun ne zaman geldi? Yine, biliyorsunuz, 1 Ekimde geldi. Şimdi bunu soruyorum: Sayın Başbakan, Cumhurbaşkanımızın oğlu için özel talepte bulunuyor, yaş haddi geliyor; yeni düzenleme, işe girecekler için ve şirket kuracaklar için, devlete memur olacaklar için, kamuda çalışanlar için dezavantaj sağlıyor. Bu dezavantajı avantaja çevirmek için Sayın Başbakan, Cumhurbaşkanının oğlunun meselesini takip ediyor. Şimdi, Allah aşkına, bunu anlattığım zaman belki zorunuza gidecek ama SGK’deki birçok arkadaşımızın çocukları yaşları küçük olduğu hâlde SGK’ye SGK’li yapıldı diye SGK’de dava açıldı, SGK’de disipline verildi. Bunları yaşayan biriyim ben, yaşadığım şeyleri de burada söylemekten asla imtina etmem.

Sayın Bakanım, 4/B’den 4/C’ye geçirilen personelin sorunları hâlen devam ediyor. Sözleşmeli personelin en düşük ek ödeme oranı yüzde 70 iken adı geçen personele yüzde 20 oranında ek ödeme yapılmaktadır. Ne olur, bunları da bir düzeltin, düzeltiverelim. Ben kısa kısa notları söyleyeyim çünkü zaman çok dar.

Kamuda çalışan üniversite mezunları daha önce memurluk hakkı kazanmış; sonradan üniversite bitiren personelin görevde yükselme, tayin, imza hakları yok. 4857 sayılı Kanun’a tabi kamu işçileri görevde yükselmiyor, tayin haklarından faydalanamıyor, bunu da bir düzeltelim değerli Sayın Bakanım.

Kamu kurumlarının en önemli sorunu süresiz sözleşmeliler. Bunu biliyorsunuz, 3+1’ler, “Bunları düzelterek.” dediğiniz için üstüne gitmiyorum ama üniversite çalışanlarının çok önemli sorunları var. Üniversitede çalışan idari ve teknik personelin tayin ve nakil mağduriyetleri artarak devam ediyor. Üniversite çalışanlarının döner sermaye hakları 666 sayılı KHK’yle gasbedilmiş ve döner sermayeye katkı payları ödenmiyor. Her yıl öğretmenlere ödenen eğitim öğretim ödeneği bütün kamu çalışanlarına ödenmeli. Bu 666 sayılı KHK mağdurları birçok kurumda var, SGK’de de var, bunu sizler biliyorsunuz. Bu 666’yı yeniden, bir daha elden geçirelim Sayın Bakanım.

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nda 4/D işçi kadrosunda antrenör, güvenlik görevlileri kadrolu işçi olarak görev yapıyorlar; bunların tayin hakları yok, kurum değişik hakları yok, bunları da düzeltelim. Ama en önemlisi Sayın Bakanım, 90 bin civarındaki KİT'lerde çalışan taşeron işçinin kadroya geçileceğini ifade ettiniz, memnun kaldık. Bu çalışmada hiçbir kişi... Yani kamuya direkt hizmet veriyorsa -şirket üzerinden, ne üzerinden olursa olsun- o insanlar kadroya geçirilmeli yani PTT çalışanları başta olmak üzere kiralık araç şoförlerine kadar, yemekhane çalışanlarına kadar bunlar mutlaka kadroya geçirilmeli.

Sayın Bakanım, SSK emeklisi -eski manada yani SGK- doktor ve dış hekimlerinin maaş durumlarını biliyorsunuz, bunlar sıkıntı yaşıyorlar. Bunların da... Çünkü bunlar SGK ve BAĞ-KUR'da BAĞ-KUR ödemeleri yapmışlar ancak emekli olurken çok düşük ücret alıyorlar. Bunlar çok zor değil, bunların hepsi çok kolay düzeltilebilir.

Ayrıca 696 sayılı KHK mağdurları var, bunları genel anlamda biliyorsunuz. Bu düzenleme bir kanun hükmünde kararnameyle yapılmayıp şu Meclisten geçseydi daha mükemmel çıkabilirdi. Şimdi, onlar kadroya geçti ama bizden önce kadroya geçenler ile biz niye eşit değiliz ya? Niye biz ayrıyız yani? Madem "Biz kadro verdik." diyorsunuz. Niye ayrıcalık ya! Niye ayrıcalık! Gerçekten, Sayın Bakanım, niye ayrıcalık? Onları ortadan kaldırmamız lazım. Yine, bu durumda Turizm Bakanlığında 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle işçi statüsüne alınanların tayin hakkı yok. Yani hangi birini sayayım? Taşerondan kadroya geçenler için eski Bakanımız Jülide Sarıeroğlu açıklamasında "Hastane, bilgi yönetim sistemi çalışanlarının kadro işlemini tamamladık." demişti. Şimdi, devlette devamlılık esas; unutmamışlar, bana yollamışlar. Demişler ki: "Söz vermişti bizim Bakanımız, ne oldu?" Ne oldu? Ya, verdiğiniz sözleri Allah aşkına tutun, devlette devamlılık esastır. Biz devletimizin büyüklerinin, bakanların, başbakanların, cumhurbaşkanlarımızın yalan söylemeyeceğine, eksik söylemeyeceğine, yanlış söylemeyeceğine inanarak yetişmiş bir insanız bu ülkede. Allah aşkına yapmayın, verdiğiniz sözleri tutun. Tutamıyorsanız, hangi gerekçeyle tutamadığınızı insanlarımıza anlatın. Devletine güvenmeyen, devletini yönetenlere güvenmeyen bir millet olabilir mi? Onun için bu güven sorununu çözmemiz lazım. Sayın Bakanım, size sevgi ve saygım olduğu için sizin üzerinizden Hükûmete gönderiyorum, hakkınızı helal edin.

Sayın Bakanım, 690 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, belediye iktisadi teşebbüsleri, 1 Nisan 2018 tarihinde demiştim bunu... 560 binden fazla bu insanlar, ne oluyor? Bu insanlar yol, yemek parasını cebinden ödüyor. Elli iki gün ilave tediye ikramiyelerini alamıyor, birçok şey var; bunları düzeltelim. Staj mağdurları, yüz binlercesini ilgilendiren 2000 öncesi staj, askerlik borçlanması, çıraklık okulu sigorta başlangıcı önemli, eğer askerlik borçlanması veya staj süreleri işlenmezse EYT'ye takılıp hem geç emekli olacaklar hem de on beş yıla kadar bekleyecekler. Sigortalı olmaksızın avukatlık stajını yapanların normal staj süreleri sigortalılık sürelerine dâhil edilerek diğer alanların ve çıraklık okullarının staj süreleri dâhil edilmeli diyorlar. Göç İdaresinde çalışan destek personeli sürekli işçi kadrosuna geçmek istiyor, onları da duyurayım. Usta öğreticiler, turizm usta öğreticileri on iki ay aralıksız çalışıyorlar, yıllık izinleri yok, tazminat hakları yok, işsizlik sigortası hakkı yok. Düğün olduğu zaman gece on ikiden bire kadar çalışıyorlar, resmî bayramlarda, dinî bayramlarda çalışıyorlar. Ya bunlar yoksa Çalışma Bakanlığı niye var? Çalışma Bakanlığı niye var yani bunları kim düzelterek? Benim düzelterek hâlim yok, bunları Çalışma Bakanlığı düzelterek.

Meslek kodu mağdurları, kamuda İŞKUR 696 KHK'li sürekli işçi olarak çalışan ve tüm kamu kurumlarında vergi giriş elemanı, otomasyon, hasta karşılama, teknik birim, bilgi işlem, santral, büro ofisi gibi işleri yapan ancak meslek kodları temizlik, bakım elemanı, güvenlik, şoför gibi kadroların yüz binlercesi mağdur. Çalışanlarımızın talebi şu: Kurumlarda yaptıkları iş neyse meslek kodu adı da aynı olsun istiyorlar; teknik olarak bunu siz anlıyorsunuz.

EYT düzenlemesi, evet, doğru, güzel dedik ama beklentilere cevap vermeli, 3600 gibi yarım yamalak çıkmamalı çünkü bu EYT meselesi çok önemli, bu talepleri dikkate alalım.

Öğretmenevi çalışanları, uygulama oteli çalışanları, meslek teknik Anadolu lisesi bünyesinde çalışanlar, sıkıntıları var. Orada bir askerî gazino kantin çalışanları, Karayolları kadrolu gibi çalışan müşavir firma çalışanları -yani saymakla bitmez- toplum yararı projelerinde çalışanlar, özellikle Millî Eğitim Bakanlığında çalışan TYP'lilerin süreli sözleşmeleri; şimdi bütün bunlar öyle bir karmaşa ki inanın yıllarca sendikacılık yaptım ben de işin içinden çıkamıyorum, Allah sizin yardımcımız olsun. Niye? Size yüklediler Sayın Bakanım bütün bunları, on sekiz yıl sonra size yüklediler, böyle bir tahribat olabilir mi? İşte yüzde 70'e takılanlar, say babam say, ne yüzde 70'i, neymiş bu Hastane Bilgi Yönetim Sistemi, yemekhane çalışanları, kiralık araç şoförleri, radyoloji görüntüleme çalışanları, Karayolları çalışanları, Vakıfbank güvenlik çalışanları, kamu çağrı merkezleri, dış laboratuvarı çalışanları, sosyal tesis çalışanları; Allah Allah, say say bitmiyor, ne bu ya? TAGEM geçici işçileri KPSS'yle atanan, Türkiye'de toplam sayıları 1.102 kişiyi bulan bu grubun sorunu on iki yıldır devam ediyor, çözelim artık bunu.

Emeklilerimiz yani şu emeklilerimize niye hak ettiğini vermiyoruz? Yani 3.500 liraya çıkardık diye övündünüz yani 3.500 liraya gelin bakalım, hadi buradaki bütün milletvekillerimize, bakanlarımıza, bürokratlarımıza 3.500 lira verelim de bir geçinsinler bakalım hatta asgari ücret verelim geçinsinler hatta asgari ücretin 2 katını verelim geçinsinler. Yapmayın yani bu olmaz. Hiç olmazsa en düşük emekli maaşını asgari ücret seviyesine çıkaralım. Bütün emeklilerimizi de bu artırdığım oranda artırarak yahu hayatlarının son dönemlerinde onları bari huzur içinde yaşamalarına vesile olalım ama...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir dakikanız.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Son bir dakika mı Sayın Başkanım?

Teşekkür ederim.

Emeklilerin intibak sorunlarını artık şunu çözün. 2000'den önce emekli olan 2000'den sonra emekli olan, ne bu ya, ne bu? Emekli, refah payı istiyor ama bırak refah payını emekli, açlık sınırının altında ücret alıyor. Bugün açlık sınırı ne? TÜRK-İŞ'in rakamları, 7.500 lira, açlık sınırı. Ya, ne alıyor? Yarısı kadar. Yani Değerli Bakanım, aslında söylenecek söz çok ama şunu söylüyorum: Çalışma hayatı önemlidir, çalışma hayatını düzenleyen kurum önemlidir ve yine tekrar ediyorum: Bu ülkede haksızlığa uğrayan, emeği çalınan, iş güvencesi olmayan ya da maden kazalarıyla, inşaat kazalarıyla kaybettiğimiz her insanın bir manada vebali sizlerin omuzunda.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Fahrettin Bey, teşekkür ediyorum.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) - Bir dakika verebilir misiniz? Toparlayayım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Çok sıkışık zamanımız.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Peki, Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum, başarılar diliyorum efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Salih Cora ile Mustafa Kalaycı Bey aralarında anlaştlar, önce Salih Cora'ya söz vereceğim, aradan sonra da Mustafa Bey'le başlayacağız.

Sayın Cora, süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) - Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, kıymetli bürokratlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri, basınımızın güzide temsilcileri; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Aile Bakanlığından ayrılarak yeniden müstakil bir Bakanlık olmasının ardından, Hocamız Profesör Doktor Vedat Bilgin Bakanlığında 2'nci bütçesinin görüşmelerini gerçekleştiriyoruz. Sayın Bakanımıza sunumu için teşekkür ediyoruz. Bilgiye değer veren, naif, çözüm odaklı, rasyonel yaklaşımlarınız muhalefet için de âdeta ders niteliğinde notlar oluşturmuştur. Muhalefetin, özellikle, siyasi istismar alanlarına tek tek neşter vuran açıklamalarımız, paylaşımları olmuştur. Bu manada sizlere teşekkür ediyoruz.

Değerli Bakanım, sizlerin yanı sıra, 1983 yılından beri Bakanlığın uhdesinde bugüne kadar görev yapmış tüm Bakanlara ve hizmeti bulunan bürokatlara da teşekkür ediyoruz; ahirete irtihal edenleri rahmetle anıyoruz.

Değerli milletvekilleri, son yıllarda iktisadi hayatımızı ilgilendiren küresel ekonomik krize ilişkin gelişmeleri çalışma hayatı ve sosyal güvenlik sistemindeki gelişmelerden bağımsız bir şekilde değerlendirmemiz mümkün değildir. Yine Covid-19 salgınıyla beraber tüm insanlığın sağlığını tehdit eden gelişmeleri bugün sosyal güvenlik sistemimizden ayrı, çok kısa bir zaman öncesine kadar sokağa çıkma yasağı ve kapanmaları iş gücü piyasalarında yaşanan gelişmelerden ayrı olarak değerlendirebilmemiz mümkün değildir. Zira, zamanda yaptığımız reformlarla genel sağlık sigortasının önemini, kısa süreli, esnek ve uzaktan çalışmanın faydalarını çok net bir şekilde gördük. İfade etmek isterim ki maden kazası, deprem, sel ve afetlerle sınanan ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın daha sıkı uygulanmasının gerekliliği, işin uzmanları tarafından bölgemizde yaşanan savaşlar ve jeopolitik krizler nedeniyle oluşan göç dalgası nedeniyle Uluslararası İşgücü Kanunu'nun da işimize ne kadar yaradığı işveren kesimi tarafından dile getirilmektedir. Bugün, Türkiye, özellikle AK PARTİ döneminde, çalışma hayatı ve sosyal güvenlik alanında yaptığı reform niteliğindeki işler sayesinde yediden yetmişe herkesin iyi gününde, kötü gününde devletin varlığı ve kudretini ortaya koyan, şefkatini ve merhametini hissettiren bir siyaseti inşa etmiştir.

Değerli milletvekilleri, sosyal güvenlikte büyük bir devrimi gerçekleştirdiğimizi sizler de yakinen biliyorsunuz. Genel sağlık sigortasıyla ülkemizdeki tüm vatandaşlarımızı hastalıkta, sağlıkta, gençlikte, yaşlılıkta sosyal güvence kapsamına dâhil etmek, Sosyal Güvenlik Kurumumuzu milletin emrine amade etmek en büyük başarılarımızdan biri olmuştur. Bugün, sosyal güvenlik reformuyla nüfusumuzun yüzde 98'ini sosyal güvenlik şemsiyesi altına alarak hastane kapılarından geri dönüşü bitirdik. Vatandaşlarımızın sadece kimlik belgesiyle tüm sağlık kuruluşlarından hizmet almalarını sağladık. Eczane kuyruklarına son verdik, ilaca erişimi sağladık. Maluliyet şartlarını kolaylaştırdık. Özellikle vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerine eşit ve kaliteli şartlarda ulaşmasını sağladık. 18 yaş altında genç ve çocuklarımızın tüm ilaç ve tedavi masraflarını genel sağlık sigortası kapsamında karşıyoruz. Bugün sosyal güvencesi olmayan vatandaşlarımızın bakmakla yükümlü olduklarına -aile fertleri dâhil- aylık sadece 194 TL ödeyerek sağlık hizmetlerinden yararlanabilmelerine imkân sağlıyoruz. Ödeme gücü olmayan vatandaşlarımızın primleri de devlet tarafından ödenebilmektedir. Şehit yakınlarından, gazilerden, gazi yakınlarından özel hastanelerdeki tedavilerinde hiçbir ilave ücret alınmamaktadır. Genel sağlık sigortasıyla bugün gelişmiş ülkelerin yapamadığı birçok önemli adımı gerçekleştirmenin onurunu yaşıyoruz. Bu reformu hayata geçiren başta Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere emeği geçenlere tekrar huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sosyal Güvenlik Kurumumuzun prim gelirlerinin emeklilik ve sağlık giderlerini karşılama oranı, gayri safi yurt içi hasıla oranı yüzde 2,85'lerden bugün yüzde 0,66'lara düşmüştür. Aynı şekilde, SGK açığının SGK bütçesi oranı da yüzde 28'lerden yüzde 8'lere düşmüştür. Muhalefet partisinin sözcüsünün SSK açığıyla ilgili yaptığı açıklamaların gerçeklerden ne kadar sapma içerdiğini bir kez daha görmüş oluyoruz; oransal olarak baktığımız zaman onların ifadeleriyle karşılaştırılmayacak kadar iyi bir tablo olduğu ortaya çıkmıştır.

Mali açıdan sürdürülebilir sosyal güvenlik sistemi hedefine hızlı bir şekilde ilerlediğimizi ifade etmek istiyorum. Bir başka ifadeyle, sosyal güvenlik kuruluşlarının toplam gelirlerinin giderleri karşılama oranı sadece yüzde 71,5 iken bugün bu oran yüzde 91'lere yükselmiştir. Diğer taraftan, tüm emeklilerimize yapılan ödemelerin millî gelire oranları da yüzde 4,8'lerden yüzde 6'lara kadar yükselmiştir. Pandemi öncesinde bu rakamlar daha iyiydi; bundan sonra da daha yukarılara çıkarmamız gerektiğini ifade etmek istiyorum. Bu doğrultuda, Sosyal Güvenlik Kurumunun mali yapısının sağlam temellere oturtulmasına çok büyük bir ehemmiyet vermekteyiz. Bu kapsamda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın ve Hükümetimizin en önemli hedefi muhakkak ki kayıt dışı istihdamla mücadeledir. Kayıt dışı istihdama kayıtsız kalmıyoruz; kayıt dışı istihdam oranını da yüzde 52'lerden bugün yüzde 26,9'lara kadar gerilettik. Bu konuda disiplinli ve titiz bir çalışma içerisinde olduğunuzu biliyorum.

Değerli Bakanım, özellikle sizin Bakanlığınız döneminde çalışma hayatını yakından ilgilendiren birçok konuya cesaretle el attınız. Pandemiyle seyahat kısıtlamalarının başlaması, üretim çarklarının tahrip olması, arz ve talep dengesinin bozulması, gıdada yaşanan uluslararası tedarik sorunu, enerji maliyetlerindeki artışlar gibi birçok neden enflasyonist bir ortamın oluşmasına neden oldu; bu, aynı zamanda fiyat istikrarlarını bozdu ve vatandaşımızın alım gücünü de bir hayli sarstı. Hâl böyleyken, Hükümetimiz asgari ücrete, emekli maaşına, memur ve işçilerimize yaptığı tarihî zamlarla dar gelirli kesimi enflasyona ezdirmemiştir; bundan sonra da ezdirmeyeceğimizi konuşmanızın satır aralarından anlamaktayız.

2022 yılında asgari ücrete yüzde 95 oranında zam yaptık; şu an net asgari ücret 5 bin TL'dir. Kamu görevlileri ile memur emeklilerimizin aylık ücretlerini de yüzde 85,5 oranında artırdık. SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıklarında yüzde 78,6 oranında bir artış gerçekleşti. En düşük emekli maaşı 3.500 TL olmuştur. Emeklilerimize yılda 2 kez bayram ikramiyesi uygulamamız devam etmektedir. Yaklaşık 5,3 milyon memur ve memur emeklimizi kapsayan ek gösterge düzenlemesiyle mali haklarda önemli artışlar sağladık. Pandeminin kahramanı sağlık çalışanlarımızın maaşlarında ve doktorlarımızın emekli aylıklarında ciddi artışlar yaptık; intern eğitimi alan tıp öğrencilerimizin ücretlerini de net asgari ücret seviyesine yükselttik.

Sadece bunlarla yetinmedik; 2022 yılı başından itibaren asgari ücrete kadar olan ücret tutarlarını tüm çalışanlar için vergi dışı bıraktık. İşçilere verilen günlük yemek bedeli ve günlük yol bedeli istisna tutarlarını artırdık. Çalışanlara yemek bedeli olarak nakit ödemeler gelir vergisi istisnası kapsamına alındı. İşverenlerin elektrik, doğal gaz, ısınma giderleri için çalışanlarına yaptıkları bin TL'ye kadar ödemeleri de gelir vergisinden istisna tuttuk; bu ödemelerin sigorta prim kesintisine tabi tutulmamasını sağladık. Basit usulde vergilendirilen yaklaşık 850 bin BAĞ-KUR'lu esnafımızın kazançlarını gelir vergisinden istisna tuttuk. Emekli BAĞ-KUR'lu esnafımızda daha öncelerden, biliyorsunuz, yüzde 15'lere kadar kesintiler vardı; bunlar AK PARTİ iktidarı döneminde ortadan kalktı.

Çalışma hayatının kronikleşmiş sorunlarına yenilikçi çözümler üretmenizi takdirle karşılıyoruz. Şu anda, konuşmanızda da ifade ettiğiniz sözleşmeli kamu personelinin kadroya geçirilmesi için Bakanlık nezdinde teknik çalışmalar yapmaktasınız. Hafızayıbeşer nisyan ile maluldür. Kamuda

taşeron işçilerinin kadroya alınması da AK PARTİ döneminde gerçekleşmiştir. O dönemde yapılan çalışmalarda eksik bırakılan alanların düzeltilmesi için yeni bir çalışma başlatmanız da memnuniyet vericidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; istihdamın korunması için de önemli çalışmalar yapmaktayız. İşverenlerimize, kayıtlı sigortalılar ile kadınlar, gençler ve engelliler gibi dezavantajlı grupların istihdamının artırılması, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması, bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik yatırımların özendirilmesi gibi amaçlarla 18 ayrı prim, teşvik, destek ve indirimlerinden yararlanma imkânı sağlamaktayız.

Çalışma hayatında yaptığımız düzenlemeler, aldığımız tedbirler ve hayata geçirdiğimiz destek ve teşviklerle işi yani istihdamı, işçilerimizi ve işverenlerimizi korumaya devam ediyoruz ve şu anda istihdama katılma oranlarına baktığımızda pandemi öncesindeki rakamları yakalamış durumdayız. Birçok Avrupa ülkesinden bu manada ileri ve pozitif yönde ayrılmış durumdayız. 2022 Ağustos ayında iş gücüne katılma oranı 31 milyona yüzde 53,6 oranını yakalamıştır ve şu anda, uzun bir aradan sonra, ülkemizde işsizlik oranı tekrar, yeniden, tek haneli rakamları görmüştür.

Daha kapsayıcı ve daha dayanıklı iş gücü piyasası oluşturmak için önemli çalışmalar da yapılmıştır. Esnek çalışmaya ilişkin olarak kısmi süreli çalışma, uzaktan çalışma, geçici iş ilişkisine imkân veren düzenlemelerle istihdam piyasamızdaki rekabet edilebilirliği ve gücümüzü artırmıştır. İstihdam politikaları geliştirirken bölgesel, sektörel ve demografik dinamikleri göz önünde bulunduran politikaları tercih etmekteyiz. Aktif iş gücü piyasalarında istihdamı korumaktan bahsetmişken pasif iş gücü politikaları kapsamında da İşsizlik Sigortası Fonu'na değinmeden geçmek istemiyorum. Bugün, İşsizlik Sigortası Fonu etkin bir şekilde yönetilmektedir. Özellikle işini kaybedenlere işsizlik ödeneği, kısa çalışma ödeneği, ücret garanti fonu, iş kaybı tazminatı ödemeleri de kapsamlı bir şekilde yapılmaya devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ döneminde yıldızı parlayan bir diğer kurumumuz da İŞKUR'dur. İŞKUR kurumsal kapasitesini her geçen gün artırarak etkin hizmet sunumuyla güvenilir bir yapıya kavuşturulmuştur. İŞKUR istihdam piyasasının artık en önemli aktörlerinden birisi hâline gelmiştir. Türkiye'nin en önemli inovatif markası olarak nitelendirmek abartı olmaz. İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin işe yerleştirilme oranı her geçen gün artmaktadır. İŞKUR aynı zamanda engellilerimizin ve hükümlülerin istihdamına da aracılık yapmaktadır. Özellikle ifade etmek isterim ki: Engellilerimizin kamuda veya özel sektörde istihdamları noktasında, geçmişte neredeyse çift haneli rakamlardan bugün 50 binlere, 60 binlere hatta özel sektörü kattığımızda 3 haneli rakamlara ulaşmış durumdayız. 2002 yılında İŞKUR özel sektörde 24.482 kişiyi yerleştirmeye aracılık etmiş iken, 2022 Eylül ayına kadar bu rakam artık -12 milyona yakın- 11,9 milyona ulaşmış; milyonlarca vatandaşımızın işe yerleştirilmesine aracılık etmiş ayrıca Aktif İşgücü Programları sayesinde de 5 milyona yakın kişinin mesleki bilgi ve tecrübe kazandırılarak istihdam edilebilmesi kolaylaştırılmıştır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de çalışma hayatımızın yüz akı ve bizim de gelişmişlik göstergelerimizin en önemli kademelerinden birisi olduğunu düşündüğüm İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'dur. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu münhasır bir kanun olarak yine bu Meclis tarafından çıkarılmıştır, Haziran 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun tüm dayanaklarını ve tüm araçsallarını iş hayatında ve çalışma hayatında ortaya koymaya devam ediyoruz. İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı'nı mevcut veri ve istatistikler ışığında uluslararası normlardaki değişimi ve teknolojiyi de takip ederek ve sektördeki uygulamalarda yaşanan farklılıkları

da gözeterek güncellemeye devam ediyoruz. Özellikle maden iş sahalarının olduğu yerlerde alışma Bakanlığımızın verdiği teşviklerle iş sağlığını ve güvenliğini daha üst bir düzeye çıkarma noktasında tavizsiz tutumumuz devam etmektedir.

Değerli arkadaşlar, son olarak şunu da ifade etmek istiyorum ki: Sosyal Güvenlik Kurumu, alışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı her zaman vatandaşımızın yanında yer almıştır, aresizin, imknsızın yanında yer almıştır, zor zamanda devletin gücünü ve şefkatini kendilerine hissettirmiştir ve özellikle ifade etmeliyim ki geri ödeme kapsamındaki ilaç sayısının artırılması ve buna bağlı olarak yine kanser hastalarının ilaçlarının geri ödeme listesine AK PARTİ döneminde dâhil edilmesi çok önemli işlerden biridir. Bu manada çok önemli dualar aldığınızı da ifade etmek istiyoruz. Bunlar önemli işlerdir; sağlığa erişimi kolaylaştırmak, esasında "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışının ve şiarının bir sonucudur.

Değerli Bakanım, son olarak, daha önce sizlerle de paylaştığım bir konuyu, esasında bir projemizi ifade etmek istiyorum. Kayıtlı kadın istihdamının desteklenmesi için kırsalda tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi açısından bir projemizi sizlerle paylaşmıştık. Bu projelerle İşKUR ve Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından aile işletmecisi kadın üreticilere, çiftçilere prim desteği verilmesi gerektiği kanaatindeyim. Kadın istihdamının geliştirilmesi için ocuk bakım hizmet kursları, AB destekli projeler güzel ama bu projeler kadını sadece hizmetli konumuna eriştirmektedir oysa kırsalda tarım ve hayvancılık yapan kadın üreticilerimize prim teşviki verirsek üretim artırılmasına, tarımın geliştirilmesine, hayvancılığın geliştirilmesine ve kadının hizmetli değil iş insanı olarak toplumda belirli bir statüde olmasına çok önemli bir katkı sağlayacağını düşünüyorum. Bu konuda size de bir proje sunduk. Özellikle Karadeniz Bölgesi'nde kırsalda kadın çiftçilerimizin yoğunlukla yaşadığı bölgeler var. Buralarda hayvancılık, kadınlar tarafından yapılmaktadır. Bu aile işletmecilerimizin, kadınlarımızın sosyal güvenceden mahrum kalmasına, tarım sigortalısı olarak süreçlerini takip edememelerine, ciddi derecede mesleklerini terk etmelerine ve bu mesleklerini gelecek nesillere aktarmalarında problem yaşadıklarına tanıklık yapmaktayız. Bu konudaki sıcak, yapıcı, olumlu tavrınızı biliyoruz. Bu projenin de hayata geçirilmesi noktasında desteğinizi, iş birliğinizi bekliyoruz ve sizlere teşekkür ediyorum. Bütçenizin iş ve çalışma hayatına, ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. şahsınıza ve tüm Bakanlık çalışanlarına hassaten teşekkür ediyorum. Hayırlı ve uğurlu olsun.

BAşKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Cora. Vakti tasarruflu kullandığınız için ayrıca teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın 2023 yılı bütçesi ve 2021 yılı kesin hesabı ile Sayıştay raporları üzerindeki mzakerelerimize kaldığımız yerden devam etmek üzere saat 13.45'e kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati:12.28

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 13.48****BAŞKAN – Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ – İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Değerli Komisyon üyelerimiz, 15'inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın bütçe görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz sırası Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Mustafa Kalaycı'da.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

Süreniz yirmi dakikadır.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, Bakanlık ve kurumlarımızın değerli temsilcileri, sayın basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle kapsamlı sunumunuz için teşekkür ediyorum. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, çalışanlar ve emekliler için yaptığımız çalışmaları ve reform mahiyetli düzenlemeleri takdirle takip ettiğimizi ifade ediyor, size ve çalışma ekibinize çok teşekkür ediyorum.

Dün açıklanan 2022 Eylül ayı İşgücü İstatistikleri'ne göre mevsim etkilerinden arındırılmış istihdam bir yılda 1 milyon 429 bin kişi artarak 30 milyon 867 bin kişi olmuştur. İş gücüne katılma oranı 0,9 puan artışla 52,9'a, istihdam oranı da 1,5 puan artarak 47,6'ya yükselmiştir. Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı bir yılda 1,3 puan düşerek yüzde 10,1'e, genç işsizlik oranı 1,1 puan azalarak yüzde 19,6'ya gerilemiştir. Atıl iş gücü oranı da 1,5 puan azalarak yüzde 20,3'e inmiştir. Eylül ayı itibarıyla kadınların iş gücüne katılma oranı yüzde 35, istihdam oranı ise yüzde 30,6'ya ulaşmakla birlikte, hâlen erkeklere göre düşüktür. Kadınların iş gücüne katılımlarının artırılması sürdürülebilir kalkınma ve refahın adil bir şekilde paylaşımı açısından kritik öneme sahiptir.

Orta vadeli programa göre, 2022 yılı genelinde istihdamın bir önceki yıla göre 1 milyon 858 bin kişi artması, iş gücüne katılma oranının ise yüzde 53,1 olması beklenmektedir. Bu çerçevede, işsizlik oranının yüzde 12'den yüzde 10,8'e düşmesi tahmin edilmektedir.

Küresel salgın, Rusya-Ukrayna Savaşı ve yaşanan küresel krizler nedeniyle bütün dünya zorlu bir süreçten geçmektedir. Türkiye, bu süreçte ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri gidermek, istihdamı korumak amacıyla ekonomik istikrar kalkanı ve sosyal koruma kalkanı destek programlarıyla çok önemli tedbirleri uygulamaya koymuştur. İstihdamı korumaya ve artırmaya yönelik olarak kısa çalışma ödeneğinden işten çıkarmaların yasaklanmasına, uzaktan çalışma uygulamalarından nakdi ücret desteğine, normalleşme desteğinden telafi çalışması uygulamasına, hızlı işe dönüş teşviklerinden ilave istihdam teşvikine, işini kaybetmiş kişiler ile kayıt dışı çalışanlara yönelik istihdama dönüş desteğinden kısmi süreli çalışmanın ilave istihdam şartıyla teşvikine, gelir desteğinden kira desteğine, ciro desteğinden kredi desteğine kadar birçok teşvik destek, hibe ve yardım uygulamasını hayata

geçirmiştir. Alınan etkili tedbirler, istihdamdaki daralmayı sınırlanmış ve süratle toparlanarak salgın öncesi seviyesinin üzerine çıkmasını sağlamıştır. Türkiye bu dönemde, OECD üyeleri arasında en fazla istihdam sağlayan ülkelerin başında gelmektedir.

Çalışanların ve emeklilerin enflasyona ezdirilmemesi amacıyla gelir artırıcı, alım gücünü yükseltici politikalar uygulanmaktadır. Tarihi bir reform gerçekleştirilerek asgari ücret vergi dışı bırakılmış ve tüm çalışanların asgari ücret kadar gelirin gelir vergisi ve damga vergisi istisnası getirilmiştir. Asgari ücretin vergi dışı bırakılması, tüm çalışanlara ücret ve maaş artışı olarak yansımıştır. Geçen yıl 2.825 lira olan net asgari ücret, bu yıl yüzde 94,6 artışla 5.500 liraya yükseltilmiştir. Asgari ücret artışı, başta muhtar maaşı, işsizlik maaşı, kıdem ve ihbar tazminatı, güvenlik korucuları ve sosyal güvencesi olmayan muharip gazilerin aylıkları olmak üzere birçok kesimin gelirini de aynı oranda artırmıştır. Yakın zamanda yapılan düzenlemelerle çalışanların mevcut ücretlerine ilave olarak elektrik, doğal gaz ve ısınma giderlerini karşılamaları için yapılan bin lirayı aşmayan ödemeler ile işçilere nakit olarak yapılan ve günlük 51 lirayı aşmayan yemek ödemeleri gelir vergisinden istisna edilmiş, bu ödemeler teşvik edilmiştir. İşverenlerce çıraklara ve stajyerlere ödenebilecek en düşük ücret, asgari ücretin yüzde 30'u, kalfalara ise asgari ücretin yüzde 50'si olarak belirlenmiştir. İş yerinin çalışan sayısı 20'den fazla ödenebilecek en az ücretin 2/3'ü; 20 ve üzerindeyse 1/3'ü devlet tarafından finanse edilmektedir.

Bu yıl kamu çalışanlarının ve emeklilerinin aylıkları yüzde 85,5; SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıkları yüzde 78,6 düzeyinde artırılmıştır. Geçen yıl 1.500 lira olan asgari emekli aylığı yüzde 133 artışla 3.500 liraya yükseltilmiştir.

Mülki idare ve Emniyet Hizmetleri Sınıfında çalışanlar ile öğretmenlerimizin ve sağlık çalışanlarımızın mali haklarında önemli artış sağlayan düzenlemeler yapılmıştır. Seçimle gelen ve emekli olan tüm belediye başkanlarının emsali belediye başkanının aldığı makam, temsil ve görev tazminatlarından faydalanması sağlanmıştır.

Yine, tarihi bir adım atılarak yapılan ek gösterge düzenlemesiyle genel anlamda 600 puanlık artış yapılmış; öğretmen, polis, bekçi, sağlık personeli, din görevlisi, uzman çavuş ve uzman jandarma, müdür gibi bazı unvanların ek göstergeleri 3600'e çıkarılmıştır. Ek gösterge, özellikle emekli ikramiyeleri ve emekli maaşlarında ciddi artışlar getirmektedir. Bu artışlar hâlen emekli olanların emekli aylıklarına da aynen yansıtılacaktır. Kamu çalışanları için ek gösterge çok önemlidir. Başta kamu şefleri, programcı ve çözümlüci gibi teknik hizmetlerinde çalışanlar, infaz koruma memurları, zabıta memurları, gümrük muhafaza memurları olmak üzere diğer kamu çalışanlarının ek göstergelerinin de iyileştirilmesi, emekli aylıklarına yansıyan tazminat oranlarının artırılması uygun olacaktır. Üniversite daire başkanları ve genel sekreter yardımcılarının mağduriyetlerinin giderilmesi için makam tazminatı cetvelinde de bir düzenleme yapılmalıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak asgari ücret belirlenmesinde ve emekliler ile kamu çalışanlarının aylıklarına 2023 Ocak ayında uygulanacak artışlarda enflasyon farkıyla birlikte refah payı verilmesinin uygun olacağı görüşündeyiz.

Sayın Bakanım, sözleşmeli personel, taşeron işçileri ve emeklilikte yaşa takılanlar hakkındaki açıklamalarınızı dikkatle takip ediyoruz, çok önemli olan bu çalışmaların sonuçları umutla beklenmektedir. Sözleşmeli personel bazı haklardan yoksun olduğu için mağduriyet yaşamaktadır, eş durumu özrüyle yer değiştirme hakkının bulunmaması nedeniyle bazı sözleşmelilerin aileleri parçalanmaktadır.

Emeklilikte yaşa takılanlar sigortalı oldukları tarihteki emeklilik şartlarının uygulanmasını istemektedir. Emeklilikte yaşa takılanlarda özellikle işsiz durumda olan ve iş bulma imkânı olmayan kişiler ciddi mağduriyet yaşamaktadır. Hiç şüphesiz sözleşmeli kamu çalışanlarının, taşeronların ve emeklilikte yaşa takılanların mağduriyetlerini giderecek düzenleme bu yıl bitmeden yapılacak, yaşanan adaletsizlikler köklü çözümlerle buluşturulacaktır.

Kamuda sözleşmeli personel uygulaması homojen bir yapı olmayıp kendi içinde ayrılmıştır. Birçok farklı uygulama bulunmaktadır, hangi gerekçelerle ayrıştırıldığına da mantıklı bir izahı yoktur. Başlangıçta 4+1 olarak belirlenen, sonradan 3+1 olarak güncellenen sözleşmeli personel uygulamasıyla işe girenlere üç yıl sonunda kadroya geçme hakkı getirilmiştir. Kadroya geçiş imkânı olmayan 4/B'liler ve diğer sözleşmeli kamu çalışanları ise süresiz olarak sözleşmeli statüde çalışmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan sözleşmeli personelin tamamı kadroya alınmayı beklemektedir.

Sayın Bakanım “Çalışanları ilgilendiren her konu bizim ilgi alanımıza giriyor, her sosyal mesele benim görevimdir.” diye ifade ettiğiniz takdire şayan sözlerinizden hareketle kamuda statüleriyle ilgili sorunlarının yıllardır çözümünü bekleyen, sayıları az ve dolayısıyla bütçeye getirecekleri maliyet yüksek olmayan bazı çalışanların da yaptığınız çalışmaların kapsamına alınması çok isabetli olacaktır; bilmiyorum, belki de aldınız. Bu kapsamda, vekil ebe, hemşireler, 4/C'den 4/B'ye geçenler, usta öğreticiler, vekil imamlar ve fahri öğreticiler, daha önce kadro alamayan yüzde 70 mağdurları, kiralık araç şoförleri gibi taşeron işçiler, KİT'lerde çalışan taşeron işçiler, kadro almakla birlikte belediye şirketlerinde çalışanlar, geçici ve mevsimlik çalışanlar, ücretli statüde çalışanlar, kamu dışı sağlık çalışanları kendilerine sahip çıkılmasını ve sorunlarına çözüm getirilmesini beklemektedir. Yardımcı hizmetler sınıfında çalışan personelin de genel idare hizmetleri ve teknik hizmetler sınıfında tahsiline uygun kadrolara alınması uygun olacaktır. İnanın, kamuda en fazla mağduriyet yaşayanlar bu saydığımız çalışanlardır, bunların mağduriyetlerini de giderirseniz inanıyorum ki aldığınız hayır dua misli misli artacaktır. Aynı yerlerde ve hizmetlerde aynı işi yapmalarına rağmen statülerinin farklı olması nedeniyle çalışanlar arasında idari, mali ve sosyal haklar yönünden farklılıklar bulunması, çalışanların motivasyonunu ve çalışma barışını da olumsuz etkilemektedir.

Esasen, kamuda ehliyeti ve liyakati esas alacak, statü ve istihdam karmaşasını giderecek, ücret adaletini sağlayacak; topluma kaliteli hizmet sunan, değişen koşullara uyum yeteneği yüksek ve daha verimli bir kamu personel sistemi oluşturulması gerekmektedir. Memur tanımı yeniden yapılmalı, sözleşmeli, geçici, vekil, fahri ve ücretli personel çalıştırılması çok özel hâller dışında son bulmalı, asli devlet hizmetlerinde çalışanlar kadrolu hâle getirilmelidir.

Diğer yandan, kamu işçilerinin çeşitli nedenlerle kamu kurumları arasında naklen atanma ihtiyacı doğmaktadır ancak diğer kamu çalışanları gibi başka kamu kurum ve kuruluşlarına naklen atanmamaktadır. Kamu işçilerinin de naklen atama konusundaki sorunlarına çözüm bulunmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sosyal Güvenlik Kurumunun 2023 yılı bütçesi 1 trilyon 538 milyar lira olup merkezi yönetim bütçesinin yaklaşık üçte 1'ine karşılık gelmektedir. Sosyal sigorta sisteminin hukuki boyutu itibarıyla uygulanabilir, mali boyutu itibarıyla sürdürülebilir ve ilgili taraflarca kabul edilebilir bir yapıda olması önem arz etmektedir. Aktüeryal dengenin gözetilmesi, sosyal güvenlik sisteminin uzun dönemli mali sürdürülebilirliği açısından gerekmektedir. Ülkemizde sosyal sigorta kapsamındaki nüfus oranı kayıt dışı istihdamla mücadele ve istihdam teşviklerinin etkisiyle 2021 yılında yüzde 87, 2022 yılı Ağustos ayı itibarıyla yüzde 88 düzeyine ulaşmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumunun aktif-pasif oranı 2020 yılında 1,87 iken bu oran 2021 yılında 1,93; 2022 yılı Ağustos ayı itibarıyla 1,94'e ulaşmıştır. Çıracak, stajyer ve kursiyerler hariç tutulduğunda ise bu oran 2020 yılında 1,72; 2021 yılında 1,79; 2022 yılı Ağustos ayı itibarıyla da 1,83 düzeyindedir. 2022

yılı ikinci çeyreği itibarıyla kayıt dışı istihdam oranı yüzde 26,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. Tarım dışı sektörde kayıt dışı çalışanların oranı ise yüzde 16,8 olmuştur. Geçmiş yıllara nazaran kayıt dışı istihdamda bir düşüş sağlanmışsa da fiilî denetimlerin yanı sıra veri tabanların iyileştirilmesi, bilgi, teknolojiyen yararlanması ve kayıt dışı istihdamın azaltılmasına yönelik faaliyetlerin devam ettirilmesi gerekmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumunun 2021 yılı gelir gider açığı bir önceki yıla göre yüzde 68 oranında azalarak 21,6 milyar lira olmuştur. 2022 yılının sekiz aylık açığı ise 35,8 milyar lira düzeyindedir. 2021 yılında merkezi yönetim bütçesinden Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan transfer tutarı bir önceki yıla göre yüzde 1,3 oranında artarak 252,1 milyar lira olmuştur. Bütçe transferlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2020 yılında yüzde 4,93'ken 2021 yılında yüzde 3,5'e gerilemiştir. 2022 yılı Ocak-Ağustos döneminde merkezi yönetim bütçesinden SGK'ye yapılan transfer tutarı 266,4 milyar lira düzeyindedir. 2023 yılında Sosyal Güvenlik Kurumlarına yapılacak transferler tutarının yaklaşık 582,9 milyar lira olması öngörülmektedir. Hazinesin çeşitli kanunlardan kaynaklanan faturalı ödemeler, ek karşılıklar, devlet katkısı, emeklilere yapılan ek ödeme, prim teşviklerinden kaynaklanan transferler, açık finansmanı ile prim ödeme gücü olmayanların genel sağlık sigortası primleri gibi yükümlülükleri merkezi yönetim bütçesinden yapılan transfer ödemeleriyle karşılanmaktadır. Bütçeden SGK'ye yapılan transferlerin önemli bir kısmı hazine adına sağlanan teşviklerdir. Teşviklere ilişkin etki değerlendirilmesi yapılmalı ve sistem etkin bir yapıya kavuşturulmalıdır. Verilen teşviklerin ne derece amaca ulaştığı, hangi teşvik araçlarının daha etkili olduğu yönünde etkin bir izleme ve değerlendirme sistemi oluşturulması destek ve teşviklerin verimliliği bakımından önemlidir.

Aynı zamanda, prime esas en düşük kazanç olan asgari ücretteki artışlar, esnaf ve çiftçinin ödediği SGK primlerini de yüksek oranda artırmaktadır. Özellikle küçük esnaf ve çiftçimiz primlerini ödemekte zorlanmaktadır. Esnaf ve sanatkârimız primlerde indirim yapılmasını, hiç olmazsa yirmi beş yıl hizmet ve dokuz bin prim gün sayısını dolduranlardan emekli aylığı bağlanıncaya kadar sigorta primi alınmamasını istemektedir. Yine, binlerce esnaf ve sanatkârimızın 2000 yılı öncesi vergi ve oda kaydı olup BAĞ-KUR kaydı olmayan çalışma sürelerinin sigortalılık süresi olarak değerlendirebilmesi ve bu sürelerin borçlanılmasına imkân verilmesi talebi de bulunmaktadır. Sosyal güvenlik sisteminde esnaf ve çiftçi BAĞ-KUR'lulara yönelik yapılan eşitsizlikler de bulunmaktadır. Emekli olabilmek için SSK'lılar 7200 gün, BAĞ-KUR'lular 9000 gün prim ödemektedir, üstelik en düşük maaş BAĞ-KUR'luya bağlanmaktadır. Prim gün sayısındaki ve emekli aylıkları arasındaki eşitsizliklerin giderilmesi önem taşımaktadır.

Sigortalıların çıraklık ve staj süreleri emeklilik hizmetinden sayılmamaktadır. Çıraklık ve mesleki eğitimin özendirilmesi ve fiilî bir çalışmaya dayanması da dikkate alınarak çıraklık ve staj sürelerinin hizmetten sayılması ve sigortalılık başlangıç tarihi olarak esas alınması doğru olacaktır.

Kadınlar sigortalılık döneminde, hatta stajyer olarak çalışırken yaptığı doğumu borçlanarak hizmetine saydırabilmekteyken sigortalılık öncesi doğumu hizmetine saydıramamaktadır. Kadınların sigortalılık öncesi doğumlarına da borçlanma hakkı verilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi ülkemizde iş gücü piyasası ve çalışma hayatıyla ilgili köklü bir reform yapılması görüşündedir. Toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, iş gücünün niteliğinin yükseltilip etkin kullanıldığı, ücret-verimlilik ilişkisinin güçlendirildiği, iş sağlığı ve iş güvenliği şartlarının iyileştirildiği ve etkin bir şekilde denetlendiği bir iş gücü piyasası oluşturulmasını öngörüyoruz. Eğitim, istihdam planlaması yapılması, mesleki eğitimin daha da güçlendirilmesi, aktif iş programlarının yaygınlaştırılması ve etkinliğinin artırılması da gerekli görülmektedir. Ayrıca dijital dönüşüm ve iklim değişikliğinin iş gücü piyasasında

oluşturduğu talebe yönelik olarak iş gücünün niteliği geliştirilmelidir. Çalışma hayatı, işçi ile işveren haklarının dengeli bir şekilde korunmasının yanında, işin korunmasını da dikkate alan politikalar çerçevesinde tanzim edilmelidir. Çalışma hayatında sosyal taraflarla diyalog içerisinde tüm işçiler açısından erişilebilirliği sağlanacağı, işçilerin kazanılmış haklarının güvence altına alındığı bir kadem tazminatı sistemi oluşturulmalıdır. Sendikal haklar çağdaş normlara uygun hâle getirilmelidir, çağdaş normlarda endüstri ilişkilerinin tesisi için sendikal işçilerin ve toplu iş sözleşmeli iş yerlerinin artırılmasına destek sağlayacak düzenlemeler getirilmelidir. İş sağlığı ve güvenliğinin çağdaş normlarda sağlanması için her türlü tedbir alınmalı, bu alanda yürütülen hizmetlerin nitelik ve verimliliği artırılmalı ve denetimler etkinleştirilmelidir.

14 Ekim 2022 tarihinde Bartın'ın Amasra ilçesindeki maden ocağında yaşanan patlamada hayatını kaybeden madencilerimiz hepimize büyük üzüntü ve acı yaşattı. Geçen pazar günü de Zonguldak Kilimli ilçesinde bulunan maden ocağında meydana gelen patlamada 4 madencinin yaralandığı açıklanmıştır. Her iki maden kazasıyla ilgili idari ve adli süreç devam etmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bu konuda eksiği, kusuru, ihmali görülenler mutlaka ortaya çıkarılıp hesap vermelidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu olayların sonuna kadar takipçisiyiz. Maden şehitlerimize bir kez daha Allah'tan rahmet, tedavileri devam eden kardeşlerimize de şifalar diliyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın ve ilgili kurumların 2023 yılı bütçesinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Şimdi, Sayın Rıdvan Turan'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Turan.

Süreniz on dakikadır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir saniye, canlı yayın yaptırmadığınız için...

RİDVAN TURAN (Mersin) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Bakan ve ekibini selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, şu salona biri gelse, biri içeri girse “Ya, ben sizin bütün sorunlarınızı çözecek bir sihirli anahtara sahibim. Siz benim kölem olacaksınız, bir kısmınızı taş ocaklarında çalıştıracam, bir kısmınızı latifundialarda, tarlalarda çalıştıracam, bana biat edeceksiniz, yaşayacaksınız.” dese, eğer Meclis polisi onu derdest edip götürmezse herhâlde biz deriz ki: “Ya, yürü git Allah'ını seversen, böyle bir şey olabilir mi?” Çok eminim ki bu ücretli kölelik sistemi şu anda savunusunu yaptığımız bütün sistemin tabi olduğu, ücretli emeğin sömürüsüne dayanan bu sistemin de bunun kadar arkaik sayılacağı bir dönem olacak. Bu akıl binlerce yıl dünyayı yönetti; biliyorsunuz, köleci toplum bin yıldan fazla dünyada egemenlik sürdü. O zaman kimse köleci toplumun hikmetinden sual edemezdi, öyle gelmişti, öyle gidecekti; bazı insanlar efendi, bazı insanlar olarak köle olarak yaratılırdı. Şu anda çok akıllı dışı geliyor bize değil mi? İşte, bu kapitalizm de yani insanların yaşayabilmek için artı değerini sömürmek zorunda kaldığı sistem de bir tarihsel dönemde ortadan kalkacak, sınırların ve sınıfların olmadığı, insanın kendisini özgürce gerçekleştirebileceği bir toplum mutlaka ve mutlaka olacak. Bunu niye söylüyorum biliyor musunuz? Sonuçlarla uğraşıyoruz. Bir sunum yaptınız, bence iyi niyetli de bir sunumdu ama bu sunumun içerisindeki her şey, aslında, bu sistemin sebep olduğu arzular; konuştuğumuz şeyler baştan

sona kadar bunlar. Bu ücretli emeğin sömürüsüne dayalı olan sistem yani kapitalizm sürdüğü sürece, yoksulların yoksulluklarına devam etmesi, işçi sınıfının sömürülmesi bedahet hâline gelecek. Siz çok iyi niyetli olabilirsiniz ama netice olarak, mekanizma böyle çalıştığından dolayı az demokratik ya da çok demokratik bütün toplumlarda sömürü ilanihaye devam edecek.

Bir not aldım, dediniz ki: “Patronların işçi düşmanlığı yapmalarına izin vermeyeceğiz.” Bu sizin halisane görüşünüz, düşünceniz ama günün sonunda, bu sistem, zaten sermayenin işçi düşmanlığı yapması üzerine kurulu bir sistem. Yani Allah için biri söylesin, maden başta olmak üzere bu kadar çok iş kazasının meydana geldiği bir toplumu eğer kader, fitrat veya başka şeylerle kodlamıyorsak, bunun işçi sınıfına karşı yapılmış olan bir düşmanlık olduğundan başka bir şey söylememiz mümkün müdür? Bu arada “işçi sınıfı” derken yalnızca madende çalışan, elinde İngiliz anahtarı olan ya da tezgâh başında mavi tulum giymiş insanları kastetmiyoruz. Marks çok açık anlatır: Artı değer üreten ya da artı değer üretimine katkıda bulunan, üretilmesine destek olan kesimler işçi sınıfıdır; öğretmenler, doktorlar, ağır sanayi işçileri, bunların hepsi işçi sınıfının içerisinde ve aslında hepsi aynı sömürü mekanizmasına tabi olan insanlardır.

Şimdi, mekanizma öyle bir kurulmuş, öyle bir devam ediyor ki biz şöyle zannediyoruz; yani sizin ilgili söylemiyorum ama. Bu alanda birtakım makyaj düzenlemeler yapıldığında sorun ortadan kalkacakmış gibi bakıyoruz. Mesele minimal bir mesele değil, mesele son derece sistemsel ama tabii, daha ufak çaplı şeylerle uğraşmayacağımız anlamına gelmiyor. 6331 sayılı Yasa’dan bahsettiniz, yani bir tarafta iş sağlığı ve güvenliği uzmanı maaş aldığı yeri aynı zamanda denetlemek, aynı zamanda uyarı yazmakla mükellef. Ben çok uzun süre iş güvenliği eğitmenliği yaptım, iş yeri hekimliği yaptım, bu Yasa çıkarken dedik ki: Kardeşim, iş sağlığı ve güvenliği hizmetini bir kamusal hizmet olarak değil de üzerinden para kazanılacak bir rant alanı olarak tarif ederseniz yani ortak sağlık ve güvenlik birimlerine bunu devrederseniz, günün sonunda, OSGB’ler bu ülkedeki iş sağlığı ve güvenliği açısından, bir de “iş sağlığı” yani o da bir tuhaf terminoloji ya, işçi sağlığı ve güvenliği açısından memleketi ileriye götüremez; mesleki bağımsızlığı olmayan insanlar, bu alanda değiştirici, dönüştürücü olamaz. Şimdi, diyorsunuz ki: “Ya, biz bunu değiştireceğiz.” E, günaydın Sayın Bakan, yani siz değil belki ama aynı partide olduğunuz insanlar 6331 sayılı Yasa’nın ne kadar Avrupa standartlarında bir yasa olduğunu, ne kadar harika olduğunu anlattı bize. Soma’yı yapan 6331’de işte; Soma’dan sonra ben oraya gittiğimde hepsinin, bütün işçilerin işe giriş belgelerinin tam olduğunu ve eğitimlerinin tam olduğunu gördük ama işçilerle, hayatta kalmış işçilerle konuştuğumuzda hiçbirinin iş yeri eğitimi falan yoktu. Ağır ve tehlikeli işler müktesebatından hiçbirinin haberi yoktu. “Biz dün çiftçiydik, şimdi işçi olduk.” dediler. On beş dakika video göstermişler çocuklara, ondan sonra “Hadi madene.” demişler. Şimdi, burada bir şey var, o şey şu: İş sağlığı ve güvenliği alanı bir bütün olarak, bir rant alanı olarak tarif edilmiş. İktidara yakın olanlar daha büyük iş yerlerinin denetimini alıyorlar, İSG hizmetlerini yükleniyorlar ve buradan para kazanıyorlar; böyle olmaz Sayın Bakan. Bu iş yani işçi sağlığı ve güvenliği meselesi kamusal nitelikli bir hizmet olmak zorundadır. Bunun böyle olmadığı koşullarda, para kazanmanın bir vasıtası olduğu koşullarda işte, Soma da olur; Soma’dan bu zamana bir sürü şey oldu, Ermenek oldu Şırnak oldu, Amasra oldu, olmaya devam eder. Bunlar arızı meseleler değil arkadaşlar, kapitalizmin planlı, programlı, taammüden gerçekleştirdiği cinayetlerdir; bu işçiler böyle ölüyor, böyle ölüyor. Birtakım kesimlere de “Ya, bu iş bizim inancımızda vardır yani ne yapalım?” demek düşüyor. Bundan daha büyük bir sömürü, bundan daha gayriahlaki bir yaklaşım olamaz. Bir kesimin daha fazla kâr elde edebilmesi için bu ülkede ne yazık ki işçiler planlı, programlı öldürülüyor.

Şimdi, Amasra’da bu kaza meydana geldi, o kadar insan hayatını kaybetti. Ya, bir şey vardır ya hani, bir ciddi kaza, söz konusuysa... 29 minör, can kaybı ve ciddi yaralanma olmayan kaza öncesinde olmuştur ve 300 zararsız kaza meydana gelmiştir yani o ocakta adım kadar eminim ki -bu işin uzmanı

olarak söylüyorum- ramak kala defalarca kaza yaşanmıştır. Şimdi, biz diyoruz ki: Gaz dedektöründe mi sorun vardı, havalandırmada mı sorun vardı? Ya, sorun sistemin ta kendisi, sorun sistemin ta kendisi; insanın insanca yaşaması için 400 metre yerin dibine sokup çoluğundan çocuğundan uzak onu orada yaşatmaya mecbur kılan sistemin ta kendisi. Orada o kadar ramak kala kaza olduğu hâlde -bilimsel olarak bunu söylüyoruz- ve iş kazaları yüzde 100 engellenebilir olduğu hâlde, memlekette fabrikalar, maden ocakları işçi yiyor, işçinin kanını emip para kusuyor geriye.

Bu kazaların geri planında, acaba, hiç, oradaki ruhsatsız ocakların denetlenmesi düşünülüyor mu? Ruhsatsız ocakta geçen hafta yine kaza oldu, 4 işçi yaralandı, 2'si ağırdı. Bilmiyorum ne oldu? Peki, niye ruhsatsız ocaklar açılıyor ve buna niye göz yumuluyor? Çünkü Türkiye'nin cari açığının önemlice bir kalemi enerjidir, enerji faturasını azaltabilmek için fosil yakıtlara yüklenmek lazım yani zaman baskısı altında işçilerin daha fazla çalıştırılması, daha fazla sömürülmesi lazım. Şimdi, solun bir kısmı bile diyor ki: "Ya, tamam böyle de en azından ücretleri yüksek olsun." Hayır, ücretleri yüksek falan olmasın. Bu çalışma insani değildir, bu ocakların alayının kapatılması lazım; oradan cari açığa gelecek katkıya lanet olsun, gelmesin.

O kadar çok mesele var ki... Dediniz ki: "Beyaz Bayrak uygulaması" Ya, bu Beyaz Bayrak uygulaması böyle, beyaz beyaz, güzel bir şeyi çağrıştırıyor ama Sayın Bakanım, bizim temel meselemiz sendika meselesi. 12 Eylül'den bu zamana kadar -iktidarınız döneminde de- işçi sınıfının sendikalaşmasının, örgütlenmesinin önündeki tonla engel hâlâ duruyor. Gençliğimde sendikacılık yaptığım için de biliyorum, ne kadar zor olduğunu biliyorum; polis baskısının ne kadar olduğunu, mevzuat baskısının ne kadar olduğunu biliyorum. Sendikalar üzerindeki bu baskıyı, tahakkümü ortadan kaldırmadan siz her firmaya beyaz bayrak dağıtın, her firmaya dağıtın.

Şu anda pek çok sektörde işçiler fabrikanın önünde direniyorlar, grevler var, direnişler var yani sizin özendirici olarak oralara beyaz bayrak dağıtıyor olmanızın, sendikal hakları tanıyan -tırnak içinde- birtakım kesimlere beyaz bayrak dağıtıyor olmanızın bir karşılığı yok. Karşılığı olan şey: İşçi sınıfının örgütlenmesinin önündeki tüm fiili ve yasal engellerin ortadan kaldırılmasıdır. Bakın, iş güvenliğinin temeli de budur değerli arkadaşlar; kıymetli bürokratlar sizin için de söylüyorum. Şöyle zannediliyorsa: "İş güvenliği, böyle, yukarıdan verilecek bir şeydir, iyi iş güvenliği..."

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben dalmışım, yarım dakika aştımsınız, son cümlelerinizi alalım.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Son cümlemleri söyleyeyim. İyi iş güvenliği uzmanı olursa bu iş olur değil; işçi sınıfı kendi güvenliği için denetimci bir faktör olursa bu iş olur.

Bununla birlikte bakın, mevsimlik tarım işçileri sorunu var, söyleyemedim; motokurye meselesi var, sokak satıcıları meselesi var, informel sektörde olağanüstü bir sömürü söz konusu ve bunları ortadan kaldırmak sizin vazifeniz Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Süleyman Girgin Bey, Yaşar Kırkpınar Bey, Mehmet Bekaroğlu Bey zaten ismen söylenmişti, ilave olarak, Sayın Naci Cinsli daha sonra söz alacak, onu daha şimdiden söylemiş olayım.

Üyelerimizden devam ediyoruz.

Şimdi, Sayın Süleyman Girgin'e söz veriyorum.

Buyurun Süleyman Bey.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, sevgili bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, açıklamanızda EYT'nin aralık ayı içerisinde çözüleceğini ifade ettiniz. Öncelikle sormak istiyorum: Hazırlıklar neden EYT federasyonu ve sendikalarla paylaşılmıyor? EYT mağduriyetinin temsilcisi bir sivil toplum örgütü olan EYT federasyonuna neden randevu vermiyorsunuz, neden tek taraflı çalışma yapıyorsunuz? “Biz yaptık, oldu.” diye EYT'lilerin ağzına bir parmak bal mı süreceksiniz? Mağduriyet ortada ve çözüm isteği çok net. Tüm EYT'liler işe başladıklarında tabi oldukları yasaya göre, ötelenmiş emeklilik haklarını geri istiyorlar.

Herkes biliyor ki Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun ısrarla gündeme getirmesi ve EYT'lilerin mücadelesiyle gündeminize almak zorunda kaldınız. Bu sorunu hakkıyla çözmezseniz, zaten iktidara geldiğimizde biz çözeceğiz.

Sayın Bakan, “Amasız, fakatsız kadro.” denildi ama binlerce taşeron işçi hâlâ kadro alamadı. Kimler mi? Hastane bilgi yönetim sistemi ve bilgi işlem çalışanları -ki bu konuda önceki Bakan Sayın Jülide Sarıeroğlu da söz vermişti- Karayolları, KİT çalışanları, belediye şirket çalışanları, kiralık araç şoförleri, diz protez, laboratuvar teknikerleri ve teknisyenleri, radyoloji ve MR, sterilizasyon ve dezenfeksiyon çalışanları, yemekhane çalışanları, sosyal tesis çalışanları, tüm kamu çağrı merkezi çalışanları, fizyoterapistler, öğretmenevi çalışanları, polisevi çalışanları, hâkimevi çalışanları, Vakıfbank özel güvenlik görevlileri, diğer yüzde 70 engeline takılanlar ve 4 Aralık mağdurları ne zaman kadro alacak?

Ayrıca, belediyelerde sözleşmeli memur olarak çalışanlar kadro istiyor. Sözleşmeli memura kadro hakkı verecek misiniz? 111 bin yardımcı hizmetler sınıfı personeli öğrenim durumlarına göre bir defaya mahsus sınavsız atamasının yapılmasını, bu sınıfın tamamen ortadan kaldırılmasını ve yıllardır süren mağduriyetlerinin giderilmesini bekliyor; bu konuda çalışmanız var mı? 4/C'den 4/B'ye geçen özelleştirme mağdurları hak kayıpları yaşıyor, bu konuda bir çalışmanız var mı? Mevsimlik orman işçileri kadro alacak mı?

Değerli milletvekilleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesi toplumumuzun her kesimini doğrudan etkilemektedir. Özelliği gereği sosyal tarafların birlikte çalışmasını gerekli kılmaktadır. Soruyorum Sayın Bakan: Ekonomik ve Sosyal Konsey on üç yılı aşkın süredir toplanmadı, niçin toplamiyorsunuz? Toplanması, yürütme olarak Cumhurbaşkanı ve ilgili bakanlar ile meslek örgütleri ve demokratik kitle kuruluş temsilcilerinin bulunması, buluşması anlamına gelmektedir; üretici ve emek güçlerinin katılımıyla, danışma niteliğinde de olsa düzenli olarak toplanması, özellikle ülkenin içine sürüklendiği iktisadi bunalım döneminde ortak akıl, ortak paylaşım için çok işlevsel olacaktır. Ancak tek adam rejiminde istişare bir tarafa itilmiştir, her şeyden önce tepeden ve tek kişinin tercihleri doğrultusunda belirlenmek istenmektedir; aynı tutum ve davranış hiyerarşik olarak her tarafa sirayet etmiştir. Örneğin, Çalışma Meclisi en son 23 Mayıs 2019 tarihinde toplanmıştır Sayın Bakan. Çalışma hayatında geldiğimiz noktayı gördükten sonra tekrar toplanmamasını normal karşılamak gerekir âdeta.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesindeki önemli oluşumlardan biri de istişare amaçlı kurulan Üçlü Danışma Kuruludur. Bu, yasal, üçlü sosyal diyalog mekanizması da yıllardır işlevini yitirmiştir. Kuşkusuz sosyal taraflarla diyalog kişisel düzeyde sürdürülmektedir ama bu diyalog sürecinde taraflar arasında ayrımcı ve tarafgir bir tutum takınıldığı kamuoyuna yansımaktadır. Hatta çoğu zaman, sosyal taraflar gelişmeleri kamuoyuyla birlikte öğrenmek durumunda kalmaktadır.

Değerli milletvekilleri, neoliberal dönemde ücretlilerin, emeklilerin, işsizlerin; kısacası iktisaden dar ve sabit gelirli milyonlarca kişinin geçim şartları giderek bozulmuştur. Bu dönemde sosyal devlet uygulamaları zayıflamıştır. Devletin sosyal harcamaları yandaşlara aktarılarak rejimin konsolide

edilmesi sağlanmak istenmektedir. Uygulanan bütçe politikası açıktır; amaçlanan, sermaye kesiminin vergi yükünün azaltılması, küçültülen bütçenin ortaya çıkarabileceği kaynak fazlasının sermaye kesimi tarafından daha fazla kullanılması, devletin çekilmek durumunda bırakıldığı sosyal hizmet alanında sermayenin daha kârlı çalışabilmesi şartlarının sağlanmasıdır.

Sayın Bakan, konuşmanızda büyümeyi enflasyona karşı bir silah olarak kullanmaktan bahsettiniz ancak bu, yoksullaştıran bir büyümedir. Çalışanların ekonomik büyümeden aldığı pay azalmıştır, sermaye kesimi gelirlerini artırırken emek kesimi daha da yoksullaşmıştır. Bir örnek vereyim: Geçen bütçe görüşmelerinde, yeni asgari ücretin bayram havası yaratacak bir rakam olacağını söylemişsiniz. Sizin ifadenizle, son yılların en yüksek artışı gerçekleşti, üstüne de asgari ücret vergi dışı bırakıldı ama bunun bedeli olarak asgari geçim indirimi kaldırıldı. Sonra ne oldu? Makyaj hemen aktı, gerçek ortaya çıktı; asgari ücretin satın alma gücündeki gerileme tahammül edilemez noktaya geldiği için, asgari ücret temmuz ayından itibaren yeniden artırılmak zorunda kalındı. Peki, yeni asgari ücreti Asgari Ücret Tespit Komisyonu mu belirledi? Hayır. Kimin belirlediğini kamuoyu da Sayın Bakan, siz de biz de biliyoruz; tek adam. Şimdi, aralık ayında refah artışı verilecekmiş, her zamanki gibi, yapılan çalışmalardan yine kimsenin haberi yok. Sayın Bakan da yukarıdan gelecek işarete göre politika belirlemek durumunda. Dün “Hayır.” dediğine, bugün “Evet.” demek zorunda kalabilir ya da bugün açıkladığı görüş ve değerlendirmelerin yarın tam aksini savunmak zorunda kalabilir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’de istihdam üzerindeki vergi yüklerini azaltmak noktasında, çalışanlardan alınan gelir vergisi oranının azaltılması, damga vergisinin kaldırılması gibi önlemlerin hayata geçirilmesi gereklidir. Vergide düzenleme sadece asgari ücret tutarı üzerinden yapılmıştır; oysa, bütün ücretleri kapsayacak şekilde, enflasyonist dönemin ihtiyaçlarına uygun olarak gelir vergisi dilimleri yeniden belirlenmelidir. 2000’den bu yana yeniden değerlendirme oranı kuruşu kuruşuna uygulansaydı önümüzdeki yıl gelir vergisinin ilk dilimi 71 bin lira değil, 182.109 lira olacaktı; yirmi iki yıl önce, ilk dilim, brüt asgari ücretin 21 katı iken bugün sadece 4,9 katıdır. 20 milyon ücretlinin lokması dilim dilim azalmış, gizli gizli kırılmış, emekliler ve emekçiler dilim dilim soyulmuştur.

Sayın Bakan, konuşmanızda “Sosyal devlet, emeği sermayeye ezdirmeyen devlettir.” dediniz ancak mevcut vergi politikaları bizzat emeği ezen araca dönmüştür. Bu konuda Bakanlığın bir tasarrufu olacak mı?

Ayrıca, Sayın Bakan, konuşmanızda “Sendikalaşmayı destekleyeceğiz.” dediniz. Sormak istiyorum: Anayasal bir hak olan sendikal örgütlenme hakkını kullandığı için işten atılan işçiler için bugüne kadar ne yaptınız? İşten atılan işçileri ziyaret edip dertlerini dinlediniz mi? İşverenlere “Anayasal haklara saygılı olun.” uyarısında bulundunuz mu? Davalarına dâhil olup sendikal hakkı savundunuz mu? Bir iş yerinde sendikal örgütlenme yeterli düzeye ulaşmış yetki alma aşamasında ya da yetki alındığında, işveren itiraz ederek süreci mahkemelerde yıllarca sürdürebiliyor. Mahkeme, sendika lehine karar alsa işten çıkarmalar, istifa ettirmeler, tehditler nedeniyle toplu sözleşmeden faydalanacak işçi kalmıyor; bu konuda ne yaptınız?

Sayın Bakan, konuşmanızda, Amasra’da maden felaketinin yaşandığı gün saat on birde havalandırma fanının bozulduğunu, o aşamada işletmedeki sorumluların işi durdurup madenî tahliye etmesi gerekmesine rağmen çalışıldığını söylediniz. Şimdi sormak istiyorum: Bilirkişi ön raporuna göre, patlama saat 18.09’da oluyor, arada yedi saat var, bu yedi saat Türkiye çalışma yaşamının röntgenini çekmek için en kritik zaman dilimlerinden biridir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yirmi saniyeniz...

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Ben o işletmedeki sorumlu arkadaşların da kimsenin kılına zarar gelmesini istemediğine eminim. Ancak ülkemizdeki iş cinayetlerinde cezasızlık hâkim olduğu için, Soma gibi bir felakette bile ailelerin ve kamuoyunun adalet talebini karşılayacak bir ceza ortaya çıkmadığı için karar vericiler sorumsuzca davranabiliyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Bitiriyorum, son cümlelerim Başkanım.

Siz de teyit ettiniz ki canlarımızı göz göre göre gelen bir felaket sonrası toprağa vermişiz. “Kaza, kader değil cinayet.” dediğimizde haksız mıyız? Ancak size teşekkür etmek istiyorum bir konuda: En azından, bizim yıllardır dile getirdiğimiz “İşverene bağlı işçi sağlığı ve iş güvenliği denetimi olmaz.” ilkesinin haklılığını konuşmanızda teyit ettiniz. Madem böyle düşünüyorsunuz, gelin, işçi sağlığı ve iş güvenliği denetiminden taşeronu tamamen silecek düzenlemeyi hep beraber yapalım, sendikaları da işçi sağlığı ve iş güvenliği denetiminin bir parçası kılalım.

Bütçeniz hayırlı olsun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, şimdi Yaşar Kırkpınar’a söz vereceğim.

Sağ olsun “Beş dakika konuşup tasarruf edeyim.” dedi.

Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekillerimiz, çok Saygıdeğer Bakanım, Bakan yardımcılarımız, çok değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları, kıymetli emekçi kardeşlerim; ben de hepimizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçenizin hayırlı ve bereketli olmasını canı gönülden istiyorum, temenni ediyorum. Tabii, konuşmanızın başında, sununuza başlarken, genel ekonomiyle ilgili, ülkemizin yaşadığı, hem dünyada hem bölgede küresel anlamda yaşanan sıkıntılarla ilgili giriş yaptınız çünkü bu önemli. Gerçekten, biz bu gelişmelere, bu sıkıntılara rağmen yüzlerce iyileştirme yaptık, inşallah bu iyileştirmeleri yapmaya da devam edeceğiz. Zaten sizin konuya vukufiyetinizi de sunumunuzdan bir kere daha herkes anlamış oldu. Dolayısıyla, Türkiye Cumhuriyeti’nin sosyal bir devlet olduğu, Anayasa’mızda açıkça ifade edilmiş, sosyal güvenlik hakkı güvencesi bu sayede sağlanmıştır. Bunun gereği olarak, Türkiye’de yaşayan her bir vatandaşımız sosyal güvenlik sistemimizin koruması altına alınmıştır. Bu bağlamda, 2023 vizyonumuzla birlikte, toplumun tüm kesimlerini kapsayan, insan odaklı faaliyetlerin bütünsel bir bakış açısıyla gerçekleştirildiği gerekli yasal ve kurumsal düzenlemeleri hayata geçirmek Bakanlığınızın en temel hedefleri arasında olmuştur.

Sayın Bakanım, tabii, o kadar çok şey yaptık ki, vaktimiz de sınırlı, bu yaptığımız şeylere başlıklar hâlinde – arkadaşlarımızın değinmesine rağmen - ben bir kere daha değinmek istiyorum. Her şeyden önce, emekli ve çalışanlarımızla alakalı bugüne kadar yaptıklarımız için sizlere ve ekibinize müteşekkirimiz. Asgari ücrette vergi indirimi yapıldı, bu gerçekten bir devrimdi, yıllardan beri yapılamayan bir iyileştirmeydi, bunu yaptık. Yine, taşerona kadro verilmesi bizim iktidarımız döneminde oldu, bekleyen birtakım emekçi kardeşlerimize de bu haklar verilmiş olacak. Ayrıca, 3600 ek gösterge düzenlendi.

Bugün Türkiye’de yaklaşık 8 milyon üniversite öğrencisi var, Bu öğrencilerimizle ilgili çok ciddi iyileştirmeler yapıldı. Harçların kaldırılması da yine bir devrimdi, bunu da iktidarlarımız döneminde yapmış olduk. Burs ihtiyacı olan bütün öğrencilerimize burs veriyoruz, yine, kredi veriyoruz öğrencilerimize, yemek ve barınma yardımı yapıyoruz.

Kredilerle ilgili özellikle, çok ciddi manada iyileştirmeler yapıyoruz. Geçtiğimiz hafta Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamış olduğu Sosyal Konut Projesi; bu, bizim, sosyal devlet olmamızın – barınmayla ilgili- en önemli adımımız, ayağıydı, bunu da gerçekleştirdik.

Yine, tarıma vermiş olduğumuz destekler, kadınlarımıza vermiş olduğumuz destekler, özellikle kadın kooperatiflerinin teşvik edilmesiyle ilgili destekler var. Yine genç girişimcilerimize verilen destekler var. Özellikle, yıllardan beri EYT'yle ilgili bir beklentisi vardı vatandaşlarımızın, emekli olmak isteyen insanlarımızın. İnşallah bunu da kısa bir süre içerisinde çözeceğimizi başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere sizler ifade ettiniz.

Tabii, Türkiye ve dünya pandemi yaşadı, çok büyük ekonomik buhranlar yaşadı, iklim krizinden pandemiye, Ukrayna-Rusya savaşına kadar, yaklaşık üç yıldan beri dünya büyük bir sıkıntı içerisinde. Bu süreçte imkânlarımız ölçüsünde, kısa çalışma ödeneği, düşük faiz politikası, asgari ücretle ilgili iyileştirme, emeklilerle ilgili iyileştirme ve sosyal vakıflarla ilgili birçok iyileştirme yapıldı. Tabii, pandemi o kadar çok önemliydi ki Türkiye pandemiden başarılı çıkan dünyada birkaç ülkeden biriydi. Biz bu anlamda ülkemizle bir kere daha gurur duymuş olduk.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz, son bir iki cümlelerinizi alalım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sağlıkla ilgili yaptıklarımız, hayat sigortası, özellikle devlet hastaneleri, üniversite hastaneleri ve özel hastanelerin halkımıza açılmış olması, yurt dışındaki vatandaşlarımızın ülkemize getirilmiş olmaları, dolayısıyla mesleki eğitimle ilgili yaptıklarımız, sosyal alanla ilgili vermiş olduğumuz destekler, aşıyla ilgili, Türkiye’de pandemiyle alakalı vatandaşlarımızın çok ciddi memnuniyeti... Tabii, bu başlıkları uzatabiliriz, vakit yetmediği için... Diğer arkadaşlarımız mutlaka buna değinecektir.

Ben, bütçenizin bir kere daha hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Mehmet Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; şimdi Sayın Bakanım, EYT'yle ilgili bilgi verdiniz ve bütün televizyonlar bunu geçiyor ama bu rakamlar doğru değil. “EYT’de yaş şeyini kaldırdığımızda 1,5 milyon insan emekli olacak.” dediniz. Sayın Bakanım, 1,5 milyon insan bir sene içinde emekli olacak, daha sonraki senelerde 5,1 milyon insan var EYT’de yaşa takılacak, bunlar bekliyor. Gülmeyin Sayın Bakanım, rakam budur.

Peki, şöyle mi çıkaracaksınız? “Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte yaş gününü dolduranlar emekli olacak.” diyecekseniz o zaman bir sene içinde emekli olacaklar gidecek, diğerleri ne olacak; 5,1 milyon? Bana göre bir arkadaşınız hemen açıklama yapsın çünkü toplum, kamuoyu yanlış bilgilendirildi.

Sayın Bakanım, bu 1,5 milyon insan...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Mehmet Bey, sorunuzu anlamadım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sonra açıklarsınız.

Şu 1,5 milyon insanı da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İsterseniz Sayın Bakandan bir cevap alalım, bu dediğiniz önemli.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Mehmet Bey’in sorusunu anlamadım, bir tekrar edebilir mi? İlk sorunuzu anlamadım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “1,5 milyon insan giriyor EYT’ye.” dediniz, 1,5 milyon insan değil, bir defa bu bir sene içinde 2 milyona yakın insan emekliliği hak ediyor ve bu...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – “Daha sonraki yıllar yok mu?” diye soruyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – ...yaşa takılan, daha sonraki yıllarda emekli olacak 5,1 milyon insan var eğer çıkarırsanız gerçek anlamda...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, buna bir cevap rica edelim eğer hazırsa.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye doğru bilgi vermiyorsunuz, kamuoyunu niye yanıltıyorsunuz diyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Mehmet Bey’in sorusuna izin verirseniz hemen cevap vereyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Mehmet Bey’in rakamları doğru değil. Bir defa benim söylediğim, yaş şartını şu anda kaldırarsak emekli olabilecek yani prim gün sayısı ve yılını doldurmuş şu anda...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Şu anda.” Tamam, ben de aynı şeyi söylüyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – “Şu anda.” Onu dedim ama dediğiniz doğru değil.

İkincisi, 5 milyon rakamı hiç yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye yok?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Nerden biliyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biliyorum, hesap...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Yok, doğru değil söylediğiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, nasıl yok?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Tamam, siz rakamınızda ısrar edin, biz de elimizdeki rakamları verelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyse, gerisine daha sonra bakılır.

Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Efendim, bakın, 5 milyonu çıkardık ama 1,5 milyonun doğru olmadığını itiraf ettiniz.

Sayın Bakanım, siz 1,5 milyonu bir sene içinde emekli edemezsiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bakanımız neyi itiraf etmiş?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 1,5 milyonun doğru olmadığını itiraf etti.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Şu anda.” diyor değerli arkadaşlarım, şu anda gününü doldurmuş, yaş yılını kaldırdığınız zaman emekli olacak insan bu.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Tamam, tamam.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama gelecek sene, ondan sonraki sene, ondan sonraki devam edecek bu iş, onu demek istiyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Tabii, tabii, onlar da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Zaten konuşmada da böyle söylemişti Mehmet Bey.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Zaten bunu anlattım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Aynı şeyi söylüyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, tamam ama millet sandı ki sadece 1,5 milyon insan...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Onu siz sandınız, millet sanmadı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neyse, benim süremden yiyorlar Başkanım, yapmayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sürenizi durdurmuştuk, devam edelim.

En sonunda topluca cevap verin Sayın Bakanım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, hâlbuki bu 1,5 milyon insanı bir senede emekli etmeniz mümkün değil, sizin otomasyon sisteminiz, bilgisayar sisteminiz ve emektar programınız buna zaten uygun değil. Sorun uzmanlarınıza şimdiden, size söyleyeceklər.

Sayın Bakanım, madem bu insanlar emekli olacak bütçeye niye bir kuruluş para koymadınız, bu para nereden karşılanacak?

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Hatibe müdahale etmeyelim lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu yıl uygulanacaksa; bu yılın bütçesinde böyle bir rakam yok. Bir de İşsizlik Sigortası Fonu mu kullanılacak diye soruyorum değerli arkadaşlarım.

Şimdi, arkadaşlarım, maden kazalarından söz ettik yani “Fıtrat” dendi “Kader” dendi filan ama Sayın Bakan böyle bir şey demedi, teşekkür ediyorum fakat sorumluluğu birilerine attı Sayın Bakan. Sayın Bakan, eğer burada bir sorumluluk varsa sadece oranın müdürü değil... Peki, yok mudur siyasi bir sorumluluğu Sayın Bakan? Eğer sizin denetim elemanlarınız rapor yazmaktayken şeye yakalandılar ya, oraya zamanında gitseydi bu iş olmayacaktı Sayın Bakanım, bunu net söylemek lazım.

Bakın, biz 2016’da maden işçilerini, sendikaları toplayarak bir çalışma yaptık ve Hükûmete de gönderdik bu raporu, önerileri verdik. “Taşeronluğu, redevansı kaldırım.” dedik “Sendikalı örgütlenmeyi güçlendirin.” dedik “Patronun maaşını ödediği iş güvenliği elemanı olamaz.” bunları değiştirin dedik “Madencilikte, teknolojiyi getirin.” dedik “Havza madenciliği...” Dünya kadar öneride bulunduk ama bu önerilerin hiçbirine bugüne kadar bir şey yapmadınız. Şimdi, siz diyorsunuz ki “Bunların sorumluları var ama ben değilim.” Kim? Oradaki müdürler, oradaki elemanlar. Hayır efendim, bunun bir siyasi sorumluluğu var Sayın Bakanım. Eğer siz siyasetçi değilseniz o zaman kimse... Siyasi sorumluluk var ve bunlar cinayettir. Para harcanarak gerçekten alınacak tedbirler alınmadığından dolayı bu insanlar öldü. Sadece madende mi ölüyor? Hayır. Bu ülkede iş kazalarında her ay 3 tane Amasra oluyor değerli arkadaşlar. Alın size bir tane: Dicle Nur Selçuk, Hatay Ezin’de elbisesi, saç takılıyor makineye, portakal makinesine ve ölüyor. 14 yaşında kız. Kim bunu oraya sürdü, kim bunda tedbirleri almadı, yasal değişiklikleri kim yapmadı? Yirmi sene; niye yirmi sene içinde bir tanesinin aklına gelmedi? Bin defa söyledik. Hayır, buraya bir fon kuralım, bir şey yapalım, iş güvenliği elemanı patronun maaşını ödediği adam orada iş güvenliğini denetleyemez. Niye demedik Sayın Bakanım? Bunları kabul etmek lazım. Yapın bir devrim, “Benim bunların sorumlusu.” deyin ve istifa edin, görevim bakalım gerçekten

bir şey oluyor mu? Bakın, AKP'li yıllarda 30.224 insan iş kazasında öldü. Bunların yüzde 90'ı para harcanarak alınacak tedbirler alınmadığından dolayı oldu değerli arkadaşlarım; bunu açık net bir şekilde bilelim.

İş güvencesiyle ilgili de çok ciddi problemler var. Bakın, DİSK-AR'ın yaptığı bir araştırma var. DİSK-AR işten çıkarma sebeplerinin tablolarını, verilerini istiyor sizden vermiyorsunuz ama mahkeme aracılığıyla verileri alıyor ve araştırma yapıyor. Yaptığı araştırmalardan büyük çoğunluğu; işten çıkarma, istifa. Nasıl oluyor bu? Kıdem tazminatını vermemek için "Seni tekrar işe alacağım." diye işten çıkarılıyor işçiler. Sayın Bakanım, bu sizin Bakanlığımız zamanında her gün oluyor. Bu Mecliste var ya, bu Mecliste değerli arkadaşlarım, yıl sonunda bazı elemanlar işten çıkarılıyor ondan sonraki gün alınıyor. Niye? Kıdem tazminatı vermemek için. Devlet, devlet, Türkiye Büyük Millet Meclisi vatandaşa, o genç çocuklara kazık atıyor, hakkını yiyor ve biz burada oturuyoruz, Sayın Bakan oturuyor, bize akademik sunumlar yapıyor. İstemiyoruz sizden akademik sunumlar Sayın Bakan. İş istiyoruz iş, "Yapacağım." demekle olmaz Sayın Bakanım.

Bakın, bir kod 29 var, biliyorsunuz değil mi? İş Kanunu'nun 25'e 2. Ya, arkadaşlar, istemediği adamı çıkarmak için bir de ahlaksızlık damgası vuruyor, hırsız damgası vuruyor, namussuz damgası vuruyor ve işten çıkarıyor patır patır. Bir bakın, bu kadar işsiz, ahlaksız, hırsız mı var bizim aramızda? Bir bakın bu tablolara, bir inceleyin Sayın Bakan lütfen. Bu 25'e 2'yi niye değiştirmediniz Sayın Bakanım? Bu 25'e 2'yi en azından mahkeme kararına niye bağlamıyorsunuz Sayın Bakanım? Ya, bütün işçiler hırsız, bütün işçiler edepsiz, bütün işçiler patronunun çocuğuna küfretti; işten çıkar hem de damgalayarak işten çıkar, başka yerde de işe giremesin. Açlığa mahkum et. Bunlar sizin zamanınızda oluyor Sayın Bakanım, Sayın Hocam.

Sendikalaşma, evet sendikalaşma her konuda önemlidir "Yüzde 14" diyorsunuz, çok az. İş güvenliğiyle ilgili de en iyi iş güvenliği elemanından daha iyi elemanlardır gerçek sendikacılar. Bırakın, tabii, siz gerçek sendikacıları istemiyorsunuz, sarılar doldursun ortalığı istiyorsunuz yoksa araştırmalar var sendikal örgütlenmesini tamamlamış iş yerlerinde iş kazaları yedide 1 oranından, yedide 1 oranından az oluyor. Bu, çok önemli bir şeydir, bunu yapın.

Şimdi, işsizlik, İŞKUR... Zamanım yok, azalıyor. Ya, işsizlikle ilgili rakamlar filan ortada. Siz, arkadaşlar, İŞKUR'u ve üniversiteleri işsizlerin park ettirildiği arenalara çevirdiniz ya! Üniversiteye giriş puanlarını kaldırarak, 1,5 milyon insanı kaydederek "İşsizlik azaldı." diye sunuyorsunuz. Niye? Rakamlardan algı oluşturacaksınız.

İşsizlik Sigortası Fonu, bu emeklilik yasası çıkarılırken 1999'da gerçekten işsiz kalanlara maaş bağlanması için kurulmuştur; bütün bu dünyada böyledir. Elbette, bu paradan bir miktar işsizliğin azaltılması için kullanılabilir ama siz ne yaptınız 2008'de yaptığınız kanun değişikliğiyle? Güya reform yaptınız, o paraların başka amaçla kullanılmasına imkân verdiniz; GAP'a verildi 13 milyar lira ve bir kuruşu geri gelmedi. "Niye ben GAP'ı yapıyorum?" diyor işsiz kalan işçi. "GAP'ı niye ben yapıyorum? Niye Ahmet, Mehmet, Hasan, Hüseyin yapmıyor, Sabancılar, şunlar bunlar yapmıyor da ben yapıyorum GAP'ı? Niye bu kadar zorlaştırıyorsunuz emekliliği, işsizlik sigortasından para almayı?" diyor. Var mıdır buna cevaplarınız değerli arkadaşlar? "Bağırıyorsunuz." falan diye kızırıyorsunuz, nasıl kızmayalım değerli arkadaşlar?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Daha sakın konuşabilirsiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bunlar sizin zamanınızda oluyor ve bir kere sizin vicdanınızdan bir ses gelmesini istiyorum. Vicdanınız biraz kanasın arkadaşlar. 14 yaşında kız öldü, öldü, öldürüldü; cinayettir. O 42 madencinin kim olduğunu, çocuğunu, kızını, annesini, kardeşini biliyor musunuz? Onlar şu anda ne yapıyor, ne hâldeler, onları hissedebiliyor musunuz? Hayır, rakamlara dönüştüler, kaldılar. Yazıktır, hepinizi suçluyorum, herkesi suçluyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir dakikanız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bakın, İşsizlik Sigortası Fonu'ndaki paralar eriyor. Niye eriyor? Yahu, gidiyorsunuz, politika faiziyle nemalandırıyorsunuz işsizlik sigortasındaki paraları. Böyle bir şey olur mu? Bu kadar büyük haksızlık olur mu? Olmaz değerli arkadaşlarım. Bakın, neler yaptınız, neler, işsizlik sigortasında toplanan paraları nerelerde kullandınız? Ve en önemlisi, partizanca kullandınız. O paralarla insanlara geçici suretle iş verdiniz. İş nasıl seçiyorsunuz, biliyorum. Utanıyorum ya! Sizin adınıza utanıyorum. Seçiyorsunuz, pazarlık yapıyorsunuz, işte filan ilkokula odacı olarak gönderiyorsunuz, bir süre sonra tekrar çıkarıyorsunuz, tekrar alıyorsunuz. İşsizlik sigortası böyle... İşsizlik bu şekilde önlenmez değerli arkadaşlarım, bu şekilde önlenmez. Bu paraların hesabının bir şekilde verilmesi gerekiyor. Bu para milletin parasıdır değerli arkadaşlarım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur.

Teşekkür ediyorum Mehmet Bey.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Ben de bir teşekkür edeyim. Herkese bir dakika verdiniz Sayın Başkanım ya, bana özel...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, vermedim de biraz uzatanlar oldu. Teşekkür edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bir konu daha söyleyeyim, bir cümle.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreyi durdurdum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bir dakika... Bitiriyorum.

Sayın Bakanım, Sayıştay bulgularında geçen sene 42 milyar TL SGK'nin Sağlık Bakanlığına fazla ödediği yazıyordu. Bu 42 milyar TL... 81 milyarlık anlaşma yapılmış ama fatura 38 milyar kesilmiş.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – “Teşekkür edeyim.” dediniz, başka bir şey yaptınız, olmadı şimdi yani.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bu para hepinize yarın zimmet olarak çıkacak, önceki çalışana zimmet olarak çıkar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben size teşekkür ediyorum Mehmet Bey, sağ olun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu para nerede? Devlet devletten çalar mı, devlet devleti aldatır mı? Bu nasıl bir şey?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar yani genel olarak bir şey söyleyeyim. Mehmet Bey, saygı duyuyoruz bütün fikirlerinize ama niye sürekli yüksek sesle söylüyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne oldu, ne oldu? Biraz rahatsız olun. Biraz vicdanlı olun Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şöyle, bir tavsiye olarak söylüyorum: Sürekli yüksek ses olunca yüksek sesin bir anlamı kalmıyor. Önemli şeylerde kullanın sesinizi yani israf etmeyin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biraz vicdanlı olun. Bu çocuklar gözünüzün önüne gelsin, bu insanlar gözünüzün önüne gelsin, orada ölen gencecik madenci çocuklar gözünüzün önüne gelsin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, siz sürekli bütün konuşma boyunca yüksek sesle konuşma yaptınız yani.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Rahat rahat dalganı geç.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne dalga geçmesi ya, ne dalga geçmesi!

Sayın Başkan, dalga geçmiyoruz ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yani yanlış bir ifadeye bulunuyor.

Mehmet Bey, sürekli bağırarak olmaz. Sesinizi değil sözünüzü yükseltin. Bu kadar bağırmanız doğru değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Benden çok fazlası var, ona söyleyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şov yapıyorsunuz, şov, şov!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Doğru değil, bu yaptığınız doğru değil. Sizi daha sakin bir üslupla fikirlerinizi, eleştirilerinizi ifade etmeye davet ediyorum, daha temiz bir dil kullanmaya davet ediyorum, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şov yapıyorsunuz, şov!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ayıp ya! Ayıp ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Naci Cinisli... Naci Bey yok mu?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kim dalga geçiyor?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kim dalga geçti?

(Gürültüler)

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye... Bir saniye...

İbrahim Bey, buyurun. İbrahim Bey, sizinle ilgili bir şey mi söylendi?

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Kulaklarım rahatsız oldu yani hoparlör arkamda...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bak “Rahatsız oluyorum, bu kadar olmaz.” diyor İbrahim Bey.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bekaroğlu yüzünden mi rahatsız oluyor?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biraz rahatsız ol ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Rahatsız oluyorsan gelme...

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Dirayet Dilan Taşdemir’e söz veriyorum şimdi, buyurun.

Bir sükûneti sağlayalım da ondan sonra, bir saniye.

(Gürültüler)

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Benden sonra bağırabilirsiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mehmet Bey, yeter artık, rica ediyorum. Sürekli bir şekilde yüksek bir ses tonunda konuşuyorsunuz, bu doğru değil; Plan ve Bütçe Komisyonunda hiç doğru değil. Sesinizi değil, sözünüzü yükseltin lütfen.

(Gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Dirayet Dilan Taşdemir.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ediyorum.

Ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Soma maden katliamında yaşamını yitiren madencilerin avukatı Selçuk Kozağaçlı'nın duruşması vardı Silivri'de ve bu duruşma sonucunda Selçuk Kozağaçlı'ya on iki yıl ceza verilmiş maalesef. Maden katliamına neden olan patronlar dışarıda elini kolunu sallarken, gezerken maden işçilerini savunan, hakkını hukukunu korumaya çalışan, mağdurların, emekçilerin, ezilenlerin yanında olan Selçuk Kozağaçlı ise diğer arkadaşlarla birlikte bugün cezalandırıldı. Ben, bir kez daha buradan Selçuk Kozağaçlı'yı saygıyla selamlıyorum. Bu talimatlı kararların da elbet bir gün sonunun geleceğini söylemek istiyorum.

Sayın Bakan, 2022 yılında asgari ücrete bir yıl içinde 2 defa zam yapıldı. Ocak ayının başında bir zam yapıldı ve asgari ücret 4.253 lira oldu, yine, temmuz ayında ikinci bir zam daha yapıldı, bu sefer de 5.550 TL yapıldı ama buna rağmen asgari ücretle insanlar geçinemiyor, neden? Çünkü Enflasyon fırladı yani enflasyon oranı yüzde 100'ü aştı, alım gücü de buna orantılı olarak günden güne eriyor. Yapılan zammın aslında bir anlamı da kalmamış oluyor bu hâliyle yani enflasyon bu şekilde devam ederse yeni asgari ücretin, yeni iyileşmelerin de aslında çok bir anlamı kalmayacak. Yani, gıda fiyatlarına günlük olarak zam geliyor, en kötü bir ev kirası bile şu an asgari ücretin çok çok üzerinde. Bakın, Birleşik Metal-İş Sendikası Açlık ve Yoksulluk Sınırı Eylül 2022 Dönemi Raporu'na göre, sağlıklı beslenmenin maliyeti günlük 243 lira, açlık sınırı 7.300 lira, yoksulluk sınırı ise 25.252 TL. Yani, yeni yılda uygulanacak asgari ücrete ilişkin işçiler ve işverenlerin kamuoyunda beklentisini tespit etmek için bir anket yapacağınızı söylemişsiniz, söylediniz ya da herhâlde bu anketin de ne kadar demokratik, şeffaf ve katılımcı yapıldığını anlatmaya çalışıyorsunuz. Ama, hani, işlerin böyle yürümediğini bizler de emekçiler de işçiler de biliyorlar. Eğer, gerçekten, bu konuda katılımcı, demokratik, şeffaf bir yapılandırma, bir müzakere yürütülecekse zaten ILO'nun kararları ortada. Ne diyor? Örneğin ILO, Asgari Ücret Tespitine İlişkin Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesine göre "Asgari ücretin tespitinde işçilerin ve ailelerin ihtiyaçları, ülkedeki genel ücret seviyesi, hayat pahalılığı, sosyal güvenlik yardımları ve diğer sosyal gruplara göreli yaşam standartları dikkate alınmalıdır." diyor, yani bunlar dikkate alınarak bir iyileştirme yapmak lazım. Yine, anket yapmak yerine bütün sendikaların, işçi temsilcilerinin de aslında bu sürece dâhil edildiği bir tartışma yürütülerek, onların talepleri dikkate alınarak bunlar yapılabilir ama maalesef, biz görüyoruz ki bunlar çok yapılmıyor. Daha çok, işte, oyalamaya yönelik, biraz seçimlere de yönelik bir çalışma yürütüldüğünü söyleyebiliriz.

Yine, ülkemizin bence en önemli sorunlarından bir tanesi de çocuk işçiliğidir. Gerçekten, bu çocuk işçiliği konusunda tablo çok vahim bir durumu gösteriyor. Bakın, Bakanlık 2022 yılı bütçe teklifinde "2021 yılında çocuk işçiliğiyle mücadelede 27 bin çocuğa ulaştığını, 2022 yılında ise 28 bin çocuğa ulaşmayı hedeflediğini" belirtmiş ancak Haziran 2021 tarihinde yayınlanan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi Raporu'na göre Türkiye'de en az 2 milyon işçi çocuk var. Buna yaz ayları da dâhil edildiğinde bu rakam neredeyse 2 katına kadar çıkıyor. Bakanlık bir yıl boyunca çocuk işçilerin neredeyse yüzde 5'ine ancak ulaşmış oluyor. 2021 yılında Türkiye'de en az 62 çocuk, 2013 yılından bugüne ise tam 556 çocuk yaşamını yitirmiş. Devasa kaynaklara, personele ve bütçeye sahip Bakanlık çocuk işçi sorununu çözemiyor maalesef çünkü gerçekten çocuk işçiliğiyle bir mücadele söz konusu değil, çocuk işçiliğini artıran politikalar üretiliyor. Bakın, biz bunu öylesine söylemiyoruz, UNICEF'in rakamları diyor ki: "Son yirmi yılda çocuk işçiliği oranında ilk defa bir artış söz konusu." Bizim çocuk işçiler sorunu fonlarla, Avrupa Birliği projeleriyle, palyatif çözümlerle çözülemiyor. Çocuk işçiliğiyle mücadele etmek için bunu yaratan sistemi hedef almamız lazım, bu sistemi ortadan kaldırmak lazım; daha yapısal, kapsayıcı çözümler üretmek gerekiyor ama maalesef son yirmi yıldır buna yönelik AKP'nin ciddi bir politikası olmadığına, aslında, bu sömürü sistemini güçlendiren politikalar ürettiğine tanıklık ediyoruz.

Yine, diğere bir mesele ise, bölgeler arası eşitsizlik durumu. Aslında, bu, çalışma yaşamında da karşımıza çıkıyor; bu bağlamda bölgeler arası eşitsizlikte bir uçurum söz konusu. Bunun en büyük nedeni, bu bölgeler arası eşitsizliğin en büyük nedeni Kürt meselesinin varlığıdır yani Kürt meselesindeki çözümsüz politikalar, OHAL'ler, köy boşaltmalar, zorunlu göç ve ayrımcı politikalar; bütün bunlar bölgeler arası eşitsizliğin en temel nedenidir. Bu bölgede sürekli göç veriliyor ve düşünün bu kadar göç vermesine rağmen yine işsizlik oranının en fazla olduğu iller arasında yine saydığım bölge geliyor. Göç edilen yerlerde kayıt dışı, güvencesiz, ucuz iş gücü olarak çalıştırılıyorlar. Bakın, benim seçim bölgem Ağrı'da işsizlik oranları neredeyse Türkiye ortalamasının çok üstünde. Her yıl birçok genç sadece iş cinayetlerinde, inşaatlarda düşerek yaşamını yitiriyor; oysa kendi bölgemizde, kendi yerellerimizde iş imkânları, olanakları olsaydı bu tablo yaşanmazdı.

Bakın, bu yine TÜİK verileriyle bu bölgeler arası eşitsizlikte özellikle Kürtlerin çok yoğun yaşadığı bölgelerde "Kürt illeri" deyince çok kızılıyorsunuz "kürdistan" deyince de karşı çıkılıyorsunuz ama buralarda bir gerçeklik söz konusu, bunu sadece biz politika olarak söylemiyoruz, zaten TÜİK verileri, hani inandırıcılığı bile tartışılır TÜİK verileri bile çok açık, net bunu ortaya koyuyor. TÜİK ne diyor? 2021 yılı bölgelere göre iş gücü verilerine göre işsizlik oranının en yüksek olduğu bölgeler yüzde 29,8'le Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt; yüzde 20,4'le Van, Muş, Bitlis, Hakkâri ve son olarak yüzde 15'le Şanlıurfa, Diyarbakır şeklinde sıralanmaktadır. Yine, rapora göre en düşük istihdam oranları ise yüzde 29,9'la Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt; yüzde 34,5'le Şanlıurfa, Diyarbakır; yüzde 37,1'le Van, Muş, Bitlis, Hakkâri şeklinde gidiyor. Bu tablonun kendisi bize bir şey ifade ediyor Sayın Bakan, hani, bunu görmeyelim, yok sayalım, işte, sürekli "Her şeyde eşitiz, kardeşiz." hep bu politika öne çıkarılıyor ya, peki, bu tablolar niye böyle? Biz neden bütün Kürtlerin yoğun yaşadığı illerde bu tabloyu sıralıyoruz? Bunun bir nedeni var; o zaman bunu konuşmak lazım, böyle sıradan geçiştirilecek bir durum değil. O zaman bu bize şunu gösteriyor, bir ayrımcılık söz konusu, bir ihmal söz konusu; bu sadece sizin iktidarınızla sınırlı değil yani aslında, yıllardır özel bir politika uyguladığımızı biz biliyoruz.

Yine, milyonlarca işsiz var Sayın Bakan. Peki, iş bulabilenler nasıl iş bulabiliyor? Yani bulamıyorlar, bulabilenler ise... Aslında, kriter, liyakat ortadan kalkmış. Bir partiye yakınsanız yani AKP'ye yakınsanız siz iş bulabiliyorsunuz, torpiliniz var ise iş bulabiliyorsunuz, yandaş iseniz iş bulabiliyorsunuz; sıradan bir insan iseniz ya da birine yakın değilseniz siz iş bulamıyorsunuz. Bakın, İŞKUR'da da böyle, benim seçim bölgem Ağrı'da da ben bunu çok açık ve net söyleyebilirim. İŞKUR'da sizin AKP'yle bir yakınlığımız var ise, bir tanıdığımız var ise siz İŞKUR'da iş bulabiliyorsunuz, sizin liyakatinizin bir önemi yok maalesef, yani dolayısıyla işsizliği de, yoksulluğu da kullanan, yöneten bir iktidar söz konusu.

Şimdi, bu iş yaşamıyla ilgili belki de hani hem Kürtlerin hem çocuk işçilerin durumundan daha vahimi ise kadınlar. Kadınların durumunun da bu son yirmi yılda daha kötüleştiğini biz biliyoruz. Türkiye'de kadınların iş gücünü katılımı zaten hep büyük bir sorundu yani işte üstüne Covid-19 ve ekonomik krizle birlikte aslında bu tablo gittikçe ağırlaştı; hem ataerkil baskının hem de özellikle AKP'nin cinsiyetçi politikalarının etkisiyle biz kadınların hem iş yaşamına katılımında ciddi bariyerler oluştuğunu hem iş yaşamına katılan kadınların önüne de ciddi engeller çıkarıldığını biliyoruz. Yine, bakın, kadınların iş araması, iş talebinde bulunması zaten bu politikalar sonucunda sorunmuş gibi algılanıyor, kadınlar aslında bu konuda yargılanıyor çünkü bakış açısı şu: Kadınların... Yani politikalarda bu destekleniyor; kadınlar ev içine geri dönsün, iş yaşamından uzaklaşsın, zaten kadınların ev içinde yeterince işi var, çocuk bakımı kadınlara ait, yaşlı bakımı kadınlara ait, kadınlar bu işlerle meşgul olsun, çalışma yaşamında talepte bulunmasın. Yani sizin Bakanlığınızı da şimdi şöyle bir bakıyorum, gerçekten, önleri hep erkekler doldurmuş, ön koltukları, hani bir iki kadın arkadaş var ama onun dışında...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sürenizi aştınız, son bir iki cümleyle tamamlarsanız.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ederim Başkan.

Ben oranları vermek istiyorum yani sonunda olmazsa yazılı da size iletebilirim yani...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Diğer arkadaşlar eksik kalan kısımları tamamlasın.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Kadınların durumu gerçekten çok vahim; hem TÜİK verileri bunu gösteriyor hem de kadın örgütlerinin sahada yürüttüğü çalışmalar bunu da ifade ediyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ben de teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İYİ Partiden Sayın Naci Cinisli.

Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim.

Biraz önceki ihmalimden dolayı da kusura bakmayın Sayın Başkanım.

Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanımız, Sayın Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar, sayın basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, “İşçinin alın teri kurumadan hakkını ödeyiniz.” sözüyle ilgisini ve övgüsünü gösteren Peygamber Efendimiz’in bu övgüsüne mazhar olmuş bir zümrenin Bakanısınız. Büyük sorumluluğunuz var ve manevi bir yükünüz var, zatalinizin kariyerine bakınca da bu sorumluluğa layık çalışacağınızı düşünüyorum ve eminim.

Öncelikle, bütçenizin de hayırlı olmasını dilerim. Konuşmanızı, sunumuzu çok dikkatlice ben de dinledim. Bazı olumlu noktalarla, bazı olumlu hususlarla başlamak isterim. Cumhuriyetin başından beri devletimizi varsaymış olmanızdan dolayı size müteşekkirim çünkü bugün, burada, bunu yaşadık ama bundan önceki bakanlıklarda ve AK PARTİ’li milletvekillerinin konuşmalarından görüyorum ki cumhuriyetin AK PARTİ öncesi dönemini pek varsayıyorlar. Devlet etme tarzlarının doğru olmadığını zaten biliyordum ama devlet anlayışında da AK PARTİ’lilerin bir sorun olduğunu maalesef, bu bütçe döneminde tespit etmiş bulunuyorum ve bundan dolayı da çok üzgünüm.

İstihdam projeniz iyi niyetli fakat bu istihdam projesi sadece sizinle ilgili bir konu değil, bu çok temel bir konu. Gençlerin temel kariyer planlaması yapılmadığı için veya yanlış yapıldığı için belli sektörlerde büyük yığılmalar var ve böyle günlük veya belli bir süreli çözümlerle bu köklü sorun maalesef hallolacak gibi gözüküyor. Sonra, yine dediniz ki... Beyaz Bayrak Projeniz, bu da çok iyi niyetli fakat istismara açık bir konu olduğunu düşünüyorum. Bunda da kontrolü çok sıkı tutmak gerekir diye naçizane görüşümü beyan etmek isterim.

Sunumunuzu metne bağlı kalmadan yaptınız. Bugüne kadar ki Bakanlar arasında ilk defa zataliniz hiç metne bakmadan sunumuzu yaptınız. Anlıyorum ki Bakanlığınızın konusuna çok vâkıfsınız, teşekkür ederiz, bu çok önemli. Bundan önceki Sayın Bakanlar, hem sunumu hem de cevapları hep metne bakarak hatta kafalarını kaldırmadan yaptılar. Sizin bu profesyonel anlayışınız beni etkiledi açıkçası, tekrar teşekkür ederim fakat Bakanlığınızın konusuna bu kadar vâkıfken, Bakanlığımıza çok fazla hâkim olmadığınız tespit ettim. Neden? Bu, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin bir defosu, belki sizin de dışınızda gelişen bir şey, bunu biz zaman zaman yaşıyoruz ama bu kadar yoğun hiç yaşamamıştık. Bakanlıklar buraya geldiği zaman kurumlar üst düzey temsil edilmiyorlar; Meclise ve millete, bakanlıkların bürokrasisi her zaman saygı göstermiyorlar. Bunu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine ben bağlıyorum çünkü bakanlar da Meclise sorumlu değil, Anayasa’ya göre tek bir siyasiye sorumlular ve bürokrasi de onları takip ediyor. Bazen milletvekili arkadaşlarımız çok eleştiriyorlar ama

bu sistemin bir sorunu “defect”i. Fakat bugün burada bunu çok yoğun yaşadık. Acaba Bakanlığınız hep başkan yardımcılarını ve genel müdür vekilleriyle mi yönetiliyor diye düşündüm. Burada arkanızdaki kadronun yarısından fazlası yardımcı veya vekil kendilerini tanıtırken. İsterseniz tekrar tanıtınsınlar, siz bir daha gözden geçirin. Bu, yalnızca bize bir saygısızlık değil, zatalinize de bir saygısızlık. Siz buradasınız, değerli yardımcılarınız buradalar ve kurumların başındakiler burada değiller, yardımcılarını göndermişler; bunu kınıyorum.

Çok önemli konularımız var malumunuz. Öncelikle, asgari ücret var, EYT meselesi var. Otomatik bilgi paylaşımı var, yurt dışındaki gurbetçilerimiz çok büyük mağduriyetler yaşıyorlar bu otomatik bilgi paylaşımından ama en büyük sorunumuz, yaşıyoruz Sayın Bakanım. Türkiye yaşıyor ve o kadar kötü bir zamanda yakalandık ki Batılı ülkeler yaşlanmaya gelişmişliklerini, kalkınmalarını tamamladıktan sonra yakalandılar, biz ise daha gelişmeyi tamamlamadan, kalkınmamızı hiç tamamlamadan yaşlanma sorunuyla ki çok büyük bir sorun karşı karşıyayız. Bu, bizim başımıza çok büyük dertler açacak ve bana kalırsa Türkiye’nin başındaki en önemli sorundur. Bakanlığımızı ilgilendiren husus ise 4 kişi 1 emekliye bakıyor benim bildiğim kadarıyla, 4 çalışan bir emekliye bakıyor fakat bunun uluslararası ortalaması yine, benim bildiğim kadarıyla 2 çalışanın bir emekliye bakması gerekiyor. Burada da yaşlandıkça biz daha da büyük sorunlar yaşayacağız maalesef.

Asgari ücret tabii ki ekonomiyle ilgili bir hadise. Ekonominin bu buhranlı hâli bir millî güvenlik sorunu hâline gelmiş durumda. Asgari ücreti tespit etmek hakikaten zor. Bu iki taraf için de çok zor. İki tarafı da yakan bir sorun; çalışanı da yakan, işvereni de yakan bir sorun. Bugün açlık sınırı 7.500 liraya yakınken asgari ücret 5.500 lira; çok insafsızca bir uygulama. Tabii ki yükselmesi lazım. Bizim önerimiz şu: En azından asgari ücretin açlık sınırının bir yüzde 30 üstünde olmasını biz teklif ediyoruz ama bugünkü şartlarda, bu enflasyonist ortamda rakamların da bir ehemmiyeti kalmadı. Bu enflasyonun nereye varacağıнын, doların nereye varacağıнын belli olmadığı bir ortamda bunları da konuşmanın ne kadar geçerli olduğunu da açıkçası çok fazla düşünmüyorum.

EYT konusunda bizim tespitimiz şu: Efendim, EYT bir devlet sözüdür. Devlet vatandaşına söz vermiş, bir hak vermiş ve bu hakkı geri almak bir devletin tarzına, devlet işleyişine yakışmaz. AK PARTİ iktidarları, hükümetleri yirmi küsur sene önce verilen bu hakkı bir erken emeklilik olarak gördüler ki işte, benim demin bahsettiğim hususlardan biri de budur. Devletin vatandaşına yaptığı bir uygulamayı geri çekme cesaretini kendilerinde buldular ve devlet geleneklerimize son derece aykırı bir durumdu bu. Verdiği sözü tutmalıdır, bu, onların hakkıdır. Tespitimiz budur. Ayrıca da 3 milyon çalışmamız bildiğim kadarıyla yaş nedeniyle emekli olamıyor. Toplamda 4 milyon 800 bin kişiyi etkiliyor. Gün ve saatlerini dolduran, primini dolduran herkesin bu haktan faydalanması gerektiğini düşünüyoruz biz. Bunu bir erken emeklilik olarak görmemek lazım. Bizim bununla ilgili çözüm planımız var. Bizim bu çözüm planlarımız daha çok ilkesel bazda, öncelikle onu söyleyeyim. Tabii ki hak ettiklerini ödeyeceğiz ama bir kere, hakkaniyet tesisini birinci öncelik olarak görüyoruz. Ayrıca da bunu bir sosyal yardım olarak telakki etmemek lazım. Bu bir hak kaybının giderilmesidir, bunu gidermek şarttır. Nesiller arası adaleti sağlamamız lazım, bu da bizim diğer bir ilkemiz. Basitlik ve anlaşılabilirlik ilkesini de ön planda tutmak lazım. Bu sorunu çözelim derken, 3600’de olduğu gibi kaş yapalım derken göz çıkarmayalım. EYT’liler için de ayrı haksızlıklara sebebiyet vermeyelim diye düşünürüz ve bunu sizden özellikle de rica ediyoruz. Yani bazı siyasilere, daha doğrusu belli bir siyasinin dediği gibi EYT’liler “çift dikiş” değiller. Onlar kendilerine verilen hakkı talep ediyorlar. Bu “çift dikiş” tabiri de son derece yakışsız olmuştur, hele ki o maaşı alan bürokratlar varken memlekette, yakın çevrede o maaşı alan insanlar varken hayatını çalışmakla geçirmiş insanlara böyle iftiralar atmaya da kimsenin haddi yoktur diye düşünürüm.

Yine, insanibretlik olan, bu insanların “Biz ne yaptık bu ülkeye, bize bu neden reva görülüyor?” dediği bir başka mesele de ülkemizdeki silinen vergi borçları vakası. Belli şirketlerin son zamanlarda neredeyse 9 milyar liraya kadar silinmiş vergi borçları var, şimdi burada tek tek saymaya gerek yok.

Benim 2018 yılında verdiğim bir kanun teklifi var -bugün sabah burada Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanımız da vardı- kadın çiftçilerle ilgili Sayın Bakanım. Çiftçilikle uğraşan kadınlar Türkiye’de “aile işçisi” olarak gözükyorlar ve işsizlik ordusu içinde yoklar. Fakat devletle aralarında bir akit yok, sosyal güvenlik şemsiyesi altında da değiller. Onların, belli şartları karşılayan kadın çiftçilerin sosyal sigorta şemsiyesi altına alınmasıyla ilgili bir kanun teklifim var. Bununla da ilgili bir çalışma yapılırsa tarımdan uzaklaşmanın, köylerin boşalmasının da önüne geçeriz. Kırsalda kadının sözü -batıda bilindiği gibi- geçmiyor değildir, doğuda kadının sözü çok geçerlidir, o istemezse kimse onları oradan göç ettiremez.

Bugün konuşmamdan önce Erzurum’dan bir mesaj aldım; genç bir kardeşim, çağrı merkezinde çalışıyor -burada şirketin ismini vermeyeyim- ve bu çağrı merkezi şirketi promosyon haklarını uzun süredir vermiyor, evde çalıştıkları hâlde ısınma, elektrik gibi ödemelerini de yapmıyor. İsterseniz o şirketin de ismini size konuşmamdan sonra takdim ederim.

Staj yapan gençlerle ilgili, bu stajyerlikte geçen süreden emeklilikte de faydalanabilecekleri, bu sürenin emeklilik günlerine katılmasıyla ilgili de sizden ricamız var milletimiz adına, bundan mağdur gençler adına.

PTT ve PTT’nin hizmet aldığı firmalarda taşeron olarak çalışanların kadroya alınmasıyla ilgili talebi sıklıkla alıyorum. Bu sadece PTT değil, pek çok farklı şirkette de bu taşeronların kadroya geçme talepleri var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz geçmiştir, son bir cümle alalım.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Hemen bitiriyorum.

Bu konuda bunlarla ilgili ilginizi rica edeceğim.

Tekrar edeyim: Avrupa’daki gurbetçilerimizin bu otomatik bilgi paylaşımıyla ilgili çok çok büyük mağduriyetleri var; kaldıkları ülkelerle çok ciddi sorunlar yaşıyorlar ve vatandaşlık haklarını kaybetmek üzereler.

Sabrınız için teşekkür ederim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Değerli arkadaşlar, şimdi 6 kişilik bir liste okuyacağım arkadaşlarımızın hazırlanmaları bakımından: Önce MHP’den Sayın İsmail Faruk Aksu, daha sonra AK PARTİ’den Sayın Bekir Kuvvet Erim, sonra CHP’den 2 kısa söz talebi olduğu için 2 arkadaşına peş peşe söz vereceğim; Fikret Şahin ve Kani Beko’ya, daha sonra HDP’den Kemal Peköz ve İYİ Partiden Aylin Cesur şeklinde devam edeceğim.

Sayın İsmail Faruk Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuz için teşekkür ediyorum. Gayretli çalışmalarınız ve çalışma hayatına katkılarınız için sizi tebrik ediyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak çalışma hayatına ilişkin politikamızın esası, toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, iş gücünün niteliğinin yükseltip etkin kullanıldığı, iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirildiği bir iş gücü piyasasının oluşturulmasına dayanmaktadır. Çalışma hayatının işçi ile işveren haklarının dengeli bir şekilde korunması yanında, işin korunmasını da dikkate alan politikalar çerçevesinde tanzim edilmesini gerekli görüyoruz. Çalışma hayatındaki problemlerin çözümü ve çalışma barışının tesisi için çoklu danışma mekanizmalarının güçlendirilmesini ve tarafların etkin katılımlarının sağlanmasını önemli buluyoruz. İşsizlikle mücadelenin istihdam odaklı sürdürülebilir büyümenin gerçekleştirilmesi, istihdam edilebilirlik düzeyinin yükseltilmesi ve girişim odaklı piyasanın tesis edilmesi esasında olması gerektiğini düşünüyoruz. Türkiye'nin ileriye dönük istihdam ihtiyacının nitelik ve nicelik bazlı değerlendirilerek istihdam ve eğitim ilişkisinin kurulmasının, bu ihtiyaca uygun bir eğitim planlaması yapılmasının da son derece önemli olduğunu değerlendiriyoruz.

Pandemiyle daralan iktisadi faaliyet, 2021 yılında güçlenerek istihdam yaratma kapasitemizi olumlu yönde etkilemiş, bu seyir 2022 yılının ilk yarısında da sürmüştür. Toplam istihdam, salgın öncesi dönemin 2 milyon 600 bin üzerine çıkarak tarihi yüksek seviyelere ulaşmış, Türkiye yeni iş imkânları oluşturmada OECD ülkeleri arasında öne geçmeyi başarmıştır. Toplam istihdam seviyesi eylül ayı itibarıyla 31 milyon kişiye, istihdam oranı da yüzde 47,6'ya yükselmiştir. Ağustos ayında yüzde 9,6'yla son sekiz yılın en düşük seviyelerine gerileyen işsizlik oranı eylül ayında yüzde 10,1 oranında gerçekleşmiştir.

Salgının etkilediği en önemli kesimlerden birisi kuşkusuz çalışanlarımız olmuştur. Salgın sürecinde işveren ve işçi ilişkilerinde yaşanabilecek zararların en aza indirilmesi için işten çıkarma yasağı, kısa çalışma ödeneği, nakdi ücret desteği, uzaktan çalışma, telafi çalışması, normalleşme desteği, istihdama dönüş ve idari istihdam desteği gibi birçok yasal ve idari düzenleme yapılmış ve vatandaşlarımıza destek olunmuştur. Salgın birçok alanda olduğu gibi çalışma hayatında önemli değişikliklerin yapılmasını da gerekli kılmıştır. Çalışma hayatında yeni nesil çalışma modellerinin Türkiye'de iş gücü piyasasına etkin biçimde entegre edilmesi ve yaygınlaşması bu süreçte önem kazanmıştır. Kamu hizmetlerinin geliştirilmesi ve etkin şekilde sunulması için yeterli nicelikte ve nitelikli insan kaynağı büyük önem taşımaktadır. Bununla birlikte, çalışanlarımızın verimliliği ve kamu hizmet sunumunun etkinliği de öncelikli meselelerdendir. Bunu sağlayacak motivasyon hukuki statüye ilişkin hak ve adalet temelli düzenleme ve uygulamalar ile mali hakları iyileştirici hususlardır. Kamu çalışanlarının hak ve yükümlülükleri ile bunlara ilişkin hukuki ve mali statünün tanzimi konusunda görev ve yetki tedahülü olmayan bir teşkilatlanma ve kurumsal kapasite oluşturulması bu alandaki çalışmalarını etkinleştirecektir diye değerlendiriyoruz.

SayınBakanım,bukapsamda geçen yılki sunumunuzda vurguladığınız, bizim de beyannamelerimizde yer verdiğimiz, çalışanlarımıza yönelik birçok önemli düzenleme gerçekleştirilmiştir. 6 milyona yakın memur ve emekliye yönelik ek gösterge düzenlemesi, 3600 ek gösterge beklentisinin karşılanması, öğretmenlerin meslek kanunuyla birlikte maaşında artışlar yapılması, toplu sözleşme ikramiyesinin artırılması, doktorların maaş ve emekli aylıklarında önemli artışların yapılması, intern öğrenci aylıklarının asgari ücret düzeyine çıkarılması ve sağlık personelinin ek ödemelerinin artırılması, çalışanlara nakden ödenen yemek ücretinin vergi istisna oranının artırılması, güvenlik korucularının aylık ücretlerinin asgari ücrete tamamlanması, kamu çalışanları ve emekli memur aylık ücretlerinin yüzde 85,5, SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıklarının yüzde 78,6 oranında artırılması, en düşük emekli aylığının 3.500 liraya çıkarılması, asgari ücretin yıl içinde 2 defa olmak üzere toplamda yüzde 95 oranında artırılması, asgari ücretin ve tüm çalışanların ücretlerinin asgari ücret kadarlık kısmının vergi dışı bırakılması, çalışanlarımızın çalışma şartlarında izin ve benzeri konularda iyileştirmeler yapılması,

kamu kuruluşlarında 4/B sözleşmeli statüsünde görev yapan personel için yüzde 3 engelli çalışma mecburiyeti getirilerek 12 bin engelliye daha istihdam alanı açılması bunlardan bazılarıdır. Emeklilikte yaşa takılanlar, kamudaki sözleşmelilerin ve bazı taşeron işçilerin kadroya geçirilmesine ilişkin düzenlemelerin de sunumunuzda ifade ettiğiniz gibi Meclisimizin gündemine kısa sürede gelecek olmasından duyduğumuz memnuniyeti de ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, çalışma ve sosyal güvenlik iç içedir. Bu nedenle, kamu çalışanlarının işe girme sürecinden başlayarak çalışırken bağlı oldukları hukuki ve mali statü ile emekliliğe dair düzenlemelerin bütüncül bir yapıda ele alınması sistem bütünlüğü ve etkililik bakımından önem arz etmektedir. Sosyal güvenlik, sosyal refah devleti anlayışının en önemli göstergelerinden, aynı zamanda temel ve vazgeçilmez insan haklarından bir tanesidir. Anayasa'mızın "Sosyal Güvenlik Hakkı" başlıklı 60'ıncı maddesinde herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu, devletin bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alacağı ve teşkilatı kuracağı hükme bağlanmıştır. Türkiye güçlü ve kapsayıcı sosyal güvenlik altyapısıyla dünyada öne çıkmaktadır. Özellikle pandemi sürecinde tüm dünya gıptayla bunu görmüştür. Bununla birlikte, sosyal sigorta sisteminde finansal sürdürülebilirlik açısından prim tabanının genişletilerek sisteme girişin kolaylaştırılması ve denetimler yoluyla sistemin etkinleştirilmesi önem arz etmektedir. Yıllık programda da bu yönde iyileştirme ihtiyacına vurgu yapılmaktadır. Bu doğrultuda, çağdaş normlarda, sürdürülebilir sosyal sigorta sisteminin tesis edilerek vatandaşlarımızın geleceğinden emin olması ve yüksek standartlı bir hayat sürmesi sağlanacaktır. Sosyal sigorta sistemi gelirlerini olumsuz etkileyen kayıt dışı istihdam büyük oranda vergi ve sosyal güvenlik primi kaybına da neden olmakta; sosyal güvenlik sisteminde açıklığa, aktif-pasif dengesinde bozulmaya yol açarak sistemin finansal açıdan sürdürülebilmesini zora sokmaktadır. Bu nedenle, giderek azalsa da kayıt dışı çalışmayla mücadele konusunda farkındalığı artırmaya yönelik bilinçlendirme faaliyetleri yaygınlaştırılmalı, kayıt dışılığın yaygın olduğu sektörler öncelikli olmak üzere, yönlendirici ve rehberlik edici denetim faaliyetleri artırılmalıdır. Kayıt dışı işçi istihdamına yol açan mevzuat, maliyet, denetim yetersizliği, bürokrasi gibi hususlarda alınacak tedbirlerle kayıtlılığın özendirilmesi ve prim teşviklerinin kayıtlı istihdamı artıracak şekilde düzenlenmesi de önem arz etmektedir. Bununla birlikte, çalışma hayatında kıdem tazminatı konusunun taraflarca kabul edilebilir bir düzeye kavuşturulması, iş güvenliği ve işçi sağlığı konusundaki kazanımların güçlendirilmesi, kamuda benzer iş yapmalarına rağmen unvan, statü ve kurum farklılıklarının giderilmesi; bunların yanı sıra, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda vurgulandığı gibi, dijital dönüşüm ve iklim değişikliğinin iş gücü piyasasında oluşturacağı talebe yönelik olarak iş gücünün niteliğinin geliştirilmesi, aktif iş gücü programlarının yaygınlaştırılması ve etkinliğinin artırılması, esnek çalışma biçimlerinden daha geniş kesimlerin faydalanması, özel politika gerektiren grupların iş gücü ve istihdama katılımlarının artırılması, iş sağlığı ve güvenliği alanında yürütülen hizmetlerin nitelik ve verimliliğinin yükseltilmesi hususlarında ilerleme kaydedilmesi ihtiyacının devam etmekte olduğunu, önümüzdeki süreçte bu alanlara yönelmesinin önemli olacağını değerlendiriyoruz.

Sayın Kalaycı'nın vurguladığı bazı hususlar var, tekrar etmemek adına bunlara değinmeyeceğim.

Bu düşüncelerle, bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Aksu.

Sayın Bekir Kuvvet Erim süreyi tasarruflu kullanacak.

Beş dakika süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçeniz peşin peşin hayırlı olsun fakat ben önemli bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum sizin, arkadaşlarımızın ve ekibinizin.

Sayın Bakanım, şimdi, ben 2004 yılında belediye başkanı oldum, nasip oldu; o zaman, şu anda şirket üzerinden çalıştırılan işçiler için valiliklerden vize alınıyordu. Ben gittim, Validen vize aldım, Vali sordu bana “Ne kadar işçi lazım, ne yapacaksın, projen ne?” diye. Onun üzerinden ben bir yıllık vize aldım, kadroluların dışında bunları çalıştırdık; daha sonra taşeronla geçtik, daha sonra da şirket oldu birkaç senedir.

Şimdi, göreve geldik, tabii, bir arkadaş “X” şehrinin belediye başkanına -şimdi onu özel olarak da söyleyebilirim- dedi ki... Sosyal medyadan, affedersin, hep hakaret ediyordu, sevmiyordu yani onun icraatlarını da sevmiyordu, beğenmiyordu. Daha sonra, dikkatimi çekti -başkalarının da dikkatini çekmiş- mevzu oldu, ben sordum “Ya, sen bu adamı niye beğeniyorsun; evvelce yerin dibine batırıp çıkarıyordun.” Dediği şu: “Ya, beni emekli yapacak; üç buçuk yıl var emekliliğime, beni emekli yapacak.” “Seni nasıl emekli yapacak?” diye sordum. “Beni sigortalı gösteriyor.” dedi. Ondan sonra, bunu belediyeden teyit ettim, sağlam kaynaklardan -2017’de oluyor bu mevzu- ve belediyeye o günkü maliyeti 13 milyon lira; sigortası, primi, vergi muhtasarı, maaşı.

Şimdi, daha sonraki geldiğimiz noktada -duyuyoruz- işte, çarşıda görüyor -seçimler yakın, tabii, projesi yok; ben bütün belediye başkanları yapıyor demiyorum- belediye başkanı “Ver kimliğini.” diyor, veriyor. Sonra öğrendik ki bin küsur kişiye maaş ödeniyor, çalışan, ortada 300-400 kişi; zaten şu anda belediye başkanı da itiraf ediyor, onları da anlatırım.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Hangi belediye?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Hangi belediye olduğunu da söylerim. Sizin cevabınız da hazır, sıkıntı yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bu tartışmayı daha önce yapmıştık zaten.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ağabey, derdimiz memleket; bak, “A” belediye, “B” belediye, “X” belediye, o parti, bu parti değil; söylerim.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bizim de öyle canım.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bak, burada, bende liste var, bütün belediyeler, ayırım yok; neyse, uzatmayayım. 300 kişinin bankamatik kartı bu belediye başkanının bir arkadaşında. Bu belediyenin borçlarına baktık; ne sigorta ödüyor ne vergi ödüyor. Bakın, şimdi...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Eski İstanbul Büyükşehir Belediyesi mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, bir dakika... Ne olduğunu nereden biliyorsun?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ya, bir dakika...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Eski İBB mi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyelim lütfen, sıra gelince cevap verirsiniz.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ağabey, ben söylemek zorundayım, tamam mı? Ben söylemezsem görevimi yapmıyorum demektir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Erim, devam edin.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Şimdi, şurada Aydın Belediyelerinin 5 Ocak 2022'deki toplam sigorta borcu, size olan borcu 900 milyon lira. Vergi borçları da var; onlarla beraber 1 milyar 200 milyon lira, muhtasarlara beraber. Bu, şu anda da devam ediyor. Ben bununla ilgili şikâyetle bulundum; gidilsin, bakılsın, iş planına bakılsın... Sizden buradan müfettiş gitti. Ben, o zaman, zamanın Genel Müdürünü aradım, dedi ki bana: "177'yi bir arattır birisine. Oradan şikâyet olsun, öyle gönderelim." Arattırdım, gönderdik. Şimdi, bakın, müfettişler gitmeden önce basının haberi oluyor: Bak, "AK PARTİ'li Bekir Kuvvet Erim'den SGK'nın il müdürüne talimat iddiası." Basının haberi oluyor daha müfettişler gitmeden. Bu, elmanın kurdu içinden; bir. İkincisi, ondan sonra... Basında çıkan bir haberi attım, doğruluğunu da teyit ettikten sonra attım.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bakanlığımızın içinden...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – İşte, bir "X" kişi... Açıkça söyleyeyim, "Hangi belediye, hangi belediye?" diye sordunuz. "Cem Ulucan'ın CHP'li Aydın Belediyesinden maaş aldığı belgelendi." Ondan sonra, başka bir gazetede yine, "Cemiyet başkanı, Aydın Büyükşehir bankamatik memuru çıktı..." Ben bunları Aydın'a gelen müfettişe hep belli bir zaman sonra gönderdim. Müfettişin raporu ne, biliyor musunuz? Aydın Büyükşehir Belediyesinde o gün için 4.950 kişi maaş alıyordu. Geçen de vekil arkadaş sordu; ben 5 bin dedim, 5.500'e çıkmış. Ha, şimdi...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – 5.500, evet, hepsi çalışıyor aslanlar gibi. İspat et, Özlem Çerçioğlu istifa edecek.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bak, ben aradım kendisini, iş planını gönder dedim, ispat et dedim; dönmedi, ispat etmedi. İş planı... Bu müfettişler iki ay orada gezindiler, tamam mı Sayın Bakanım. Bak, bu müfettiş daha bana cevap vermemiş; 2021... Ondan sonra...

CAVİT ARI (Antalya) – Kaç tane bankamatik olduğu orada görünüyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kaç tane arkadaşınız...

CAVİT ARI (Antalya) – İstanbul Belediyesine bir baksaydınız. Aynı işletme... 3 tane gözüküyor. Bilmeden konuşuyorsun, iftira atıyorsun!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, herkes söz sırası gelince fikrini ifade etsin. Rica ediyorum, müdahale etmeyin, bitmez bu tartışma.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Bakanım, bak... (CHP sıralarından gürültüler)

CAVİT ARI (Antalya) – AK PARTİ'li belediyelerdeki adamlar...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ağabey, hep geleceğimiz... Ben burada "A" belediye, "B" belediye demiyorum. Bak, sulandırmayın. Hepimizin meselesi, tabii, partilerüstü bir mesele, sulandırmayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müsaade edin... Fikrini ifade ediyor Bekir Bey, bir iddiasını dile getiriyor. Rahatsız olmayalım, rica ediyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Aydın'da, bak...

CAVİT ARI (Antalya) – AK PARTİ'li belediyelerden alın, kaç tane bankamatik var? AK PARTİ'li belediyelerden... Bilmeden konuşuyorsun!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – İftira atıyorsun!

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ya, bir yere getireceğim sözümü, müsaade et! Ağabey, ya, sonra sulandırmayalım!

CAVİT ARI (Antalya) – Kaç tane bankamatik var AK PARTİ'li belediyelerde?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cavit Bey... Cavit Bey, sakın ol biraz, sakın ol, sakın ol...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bak, açtırma, söylettirme, benim ağzımı açtırma... (CHP sıralarından gürlütüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sakın olun arkadaşlar ya, bu kadar fazla heyecana gerek yok. Herkes fikrini söyleyecek.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dedikodu yapma!

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bak, insicamımı bozma! Bak, insicamımı bozma, tamam mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – 2019 öncesinde İstanbul Büyükşehir Belediyesini söyle!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – İftira atıyorsun, iftira!

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Bakanım, bak, belediyelerden -yalnız Aydın'dan hareket edersek- Türkiye genelinde belki 80 küsur milyar alacağı var, SGK'nin bütçe açığı kadar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, Bekir Bey, toparlarsanız sevinirim.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ben de Belediye Başkanlığı yaptım. Belediyeler iyi yönetildikten sonra... Bakın, projesi olmayan belediye başkanları, “A” partili... Bu işe sarılıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 2019 öncesinde İstanbul Büyükşehir Belediyesini söyle! Kadın kollarını söyle, gençlik kollarını söyle!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, yapmayın böyle... Rica ediyorum...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Muhtarın çoluğu çocuğu, meclis üyesinin hanımı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bekir Bey, teşekkür ediyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Odaların çocukları sigortalı. İşe mi geliyor? Gelmiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bekir Bey, teşekkürler, sağ olun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Başkanım, bak, ben her zaman konuşmuyorum, çoğu gün konuşmuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Doğru, tamam. Bağlarsak sevinirim.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ama şimdi burada laf atıyorlar. Kusura bakmayın, birkaç dakikada arz edeceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, konuşun, süreniz var, siz zaten...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bakın, Sayın Bakanım...

VELİ AĞBABA (Malatya) – İstanbul Büyükşehirdeki AK PARTİ'li makam şoförlerini söyle, arabaları söyle!

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bak, ağabey, arıtmalar yapsın, köprülü kavşakları yapsın Belediye Başkanımız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Arabaları söyle, arabaları!

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ayıp yahu! Ben “parti” dedim mi, siz kendiniz kaşıyorsunuz!

CAVİT ARI (Antalya) – Yalan!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, gençlik kollarını...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Veli Bey... Veli Bey... Veli Bey, bir iddia varsa bunun dile getirilmesinden niye rahatsız oluyoruz? “Araştırılsın.” deyin, bu kadar basit. Niye bu kadar...

CAVİT ARI (Antalya) – İftira atıyorsun!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ben söyleyeceğim de müsaade etmiyorsunuz.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ya, “A” belediyesi demiyorum ki, genel... Bak, burada AK PARTİ’li belediye de var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ama bitsin konuşması, konuşurmamak diye bir tavır olamaz, böyle bir demokrasi anlayışı yok. Kusura bakmayın... Konuşurmamaya çalışıyorsunuz. Ben ek süre veriyorum, ek süre veriyorum.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Aydın Belediyesini...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Bekir Bey, size iki dakika ek süre veriyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Bakanım...(CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böyle şey olur mu? Konuşurmamaya hakkınız yok, konuşurmamaya hakkınız yok. Kusura bakmayın.

Buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – ...şirketler değil, “Bütçenin yüzde 40’ı.” diyor kanun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bekir Bey, mikrofona konuşursan... Duyamıyoruz.

Buyurun. (CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Aydın Belediyesini ihbar ettim.” diyor, “Şikâyet ettim.” diyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli arkadaşlar, lütfen...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Belediyenin norm kadrosu olsun işiyle ilgili, valiliklerden yine vize alsınlar, bu şekilde şirket üzerinden... Şimdi, ben yerel yönetimleri söylüyorum, diyor ki: “İşte yüzde 40’ını geçemeyecek bütçesi.” Benim su fabrikam var, akaryakıt istasyonum var, benim bütçem çok ama bana 30 kişi lazım, 300 kişi çalıştırma kapasitem var. Bu böyle olmaz, bunu mutlaka... Şirketler, belediyelerde olsun, olsun ama belediyelerde icraatı varsa olsun, projesi varsa, üretimi varsa, istihdamı varsa ona göre olsun. İşçi çalıştırmak için şirket kurulmasını.

Sayın Bakanım, teşekkür ederim. Bütçeniz tekrar hayırlı olsun. Ben memleketim için üzülüyorum, kusura bakmayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müsaade ederseniz bu konuda ben bir şey söyleyeceğim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım “Muhafif belediyelere iş verilmiyor.” diyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye, öyle demiyor Veli Bey, olur mu öyle şey, ben de dinledim, hiç öyle bir şey demiyor. Bir saniye, ben bir şey söyleyeceğim müsaade ederseniz.

Değerli arkadaşlar, bana göre sağ tarafta oturan arkadaşlarımızdan da sol tarafta oturan arkadaşlarımızdan da zaman zaman bazı iddialar dile getiriliyor. Bu iddiaları takdir edersiniz ki bu platformda oturup detaylı incelememiz, sonuçlandırmamız, yargılamamız, karar vermemiz mümkün değil. Bunlar ilgili kurumların görev alanına giren hususlardır. Denetimse denetimle ilgili kurumların, yargıysa yargıyla ilgili kurumların görev alanına giren hususlardır. Arkadaşlarımız, iddialarını ifade ediyorlar, siz de ediyorsunuz, iktidar partisinden de arkadaşlarımız iddialar dile getiriyorlar.

Bunlar araştırılır, soruşturulur, neyse ortaya çıkar ama burada bizim...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım “Müfettiş gönderelim.” diyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Diyebilir, isteyebilir belli bir belediyeyle ilgili, buradan da söyleniyor bazen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – “İhbar ediyorum.” diyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Diyebilir “İhbar ediyorum.” diyemez mi Veli Bey? Siz de diyebilirsiniz bir hususta, diyorsunuz, nitekim söyleniyor. Dolayısıyla...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, yanlış anlaşılma var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Efendim?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bir yanlış anlaşılma var, düzeltmek lazım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ali Bey, buyurun, kısaca söyleyin.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Efendim, SGK Genel Müdürü burada mı bilmiyorum. Şimdi, yanlış yere gidecek söz çünkü Sayın Vekilimiz dedi ki: “Ben, SGK Başkanını aradım, kendisine dedim ki böyle böyle. O da bana dedi ki ‘Alo ihbar hattını ara, ondan sonra ben talimat vereyim, göndereyim.’ dedi”. Şimdi, SGK Başkanı lütfen bunu düzELTSİN.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ya, şikâyet usulünü söylemiş Ali Bey.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, SGK Başkanı burada mı bilmiyorum, lütfen bunu düzELTSİN, çok ciddi bir ithamdır bu. Yani bir milletvekili SGK Başkanını arıyor, diyor ki: “Buraya müfettiş gönder.” O da yol gösteriyor “İhbar hattını ara, ben de ondan sonra gereğini yapayım.” demiş oluyor. Sayın Bakanım, bu size karşı da bir durumdur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, yok.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Gerçekten yanlış anlaşılacak bir durum, bunu düzeltmek lazım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, devam etmemiz lazım, biz burada...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Öztunç...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Bekir Bey, bu konuyu daha önce konuştuk, gereği de söylendi, rica ediyorum. Defalarca aynı mevzuyu tartışmaktan yorulduk artık, yeter. İlgili kurumlar soruşturma, inceleme gerekiyorsa yaparlar ama biz Plan ve Bütçe Komisyonu olarak ne bir yargı kurumuyuz ne bu anlamda denetim yapma durumumuz var. Bütçeyi tartışıyoruz, daha çok sayıda arkadaşımız var konuşması gereken. Müsaade ederseniz kifayetimizakere ediyorum.

Şimdi, Sayın Fikret Şahin’in kısa bir söz talebi oldu.

Buyurun lütfen.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ben de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2023 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakan, bütçenizde sosyal güvenliğin 2 ayağı olduğunu; emeklilik ve sağlık kısmı olduğunu söylediniz ama kitapçığımızda sağlık harcamalarına baktığımız zaman son on yılda katlanarak arttığını ve neredeyse 7 kata yakın bir artış olduğunu görüyoruz. Miktar olarak da her geçen yıl artan bu harcamaların özel sektöre ödediğiniz kısmı ne kadardır? Yani kaç tane özel hastaneyle Sosyal Güvenlik Kurumunun anlaşması var ve geçtiğimiz yıl, 2021 yılında miktar olarak ne kadar ödeme yaptınız? Sağlık harcamalarının yüzde kaçını özel sektöre ödeme olarak yapmıştı? Ki ben bu soruyu 30 Haziran 2022 tarihinde soru önergesiyle size yönelttim fakat hâlen cevabını alamadım ve bakıyorum

ki yine burada, kitapçığınızda bu miktar yok. Sadece özel sağlık kuruluşlarına başvuru miktarı var. İkinci basamak bazında değerlendirirsek yaklaşık olarak hastaların üçte 1'i özel sağlık kurumlarına başvurmuş ki ciro bazında bunun ne kadar maliyeti olmuştur Sosyal Güvenlik Kurumuna? Bunu öğrenmek istiyorum ve yine sağlık hizmeti alımında serbest çalışan hekimlere de tıpkı özel hastanelere tanıdığımız koşullarda Sosyal Güvenlik Kurumuyla anlaşma yapma konusunda bir çalışmanız var mı? Ki serbest çalışan hekimlerin de bu konuda talepleri var. Yaklaşık olarak 7 bin civarında mesleklerinde uzman olan hekim arkadaşlarımız var. Bunlar kendi muayenehanelerinde serbest olarak çalışıyorlar ve Sosyal Güvenlik Kurumuyla tıpkı özel hastane ve tıp merkezlerine tanıdığımız koşullarda sizlerle anlaşma yapmak istiyorlar. Bu konuda da çalışma yapmanızı rica edeceğim. Tekrar bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Fikret Bey.

Sayın Kani Beko, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; uzun zamandır EYT'li yani emeklilikte yaşa takılan yurttaşlarımızın gözü kulağı Türkiye Büyük Millet Meclisinde. “Aralık ayında EYT Meclise gelecek.” dediniz; EYT'li arkadaşlarımızın önceden kurmuş olduğu federasyonla oturup görüşürseniz daha akıllı ve mantıklı bir iş yapmış olursunuz. EYT düzenlemesinin 15 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe gireceğine dair bir bilgi paylaşıldı. Sizden bu konuda ayrıntılı bir değerlendirme bekliyoruz. EYT'liler gasbedilen haklarını geri talep ediyorlar; artık verilsin.

Bugün, Türkiye, AKP iktidarıyla ekonomik olarak en kötü dönemlerinden birini yaşamaktadır. İşçinin, emekçinin, çalışanın hakkının bu kadar sömürüldüğü başka bir dönem maalesef yaşanmamıştır. Ekim ayında 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 7.425 liradır, yoksulluk sınırı 24.185 lira olmuştur. Bekar bir çalışanın yaşama maliyeti ise aylık 9.705 liradır. Böylesi bir ortamda çalışan, çalışmayan milyonlarca yurttaş, derin bir yoksulluk ağının parçası hâline gelmiştir. Asgari ücret 5.500 lirayla sefalet ücretine dönüşmüştür. Ülkemizde 10 milyonun üzerinde işçi asgari ücretle geçiniyor. Asgari ücret maalesef açlık sınırının altında kalmıştır. Bugün ülkemizde işçiler, insan olmaktan kaynaklanan temel ihtiyaçlarını giderebilecek bir ücret talep etmektedirler. Asgari ücret tespitinde geçim koşulları ve millî gelir artışı dikkate alınmalıdır. Türkiye'de asgari ücret tek bir işçi için hesaplanmaktadır ve bu durum uluslararası standartlara aykırıdır. Asgari ücret tespit edilirken işçi ve memur ayrımı yapılmamalı, tek asgari ücret olmalıdır. Asgari ücret yıllık olarak hesaplanmalı, bir işçi ocak ayında aldığı maaşı yıl sonunda da almalıdır. Asgari Ücret Tespit Komisyonu demokratik hâle getirilmeli, Komisyonda DİSK ve HAK-İŞ de mutlaka olmalıdır, tabii ki asli sahipleri olan asgari ücretle çalışanlar da olmalıdır. 3600 ek gösterge, adaletli bir biçimde tüm kamu çalışanlarına verilmelidir. Dolayısıyla Ocak 2023 itibarıyla asgari ücret en az 10 bin lira olmalıdır. Asgari ücretle çalışan 10 milyon işçinin ekonomik, demokratik, siyasi ve sosyal haklarının ailesiyle birlikte belirlenmesini talep ediyor ve masa başında bu kararı verenlerin adil ve vicdanlı olmasını bekliyoruz. Unutmayın ki asgari ücret bir memleket meselesidir. Emeklilerin maaşı da asgari ücretin altında kalmamalıdır.

Sayın Bakan, son yirmi yılda iş cinayetlerinde en az 30 bin işçi hayatını kaybetmiştir. Türkiye iş cinayetlerinde neden Avrupa'da 1'inci, dünyada 3'üncü sıradadır? 1995 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ile yapılan 176 sayılı Maden Sözleşmesi'ni neden madenlerde uygulamıyorsunuz? Uluslararası Sendikalar Konfederasyonunun (ITUC), 148 ülkeyi kapsayan Küresel Haklar Endeksine göre, Türkiye, 2022 yılında çalışanlar için en kötü 10 ülkeden biri olmuştur, neden? Diğer ülkeler ise şunlardır: Bangladeş, Belarus, Brezilya, Kolombiya, Mısır, Myanmar, Filipinler, Esvatini ve Guatemala.

Sayın Bakan, ülkemizde işsizlik 10 milyonu aştı. Bu rakam ne yazık ki 95 ülkenin nüfusundan fazladır. Kadın ve genç işsizliği ülke tarihinin en yüksek seviyelerindedir.

Sayın Bakan, sendikalaşma oranı yüzde 15. “Bize göre düşük.” dediniz. O zaman sendikaların üzerindeki barajları kaldıralım; iş yeri barajı, iş kolu barajı, işletme barajı devam ediyor; bu durum sendikalaşmanın önünde en büyük engeldir. “32 çeşit personel çalıştırma sistemi var.” dediniz. Geçmişte böyle bir şey yoktu, AKP iktidarında oldu; bu, AKP’nin bir eseridir. Taşeron sistemi çağ dışı bir uygulamadır, yasaklanmalıdır. Taşeron işçilerin tamamına kadro verilmelidir. İşsizlik Fonu’nun yüzde 10’u işsiz kalan işçilere veriliyor, yüzde 90’ı ise amacı dışında kullanılıyor; bu durumu kabul etmek mümkün değildir.

“Emeklileri de düşünmemiz lazım.” dediniz. İntibak yasasını çıkaralım, en düşük emekli maaşına da asgari ücret düzeyinde maaş verelim.

Bu duygu ve düşüncelerle, hepimizi saygılarımla selamlıyorum. Bütçenin de hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Beko.

Şimdi sıradan gidiyorum.

Sayın Kemal Peköz HDP Grubundan...

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sevgili milletvekili arkadaşlarım; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, size üç ayrı yerde sorulan sorular üzerine üç tane söyleminiz var. Bunlarla ilgili birkaç sorum olacak, zamanım yetişmez diye bunu başa aldım, daha sonra da başka konularda düşüncelerimi açıklayacağım.

Bir soru üzerine diyorsunuz ki: “Asgari ücret 20 bin Türk lirası olsun diyebilirim ama işverenin ödeyebileceği bir rakam olması gerekir.” İkinci cevabınız: “İş cinayetleri arttı.” dendiğinde “Evet, maalesef, doğru.” demişsiniz. Yine bir üçüncü soru üzerine “Kapitalizmin sağlıksız büyüme modeli insanlığı tahrip ediyor. Pandemi, kapitalizmin sürdürülemez olduğunu bir kez daha ortaya çıkardı.” demişsiniz. Bunlar doğru tespitler, doğru söylemişsiniz ancak bu üç söyleminiz için nasıl bir politika izleyeceksiniz ya da nasıl bir politika izliyorsunuz? Mesela, madenlerin kamu eliyle işletilmesi ve insanların madenlerde insana yakışır düzeyde bir çalışma ortamına kavuşması için herhangi bir çalışmanız olacak mı? İşsizlik Fonu’nun sadece işçilere tahsisini düşünüp müssünüz? Çünkü önemli bir kısmı sermaye çevrelerine verilmekte, pandemi döneminde de bunu net olarak gördük. Yine, Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Yasası’nda, çalışanlar lehine düzenlemeyi ve örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırılmasını ve lokavtin yasaklanmasını düşünüyor musunuz? Ev emekçisi kadınlar için nasıl bir güvence sağlamayı düşünüyorsunuz? Çünkü 500 binin üzerinde ev emekçisi kadın evlerde çalışmakta ama bunların çok büyük bir kesimi sigortasız ve güvencesiz çalışmakta. Çalışamaz duruma geldikleri zaman da çok ciddi bir yoksulluğun içine bir kez daha gömülmektedirler.

Yine, en önemlisi, asgari ücretin 4 kişilik bir ailenin ihtiyaçlarına göre ve yoksulluk sınırının altında olmayacak şekilde bir çalışma yapmayı ya da yapılması konusunda önyak olmayı düşünüyor musunuz? Çalışma sürelerinin azaltılması yani haftada otuz beş saate düşürülmesini destekler misiniz? İş Kanunu’nun 25/(II) maddesinin yeniden düzenlenmesi ve işten atılmaların zorlaştırılması için herhangi bir çalışmanız var mı? Bir de vergi dilimleriyle ilgili çok ciddi bir sorumuz var çünkü -vergi dilimleri- insanlar yılbaşında aldıkları maaşın, temmuz ayından sonra, özellikle de ağustos, eylül, ekim, kasım, aralık aylarında yüzde 10’una yakını kaybetmektedirler. Bu konuda da bir çalışma için nasıl bir katkınız olacak, merak ediyorum. Sizden bunların cevabını öğrenmek istiyorum.

Arkadaşlar, elimde bir harita var, bu harita Türkiye'nin eşitsizlik haritası ama öyle bir eşitsizlik ki eşitsizliğin içerisinde de bir eşitsizlik var. Ülke 6 kademeye bölünmüş ve -burada 6'ncı kademe- en çok eşitsizliğin olduğu bölge gördüğümüz gibi, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri, yani diğer tabirle, bizim tabirimizle Kürt coğrafyası.

Şimdi, değerli arkadaşlar, işsizlik oranlarının en yüksek olduğu yerler bölgede -bunları, illeri tek tek sayabiliriz ama arkadaşımız biraz önce saydığı için ben tekrar saymak istemiyorum- istihdam oranlarının da en düşük olduğu bölge yine orası. İstihdam oranı yüzde 29,9'la Mardin, Batman, Şırnak, Siirt; yüzde 34,5'le Şanlıurfa, Diyarbakır; yüzde 37'yle Van, Muş, Bitlis, Hakkâri. Son yıllarda, bölgede, özellikle İstanbul'da bazı şeylerin zorlaşması nedeniyle insanlar bölgede atölyeler, tekstil atölyeleri açıyorlar ve burada tekstil atölyelerinde çalışan insanlar hem çok kötü koşullarda çalışıyor hem zaman zaman ücretlerinin önemli bir kısmı verilmiyor, daha doğrusu asgari ücret ödenip bir kısmı geri alınabiliyor; çok büyük bir kısmı da zaten sigortasız ve kayıtsız çalıştıkları için çok daha zor koşullarda yaşamaya devam ediyorlar. Bu sizin doğrudan doğruya alanımız olduğu için bu konuyla ilgili mutlaka ve mutlaka bir çalışmanın yapılması ve bunların önüne geçilmesi gerekiyor. Yine, ücretler iki üç ay sonra ödenebiliyor, iki üç ay sonra ödendiği zaman da bir seferde ödenmiyor. Bunların önemli bir kısmı parça parça verildiği için hiçbir işlerine yaramıyor.

Bir de ciddi bir sorunumuz, tarım işçiliği sorunumuz var. Mesela, GAP projesinin yüzde 88'i bitti, yüzde 12'si kaldı ve bu yüzde 12'nin tamamı sulama kanallarıyla ilgili. Bildiğiniz gibi, her yıl yaklaşık olarak 700 bin insan bölge dışına çıkıp batı illerinde mevsimlik işçi olarak çok kötü koşullarda çalışmaya devam ediyor; su yok, tuvalet yok, doğru dürüst ısınma yok, soğuma yok, klima yok vesaire, çok kötü koşullarda yaşamaya devam ediyorlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Süreniz dolmuştur, son bir cümlelerinizi alalım.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Tamamlıyorum.

1 milyar 250 milyon dolar yatırılması hâlinde bu kanallar tamamlanacak ve insanlar bu bölge dışına gidip mevsimlik işçi olarak çok zor koşullarda çalışmak zorunda kalmayacaklar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Milyarlarca doların bu kamu-özel iş birliğiyle yapılan projelere verildiği bir yerde 1 milyar 200 milyon dolar çok büyük bir para değil. Bu konuda da önyak olmanızı sizden rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Aylın Cesur, buyurun lütfen.

AYLİN CESUR (Isparta) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, işçimiz, memurumuz, tüm çalışanlarımız giderek artan vergi yükü ve enflasyon karşısında ezilmeye devam ediyorlar maalesef ve bizler -aslında sizler- vatandaşımızı enflasyon karşısında ezdirmemek için tedbir almak zorundayız. Memuru, işçisi, çiftçisi, esnafı, kim varsa çalışan herkes dertli ve dolardaki artışla ürünlerin fiyatları yükselirken alım gücü de paralel olarak düşüyor; asgari ücretli de öğretmen de işçi de geçinemiyor Sayın Bakan.

Aralık ayı içerisinde Meclise EYT'lilerle ilgili düzenlemeyi sunacaksınız. Zannediyorum, Türkiye'de ilk "EYT'lilerin hakkı gasbedilmiştir." diyen kişi benim. O günden bugüne Türkiye Büyük Millet Meclisinde ve bu Komisyonlarda sürekli dile getirmeye devam ediyoruz. Şimdi, aralıkta bir

düzenleme yapacaksınız ancak kamuoyuyla paylaşmadan ve ilgili taraflarla müzakere etmeden, şeffaf olmayan bir şekilde müzakerenin sürdürülmesi yine kamuoyunda kaygı yaratıyor. Bu sebeple, EYT'liler beklentilerinin karşılanamayacağı şeklinde endişe içindeler.

Yine, Küresel Emeklilik Endeksi raporuna göre Türkiye, 43 ülkenin yer aldığı listede 39'uncu sırada. İçinde bulunduğumuz bu ekonomik krizde en düşük emekli aylıklarının da en azından asgari ücretin üzerinde ve insan onuruna yakışır şekilde düzenlenmesi gerektiğinin her zaman olduğu gibi tekrar tekrar altını çizmek istiyoruz ve sizden bu konuda istirham ediyorum. Emekli vatandaşlarımızı sahada görüyoruz, perişanlar, perişan vaziyetler. Bu konuyu ele almanızı rica ediyoruz Sayın Bakan.

On iki yıl önce 500 dolara denk gelen asgari ücret artık 300 doların altında. TÜİK'in 2021'e ilişkin açıkladığı geçici Satınalma Gücü Paritesi (SGP) değerine göre kişi başı gayrisafi yurt içi hasıla endeks değeri geçen yıl 64'tü; Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından açıklanan SGP'ye göre kişi başı endeks değerinin 27 Avrupa Birliği ülkesi ortalaması 100 iken biz 36'nın altında kaldık maalesef. Üstelik temel ihtiyaçları dahi karşılamakta zorlanan vatandaşlarımız eriyen gelirleri için gece gündüz çalışıyorlar, hem de nasıl çalışmak ama karınlarını doyuramıyorlar; çalışan-çalışmayan herkes ekmeğe derdine düşmüş vaziyette.

Türkiye'de istihdamda olanların yüzde 15'i haftada 60 saat veya daha fazla çalışıyor. OECD verilerine göre, ülkemiz yüzde 15,1'le 38 ülke içerisinde ilk sırada ve OECD ortalaması 4,4; haftalık ortalama çalışma saatinde 45,6 saatle OECD ülkeleri içinde Kolombiya'dan sonra 2'nciyiz, maalesef bu sayenizde oldu ve OECD ortalaması 37.

Şimdi, Türk işçilerimizin gelirini düşüren, işsizliği artıran önemli bir faktör var; bu, kayıt dışı istihdam. Biliyorsunuz ki ülkemizde yaklaşık 4 milyon Suriyeli sığınmacı var. Göç İdaresi verilerine göre, ülkemizdeki sığınmacıların 2,1 milyondan fazlası çalışma yaşında. Şimdi, büyük çoğunluğu maliyetleri düşürücü etkisi nedeniyle kayıt dışı çalıştırılıyor ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından yayınlanan Türk İşgücü Piyasasında Suriyeli Mülteciler Raporu'na göre Suriyelilerin yüzde 97'si kayıt dışı çalıştırılıyor. Yine, Dünya Bankası tarafından yayınlanan Türkiye İşgücü Piyasasında Suriyeli Sığınmacıların Yeri ve Etkileri Raporu'na göre, ülkeye giriş yapan 10 mülteciye karşılık enformel sektörde istihdam edilen 6 Türk işçisi işsiz kalmakta. Buna karşılık, enformel sektörün dışında kalan Türk işçilerinin formel sektöre geçişi ve maliyet düşüşünün işleri büyüteceği etkisiyle birlikte her 10 mülteci başına formel sektörde 3 yeni Türk işçisi istihdam ediliyor. Raporda, mültecilerin iş gücü piyasası üzerine net etkisinin negatif olduğu, toplamda ise her 10 mülteci başına 2 Türk işçisinin işini kaybettiği ifadelerine yer veriliyor. Sayın Bakan, Türkiye'deki istihdam problemlerini ve işsizlik problemlerini dikkate aldığınızda ülkemizin iş gücü piyasasını böylesine olumsuz etkileyen kayıt dışı istihdama karşı gerekli önlem ve tedbirleri almadığınızı görüyoruz üzülen söyleyeyim; bu konuda uyarılarımızı tekrar burada size sunmuş olalım.

Sayın Bakan, asgari ücretle ilgili bir açıklamanızda "Enflasyonun emekçiler üzerindeki tahribatını ortadan kaldıracaktır." demiştiniz. Demek oluyor ki siz de çalışanların bu kadar ağır şartlar altında çalışmalarına rağmen artan enflasyon ve Türk lirasının değer kaybetmesiyle alım gücünün eridiğinin farkındasınız. O zaman, çalışanlarımız üzerindeki bu tahribatı her yıl artan vergi yükünü azaltmaya giderek ortadan kaldırmaya başlayabiliriz mesela.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

AYLİN CESUR (Isparta) – Vergi uzmanlarının hesaplamalarına göre 2022 yılında 300 milyar lira gelir vergisi tahsilatının olacağı öngörülüyor, 2023 bütçesine bakıldığında 503 milyar lira gelir vergisi, geçen yıla oranla yüzde 68 bir artış bekleniyor, 2023 yılında vatandaş 512 milyar lira özel tüketim vergisi ödeyecek. 2023 yılında her 100 liralık verginin 56 lirası ÖTV ve KDV'den.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Cesur, süreniz dolmuştur.

AYLİN CESUR (Isparta) – Cümlemi tamamlayayım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Son bir cümle alayım.

Buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) - Milyonlarca ücretli devletin kasasını doldurmak için gece gündüz çalışmasına rağmen 2023'te beklenen bütçe açığı 660 milyar lira Sayın Bakan. Yeniden vergi düzenlemesi için işçi ve işveren konfederasyonları aylardır size sesleniyor ama cevap vermiyorsunuz. Vergi diliminde 5 puanlık indirim yapmanın devlete maliyetinin de 40 milyar lira olduğunu söyleyeyim. Holdinglerin gece yarıları silinen vergilerini de hatırlatayım ve buna çözüm istediğimizi belirtiyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Değerli arkadaşlar, yeni bir isim listesi okuyayım: HDP'den Sayın Musa Piroğlu'na söz vereceğim, sonra CHP'den Sayın Emine Gülizar Emecan Hanım'a söz vereceğim, ardından AK PARTİ'den Sayın İbrahim Aydın'a söz vereceğim, sonra Türkiye İşçi Partisinden Sera Hanım'a 4'üncü konuşmacı olarak söz vereceğim; sonra yine yeni bir liste yaparız.

Şimdi Sayın Musa Piroğlu'ndan başlıyoruz.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurun.

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, dün Maliye Bakanlığı bütçesi burada görüşülürken dedim ki: “Engellilerin önündeki engeller meselesindeki en etkili ve yetkili Bakanlık sizsiniz.” Ama engelliler meselesinde en kilit Bakanlık sizsiniz; çalışma yaşamı, EKPS, istihdam süreçleri, yaşlılık emekliliği, malulen emeklilik, kontrol muayeneleri, emekli maaş hesabı, ilaç sarf malzemeleri ve hastane kesintileri, medikal malzeme ödemeleri gibi neredeyse engellileri ilgilendiren her şeyde siz Bakanlığınızla kilit bir rol oynuyorsunuz ama bu kilit rolden sizin anladığınız bu sorunların çözümüne kilit vurmak, engel olmak olarak şekilleniyor.

Engelliler çok ağır sorunlarla yüz yüzeler, özellikle istihdam alanı ciddi bir mesele olarak karşımızda duruyor. Zira, engellilerin en büyük mücadelesi bağımlılık ilişkilerinden arınmak ve kurtulmak yani eşit yurttaşlar olarak toplumsal yaşama katılmak, istihdama katılmak; bu konu da engellinin kendisinin ayakları üzerinde durmasının kilit rolü ama ne yazık ki engellilerin istihdama katılma oranı korkunç derecede düşük. Yüzde 3 kota var, bu kota özel sektörde neredeyse uygulanmıyor, kamuda da ciddi boşlukları var ve engelliler, uzun süredir yürüttükleri mücadelelerle bu kotanın yüzde 10'a çıkarılmasını talep ediyorlar. Ne yazık ki herhangi bir denetiminiz de yok. Özel sektör ve kamuda engelliler istihdam edildiğinde ise kariyerlerine uygun bir işte istihdam edilmiyorlar, genellikle yan işler, danışmanlık ve benzeri yerlerde ya da telefon santrallerine bakmak gibi görevlerle istihdam ediliyorlar. Engelli sağlıkçılar atanmıyor. “EKPS” diye bir sınav yaptınız, atamalarınızı uzun süredir yapmıyorsunuz ve engelliler çalıştıkları işlerde ağır mobbing ve kötü çalışmayla yüz yüzeler. Ne yazık ki, Bakanlığınız, bu konuda da engellileri koruyan ve engellilerin taleplerini gören bir yerde durmuyor, engellilerin istihdamına kilit olmaya devam ediyor.

Engellilik meselesinde SGK sizin denetiminizde, Sosyal Güvenlik Kurumu ne yazık ki pandemi dönemi dâhil bu rapor güncelleme talepleriyle ciddi sorunlar çıkardı. Emekli olmuş binlerce engelliye yeniden rapor güncellemesi talep edip emekliliklerini kestiniz, yetmedi, bunların ödenmiş paralarını geri talep ettiniz ve geçtiğimiz haftalarda bunu iptal ettiniz, bunu bir lütuf gibi sundunuz. Oysa o

insanlar emekli olmuştu ve emekli olduktan sonra yeniden bir işe girme şansları yok, o insanları ölüme terk ettiniz. Engellilerin sakatlık durumunu düzenleyen cetvelini yeniden düzenlediniz yakın zamanda ve neredeyse, ağır engelliler hariç kimse ve emekli olma hakkını tanımadınız. Yani aslında insanların malulen veya engellilik durumu yüzünden emekli olma hakkını tamamen bitirmiş durumdasınız. Bunları düzeltmeyi, engellilerin çalışma koşulları konusunda adım atmamayı, yaşadıkları mobbing ve ağır hakaretlere karşı çözüm önerileri üretmeyi, kotayı yeniden gözden geçirmeyi düşünüyor musunuz?

Engellilik meselesinden devam ederken SGK meselesine değinmek gerekiyor. Ağır engellilere bakmakla yükümlü aileler var. Özellikle anneler bu ağır engelli çocuklara bakıyorlar; hayatlarının tamamını çocuklarına ya da yetişkin engellilere harcamış durumdalar, okula gidemiyorlar, işe gidemiyorlar, sosyal faaliyetin hiçbir alanına katılmıyorlar ve bir tek talepleri var: Sosyal güvence altına alınmak; emeklilik haklarının tanınmasını talep ediyorlar. Ne yazık ki bu konuda da henüz bir girişiminiz yok. Bu konuda bir adım atmamayı önümüzdeki süreçte düşünüyor musunuz?

Bitirirken şöyle bir dönemle bitireyim: Bakanlığınız Çalışma Bakanlığı, işçilerin temel sorunlarıyla ilgilenmek zorunda. Ben İstanbul'daki bütün işçi direnişlerine katıldım. İktidarınız döneminde, yirmi yıllık dönemde yaklaşık 30 binden fazla işçi, işçi cinayetlerinde hayatını kaybetti. İşçi cinayetlerini sadece Amasra gibi, Soma gibi toplu katliamlarda anıyoruz ama işçiler öldürülmeye devam ediyor ve dünyada 3'üncü, Avrupa'da 1'inci duruma gelmiş durumdayız. İşçi cinayetlerinde ödül almış bir iktidarın Bakanı olmak sizi ne kadar rahatsız ediyor? İşçilere bir cehennem dayattınız. Sendikalaşma oranı neredeyse yüzde 14'te; işçilerin yüzde 86'sı sendikasız, işçiler örgütsüz, işçiler güvencesiz. Kurlsız çalışmayı kural hâline getiren adımları attınız ve işçileri patronların iki dudağına sıkıştırdınız. Kurlsız çalışma, örgütsüzlük ve güvencesizlik işçilerin mobbinge, hakarete ve tacize uğramasına, kötü koşullarda çalışmasına yol açıyor. Çalışma koşullarının düzeltilmesi konusunda bir adım atmamayı düşünüyor musunuz? İşçilerden yana durmayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, süreniz geçmiştir

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Son bir şey söylüyorum: Bütün bunlar ortadayken istifa makamını da istifayı da düşünüyor musunuz? Bu sorulara cevap bekliyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun.

Şimdi, CHP'den Sayın Emine Gülizar Emecan'a söz veriyorum.

Buyurun Emine Hanım.

Süreniz on dakikadır.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlarımız, değerli basın mensupları; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Çalışma hayatı üzerine bugün Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz. Sayın Bakan, diğer bakanlardan farklı olarak sunum kitapçıklarına bağlı kalmadan daha özgün bir sunum yaptınız. Sunumunuzda birtakım samimi ifadeleriniz oldu, itiraflarınız oldu; öncelikle bu samimiyetinizi olumlu karşıladığımı belirtmek istiyorum. Ancak biz değerlendirmelerimizi sizin şu kısacık Çalışma Bakanlığı sürecinizle ilgili değil, aslında tüm AK PARTİ iktidarı dönemiyle ilgili yapmak zorundayız.

Biraz sunumunuz üzerinden gideceğim Sayın Bakan. Öncelikle şöyle başladınız: “Büyüme sürdürmek zorundayız.” dediniz. Üretimi artırarak, işte, enflasyona karşı değer yaratarak... Çok doğru aslında, söylediğiniz şey güzel ancak ben şunu sormak istiyorum size: Evet, devlet büyüsün, büyüme sürdürülebilir ama bu büyümeden kim, nasıl pay alıyor? Mesela, sizin Bakanlığınızın çatısı

altında, sorumlu olduğu çalışan kesimler ne kadar pay alıyor? Rakamlara baktığımız zaman özellikle iş gücünün, ücretli kesimin bu büyümeden aldığı payın sermayenin aldığı payın çok daha altında olduğunu görüyoruz. Diğer bakanlıklarda bu verileri çok paylaştım, çok uzun uzun bunlara girmeyeceğim ama bu büyümeden alınan payın düşüklüğü çok önemli Sayın Bakan.

Diğer yandan, asgari ücretle ilgili “Aralık ayında yeni bir düzenleme yapacağımızı, rahatlatacağımızı.” asgari ücretlilere söylediniz ama bugün, ülkenin yirmi yılda geldiği nokta asgari ücretin ortalama bir ücret hâline gelmiş olması. Bugün, Türkiye’de 10 milyon asgari ücretli var Sayın Bakan. Dün, Hazine ve Maliye Bakanı “Asgari ücreti yüzde 95 oranında arttırdık.” dedi. Peki, ÜFE oranına baktığımız zaman, ÜFE oranı yüzde 157; bu oranlar TÜFE’ye, tüketici enflasyonuna da hızlı bir şekilde yansıyor ve insanların alım gücü çok hızlı bir şekilde düşüyor, temel gıda maddelerini, ihtiyaç maddelerini bile almaktan yoksun kalıyorlar. Biz, Millî Eğitim Bakanlığının bütçesinde; bugün çocukların açlığını, yoksulluğunu, okullarda nasıl aç kaldığını konuştuk Sayın Bakan, o nedenle bunu da dikkatinize sunmak istiyorum.

Sonra, Amasra’da yaşanan maden faciasından bahsettiniz. Hakikaten hepimiz için çok üzücü bir facia bu. Orada, şirketle ilgili birtakım değerlendirmelerde bulundunuz. Aslında, biraz, bütün sorumluluğu şirkete yüklediniz; haklısınız, şirketin büyük sorumluluğu var, ihmali var. Dediniz ki: “Olması gereken, işte, işletmenin hemen, o fan bozulduğu zaman durdurması gerekirdi.” Çok güzel ama arkasından bazı değerlendirmeler yaptınız yine, dediniz ki: “Patronların ödediği ya da işletmenin ödediği iş güvenliği ve iş sağlığı müessesesi işleyebilir mi? İşletme müdürüne bağlı iş güvenliği ve iş sağlığı müdürlüğü olmaz” Ya, Sayın Bakan, ben, sizden bunları duyduğum zaman inanım hani dumura uğradım diyebilirim. Ya, çok şaşırdım, inanım çok şaşırdım, bunları biz size söyleyecektik, diyecektik ki: Sayın Bakan, işte şartlar böyle, patrona bağlı iş güvenliği uzmanlığı çalışması olmaz; bunlar sakıncalı. Yıllardır bunu söylüyoruz. Ben, A sınıfı iş güvenliği uzmanıyım aynı zamanda ve bu işi iş hayatında da yaşadım, deneyimledim, OSGB sahibiydim, her açıyla da deneyimledim. Yaşanan sıkıntıları orada yaşayarak gördüm ve yıllardır bütün piyasada çalışan iş sağlığı ve güvenliği uzmanları adına bu sıkıntıları, zorlukları dile getiriyoruz. Özellikle, iş güvenliği uzmanlarının patronlara bağlı çalışmasının ne kadar sakıncalı olduğunu, bunun değiştirilmesi gerektiğini yıllardır söylüyoruz. Başka bir sürü şeyi söylüyoruz ama bugüne kadar kulaklarınızı tıkadınız.

Sayın Bakan, devletlerde süreklilik esastır ama sizin iktidarınızda; bir bakan gelir bir uygulama yapar, başka bir bakan gelir başka bir uygulama yapar, efendim, siz gelip şimdi günah çıkarıyorsunuz seçimlere beş kala. Ama yine de lütfen düzenlemeleri yapın, gerçekten bunlara ihtiyaç var. Kesinlikle de katılıyorum söylediklerinize, bir an önce yapın. İnşallah, seçimlerden sonra iktidara geldiğimizde devletteki süreklilik itibarıyla biz -eğer bizlerin de uygun gördüğü şekilde bu düzenlemeleri yaparsanız- devam ettireceğimizin, hatta daha iyisini yapacağımızın da halkımıza, vatandaşımıza, iş güvenliği uzmanlarına da şirketlere de sözünü veriyoruz

Sayın Bakan, bunları yapmadığımız için iş cinayetleri artarak devam ediyor Türkiye’de. Bakın, sizin yirmi yıllık iktidarınız döneminde yaklaşık 30 bin işçi hayatını kaybetti iş cinayetlerinde. İş cinayetleri tüm hızıyla devam ediyor çünkü siz 6331 sayılı Yasa’yı sadece Avrupa Birliği reformlarına uyum amaçlı çıkardınız, düzenlediniz; ondan sonra arkasını bıraktınız, takip etmediniz, önem vermediniz, uygulamalara geçirmediniz, yeterli müfettiş istihdam etmediniz, mevcut müfettişleriniz sahadaki çalışmalara yetişemedi. Yani, bütün bunlar birbiriyle zincirleme giden şeyler ve biz neler yaşadık bu arada? Tuzla tersanelerinde, Davutpaşa’da, OSTİM’de, Soma’da, Torunlarda İstanbul’da, Ermenek’te facialar yaşadık. Silikozis, asbest, bunlar büyük sorunlar, büyük ölümler getirdi. En son Bartın faciası ve umarım ki devamı gelmez.

Bakın, 2021 yılında 2.170 işçi hayatını kaybetmiş, 2022 yılının ilk on ayında da 1.521 işçi hayatını kaybetmiş. Çocuk işçiliğini de maalesef önleyemiyorsunuz, çocukların ölümü hâlâ devam ediyor. Çocuk işçiliğinde de hayatını kaybeden çocuklarımız var, bu konudaki çalışmalarınız yeterli değil, hâlâ biz bu ülkede çocukların ölümünü konuşuyoruz. İş sağlığı ve iş güvenliği verilerine göre; 2021 yılında, bakın -başka arkadaşlarımız da ifade ettiler- 62 çocuk çalışırken hayatını kaybetmiş, o yüzden bu sorun çok önemli. Çocuk işçiliğinin artmasının nedeni yoksullaşma ve sizin iktidarınızın getirdiği “4+4+4” eğitim sistemidir, çocukları eğitimden uzaklaştırmış, işçiliğe itmiştir. Pandemi döneminde de aynı şekilde yoksullaşmanın artmasıyla, okulların da kapanmasıyla çalışma hayatına geçmek zorunda kalmışlardır. Yıllardır 12 Eylülün yasalarıyla bu ülkeyi yönettiniz ve getirdiğiniz nokta işte iş cinayetleri, işsizlik oranlarında artış, kayıt dışı çalışma, güvencesiz çalışma, artık güvencesiz çalışma olağan bir hâle geldi sizin döneminizde Sayın Bakan.

Bir de konuşmanızda sendikalaşmadaki yetersizlikten bahsettiniz Sayın Bakan, şikâyet ettiniz yani “Yeterli değil.” dediniz, “Bu oranın artması lazım.” dediniz, haklısınız ama şimdi şunu soruyorum size: Barajları biz mi getirdik, siz mi getirdiniz? İşte iş kolu barajı, işyeri barajı, işletme barajı... Bakın, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı sendika verilerini yayınladı temmuz ayında, sizin verilerinizden bahsediyorum. Buna göre son altı ayda 218 sendikadan sadece 60’ı barajı aşabilmiş, sendika sayısı 156 bin artmış ama sayılar böyle. Türkiye’de toplu sözleşme kapsamı sendikalaşma kapsamından daha düşük Sayın Bakan, yüzde 14’e yakın bir sendikalaşma oranını yetersiz buldunuz ama bunun sadece yaklaşık yüzde 5’i toplu sözleşmeden yararlanabiliyor, bu da çok düşük bir oran ve Avrupa’da ise tam tersi bir durum var. Yani Avrupa örneklerine bakarak bu sayıyı belki arttırabilirsiniz. Sendikalaşmanın önündeki engeller sizin getirdiğiniz engeller, kendi getirdiğiniz engelleri kaldırırsanız sendikalaşmadaki oranda artacaktır Sayın Bakan. İşsizlik sayılarına çok değinildi, Bakanlığımızın kapsamında önemli bir konu işsizlikle mücadele. 1-2 veri paylaşacağım sadece, sürem de bitiyor zannedirim, çok da paylaşamayacağım öyle görünüyor ama...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yarım dakikanız kaldı.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şunu söylemek istiyorum: Bugün sizin verileriniz ile DİSK-AR’ın yaptığı dar tanımlı işsizlik ile geniş tanımlı işsizlik arasında yüzde 10,4 fark var Sayın Bakan, bu çok önemli bir fark ve kadın istihdamındaki işsizlik oranları da ciddi anlamda yüksek. TÜİK’e göre de kadın işsizliği tüm işsizlik türlerinin en yüksek kategorisi olarak kabul ediliyor. Yani Türkiye’de kadının adı hala yok Sayın Bakan, bu konuda da Bakanlığınızın biraz daha şu kalan çok kısa sürede daha iyi çalışmalar yapması gerekiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum. Sağ olun.

Bir cümleyle...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bir cümleyle bitiriyorum.

Bir de TÜİK’in resmî işsizlik sayısı ile İŞKUR’un kayıtlı işsizlik sayısı arasında çok büyük fark var Sayın Bakan, bu konuda da bir açıklama bekliyorum sizden. TÜİK’e göre 560 bin kişi azalmış işsiz, İŞKUR’a göre 148 bin artmış.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Emine Hanım, yeni bir konuya girmeyelim, aştık süremizi.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Bakanlık bütçenizin yine de hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum. Sağ olun.

Sayın İbrahim Aydın, tasarruflu kullanacağınızı düşünüp beş dakika süre veriyorum.

Buyurun.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Bakanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri ve milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokratlar, basınımızın seçkin mensupları; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce, Sayın Mehmet Bekaroğlu konuşma yaparken hatta bağıırırken buradan bir rahatsızlığımı bildirmiştim Sayın Başkanım. Yani gerçekten biz burada uzun süre çalışıyoruz, hoparlör de bizim arkamızda olduğu için çok büyük rahatsız oluyoruz yani buna bir önlem almak lazım. Onun sözünden çekindiğimiz falan yok ama biraz daha sakin olsa iyi olacak. Benim gibi bir kişi bile burada kalkıp isyan etmek zorunda kaldı, salondan da özür diliyorum bu konuda.

Evet, çalışma hayatını düzenlemek ve denetlemek işgücü piyasasının yapısal sorunlarını çözmek suretiyle büyümenin istihdama katkısı, istihdam ve iş gücüne katılım oranını artırmak, nitelikli insan kaynağı oluşturmak, sosyal güvenliği yaygınlaştıracak tedbirler almak, iş sağlığı ve güvenliği kültürünü geliştirmek, tüm çalışanlara sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı oluşturmak için çalışan Bakanlığımız, işverenlerimize, kayıtlı sigortalı ile kadınlar, gençler ve engelliler gibi dezavantajlı grupların istihdamının artırılması, bölgesel gelişmişlik farkındalıklarının azaltılması, bölgesel büyük ölçekli ve stratejik yatırımların özendirilmesi gibi amaçlarla 18 ayı prim, teşvik, destek ve indirimlerden yararlanabilme imkânı sağlamıştır. Son yirmi yılda istihdamın korunması için önemli destekler sağlanmış, son dört yılda yaklaşık 231 milyar TL teşvik ve destek verilmiştir. Çalışma hayatında yapılan düzenlemeler, alınan tedbirler ve hayata geçirilen destek ve teşvikler, işi yani istihdamı, işçilerimizi ve işverenlerimizi korumaya devam etmektedir. Salgının küresel ekonomi üzerinde olumsuz etkilerine rağmen çalışanlar enflasyona ezdirilmemiş, 2002 yılında 184 TL olan net asgari ücret 1 Temmuz 2022 yılından itibaren 5.500 TL'ye çıkarılmıştır. Tüm ücretlilerin asgari ücret düzeyine kadar olan gelirleri gelir ve damga vergisi dışına bırakılmıştır. Burada Sayın Bakanımızın gençlik yıllarında duvarlara yazdığı “Asgari ücretten vergi kaldırılın.” sözü... İnanmış ve bugün ona nasip oldu. Hayırlı olsun, teşekkür ediyoruz katkılarından dolayı.

2016 yılında uygulamaya başladığımız asgari ücret desteği kapsamında 2022 yılında da istihdamı desteklemek amacıyla çalışan başına aylık 100 TL destek sağlanmaktadır. 2016 yılından günümüze 48 milyar TL destek ödemesi yapılmıştır. 6. Dönem Toplu Sözleşme'lerle kamu görevlilerinin geneli ve her bir hizmet kolunda taraflar arasında sağlanan mutabakat sonucu kamu personelinin mali ve sosyal haklarına ilişkin önemli iyileştirmeler sağlanmıştır. 6. Dönem Toplu Sözleşme müzakereleri sonucunda Türkiye tarihinde en yüksek oranları içeren sözleşme imzalanmıştır. Ayrıca, 6. Dönem Toplu Sözleşme'yle, devlet memurlarının 3600 ek gösterge düzenlemesi dâhil olmak üzere, ek göstergelere ilişkin çalışmanın da 2022 yılı sonuna kadar tamamlanması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda, 5 milyonun üzerinde kamu personelinin hem emekli ikramiyelerinde hem de emekli aylıklarında önemli tutarlarda artış gerçekleşecek. 2002 yılında İŞKUR tarafından özel sektöre 24.482 kişinin işe yerleşmesine aracılık edilmişken 2002'den 2022 Eylül sonuna kadar toplam 11,9 milyon vatandaşımızın işe yerleşmesine aracılık edilmiştir. İŞKUR tarafından düzenlenen aktif iş gücü programlarıyla 2002 yılından 2022 Eylül ayı sonuna kadar 4,7 milyonu aşkın kişiye mesleki bilgi ve tecrübe kazandırarak istihdam edilebilmeleri kolaylaştırılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; engelli ve eski hükümlülerin kendi işlerini kurması ve mesleki eğitim alarak istihdam edilmelerine yönelik projelere destek verilmiş, kendi işinin sahibi olmak isteyen engellilere ve eski hükümlülere 2014 yılından bugüne kadar 242 milyon TL destek verilmiştir.

İş sağlığı ve güvenliği mevzuatını mevcut veri ve istatistiklerin ışığında uluslararası normlardaki değişimi ve teknolojik gelişmeleri izleyerek sektörlerde uygulamada yaşanan farklılıklar gözetilerek güncelleştirilmiştir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – 2022 yılı içerisinde iş sağlığı ve güvenliği alanında rehberlik ve bilgilendirme amaçlı 1 kamu spotu, 1 rapor, 11 video, 6 rehber, 1 kitap, 9 broşür, 2 animasyon olmak üzere 31 adet materyal yayınlanmış olup kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının nasıl yapılacağını aktarılması, kamu kurum ve kuruluşlarının en uygun çözümlerinin seçilmesi konusunda yardımcı olunması ve uygulamaya yönelik ihtiyaç duyulacak bilgilere tek bir platformdan ulaşılması amacıyla Kamu İş Sağlığı ve Güvenliği Platformu kurulmuştur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz Sayın Aydın.

Son bir cümleyle hayırlı olsun dileyelim.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Bir dakika daha rica ediyorum.

Meslek standardı sayısında 897, ulusal yeterlilik sayısında 616'ya ulaşılmış, mesleki yeterlilik belgesi 216 meslekte zorunlu hâle getirilmiş, mesleki yeterlilik belgeli iş gücü sayısı 2,3 milyonu bulmaktadır

Yine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın 2023 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Selam ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Aydın.

Şimdi, Türkiye İşçi Partisinden Sayın Sera Kadıgil.

Partisinden tek kadın vekil olarak katıldığı için bir miktar pozitif ayrımcılık yapacağım emsal teşkil etmemek üzere.

Buyurun lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türkiye İşçi Partisi adına buradayım. Hâliyle bu kadar torpil yapılmasını ben de mazur göreceğinizi düşünüyorum.

Öncelikle, Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar; hepiniz Türkiye Büyük Millet Meclisine hoş geldiniz. Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Bazı kutlamalarım var, yalnızca sizin döneminizde değil yirmi yıllık AKP iktidarına ilişkin olacak bu. O yüzden sözlerim sert gelirse kişisel almamanızı istirham ediyorum çünkü Sayın Bakan, yaptığımız açıklamalar açıkçası beni de olumlu manada şaşırtıyor. Bu yüzden yaptığım eleştirilerin yirmi yıllık AKP dönemine ilişkin olduğunun altını tekrar çizerek sözlerime başlamak istiyorum.

Çeşitli şampiyonluklarımız var tebrik etmemiz gereken Sayın Bakan. Bunlardan 1'incisi kadın ve genç işsizliği; dünya şampiyonuyuz, tebrik ediyorum yirmi yılda emeği geçenleri. Ortalama çalışma sürelerinde mesela günlük ve aylık olarak OECD ülkeleri arasında dünya şampiyonuyuz, tebrik ediyorum emeği geçenleri. Asgari ücretle çalışanların oranı yüzde 57'ye vurmuş durumda. İş bulabilecek kadar şanslı olup çalışabilen insanların yüzde 57'si, bu ülkede asgari ücrete mahkûm çalışıyor, bu alanda dünya şampiyonuyuz, emeği geçen herkesi bir kere daha buradan tebrik etmek istiyorum. Mesela en yakın rakibimiz Romanya'yımsı sevgili arkadaşlar, yüzde 21 orada. Bizi kıskanan Almanya, Hollanda gibi ülkelere gittiğimizde asgari ücretle çalışanların oranı yüzde 3 ile 5 arasında değişiyor. Çalışıyoruz

da ne oluyor, neye tekabül ediyor bu asgari ücret? Gelin bir de başka bir şampiyonluğumuza bakalım. Asgari ücretin en düşük olduğu ülke konusunda da şampiyonluğu kimseye kaptırmıyoruz, bu konuda da tebrik ediyorum yirmi yıldır emeği geçen herkesi. Bir bakıyorum Türkiye’de insanların aldığı asgari ücret sadece 297 euro, bizi kıskanan Almanya’da 1.111 euro. Şimdi, akıllı evvel bazı insanlar çıkıp “Dolarla mı maaş alıyorsunuz, euroyla mı maaş alıyorsunuz?” diye sormaktan hiç utanmadıkları için çok basit bir iPhone endeksi yapayım, bütün gençlerin elinde. Hani AKP’li dayıların fırsat buldukça sorduğu soru var ya “Çıkar telefonunu göster.” Son çıkan iPhone 14’ü Türkiye’de yaşayan bir insanın satın alabilmesi için asgari ücretle yüz doksan gün çalışması lazım arkadaşlar. En yakın rakibimiz yine Avrupa’da Macaristan altmış gün, İsviçre’ye, Almanya’ya falan gitmiyorum orada çünkü dört beş gün. Burada komik bir anımı paylaşacağım sizinle Sayın Bakan. Ben bu ülkenin milletvekiliyim. Geçtiğimiz aylarda İsviçre’ye panel için bir ziyarete gittim. İşsizlik maaşı alan göçmen bir Türk arkadaşla sohbet ediyoruz, yaptığımız hesap bize şunu gösterdi: İsviçre’nin göçmen bir işsize verdiği sosyal destek, Türkiye Cumhuriyeti’nin milletvekiline verdiği maaşın üstünde. Bu konuda da emeği geçen herkesi sanıyorum ayrı ayrı tebrik etmek durumundayım.

Şimdi, iş cinayetlerinden bahsedeceğim. Çünkü geçen konuşmama da böyle başlamışım biliyor musunuz Sayın Bakan, genç bir arkadaşımın, otuz yaşında Burak’ın iş cinayetiyle başlamışım. Bugün daha kötüsüyle başlayacağım çünkü dün 14 yaşında bir kız çocuğu öldü bu ülkede. Görmüşsünüzdür, farkındasınızdır. İsmi Dicle Nur Selçuk Hatay’da meyve paketliyormuş, çalışma yaptığı makinaya kıyafeti takılmış ve hayatını kaybetmiş.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başörtüsü takılmış, başörtüsü!

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – İş kazasının saatini paylaşmak istiyorum sizinle. Çocuklarınız vardır, on dört yaşında, tekrar ediyorum, saat onda olmuş bu olay, akşam onda olmuş. Akşam onda, fabrikada çalışan 14 yaşında bir kız çocuğu iş cinayetinde ölmüş bu ülkede. Rakamlardan çok bahsettiler, bunlar böyle söyleyince anlamsızlaşıyor, sanki canlardan bahsetmiyoruz da böyle istatistiki bilgilerden bahsediyoruz sananlar olabiliyor, 30.244 işçi AKP döneminin bilançosu.

Sayın Bakan geçen sene, sunumunuzda bir şey söylediniz, çok canımı yakmıştı, yakmaya devam ediyor, Hocanız da siz bu konuda. Dediniz ki “İş cinayetlerinin yüzde 98’i önlenabilir cinayetler.” Ve haklısınız. Aradan bir sene geçti Sayın Bakan, 2021 yılında işlenen iş cinayeti sayısını veriyorum size 2.170; ayda 180 can demek arkadaşlar, günde 6 can demek arkadaşlar. Bu ülkede çalışma süresi -kimseyi ipelemez ama- yedi buçuk saat. Ne demek bu biliyor musunuz? Bu ülkede mesai yapılan her saat 1 işçi öldürülüyor demek. Bu kadar basit aslında. Bunun hepiniz de farkındasınız, sebeplerinin de farkındasınız ama önlemiyorsunuz, önleyemiyorsunuz. Bu tabloda önlemeniz mümkün değil çünkü Türkiye çapında sağdan soldan sayıyoruz, çıkarıyoruz 600 iş müfettişiniz var, 600; iş yeri sayısına bakıyorum 2 milyon. Yani bugün karar verseniz deseniz ki ya bu kadın haklı, bir şeyi hâle yola sokup çözelim bunu, bütün iş yerlerine bir denetim götürelim, yirmi beş yılda bir sıra geliyor bir iş yerine. Böyle bir saçmalık olabilir mi? Bir ülkede kim bu utançla yaşayabilir? Gerçekten her birinize ayrı ayrı soruyorum ben bunu. Ve müfettişleriniz Sayın Bakan, artık resen denetim yapamıyor. Teftiş Kuruluna biraz değineceğim zamanım azalıyor ama Sayın Başkanın torpil sözünü aldığım için devam edeceğim. Zaten bir avuç...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yalnız abartmayalım bir dakika sözleştik.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – İki dakika sözleştik Sayın Başkan.

Yani iş müfettişlerinize Teftiş Kurulu şu an sürekli şey gönderiyor. Resen teftiş yapamıyor bu insanlar ya! Bir iş yerine gidiyor mesela fare pisliği şikâyetiyle gitmiş, oradaki makinede ayda 3 tane kol kopmuş ona bakamıyor. “Ayrıca gel buraya, ayrıca teftiş yollayayım ben.” diyorsunuz yine yollayan hiç kimse olmuyor, sayılarımı artıralım diyoruz, yine arttıran hiç kimse olmuyor. Netice gerçekten bir sınıf kırımı yaşıyor bu ülkede.

Kadın kısmına geleceğim bir de, çok kısa değineceğim çünkü kadın istihdamında dedim ya, dünya sonuncusuyuz ya artık, dünya sonuncusuyuz. Yani rakamlara hakikaten sinirlenmemek elde değil. Bu ülkede her 100 kadından sadece 18’i tam zamanlı çalışıyor. Uzun uzun zamanım olmadığı için girmeyeceğim Sayın Bakan, sadece dönün arkanıza bakın. Bugün buraya 36 bürokratınızla gelmişsiniz bunlardan yalnızca 4’ü kadın. Yani uzun uzun “TÜİK şöyle; o, öyle böyle” diyor. Yok. Etrafa bakan herkes kadınların bu ülkede çalışmadığını görüyor. Bunun sebebi nedir? Çünkü bu ülkede çocuk bakanların yüzde 93’ü kadın. Kadınlar evde ya ev işi yapmak zorunda ya çocuk bakmak zorunda. Kreş nerede Sayın Bakan? Mahalle kreşleri sorumluluğu Aile Bakanlığında. Öbür tarafına gelelim ya, iş yerlerinde olması gereken kreşler nerede?

Şimdi, sunumunuzu inceliyorum, burada, sadece yarım sayfa bahsetmişsiniz ve bahsettiğinizde şöyle diyorsunuz: “İşte, 10 bin kadına 100 euro verdik, şu kadar da bakıcı desteği verdik.” Ya, bu ülkede kreşlerin en ucuzu 4 bin liradan başlıyor; “bakıcı” dediğiniz şey 8 bin liradan başlıyor. Kadınlar şu an “fitrat” diye, “bilmem ne” diye, “aile” diye diye eve mahkûm edilmiş durumda. Biz sizden sadaka istemiyoruz, teşvik falan istemiyoruz, siz Çalışma Bakanısınız, bizim sizden istediğimiz şey çok net, bizim bir mevzuatımız var ya: “150 ve üstü kadın çalıştırılan iş yerlerinde kreş açılması zorunludur.” Değil mi Hocam? Benden daha iyi biliyorsunuz. Peki, neden açılmıyor bu kreşler? Nerede bu kreşler arkadaşlar? Kaç iş yerinde kreş var şu anda? Kaçını denetlediniz, kaçına ceza yazdınız, kaç tane kreş açtırmayı başardınız? Gerçekten merak ediyorum, kamu kurumlarını da bunun içine koyarak soruyorum çünkü bu bizim şu anda en temel, en problemlili yerimiz. Bakın “150 ve üzeri kadın çalıştıran yerler” diyoruz. Ya, Migros, kendi övünüyor, ben demiyorum, “20 bin kadın çalışmam var.” diye övünüyor; kaç tane kreşi var, bilen var mı aranızda? Soruyorum bunu gerçekten.

Ve son olarak otuz saniyede şunu özetleyeceğim Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İki dakikanız doldu, anlaşmamıza uyun lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Tamam, Başkanım, on saniye, lütfen, gerçekten bitiriyorum.

Kanun teklifi verdim. Bu hakikaten sizin bürokratlarımız dâhil herkesin bence önemsemesi gereken bir konu. Burada imzalar var, binlerce kadından da imza aldı Sayın Bakan. “150 kadın” demek zaten başlı başına bir fecaat. 50 ve üzeri ebeveyn çalıştıran her iş yerinde kreş açılmasının zorunlu olması için bir kanun teklifi verdik.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sizden istirhamımız bu alana değinmeniz ve bu kadınların haklı çılgınlığını -eğer ki siz bir sosyal politikalardan sorumlu hocaysanız- duymanız.

(Mikrofon Başkan tarafından kapatıldı)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sadece benim değil binlerce kadının imzasıyla verdiğimiz bu teklifi hayata geçirmenizi ve patronların kârından biraz kısıp kadınlara bütçe ayırmanızı rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

Anlayışınız için sağ olun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Mehmet Taytak MHP Grubundan, sonra Sayın Bülent Kuşoğlu'na söz vereceğim CHP'den. Buyurun.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Sayın Bakanım, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın kıymetli temsilcileri ve basın mensuplarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ilgili kurumlarımızın 2023 yılı bütçelerinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

Sayın Bakanım, göreve geldiğiniz günden itibaren toplumumuzun çalışma ve sosyal güvenliğiyle ilgili çok kapsamlı, çözüm amaçlı çalışmalar başlattınız. Kamuoyuyla paylaştığınız her konuda verdiğiniz sözleri yerine getirdiniz. Türk milleti adına size teşekkür ediyorum.

İstihdamın korunması için, daha iyi şartlarda kadınlarımıza, gençlerimize ve engellilerimize prim, teşvik, destek ve indirimlerden yararlanabilme imkânı sağladınız; 231 milyar TL teşvik ve destek verdiniz. Asgari ücrette emekçilerin ve toplumun emeğini koruyarak, enflasyon şartlarını değerlendirerek, enflasyon tahribatı karşısında tedbirler alarak yıl içerisinde 2 kere müdahale ettiniz, bu da Sayın Cumhurbaşkanımızın ve şahsınızın konulara samimiyetle baktığınızı ve enflasyon karşısında insanımızı ezdirmemek adına hassasiyetle her şeyi takip ettiğinizi göstermektedir. Asgari ücretlinin gelirlerini gelir ve damga vergisi dışında bıraktınız. Çalışma hayatımızda sürdürülebilir istihdam hizmetlerinin ve güvenli üretimin sağlanabilmesi için çalışanlarımıza en temel ihtiyaçları olan sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sunmanın bilinciyle 2022 yılı içerisinde Kamu İSG Platformu'nu sundunuz. Ulusal yeterlilik sistemi orta ve uzun vadede işsizliğin azalması, istihdamın gelişmesi, verimlilik ve rekabet gücünün artmasıyla ülke ekonomisinin güçlenmesine katkı sağlar. Nitelikli ve belgeli iş gücü istihdamının artması daha kaliteli ürün ve hizmet sunumunu yaygınlaştıracak, yaşam standartlarımızın yükselmesini de destekleyecek. Nitelikli iş gücü kapsamında kişilerin yetkinliklerini kanıtlama imkânı sağlayan çalışanlar veya iş insanlarının yeterli bilgiye ve beceriye sahip olduklarını yasal mevzuatlar çerçevesinde belirleyen mesleki yeterlilik belgesini 216 meslekte zorunlu hâle getirdiniz. Bu sayede, mesleki yeterlilik belgeli iş gücü sayısı 2,3 milyonu bulmaktadır. Sosyal güvenlik sisteminde her vatandaşımıza eşit ve kaliteli hizmet sunmak adına genel sağlık sigortası sistemini kurdunuz. Bu sistemle şehit yakınlarımızdan, gazilerden ve gazi yakınlarından özel hastanelerde hiçbir ücret alınmamaktadır. Memur ve memur emeklilerinin mali ve sosyal haklarını belirleyen, 6. Dönem Toplu Sözleşme kapsamında en yüksek oranları içeren sözleşmeyi imzaladınız. Ayrıca, bu kapsamda 3600 ek göstergenin de bu yılın sonuna kadar tamamlanacağını kararlaştırdınız.

2022 yılı Eylül ayı sonuna kadar 11,9 milyon vatandaşımız İŞKUR aracılığıyla iş imkânı bulmuştur. 4,7 milyonu aşkın kişi İŞKUR'un aktif iş gücü programlarıyla meslek, bilgi ve tecrübe kazanarak istihdam edilmiştir. 2014 yılından bugüne kadar, engelli hibe destekleriyle kendi işinin sahibi olmak isteyen engellilerimize ve eski hükümlülere 242 milyon TL destek verdiniz. İdari ve vergi borcu bulunan vatandaşlarımıza prim borçlarının yapılandırılması imkânı sağladığınız ve toplumda 4 milyon insanımızı bu imkândan faydalandırdınız.

Sayın Bakanım, kadınlar toplumun mimarlarıdır. Kadınlarımızın istihdama katılması toplumsal kalkınmada çok önemli bir etkidir. Bu anlamda, artırılacak kadın istihdamıyla kadınlarımız yaratacakları yetenekleri geliştirecekler ve yoksulluk riski azalacaktır. Emeği koruyarak yaptığımız; idari, mali ve sosyal haklar yönünden sağladığımız bu imkânlar çalışanlarımızın motivasyonunu artıracak ve başarılarını olumlu olarak etkileyecektir. Türkiye devleti sosyal bir devlettir ve her zaman

çalışanın ve emekçinin yanındadır. Ayrıca, bugün açıkladığınız sözleşmeli memurların bu ay içerisinde kadroya alınacağı müjdenizden ve aralık ayı içinde Meclise sunulacak, şartlarını karşılayan 1,5 milyon kişiyi kapsayacak EYT teklifi müjdenizden dolayı da tüm herkes adına teşekkür ediyorum.

Başarılar sunuyorum, Allah'a emanet olun Sayın Bakanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum Sayın Taytak.

Sayın Bülent Kuşoğlu'na söz vereceğim ama arkadaşlarımızın hazırlanması bakımından listeyi bir kez daha okuyayım: Sayın Bülent Kuşoğlu'na, ardından İYİ Partiden Sayın İmam Hüseyin Filiz'e, daha sonra AK PARTİ'den Sayın Ahmet Kılıç'a, daha sonra CHP'den 2 arkadaşa; Ali Fazıl Kasap'a ve Burhanettin Bulut'a peş peşe söz vereceğim. Daha sonra da HDP'den Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu'na söz vereceğim.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, dünyada antidemokratik eğilimler artıyor. Türkiye'de de son birkaç yıldan beri refah devletinden önemli bir kopuş var, sıkıntılar var. Dolayısıyla, sosyal güvenlik için, sizin Bakanlığınız için çok daha fazla bir sorumluluk söz konusu. Bunu müdrik olduğunuzun farkındayım ama Bakanlığın muhakkak geleceğe yönelik bir vizyon çizmesi lazım. Yani, şimdiye kadar gelen şekilde değil de çok daha farklı bir Türkiye'yle karşı karşıyayız.

Arkadaşlarımız ifade ediyorlar, 300 doların altında bir asgari ücret... Diğer ülkelerden hep pozitif olarak ayrışıyoruz ya, bu sefer negatif olarak ayrışıyoruz ve bu devam ediyor maalesef, gittikçe de kötüye giden bir durum var. Önümüzdeki yıllar için Bakanlığımızın çok daha farklı bir vizyonu olması gerektiğini düşünüyorum; bunun siz de farkındasınız, Kabine içerisinde de bunun farkında olan aşağı yukarı birkaç kişiden biri olduğunuzu düşünüyorum, onun için özellikle belirtmek istedim.

Mesela, bu yıl -dün de ifade ettim- çalışanların ödedikleri ücret... Yani, ücretlilerin ödedikleri gelir vergisi, kurumlar vergisinin üstünde. Yani, ortalama olarak... Geçen gün birisi, bir profesör "Benim aldığım ücret ortalama yüzde 27 vergileniyor." dedi. Biliyorsunuz, kurumlar vergisi yüzde 25, o da bankalar için. Onun bile üzerinde bir vergilendirme söz konusu. Cumhurbaşkanlığının bu konuda yetkisi var bildiğim kadarıyla, gelir vergisi 94/1'e göre bu yetkisini kullanabilir, kullanılması da gerekiyor. Bu sene mesela 2022 yılı içerisinde vergi gelirlerinde -901,2 öngörülmüştü- 900 milyarlık bir artış söz konusu oldu; 2,1'e çıkıyor yıl sonu itibarıyla ve bu artış, biliyorsunuz, harcama vergilerinden karşılanıyor yani vatandaşın enflasyon yoluyla alınan bir vergi. Çok ağır bir yük vatandaşın üzerine kaldı, bunların yapılması lazım, özellikle ücretlilerin bu yükten kurtarılması lazım.

Geçen hafta bir emekli derneğinin genel kuruluna katıldım, emekliler "Utaniyoruz, torunlarımıza harçlık veremiyoruz, sıkıntıdayız." dediler ve doğrudur, gerçekten o vaziyetler. Bu katkı payı meselesi... Ben de hani eski bir sosyal güvenlikçi olarak biliyorum, Yönetim Kurulu Üyeliği ve Genel Müdür Yardımcılığı yaptım, o zaman biz bu konu üzerinde durmuştuk, çıksın istedik çünkü gönderiyordu sağlık karnesini, arkadaşına, eşine, dostuna, mahalledeki tüm tanıdıklarına ilaç yazdırabiliyordu; katkı payından sonra bu olmamaya başladı. Ama katkı payı bunu aştı şimdi. Katkı payı artık bir yük olmaya başladı yani caydırıcı bir önlem olmak yerine, israfı tetikleyen bir eylemi önlemek yerine artık bayağı bir yük olmaya başladı. Bu katkı paylarını yeniden değerlendirmek gerekiyor, çok ağır bir şey var.

Bir de, özellikle sosyal güvenlik istatistikleri yayınlanmıyor epeyden beri, o da önemli, ya bu ayıpsa bizim ayıbımız, sıkıntılar varsa hepimizin; bununla ilgili çözüm de hepimizin üzerine düşüyor. Bunlar neden yayınlanmaz, ağırlıklı olarak bilmeyiz? Mesela şunu söylüyoruz: “Emeklilerin yüzde 80’i açıklık sınırının altında ücret alıyor.” Bunu emekliler ifade ediyorlar, bu ne kadar doğrudur bilmiyorum ama önemli ölçüde doğru olduğunu... Ama bu rakamların elimizde olması lazım, birbirimizden saklayacak bir şeyimiz yok ki. Ya da, şey var, bugün Veli Bey söyledi, “Asgari ücretle çalışan tüm çalışanların yüzde 57’sini oluşturuyor.” dedi. Bu tür istatistikleri bilmemiz lazım, bununla ilgili çözümü de beraber üretmemiz lazım, bu istatistikler önemli, bunların düzenli yayınlanması gerekir diye düşünüyorum Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından. Mesela Gini katsayısıyla ilgili olarak da, ek bütçe çıktığı zaman Maliye Bakanı Gini katsayısıyla ilgili bir rakam verdi, daha sonra o rakamın doğru olmadığını söyledik, bu dönem vermedi. Dün vardı Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gini katsayısıyla ilgili herhangi bir rakam vermedi bu sefer. Ama tam olarak nedir, bunlarla ilgili de açıklama yok; hâlbuki bunları bilmemizin, biliyorsunuz, bir mahzuru yok, onun için özellikle size söylüyorum.

Sayın Bakanım, Sayın Başkan; önemli bir konu, Sosyal Güvenlik Kurumu, biliyorsunuz, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonra yeniden teşkilatlandı. O teşkilat kararnamesine göre, 4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 430/3 maddesi diyor ki Sosyal Güvenlik Kurumu için: “Başkan, belirlenen hedeflerin gerçekleşmesine yönelik alınan ve planlanan tedbirleri, elde edilen sonuçları ve diğer kamu idarelerinden yapılan önerileri ve sonuçlarını içeren bir raporu altı aylık dönemler hâlinde Cumhurbaşkanına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi ilgili komisyonlarına sözlü ve yazılı olarak sunar.” 2018’de çıktı bu, daha bir kere bu sunum yapılmadı, altı ayda bir yapılması gerekiyor; ne mahzuru var bunun, niye yapılmaz? Ben de hep yazıyorum Meclis Başkanlığına, Komisyon Başkanlığına, onlar da imtina ediyorlar “Bizim işimiz değil, bu idarenin işidir, yürütmenin işi, bunu biz sağlayamayız.” deniyor. Neden bir brifing verilmez? Hâlbuki verilse, bu işler yapılırsa hem Sosyal Güvenlik Kurumu için iyi hem bizim için iyi; bir zararı olmaz, yararı olur.

Raporlara bakıyorum, Sayın Bakanım, Sosyal Güvenlik Kurumu alacakları hep sorun olmuştur. Şimdi de baktım, Sayıştay raporunun 1, 2, 3... 9’a kadar olan bulgularında hep alacaklarla ilgili sorunlar var, özellikle Sosyal Güvenlik Kurumunun kamudan olan ilişkileriyle ilgili sorunlar var. Kamu Sosyal Güvenlik Kurumunu hep istismar etmiştir. Geçmişte işte, toplu konut yapılamıyordu Sosyal Sigortalar Kurumuna havale edildi onlar yaptı, tabii, epey bir zarar söz konusu olmuş oldu. Hastaneler yeterli değildi hastaneler yaptı. Buna benzer birçok yükümlülüğü Sosyal Güvenlik Kurumu yerine getirdi. Sosyal Güvenlik Kurumunun şu anda 1,6 trilyon liraya yakın bütçesi var. Yani devlet bütçesi 4,4 trilyon lira, kurumun bütçesi 1,6 trilyon lira, çok önemli yani zannederim 2’ye yaklaşacaktır. Sosyal Güvenlik Kurumuna mesela, 582 milyarlık bir bütçe transferi konulmuş, bakıyorum ancak 2022’de 280 öngörülmüş, yıl sonunda gerçekleşme 420 olacak yani önemli bir artış. Yani bu 582 de muhtemelen 900 milyar veya 1 trilyon lira olacak demektir, bu çok önemli bir transfer. Bizim dönemlerde devlet katkısı yoktu. Devlet katkısı olsa yani toplanan primin dörtte 1’i kadar devlet tarafından yardım yapılmış olsa hiçbir şekilde açık söz konusu olmaz, fazla söz konusu olurdu. Devlet katkısı çok iyi oldu ancak hâlâ bu transfer meselesi devam ediyor. Transfer de doğrudan doğruya aslında açıklara katkı çünkü emekli maaşlarını ödeyebilmek için başka çare yok. Bu da aslında gerçek anlamda yüküdür, yük olduğundan bahsediyorsak.

Raporlara geri döneyim, 2018’den beri ben bütün raporları aldım, tekrar çıkardım. 2018, 2019, 2020 ve 2021 yıllarının raporları hepsi birbirine benziyor, aynı sorunları sürekli olarak tekrarlıyor Sayıştay ama bunların birçoğu yerine gelmiyor. Mesela, bu senede izlemeye olan ve yerine gelmemiş 3 bulgu var. Yani gereği yerine getirilmiyor, Sayıştay tarafından tenkit ediliyor, eleştiriliyor, yol gösteriliyor ama yerine gelmiyor.

İç kontrol sistemiyle ilgili bu dönem yine ilave olarak önemli tespitler var. Onun da değerlendirmeye alınması gerekir.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın vekilim, tamamlayalım lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Birtakım gereklilikler yerine getirilmiş olmakla birlikte Bakanlığın yeniden teşkilatlanması sonrası henüz iç kontrol sistemi yapılandırma çalışmaları tamamlanmamış. Bakanlık için ve iç kontrol belirlenen şartlar ve işleyiş açısından yeterli seviyeye tam olarak ulaşmamıştır.” diyor. Sosyal Güvenlik Kurumunda da sorun var iç kontrol sistemi açısından, orası bir birleşme görmedi. İş Kurumunda da şöyle bir durum var, müsaade ederseniz, onu söyleyeyim ve bitireyim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Biraz hızlı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hem izlemede olan hem de bu senenin bulgularına alınmış bir konu var, binalar hesabında izlenmesi gereken varlıkların yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenmesi. Hem izlemeden çıkarılmış kısmen yerine geldi diye hem de bu sene bulgu olarak konulmuş. Onu da Sayıştaya söyleyeyim yani tam olarak gelmediyse neden izlemede görünüyor, kısmen de çözüldü görülüyor, anlayamadım onu da.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bakanlık ve ilgili kurum bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum.

Başarılar diliyorum Sayın Bakanım.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL - Sayın İmam Hüseyin Filiz...

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcıları, kıymetli bürokratlar, basınımızın kıymetli mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyor, Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinin ülkemiz ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakan, birçok konuyu içeren sunumunuz için teşekkür ediyorum. “3600 ek göstergeyle ilgili olarak eksikliklerin giderileceği ve EYT’lilerin sorunlarını aralık ayında çözeceğiz” şeklindeki sözleriniz ilgililerde yeni bir umut ışığı olmuştur. Çözümünüzle ilgili olarak 20 dernekten oluşan EYT Federasyonunun sizden randevu talebi var. Onlara randevu verip görüşlerini alabilir misiniz? Mecliste bizi dinlemediniz, şimdi hiç olmazsa muhataplarıyla istişare etmenizde yarar görmekteyim.

Sayın Bakan, “Geciken adalet, adalet değildir.” anlayışıyla mağduriyetlerin giderilmesi açısından, emeklilerin 2000 öncesine göre intibakları yapılmalı, ikramiyeleri, enflasyon göz önüne alınarak düzenlenmeli; 2000’den önce vergi ve oda kaydı olan esnaflar için geriye dönük borçlanarak emeklilik hakkı verilmelidir.

Sayın Bakan, kamuda sözleşmeli ve kadrolu ayrımı ortadan kaldırılarak bir an önce tüm sözleşmeliler kadroya geçirilmeli, sözleşmelilik tarihe gömülmelidir. Daha önce, Hükümet tarafından şartları taşımadığı söylenerek kadroya alınmayan ve bugün sayıları 100 binin üzerine gelmiş olan taşeron işçilerinin gecikmeden kadroya alınmaları adaletin sağlanması açısından gereklidir.

Sayın Bakan, taşeronluğun bir diğer boyutunu dile getireyim: Hastane laboratuvarları gibi, birçok kurumda hizmet alımı yapılmakta ve taşeron, liyakati düşünmeden, düşük ücret vermek için tıbbi laboratuvar programı mezunları yerine lise mezunlarıyla hizmet vermektedir. Tıbbi laboratuvar mezunları otomatik olarak işsiz kalmaktadır. “Okuduğumuz branşlarda istihdam edilmeyeceksek niye okuduk?” diyorlar.

Sayın Bakan, bildiğiniz gibi, 2011 yılından itibaren Suriyeli sığınmacılar, açık kapı politikasıyla ülkemize dolduruldu. Birçok şehrimizde çok yoğun bir şekilde Suriyeliler var. Demografik yapı bozulması, eğitim, asayiş sorunu gibi sorunların yanında halkımız Suriyelileri işsizliğin önemli bir sebebi olarak görmektedir. Sayın Bakan, bu konuda sağlıklı bilgi alacağımı ümit ederek şu soruları sormak istiyorum: Türkiye genelinde ve özel olarak seçim bölgem Gaziantep'te Suriyeli çalışan sayısı kaçtır, yüzde kaç çalışıyor? ILO'nun raporunda Suriyelilerin yaklaşık yüzde 97'sinin kayıt dışı çalıştığı belirtilmiştir. Bu doğru mudur? Bakanlığınızın verilerine göre kayıt dışı çalışan Suriyeli sayısı kaçtır ve hangi sektörlerde çalışmaktadırlar? Çalışma izni verilen Suriyeli sayısı kaçtır?

Sayın Bakan, işsizlik büyük bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. TÜİK'in 2022 yılı Ağustos ayında açıkladığı sayıya göre 3 milyon 312 bin vatandaşımız işsiz. Bu sayının gerçeği yansıtmadığını, daha fazla işsiz olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Açlık sınırının 7.000, yoksulluk sınırının 23.000 lira olduğu bugünlerde, 5.500 lira asgari ücretle çalışmaktayken işsiz kalan vatandaşlarımıza ödenen 2.000 lira işsizlik ödeneği yeterli değildir.

İŞKUR bültenindeki bilgilere göre, 31 Ekim 2022 tarihi itibarıyla işçinin alın teriyle biriktirilen fon varlığı 118 milyar TL civarında olmasına rağmen ödenekler niçin bu kadar düşük tutuluyor?

Sayın Bakan, Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğüm sırasında, 2003 yılında Gaziantep Organize Sanayi içerisinde meslek yüksekokulu açarak mesleki eğitimde niteliğin artırılmasıyla ilgili önemli bir katkı sağladık. Bu bakımdan, istihdamın artırılması için bahsettiğiniz aktif iş gücü programının mesleki niteliklerin geliştirilmesi konusunu değerli bulduğumu ifade etmeliyim.

Sayın Bakan "Mevsimlik tarım işçileri projesi devam ediyor." diyorsunuz ama mevsimlik tarım işçileri derme çatma çadırlarda, elverişsiz barınma, sağlıksız beslenme, temizlik gibi temel ihtiyaçların karşılanmadığı şartlarda yaşamaya devam ediyor. Duş ve tuvalet konusu ise tam anlamıyla insanlık dışı bir durum arz etmektedir. Her yıl mevsimlik tarım işçileriyle ilgili genelgeler yayımlansa da genelgelerde ifade edilen uygulamalar maalesef hayata geçirilmiyor.

Sayın Bakan, iş kazaları, maden kazaları sizin de söylediğiniz gibi, sadece teknolojik sorunlardan kaynaklanmıyor; kurumsallaşma ve işlerin ciddi yapılmama sorunumuz var. Hepimizi acıya gark eden kazaların yaşanmaması için, liyakatli, ahlaklı ve sorumluluk sahibi kişileri işbaşına getirmek gerekmektedir

Sözlerime son verirken 2023 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Filiz.

Şimdi Sayın Ahmet Kılıç'a söz veriyorum.

Beş dakikada toparlarsanız sevinirim.

Buyurun lütfen.

AHMET KILIÇ (Bursa) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Çok Değerli Bakanım, Saygıdeğer Bakan Yardımcılarımız, Bakanlığımızın değerli bürokratları, değerli milletvekillerimiz; Bakanlığımızın pandemi döneminde ortaya koyduğu çalışmalarla iş hayatımızın ve sanayimizin çarkları dönmeye devam etmiş, istihdamın korunması sağlanmıştır. Sosyal koruma kalkanyla vatandaşımızın yanında olduk ve kısa çalışma ödeneği almaya koşulları uymayan vatandaşlarımıza da nakdi ücret desteği sağladık. Bu kapsamda, kısa çalışma ödeneğiyle yaklaşık 3,8 milyon çalışmamız için 36,7 milyar lira ödeme yapılmıştır. Yine, nakdi ücret desteği kapsamında işverenleri tarafından ücretsiz izne çıkarılan 3 milyonu aşkın çalışmamıza 14 milyar lira ödeme yapılmıştır. Yine, Covid-19 salgın döneminin etkilerini atlatarak normal çalışma düzenine

dönen iş yerlerimize “normalleşme desteği” adı altında 5,1 milyar TL normalleşme desteği verilmiştir. Hükümetlerimiz döneminde daha ulaşılabilir hâle gelen işsizlik ödeneğiyle, salgın döneminde işsiz kalan ve gereken şartları taşıyan 2,2 milyon kişiye sadece pandemi döneminde 15,7 milyar TL ödeme yapılmıştır.

Değerli milletvekilleri, iş gücü piyasasının tüm taraflarını kollayan politikaları gözetmek ve buna göre hareket etmek durumundayız. İşçilerimizin de işverenlerimizin de ekonomik olarak rahatlaması adına önemli adımlar atıldı, atılmaya da devam etmektedir. SGK prim borçlarını yapılandırmak ve böylece bu borçların rahat ödenmesini sağlamak attığımız bu adımlardan bir tanesidir. TÜİK verilerine göre 2022 Ağustos döneminde iş gücüne katılım oranımız yüzde 53 olarak gerçekleşirken işsizlik oranı geçen yılın aynı dönemine göre 2,2 puan azalarak yüzde 9,8 oldu. 2002 yılından bugüne kadar yaklaşık 4,7 milyon kişinin aktif iş gücü piyasası programlarıyla iş gücü piyasasında deneyim ve beceri kazanmasını sağlayarak istihdam edilmelerini kolaylaştırdık. Bu kapsamda da 17,1 milyar lira kaynak aktardık.

Hükümetlerimizin önemle üzerinde durduğu konulardan bir tanesi de engelli istihdamıdır. Bu kapsamda Ocak 2012-Eylül 2022 arasında 1 milyonu aşkın engelli vatandaşımızla 2 milyon 164 bin bireysel görüşme gerçekleştirerek engelli vatandaşlarımıza iş ve meslek danışmanlığı hizmeti sunduk.

Sayın Bakanım, EYT üzerindeki çalışmaların sona yaklaştığını ifade ettiniz. Ülkemizin geleceğini düşünen, mağdurlara haklarını teslim eden makul bir çözüm sağlanacağını biliyoruz. Bu çerçevede, Bakanlığımızın yaptığı çalışmanın ayrıntılarını önümüzdeki günlerde sizler kamuoyuna duyuracağız. Vatandaşlarımızı şimdiden hayırlı olmasını diliyorum.

Çalışanlarımızın enflasyon ve hayat pahalılığına ezdirilmemesi için herkesin yüzünü güldürecek asgari ücret düzenlemeleriyle vatandaşlarımızın emeğini de ekmeğini de inşallah koruyacağız. Biliyorsunuz, asgari ücrete 2022 yılında 2 kez zam yapıldı ve yapılan zamlar sonucunda da yüzde 80 artış sağlanmış oldu. Ocak ayında asgari ücret yeniden değerlendirilecek ve her zaman yaptığımız gibi, insanımızı memnun edecek, çalışanımızın hakkını teslim edecek bir oran belirleyeceğiz inşallah.

Çalışma Bakanlığının bütçesine değinirken, elbette Sağlık Bakanlığı üzerine görüşmelerimizi yaparken bu konulara daha çok değineceğiz fakat sosyal güvenlik konusunda attığımız adımlar ve kazandığımız başarılar takdire şayandır. Hükümetlerimiz döneminde sosyal güvenlik sistemimizde birçok ilerleme kaydedtik. Sosyal güvenlik alanında farklı adlar altında çalışmalarını yürüten kurumları tek bir çatı altında birleştirirken sosyal güvenlik sisteminde hiçbir vatandaşı dışarıda bırakmayan, herkese eşit ve kaliteli hizmet sunan genel sağlık sigortası sistemini kurduk. Genel sağlık sigortasıyla birlikte sosyal güvenlik kapsamı dışında nüfusu yüzde 30’dan yüzde 1’in altına indirmeyi başardık. Sosyal güvencesi olmayan vatandaşlarımızın aylık sadece 194 lira ödeyerek sağlık hizmetlerinden faydalanabilmelerini sağladık. Bu kapsamda 2022 Haziran ayı itibarıyla GSS primini kendi ödeyen ödeyenlerin sayısı 1,95 milyondur. 18 yaş altı genç ve çocuklarımızın ilaç ve tedavi masraflarını GSS kapsamında karşılıyoruz. Er ve erbaşları ve bakmakla yükümlü oldukları yakınlarını GSS kapsamına aldık. Ödeme gücü olmayan vatandaşlarımızın ise primlerini devlet olarak biz üstlendik. Geri ödeme kapsamındaki ilaç sayısını eylül ayı itibarıyla 8.671’e çıkarttık.

Değerli Bakanım, 2023 yılı bütçemizde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak transferler tutarının yaklaşık 582 milyar lira olmasını öngörüyoruz. Sosyal Güvenlik Kurumu bütçesine ilişkin önemli bir gösterge olan gelirlerin giderleri karşılama oranında da artışlar görüyoruz.

Ben bu vesileyle, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Sayın Vedat Bilgin’e huzurlarınızda sermayenin emek düşmanlığı yapmasına müsaade etmeyen politikalara imza attığı için bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

AHMET KILIÇ (Bursa) – Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye yüzünlü işverenlerimiz ve çalışanlarımızla hep birlikte inşa edecek, refahı tabana yayarak hep beraber zenginleşeceğiz. Bunun için üretimi yaygınlaştıran, istihdamı arttıran politikalarımızla, milletimizden aldığımız yetki ve güvenle yolumuza devam edeceğiz inşallah.

Bu duygu ve düşüncelerle 2023 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Çok teşekkür ediyorum Sayın Kılıç.

Sayın Ali Fazıl Kasap, süreniz beş dakikadır.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, siz bu ülkenin Çalışma Bakanısınız. TBMM gibi yasa çıkaran bir çatı altında çalışma mevzuatına aykırı olarak milletvekili danışmanlarının kıdem tazminatı, işsizlik ödeneği gibi temel özlük haklarından mahrum olduğunu biliyor musunuz? Bu utanca seyirci kalıyor musunuz? Meclis Başkanlığına idari ve ceza soruşturması başlatmayı düşünüyor musunuz?

Sayın Başkan, Sayın Bakan; siz SGK Kurumu olarak, Sosyal Güvenlik Kurumu olarak en ciddi hizmet alıcısınsınız -geçen sene de aynı şeyi söylemiştim- kendi mensuplarınıza, yüzde 98'lik Türkiye toplumuna üç ve beş dakikalık muayeneyi, 182 üzerinden veya merkezî randevu sistemi üzerinden aylarca randevu alamamayı uygun görüyor musunuz? Ayrıca, insanlarımızın Türkiye'de şu anda hastanelerde üçte 1'i acillerde seyreliyor, acile gitmek zorunda kalıyorlar randevu alamadıkları için. Bu kadar yüklü sağlık programının içinde özel hastaneye gittiğinde... Siz özel hastanelerde alınan fahiş fiyatları ve SUT uygulamasında yer almayan fiyatları denetlemiyorsunuz Sayın Bakan, denetlemiyorsunuz ve cezai yaptırımlarınız yok -sizle bunu konuşmuştuk- cezai yaptırımlarınız yetersiz ve şu anda alınmaması gereken yüzlerce kalemden fahiş fiyatlar alınıyor ve buna engel olamıyorsunuz. Göz mü yumuyorsunuz, yoksa Sağlık Bakanlığıyla bu konuda bir koordinasyonunuz yok mu? Gerçekten de bu şekilde.

Şimdi, gelelim diğer konuya. SMA Tip 1 hastası Türkiye'de 110 tane hasta var ve bununla ilgili şurada, Hacı Bayram Veli Camisi'nin önünde bile stant kurmuşlar, insanlarımızı dilendirmek ki Sağlık Bakanlığı size çok uzak değil, herhâlde bağlantınız da yok... "Bizi kobay, denek olarak kullandırmayın." diyen Sayın Aile Bakanı dedi ki: "Türkiye'ye bu kobay, denekler yeterli değil." Ya, 42 tane ülke onay vermiş, SGK'nin de ödeme kapsamına alması gerekiyor. 42 Avrupa ülkesinin onayladığı tedaviyi siz neden onaylamıyorsunuz ve bu rezilliğe maruz bırakıyorsunuz insanları? Topu topu 110-120 milyon dolar; Cumhurbaşkanlığı uçağının dörtte 1'i Sayın Bakan ve insanları sosyal medya vesairede mağdur ediyorsunuz.

Serbest muayenehanelerle ilgili neden anlaşma yapmayı düşünmüyorsunuz bu sağıktaki yıılmayı azaltmak için? Aynı fiyatlarla, SUT fiyatlarıyla ekstra yük binmeden insanlarımız özel sağıktan da yararlanabilmeli muayenehane kapsamında ve denetleyebilirsiniz; inşallah denetlersiniz.

Gelelim diğer konuya: Sabah da bahsetmiştiniz Sayın Bakan, hani şu iş güvenliği ve iş sağığı uzmanlarının patronun elinde olmamasıyla ilgili. Oysa Amerika'daki, Avrupa'daki uygulanan sistem, çalışan iş sağığı güvenliği uzmanı ve iş güvenliği uzmanları patronun elemanı olmayacak veya sizin genel müdürlüklerdeki birimde çalışmayacak, ataması oradan olmayacak, ayrıca, ortak sağık güvenlik birimleri de hekimler de iş güvenliği uzmanları da, asgari ücretle çalışanlar var ve denetimlerle ilgili... Bakın, kanun teklifimizi verdik biz. Bu denetimler 3 nüsha, biliyorsunuz iş güvenliği uzmanı tarafından

matbu olarak dökülüyor 3 nüsha. Bunun yerine on-line girilseydi Amasra katliamı olmazdı. Amasra’da on-line girilseydi sizin aksaklıklar günlük.... Artı, işçilerin de sisteme girme, 170 dışında girme... İSG-KATİP çalışmıyor, İş Güvenliği Birimi, İSGÜM’ünüz çalışmıyor ve Bakanlık uyuyor.

Bakın, üç yıldır ağır ve tehlikeli iş kolunda iş müfettişinin uğramadığı dünya kadar iş yeri var -demin sayın vekillerden biri de bahsetmişti- üç yıldır ağır tehlikeli iş yerine uğramayan çalışma müfettişiniz var. Denetlemeleriniz yetersiz; sağlıkta da yetersiz, iş güvenliğinde de yetersiz ama siz diyorsunuz ki: “İşte, yaptırımları artırdık vesaire.” Ama sonuçta, bakın, Türkiye’de yasaların çıktığı TBMM de dâhil olmak üzere çalışma koşulları insani değil. Artı, güvenlikle ilgili, artı, sağlıkla ilgili -daha önce 2 Bakanlık birlikteydiniz- ve siz dediniz ki geçen sene... Burada Meclise 100-200 metre ilerideki hastanede bugün 450 lira muayene ücreti alıyorlar Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yirmi saniyeniz...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Almamaları gereken röntgenden, almamaları gereken ultrasondan, almamaları gereken basit kan tahlillerinden afaki farklar alınıyor; sizler de gidiyorsunuz, göz yumuyorsunuz ve cezalarınız, yaptırımlarınız yeterli değil. SUT fiyatlarını artırın; hastaneleri de mağdur etmeyin, insanları da mağdur etmeyin.

Bir de Sayın Bakanım, tekrar soruyorum: Siz, mensuplarınızın beş dakika muayene edilmesine daha ne kadar rıza göstereceksiniz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Kasap, teşekkür ediyorum.

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Beş dakika insani mi? Siz, ömrünüzde beş dakikalık muayene oldunuz mu Sayın Bakan?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun.

Şimdi, Burhanettin Bulut Bey’e söz veriyorum.

Sayın Bulut, buyurun.

Süreniz beş dakika.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Bakanım, geçen yıl yine burada size bir soru sormuştum içerisinde SGK Başkanı ve daire başkanlarının dâhil olduğu yolsuzluk iddiaları üzerine hatta gazetelere yansıdığı kadarıyla Soylu’nun eski arkadaşının müfettiş olarak atandığına dair bir dosya. Buna ilişkin, yolsuzluklar üzerinden bu görevden almaların olduğunu, bunun sonuna kadar gideceğinizi ve tereddüt etmememizi söylediniz ama aradan bir sene geçti, hiçbir şey duymadık. O nedenle, 16 Ağustos’ta da bir soru önergesi verdim “Bu soruşturmanın durumu nedir? diye. Biliyorsunuz, bir “tweet” atılıyor ve günlerce bu konuda gazetelerde yazı yazıyor ama buna ilişkin tek bir cümle duymadık ne sizden ne de gazetelerden. Açıkçası aklımıza şu geldi, bu soruya cevap vermemeniz, bu konuda ses seda çıkarmamanız... “Dosyalar Ankara’nın karanlık dehlizlerinde mi kayboldu acaba?” diye endişe ediyoruz. Cesaretiniz bizi umutlandırmıştı ama sessiz kalmanız bizi endişeye sevk etti açıkçası.

EYT’ye ilişkin de burada 1,5 milyon insanın dâhil olduğunu ve kısa sürede sonuçlandıracağınızı ifade ettiniz; olumlu bir gelişme. Buna ilişkin, Cumhurbaşkanı sık sık “çift dikiş” dedi, “Türediler.” dedi, “Seçimleri kaybetmeme yol açsa da bunu yapacağım.” dedi; şükür ki seçimleri kaybedeceğini anlayınca bu çalışmaya başladı ama burada yine endişelerimiz var. Birincisi, müzakere... Niye DİSK’le, niye EYT dernekleriyle bu konuyu konuşmuyorsunuz? Bu şeffaf olmayan, sanki şapkadan tavşan çıkartacakmış gibi bir gizem nedendir; bunu da anlamış değiliz. Bu yüzden de buradan birkaç endişe duyuyoruz. Birincisi, bunu çıkaracağımız durumda kaç kişi bu sistemin dışında kalacak, 1999 öncesi sigorta başlangıcı olanlardan kaç kişi emekli olamayacak? Ben olanları değil, olamayacakları

soruyorum. Hak kayıpları yaşanacak mı? Formülünüz ne; her şeyden önce onu soruyoruz çünkü bunun tartışılması gerekiyor. Bütçeye yükü nedir -birisi sormuştu yine- bu yükü ilgili 2023 bütçe teklifine ilaveler yaptınız mı? Bizim korkumuz, endişemiz şu: EYT’yi 2’ye bölmeye çalışıyorsunuz; bir “grev kırıcılığı” gibi yaptığınız tavr. Şu anda söylediklerinizden anladığımız şu: “Emeklilikte prime takılanlar” gibi bir olgu oluşacak yani EYT’lileri 2’ye böleceksiniz ama unutmayın, emeklilikte prime takılanlar olursa şayet onlar da sizi kovalarlar Sayın Bakan.

Üçüncüsü de asgari ücrete ilişkin. Asgari ücrete ilişkin öyle şeyler söylediniz ki vallahi etkilendik ama lafta kaldığı için de “Ya, acaba biz başka bir Türkiye’de mi yaşıyoruz?” diye kendimizi sorguladık. Birincisi şu: O övündüğünüz asgari ücret Avrupa’da 2’nci en az asgari ücret, Arnavutluk’tan sonra geliyor. İkincisi, sosyal adalet vurguları yaptınız. Ya, insanlar bırakın alımın artmasını, derin yoksullukla boğuşur hâlde; bunun da somut örnekleri var. “Enflasyona karşı koruma” diyorsunuz ya, size somut örnekler vereyim: Geçen yıl 4.253 lira olan asgari ücretle 2.127 tane ekmeğin alınıyordu, bugün 5.550 lirayla 1.100 tane ekmeğin alınıyor yani siz vatandaşın sofrasından 1.027 tane ekmeği almışsınız; yine -sofradan alınanlara bakıldığında- yumurtaya bakıyorsunuz, 2.913 tane yumurta alınırken bugün 2.115 tane yumurta alınıyor yani 798 tane yumurta gitmiş; 157 paket makarna gitmiş; 73 litre süt gitmiş. Bu gidenlerin hepsi vatandaşın sofrasından giden ya da çocuklar okula giderken beslenme çantasından alınanlar. En çarpıcı olan da şeker; geçen yılki asgari ücretle 850 kilo şeker alınabiliyordu, şimdi 197 kilo alınabiliyor yani 653 kilo şeker vatandaşın çalınmış, alınmış durumda.

E, peki, bu övündüğünüz asgari ücretle bu insanlar nasıl geçecekler, bunun neresiyle övünüyorsunuz? Enflasyona karşı vatandaşın nasıl korudunuz Allah aşkına; bunu bir açıklayın. Eğer aynı mantıkla, aynı bakışla 2022 Aralık ayındaki görüşmelerde yani bu yeni asgari ücretle, siz aynı rakamlarla yine “Vatandaşın korumuş olacağız.” diyecek misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu, HDP Grubundan.

Buyurun lütfen, süreniz beş dakikadır.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İŞİG verileri ile SGK verileri çelişiyor yani rakamlar arasında farklar var. 2021’de 2 binden fazla İŞİG rakamları; iş kazası, iş cinayeti söylediği hâlde SGK 1.521 rakamını vermiş.

Mevsimlik tarım işçilerinin zorunlu sigortalılığı konusunda biz, soru önergelerimizle de sorduk ama hâlen bir cevap yok, taban fiyat uygulamalarıyla ilgili bir cevap yok.

Vekili olduğum Kocaeli’de iş kazaları çok yoğun bir şekilde devam ediyor ve bunu soru önergeleriyle de size soruyorum fakat tatminkâr bir cevap alamıyorum hatta hiç iyi cevaplar almıyorum. Bakanlığınıza sorduğum 77 önergemın 58’ine cevap verilmemiş, yüzde 26 sadece cevap oranı var yani “Millete verdiğiniz cevap bu mudur?” diye size sormak isterim. Kocaeli bir sanayi kenti ve çok -gerçekten çok- iş kazası, iş cinayeti oluyor ve büyük bir duyarsızlık görüyorum Bakanlıkta.

İş yeri hekimliği, iş güvenliği uzmanlığıyla ilgili sistem yürümüyor Sayın Bakan. Bakın, birçok başvuru geliyor bize, iş güvenliği uzmanları OSGB’lerden şikâyetçi, iş yerinden şikâyetçi, iş yerleri OSGB’lere “Bize muntazam çalışan, iyi çalışan kişiler gönderme; işi idare edecek birilerini gönder.” diyor, ücretler düşük veriliyor, asgari ücretin üstündeki ücretler elden veriliyor, iş kazası olduğu zaman iş güvenliği uzmanları direkt sorgulanıyor ve fakat sistem sorgulanmıyor. Sisteminiz yürümüyor, iş güvenliği uzmanına maaşı patron verince de iş güvenliği uzmanı mecbur ona bağlı kalıyor. OSGB’ler

de kapitalist bir sistemde çalışanı, hekimi, iş güvenliği uzmanını sömürüyor ve sistem yürümüyor. İş güvenliği uzmanlarının maaşlarının Bakanlık tarafından verilmesi gerektiği apaçık ortada, bu iş cinayetlerinin en önemli nedenlerinden biri.

Yine, iş güvenliği ve iş yeri hekimliği sertifikalarında KHK'lilere yönelik çok ayrımcı uygulamalarınız var. Sınavı kazanıyor, Sayın Bakan, belgesini vermiyorsunuz, olacak iş mi? Veyahut da hakkında kesinleşmemiş bir ceza var, yürüyen bir mahkeme var, veyahut da HAGB almış, belgesini vermiyorsunuz sınavı kazandığı hâlde; bu, dünyanın neresinde görülür? Hani belki inkâr edeceksiniz ama bunu inkâr etmeyin lütfen, zor durumda kalırsınız çünkü onlardan birisi de benim. İş yeri hekimliği sınavına girmiştım geçtiğimiz senelerde, daha vekil olmadan önce, sınavı kazandığım hâlde bana belge verilmedi. Bir yıl geçti Sayın Bakan, Bakanlığın keyfi geldi -bundan üç dört sene önceydi- ve bana belgeyi verdi. Yani bakın, canlı örneği karşınızda duruyor ve benim gibi binlerce hekim ve mühendis KHK'li insanlar var, böyle keyfi uygulamayı dünyanın hiçbir yerinde ben görmedim.

Yine, Kocaeli'de Darıca'ya gitmişseniz, Darıca'da Kroman Çelik Fabrikası var. Ben soru önergeleriyle de soruyorum, inanılmaz derecede gürültü kirliliği ve çevre kirliliği var. Bu fabrikanın yasalara, hukuka uymamasıyla ilgili hiçbir şey sorulmuyor ve alanını ha bire genişletiyor; burada ne oluyor, ne bitiyor bunu anlamak mümkün değil.

Yine, KHK'lilerin emekliliğiyle ilgili bu dört, beş, altı sene içinde çok büyük ihlallere imza attınız ve sonunda da Meclise bir yasa getirdiniz, bu yasa SGK yetkililerine yasal zırh kazandırıyor. Biz, Mecliste de itiraz ettik buna: "Böyle, Anayasa'yı çiğneyen, yasal bir zırh getiren bir yasa olamaz." dedik, bundan iki yıl önceydi sanırım ve işte, iktidarın, AK PARTİ-MHP cumhur zulüm ittifakının onayıyla geçti ama sonra Anayasa Mahkemesi iptal etti; ihlal buldu, bu yasa iptal edildi. Bu tür yollara başvurmamanız ve hukuka uymanız gerektiğini hatırlatıyorum.

Yine, sokak işçileri sigortasız bir şekilde çalışıyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son on saniye...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, çok var, bir dakika daha lütfen...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, rica ediyorum, eşit uygulama yapıyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Gerçekten çok var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Rica ediyorum, başka arkadaşlarınız dile getirsinler.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Çayırova'da fabrika yangını oldu, bakın, kaç yıldır takip ediyorum, bilirkişi raporunu da ayrıntılı bir şekilde inceledim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir cümle alalım lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bu Çayırova yangını hakkında hâlen bir açıklama yapmadınız ve soru önergeme cevap vermediniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İnanılmaz bir durum. Bilirkişinin raporuna rağmen hâlen bir cevap alamıyoruz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Cumhur İttifakı'na "zulüm ittifakı" dedi, sözlerini geri alsın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Doğru bir ifade değil bu. Size söz verdiğimde söyleyin. Sözlerini geri alırsa seviniriz tabii ama böyle bir dil kullanmayı tercih ediyorsa da ne diyelim; bir milletin yarısının bu kadar oy verdiği partilere böyle söz söylemek millete hakaret etmek demektir.

Teşekkür ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Millete hakaret değil, sizin Cumhuriyet İttifakı'nıza...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, şimdi İYİ Partiden Sayın Hüseyin Örs, CHP'den Sayın Hüseyin Yıldız, sonra yine CHP'den Ünal Demirtaş ve AK PARTİ'den İsmail Güneş şeklinde devam edeceğiz.

Öncelikle İYİ Partiden Sayın Hüseyin Örs'e söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım söz verdiğiniz için.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum. Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız ve bürokratlarımız; sizlere de hoş geldiniz diyorum.

Görüşmekte olduğumuz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçemizin hayırlara vesile olması dileğiyle de sözlerime başlıyorum. Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; konuşmamın başında, bana seçim çevrem Trabzon'dan da çok sıkça iletilen Karayolları bünyesinde taşeron olarak çalışan kardeşlerimizin bir talebini dile getirmek istiyorum. Bu işçi kardeşlerimiz tünel, köprü, viyadük ve yollarda Karayolları Genel Müdürlüğü adına görev yapmakta ve ayrıca kış aylarında da karla mücadele etmektedirler. Bu kardeşlerimiz kadroya geçmeyi ve özlük haklarında düzenleme yapılmasını talep etmektedirler. Sadece Karayollarında değil arkadaşlar, bugün çok sayıda kamu kurumunda taşeron olarak çalışmakta olan ve kadroya geçmeyi bekleyen işçilerimizin de aynı yönde talepleri bizlere ulaşmakta ve bu soruna acilen çözüm istemektedirler. Taşeron firma çalışanları için KHK değil, kanunla düzenleme yapılmalı ve bu işçi kardeşlerimizin mağduriyetine bir son verilmelidir.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokrat arkadaşlar; kamu kurum ve kuruluşlarında sözleşmeli personel statüsünde 4/B ve 4/D gibi kadrolarda çalışan vatandaşlarımızın, kardeşlerimizin de tarafımıza ilettiği sorunlar var, onlara da birazcık değinmek istiyorum. Öncelikle kamuda çalışan süresiz sözleşmeli işçilerimizin özlük hakları, statüleri, maaşları, maaş artışlarındaki düzensizlikler, sendikal hakları, aile birliğinin bozulmaması adına görevlendirme ve tayin haklarıyla ilgili birçok sorunu olduğunu biliyoruz. Bu sorunlar bize zaman zaman seçim çevrelerimize gittiğimiz zaman da iletiliyor, vatandaşlarımız bize ulaşarak bunları dile getiriyorlar. İktidar mensupları konuyla ilgili olarak yıllardır şunu söylüyorlar -iktidarın söylediği de var- iktidara mensup arkadaşlar da diyorlar ki: "Sözleşmeli personelimiz çakılı kadro anlayışıyla çalıştığı için aileleriyle buluşamıyor, eş durumu tayininden yararlanamıyor. Özlük hakları noktasında da bazı sıkıntılar yaşıyor." Kim diyor bunu? İktidar kanadına mensup arkadaşlar. İktidar kanadına mensup arkadaşlar bunu söylüyorlar ama sorunun çözümüne ilişkin de bir çözüm getirmiyorlar, sorunu çözümüyorlar. Geçen süreçte bu vatandaşlarımızın, bu kardeşlerimizin yaşadığı mağduriyete ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamıştır; onu da burada ifade edeyim.

Değerli arkadaşlar, özellikle son birkaç aydır konuyla ilgili olarak çalışmaların yapıldığı ve Meclis açılır açılmaz sorunun çözüme kavuşturulacağını söylemişsiniz, Sayın Bakanımın ifadesiydi bu. Bugün basında çıkan haberlerde ise "Sözleşmeli memurları bu ayın içerisinde kadrolu hâle getireceğiz, çalışmayı tamamladık." ifadeniz var Sayın Bakanım. Yaptığınız bu çalışmanın içeriği nedir, ne gibi bir düzenlemeyi içeriyor, ne gibi bir düzenleme yapıyorsunuz? Bunu biraz daha açarsanız, ifade ederseniz

memnun oluruz. Basından duyduğumuz kadarıyla yaptığımız çalışma ilk aşamada 4/B statüsünde çalışanlarla ilgili, bunu basından duyduğumuzdan söylüyoruz. 4/D kadrosunda çalışan işçilerimizin sorunları da aynı şekilde; beklentileri var, talepleri var çünkü sorunlar aynı. Bu sebeple, yapılacak çalışmayı genişletip 4/D’de çalışan personellerin mağduriyetine de son verecek bir çalışma yapacak mısınız? Bunu da sormak istiyorum. Özlük hakları, kadroları, maaşları ve en önemlisi aile birliğinin sağlanması adına eş durumu, görevlendirme ve tayin gibi düzenlemelerin yapılması son derece önemlidir.

Bir başka hususu da kısaca ifade edeceğim. 696 sayılı KHK’yle 2018 yılında sürekli işçi kadrolarına geçirilen ve asgari prim günleri ile gerekli koşulları sağladıklarında yaşa bakılmaksızın zorunlu olarak emekli edilen vatandaşlarımızın durumuyla ilgili de bir şeyler söylemek istiyorum. Bu vatandaşlarımız bağlı oldukları kurumlarda uzun yıllar taşeron işçi olarak çalıştıktan sonra kadroya geçme heyecanı yaşamışlardı ancak bu heyecanları uzun sürmedi. Aynı kurumda aynı statüde çalışan eski daimî işçiler, İŞKUR’dan gelen işçiler, memurlar 65 yaşına kadar çalışma hakkına sahipken 696 sayılı KHK’yle...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sürenizi aştınız, bir iki cümleyle... Rica ediyorum.

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Çok özür dilerim, bitiriyorum efendim, bitiriyorum.

...kadroya geçen işçilerin erken emekliliğe zorlanması yanlış bir uygulamadır ve bu, Anayasa’nın eşitlik ilkesine de aykırıdır diyorum, beni dinlediğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

CHP Grubundan Sayın Hüseyin Yıldız, buyurun lütfen.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydı) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bugün Çalışma Bakanlığının bütçesi var. Bize bir yıldır yüzlerce mail geliyor Sayın Bakanım. Taşeron işçi kadro bekliyor, taşeron işçi eşit işe eşit ücret istiyor. Taşeron sistemi insanlık onuruna aykırı bir çalışma sistemidir. Taşeron işçi; emeğinin karşılığını, alın terinin hakkını alan kadro vermenizi talep ediyor. Yüzde 70 engeline takılan tüm taşeron işçiler kadroya alınmalıdır. Genel sağlık sigortası borç ile faizlerine, aylık GSS primine çözüm istiyor. Sosyal güvenlik bölümü mezunları 2 bin kadro bekliyor, bunlarla ilgili bir çalışma var mıdır? Yine, mesleki eğitim alanlarına üvey evlat muamelesi yapılmamalı, “eğitim stajı” adı altında haftada üç gün mesai harcayan meslek liselilerin SGK girişi yapılarak hakları verilmeli, SGK başlangıcı olmalıdır.

Değerli arkadaşlar, ben de bir meslek lisesi mezunu olarak şunu söylüyorum: Biz son sınıftayken iki gün okula gidiyorduk, üç gün gidip biz sanayide çalışıyorduk bütün meslek lisesi öğrencileri ama maalesef o girişlerimiz hiçbir zaman yapılmadı ve saymadınız. Bir an önce bunun düzenlenmesini istiyorlar.

Sayın Bakan, yine, İŞKUR raporuna göre 2002 yılından Haziran 2022 yılına kadar harcanan 270 milyar TL İşsizlik Fonu’ndan sadece ve sadece -dikkatinizi çekiyorum- 98,6 milyarı harcanmış, çalışana harcanmış ama geri kalan 171,4 milyar Türk lirası dolaylı yollardan hazine tarafından kullanıldı. Bu aktarılan 171 milyar TL nereye harcandı, sizden bunun cevabını bekliyorum.

Yine, 2021 yılının Sayıştay raporuna göre “İşsizlik Fonu’nda 2021 yılı içinde 12 milyar TL açık çıkmıştır.” diyor. Rapora göre “Emanetler hesabı üzerinde yapılan incelemelerde, alt hesaplarda yer alan emanetlerin, fon hesaplarına tahsilatı gerçekleşmiş ancak kişi ve konusu bakımından bilgi eksikliği/uyumsuzluğu dolayısıyla alacaklarda kayıtlı tutarlar ile eşleştirilmesi yapılamayan tutarlardan

oluştugu anlaşılmıştır.” Bu Fon’dan kimin borcunun ödendiği tespit edilmemektedir. Bu kaybolan 12 milyar TL’nin, günlük ortalama 33 milyon TL gelen bu paranın nereye harcandığını ya da kimlere verildiğini lütfen söyler misiniz?

Sayın Bakanım, SSK’den bahsediyoruz, her zaman olduğu gibi yine SSK sizin yirmi yıllık sürecinizde her dönem açık vermiştir. Örneğin, 2008 yılında 35 milyar, 2022’ye kadar aşağı yukarı 1 trilyon 566 milyon olarak toplam açık bütçesi 80 milyar 324 lira olduğu söyleniyor. Bu konuyla ilgili yirmi yıldan beri bu SSK’yle ilgili herhangi bir çalışmanız oldu mu?

Sayın Bakanım, yine iş adamlarının bize attığı maillerde SSK primlerinin çok yüksek olduğunu, bu nedenle devlet iş adamlarının hırsızların yönettiğini söylüyorlar. Bununla ilgili yirmi yıldan beri bir çalışmanız var mı? Son zamanlarda geldiğinizde hem işçinin hem de işverenin önünü açacağımızı söylediniz, bununla ilgili bir çalışmanız var mı, bu konuda bilgi istiyoruz.

Yine, buraya gelmeden önce tonlarca yine mail geldi. Karayollarında taşeronda çalışan, kamuda taşeronda çalışan bütün işçilerimiz mail atıyor, bununla ilgili bir çalışmanız var mı, sözleşmelerle ilgili bir çalışmanız var mı? EYT’lilere zaten arkadaşlar girdi, onu da fazla söylememize gerek yok. Şunu söylüyorlar: “Bizi genç diye emekli etmiyorlar ama iş başvurusu yaptığımız zaman da yaşlı diye işe almıyorlar. Bizim hâlimiz ne olacak?” Şu an sabah yaptığınız açıklamada şu görünüyor ki, 4,5 milyon EYT’ye takılan vatandaşımızın herhâlde 1 milyon civarında faydalandığını görüyoruz. Bununla ilgili bütün vatandaşlarımıza bu hakları vermek için herhangi ek bir çalışma olacak mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ünal Demirtaş.

Süreniz beş dakikadır.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, öncelikle 2023 bütçesinin Bakanlığınıza ve memleketimize hayırlı olmasını diliyorum.

Yaklaşık 14 milyon emeklimiz yıllardır sorunların çözülmesini beklemektedir. Sosyal güvenlik yasasında yapılan her değişiklik, emekli aylık ve koşullarında bir geri gidişe neden olmuştur. Emekli aylıklarında intibak sağlanamadı, aylık bağlama oranları düşürüldü, emekli aylıkları enflasyon karşısında eriyip gitti, emekli maaşının alım gücü düştü, emekliler temel gıda ihtiyaçlarını bile karşılayamayacak kadar derin bir yoksulluğa sürüklendi. Emekliler geçinmiyor Sayın Bakan, bu nedenle de yaklaşık 7 milyon emekli, emekli olduktan sonra da hayatlarının ikinci baharında çalışmak zorunda kalmaktadırlar, üstelik de ağır ve tehlikeli iş kollarında bile çalışıyorlar. Daha geçen yıl 71 yaşındaki Mustafa Şimşek çalıştığı inşaatta çöken iskele altında kalarak öldü. 77 yaşındaki Hikmet Sungur ise gece bekçiliği yaptığı inşaatta yüksekte düşerek hayatını kaybetti.

Sayın Bakan, “Emekli maaşlarını artırdık.” diyorsunuz. Evet, artırdınız ama nasıl oldu bu? Kamu emekli maaşlarını yüzde 7 artı TÜİK enflasyon farkı oranında, SGK ve BAĞ-KUR emekli maaşlarını da TÜİK’in altı aylık enflasyon oranında arttırdınız. Peki, gerçek enflasyon ne kadar? Yüzde 185. Ne oldu? Emeklileri enflasyona yendirdiniz. Bu artışlar emeklinin eline geçmeden eridi. Sayın Bakan “En düşük emekli maaşını 3.500 yüz liraya yükselttik.” diye övünüyorsunuz ama 3.500 yüz lira maaş alan kaç milyon emekli var, bu soruya cevap vermiyorsunuz. 3.500 lira ile asgari ücret arasında maaş alan kaç emekli var, açlık sınırı olan 7.425 liranın altında ücret alan kaç emekli var, bu sorulara cevap

vermiyorsunuz. Sayın Bakan, bu rakamları niye gizliyorsunuz? Emekli bugün torunundan utanıyor ve harçlık veremediği için torunundan kaçıyor. Kahveye gidip bir çay bile içemiyor. İşte, emeklilerimizi bu hâle AK PARTİ'nin yanlış politikaları getirdi.

Bakın, 2002 yılında 240 lira olan en düşük SGK emeklisi maaşıyla 13 gram altın alabiliyordu, bugün 3.500 lirayla ancak 3 gram altın alabiliyor. SGK emeklisinin maaşını 10 gram eritmişsiniz. 377 lira olan en düşük memur emeklisi maaşıyla 21 gram altın alınabiliyordu, bugün 5.326 lirayla ancak 5 gram altın alınabiliyor; memur emeklisinin maaşını 16 gram eritmişsiniz. Yine, 138 liralık en düşük BAĞ-KUR emeklisi maaşıyla 7,5 gram altın alabiliyordu, bugün 4.007 liraya 4 gram altın alabiliyor; BAĞ-KUR emeklisi maaşını da 3,5 gram eritmişsiniz. Sayın Bakan, bayram ikramiyeleri de enflasyon ve dolar karşısında ezildi. 2018 yılında ilk defa verilen 1.000 TL tutarındaki bayram ikramiyesi 4,81 dolar kuru üzerinden 207 dolardı; bugün 18,57 dolar kuru üzerinden 1.100 TL zamlı bayram ikramiyesi 59 dolar yapıyor yani bayram ikramiyesi 148 dolar eridi. Bugün 2018 yılındaki rakamı yakalayabilmek için emeklilerimize en az 3.830 lira bayram ikramiyesi vermelisiniz. Bakın, Alman devleti 1 çocuk için bile 219 euro yani 4.139 TL, 2 çocuk varsa 438 euro yani 8.278 TL yardım yapıyor. Siz ise hayatının en zor döneminde ve en az da eşine baktığını varsayarsak “Bir emekliye 184 euro yani 3.500 TL veriyoruz.” diye övünüyorsunuz. Bizi kıskanan Almanya bir bebeğe bile bir emekliden 35 euro daha çok ödeme yapmaktadır; üstelik Almanya’da 16 milyon çocuk var, Türkiye’de yaklaşık 14 milyon emekli var. Bu sebeple de en düşük emekli maaşı da emeklinin bayram ikramiyesi de en az asgari ücret seviyesine çıkarılmalıdır.

Sayın Bakan “Aylık bağlama süresini on iki güne indirdik.” diyorsunuz ama aylık bağlama oranlarını da nereden nereye düşürdüğünüzü söylemiyorsunuz. Ben söyleyeyim size bunu: 2002’de 5000 prim günü için yüzde 41 olan aylık bağlama oranı bugün yüzde 27,78’e, 7200 prim günü için yüzde 55 olan aylık bağlama oranı ise yüzde 40’a düşmüştür.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yirmi saniyeniz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Efendim, toparlıyorum, bitirmek istiyorum üzereyim.

Primleri asgari ücretli üzerinden yatırılan bir işçi emeklisinin emekli aylığı bugün 3.900 liradır yani sefalet aylığıdır. Bunun yanında dul ve yetim maaşları da 1.500 ile iki 2.500 TL arasında olup son derece düşük rakamlardır; burada da mutlaka bir düzenlemeye gidilmesi gerekmektedir. Tüm emeklilere acilen seyyanen bir zam yapılması gerekir. En düşük emekli maaşı da bayram ikramiyesi de asgari ücrete endekslenmelidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın İsmail Güneş, süreniz beş dakikadır.

Buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, değerli hazırun; hepimizi saygıyla selamlıyorum. Özellikle bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Değerli Bakanım, tabii, hükümetlerimiz döneminde sosyal devletin gösterilmesi açısından ve uygulanması açısından 2008 yılında hayata geçirilen tüm kurumların SGK çatısı altında toplanmasını ve vatandaşlarımızın hepsinin sosyal güvenlik çatısı altına alınmasını gerçekten de önemli bir devrim olarak görüyoruz. Bugün aşağı yukarı 9 milyon vatandaşımızın sağlık primleri devlet tarafından ödenmektedir.

Diğer taraftan, Çalışma Bakanlığımızın önemli işlevlerinden biri olan istihdamın artırılması adına iş başı eğitimi, kısa çalışma ödeneği, asgari ücret desteği gibi pek çok uygulamayla hayata geçirerek 2002-2022 yılları arasında 3,8 milyonu kadın, 480 bini engelli, 3,9 milyonu genç olmak üzere tam 11,9 milyon kişi istihdam edilmiş, çalışma hayatına kazandırılmış.

Bugün aktif sigortalı sayımız 25,3 milyon, pasif sigortalı sayımız da 13,8 milyondur. Sadece çalışanların işe yerleştirilmesi değil; aynı zamanda, iş güvenliğinin sağlanması açısından 2012 yılında çıkarılan 6331 sayılı Kanun 2014 yılında hayata geçirilmiş, bugün aşağı yukarı 30 bin civarında hekim burada görev yapmaktadır.

Burada sizin de dediğiniz gibi -biz geçen seneki bütçe konuşmasında da bunu vurguladık- iş sağlığı ve güvenliğindeki çalışanların ücretlerinin patronlardan değil, aynı yapı denetimde olduğu gibi, devlet tarafından ödenmesini biz de doğru buluyoruz; geçen sene bunu da vurgulamıştık.

Şimdi buradan EYT'ye gelelim. Tabii ki EYT tüm partiler tarafından isteniyor; sanki biz EYT'lilerin düşmanıymışız, onlar dostuymuş gibi bir algı yaratıyorlar. Şöyle bir şey diyeceğim: 1949 yılında ilk defa sosyal güvenlik çatısı kuruluyor ve bu dönemde kadınlardaki ve erkeklerdeki emeklilik yaşı -yaş haddi var arkadaşlar- 60 ve sigortalılık süresi yirmi beş yıl ve prim ödeme gün sayısı beş bin gün. Daha sonra, kadınlarda 55'e, erkeklerde 60'a indiriliyor. Yine, 1969 yılında Demirel bunu deliyor, buradaki yaş sınırını kaldırıyor ve ondan sonra, rahmetli Özal, döneminde bunu tekrar düzenliyor, yaş sınırı getiriyor ve yaş sınırını kadınlarda aşağı yukarı 55'e, erkeklerde tekrar 60'a çıkarıyor. Yine, aynı şekilde, 1991 seçimlerinde Demirel yine vadediyor, "Mezarda emeklilik olmaz." diyerek iddia ediyor ve seçimi kazanıyor, yine sistemi bozuyor, yaş haddini ortadan kaldırıyor ve o dönemde SGK Genel Müdürü olan CHP Genel Başkanı Sayın Kılıçdaroğlu'nun da teklifleriyle 1999 yılında bir kanun çıkarıyor. Niye? Sürdürülemez bir politika var. Ondan sonra yaş haddi tekrar getiriliyor, kademeli geçiş getiriliyor, dolayısıyla insanlar buna uyum sağlıyor ve neticede insanların tabii ki girdikleri süreye göre emeklilik yaşı belirleniyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Allah'tan korkun ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kemal Kılıçdaroğlu o zaman genel müdür değil.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ya, Allah'tan korkun ya, Genel Başkanımızı suçluyorsun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peki, kim genel müdür?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyelim hatibe lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – En son, 2008 yılında yapılan düzenlemeyle, arkadaşlar, kadınlarda emeklilik yaşı 58, erkeklerde 60; prim gün sayısı 7.200, 4/A'da; BAĞ-KUR'lularda da prim gün sayısı 9 bine çıkarılıyor.

Şimdi, tabii ki, biz bunu niye şimdiye kadar çıkarmadık arkadaşlar, niye çıkarmadık? Ya, her iktidara gelen bundan rahatsız oluyor. SGK'nin toplanan tüm primlerine baktığımız zaman bunun giderleri karşılama oranı kaç? 2000'li yıllarda yüzde 60. Şimdi kaç? Aşağı yukarı yüzde 70'lerde. Bu düzen bozulmasın diye biz bunu istedik ve dedik ki: "Kardeşim, madem herkes istiyor, bunun da ceremesine 85 milyon katlanacak, biz de bunu çıkaralım." Ama şunu unutmayın arkadaşlar: Diyelim ki 1999 yılındaki kanundan önce çıkanlar, bayanlarda yirmi yıl, erkeklerde yirmi beş yıl çalışanlar emekli olacak; yaş hiç önemli değil. Burada diyelim ki insanlar 40 yaşında, 42 yaşında emekli olurken... Şunu unutmamak lazım: Ben de çıkarılış istiyorum. Ama 1999'dan bir gün sonra işe giren kardeşimiz 58 yaşında emekli olacak ve diğeri de 60 yaşında emekli olacak.

AYLİN CESUR (Isparta) – 7 tane Demirel Hükümeti oldu, emekliler bu kadar mağdur olmadı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Dolayısıyla siz, her zaman olduğu gibi, düzenin bozulmasına neden oluyorsunuz arkadaşlar, bunları siyasete alet ediyorsunuz. Biz istiyoruz ki bunları siyasete alet etmeyin ve neticede devlette bir düzen kurulsun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ama maalesef uyguladığınız yanlış siyaset bizi buraya getirmiştir. Biz de istiyoruz ki bundan sonra bu çıksın ama bundan sonraki vatandaşlarımızın mağduriyeti ne olacak bilemiyorum.

Sayın Bakanım, bütçenizin hayırlı olması temenni ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum İsmail Bey.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, Genel Başkanımızla ilgili olumsuz şeyler söyledi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Olumlu söyledi, olumsuz söylemedi ki, “Sürdürülemez olduğunu gördü.” dedi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Böyle bir şey yok Başkanım ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyse, bir cümle söyleyin, peki.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 28 Nisan 1999’da seçim oldu, Genel Başkanımız 1999’un iki ayından sorumlu; onu söylemek istiyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Demeçleri var, demeçleri var, demeçlerine bak.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakarsınız, bakarsınız.

Ayrıca, keşke İsmet İnönü’ye de gitseydin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Ağbaba, sabahtan akşama kadar bize laf söylüyorsunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Demeçleri var, bütün demeçleri var, demeçlerine bak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, devam etmek durumundayız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Genel müdür kimdi?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ya, demeçleri var kardeşim “Bunun altından kalkamayız, emeklilik yaşımı kaldırın.” diye.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, devam etmemiz lazım, rica ediyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ya, getirin bir demeçleri, görelim bakalım. Tarihe bir bakın, tarihe.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ali Şeker, hazırsanız size söz vereyim.

Buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ya, Allah’tan korkun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – MHP’ye de sataşma var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sataşmadı, ben sataşma görmüyorum doğrusu, tespitler yaptı.

Ali Bey, başlasanız artık...

Buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Tamam başlayalım.

Şöyle: Sayın Kılıçdaroğlu'ndan sonra yaklaşık 10 kadar SGK Genel Müdürü geldi geçti ama hiçbirisinin adını hatırlamıyorsunuz herhâlde.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Unutamıyoruz(!)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – O dönemde gayet başarılı bir çalışma yapmış olan Sayın Kılıçdaroğlu'nu hep gündeme getiriyorsunuz, o çünkü hükümetleri nedense hiç göz önüne almıyorsunuz.

Politikaları hükümetler ortaya koyar, bürokratlar uygular. Bu konuda sizin uyguladığınız yirmi yıllık politikalar da ülkeyi bu noktaya getirdi.

Önlenbilir iş cinayetleriyle hayatını kaybeden tüm emekçileri saygıyla anarak başlamak istiyorum konuşmama. Sayın Bakan iyi bir şey söyledi, dedi ki: “Ya, bu sistem sıkıntılı, parayı veren iş güvenliğini çalıyor.” Yani iş güvenliği ve işçi sağlığıyla ilgili olarak eğer patron, işine gelmeyen bir öneriyi, uyarıyı ısrarla devam ettiriyorsa o kişiyle çalışmıyor ve o kusurlar devam ediyor ve Amasra'da olduğu gibi bazen insanlar -42 kişi orada- canlarıyla bunun bedelini ödüyor. Başından beri -bir iş yeri hekimi olarak ben- uyardık, bu sistem doğru değil, mutlaka havuzdan bu hizmet alınmalı ve patronlar da bu paraları o havuza ödemeli ve orada da Bakanlık düzenleyici, denetleyici görevini yerine getirmeli dedik. Bu noktaya gelmenizden dolayı memnunuz, bunun bir an önce düzenlenmesinin yapılıp hayata geçmesi işçilerimizin can güvenliği açısından da faydalı olacak. Yirmi yılda iş güvenliği tedbirlerinin yeterince alınmamasından dolayı 30.224 emekçi hayatıyla bunun bedelini ödedi yani 30 bin insanın öldüğü bir alandan bahsediyoruz ve bu dönemin hepsinde de Adalet ve Kalkınma Partisi iktidardaydı. Her gün 5 emekçinin hayatını kaybettiği bir durumdan bahsediyoruz ve bunun Avrupa'da, Almanya'da örnekleri onda 1 düzeyinde yani orada kader değil, fitrat değil ama biz maalesef böylesi hükümetler tarafından yönetilince kader diye bize dayatılmaya çalışılıyor, hâlbuki bu göz göre göre gelen ihmaldir.

Orada, Amasra'da üç dakikada bir alarm vermişken atık havasındaki karbonmonoksit düzeyi ve bu yok sayılmışken... Artık sistem öyle bir şey olmuş ki üç dakikada bir alarm mı olur? Artık alarm bile yok sayılmaya başlanmış ve sonra metan gazındaki yükseliş ve uzaklara konan dedektörler oradaki faciayı göz göre göre davet etmiş. Orada ailelerle görüştüğümüzde “Bizi patlatacaklar.” diye söylediklerini o aileler bize de ifade ettiler ve maalesef onlar hayatlarını kaybettir.

Engellilerin ödemelerinde hane halkının gelirine bakılıyor hâlbuki sosyal devlet hane halkının gelirine bakmamalı, o kişinin gelirine bakmalı. Ailelerin geliri üzerinden devlet kendi görevini ailelerin üzerine yıkmamalı.

İşsizlik Fonu'na başvuranların çok önemli bir kısmı, yarısından fazlası ücret alamıyor yani o İşsizlik Fonu'ndan yararlanamıyor. 1 milyon 246 binin üzerinde başvurudan 604 bini maaş hakkı kazanmışken 641 bini maalesef bu destekten mahrum kalmış ve bunların çocuğu var, ailesi var; bunlar dar gelirli, kıt kanaat geçinmeye çalışan insanlar, bunlar çaresizlik içerisinde hayatlarını sürdürmeye çalışıyor.

Her 5 gençten 1'i işsiz, her 4 genç kadından da 1'i yine işsiz yani kadınlar daha çok ezilmeye bu sistemde devam ediyor. 15-24 yaş grubu arasında yer alan 12 milyon 38 bin gencin 2 milyon 736 bini ne eğitimde ne istihdamda. Diğer yandan, örgün eğitim çağında olması gereken çocuklar açık lisede okutuluyor hâlbuki on iki yıl eğitim zorunluymuş hani ama o çocuklar ucuz iş gücü olarak çalışırken açık liselerde okutulurken örgün eğitim çağında olmalarına rağmen çalıştırılıyorlar maalesef.

Daha önceden 1 emekliye 2 kişi çalışırken şimdi 1 emekliye 4 kişi düzeyinde. Bizim, bu çalışan sayısını, istihdamı artırmamız gerekiyor. Bu konuda da bir bakanın açıklaması vardı “Eğer Suriyelileri gönderirsek sanayicimiz iflas eder.” diye. Bu tutum Türkiye'ye yakışan bir tutum değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz Sayın Şeker.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kısa...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir cümleyle lütfen.

ALİ ŞEKER – SGK'nin alacakları var. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığından alacakları var, bu alacakları Varlık Fonuna devredildiğinden beri tahsil edilmiyor. Bunların da tahsil edilmesi gerekiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) - Daha önce bir açıklamanız vardı “Madencinin primiyle bunlar toplanıyor.” diye.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler Sayın Şeker, sağ olun.

Yıldırım Kaya Bey, Cumhuriyet Halk Partisinden, buyurun.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Değerli Bakan Yardımcıları ve sevgili bürokratlar; öncelikle hoş geldiniz.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

Şimdi, karşı taraftaki arkadaşlara bir soru sormak istiyorum: Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürünün adı ne şu anda, hatırlıyor musunuz? Şu anda bütçe sunumunda Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürünün bir inisiyatifi var mı? Yok.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürü diye bir şey yok, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı var.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Peki, yirmi beş yıl önceki Genel Müdürü niye unutamadınız, biliyor musunuz? Unutamadığımız şu: Bir Cumhuriyet Halk Partili herhangi bir kurumda görev yaptığında alınının akıyla mücadele eder, adı tarihe yazılır, unutulmaz; bu da size dert olsun! (AK PARTİ sıralarından laf atmalar)

Başkan ile Genel Müdür arasında bir fark yok, ben sayın bürokratlara haksızlık etmek için bunu söylemiyorum. Bürokratlarımız bizim göz nurumuz ama bürokratların burada inisiyatifi yok, siyasilerin inisiyatifi var, onu lütfen unutmayalım.

Sayın Bakan, eğitim emekçileri ve kamu çalışanları sendikaları grevli toplu sözleşme hakkından yoksunlar. Bir çalışma yaşamını düzenleyeceksek kamu emekçilerinin grevli toplu sözleşmeli sendikal hakkını hepimiz, hep birlikte savunmalıyız. Bakın, eğer grevli toplu sözleşmeli bir sendikal hak olsaydı, eğitim emekçileri Öğretmenlik Meslek Kanunu'yla ilgili -Anayasa Mahkemesine- konu gündeme geldiğinde daha güçlü, daha iradeli bir tutum alabilirlerdi ama ne yazık ki bundan yoksun oldukları için bunu yapamıyorlar.

Sayın Bakan, bayram ikramiyesi konusunda sizden çok açık ve net bir yanıt bekliyoruz. Neden 2018'de 1.000 lira olan 1.100 liraya çıktı ve hâlâ bir kıpırdaşma yok, önümüzdeki dönem burada bir hareketlilik olacak mı?

Emekli maaşları tartışıldı ama özellikle intibak yasası konusunda ne düşünüyorsunuz, bunu merak ediyorum.

Ayrıca, emeklilikte yaşa takılanlar konusu gerçekten önemli bir konu. Bugüne kadar bizim mücadelelerimizle bir noktaya geldi, şimdi kadük hâle getiriyorsunuz. Bunun kadük hâlde olması emeklilikte yaşa takılanların temelden sorunlarını çözmüyor.

Taşeron işçi çalıştırılması konusu gerçekten bu siyasal iktidarın çözmesi gereken önemli bir konu ama biz biliyoruz ki bunu çözemeyeceksiniz, bunu bizim iktidarımızda biz çözeceğiz.

4/A kapsamında KİT ve belediye iktisadi teşekküllerinde işçi statüsünde çalışan lisans mezunu, görev tanımı büro memuru olanların işçi statüsünde çalıştırılmasına ne zaman son vermeyi düşünüyorsunuz?

Sendikaların örgütlü olmadığını söylediniz. Doğru söylüyorsunuz, örgütlülük düzeyi oldukça düşük. Önüne barajları koymuşsunuz, daha sonra diyorsunuz ki: “Niye örgütlü değilsiniz?” Önce yapılması gereken iş, barajları kaldırın, bakın, sendikalar nasıl örgütlü bir hayatı hep beraber hayata geçiriyorlar, bunu gerçekleştiriyorlar.

İşçilerin grev yasakları Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde oldu. OHAL’e öyle yaslandınız ki emekçinin hakkını korumak, emekçinin grev hakkını elinden alarak olmaz. Emekçinin grev hakkını elinden aldığınız müddetçe, siz, emekçilerin hakkını koruyamazsınız. Bakın, OHAL sürecinde Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan işverenlere ne diyor? “OHAL’i biz iş dünyamız daha iyi çalışsın diye yapıyoruz. Soruyorum: İş dünyanızda herhangi bir sıkıntınız, aksamanız var mı? Şimdi, grev tehdidi olan yere biz OHAL’den istifadeyle anında müdahale ediyoruz.” diyor. Bakın, bir siyasi parti Genel Başkanı, bir Cumhurbaşkanı işverene diyor ki: “OHAL’i sizin çıkarlarınız için kullanıyoruz.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Eyy Recep Tayyip Erdoğan, işverenlerin değil, emekçilerin çıkarını ne zaman düşüneceksiniz? Ama biz, işverenlerin de emekçilerin de çıkarlarını 85 milyonun geleceği için birlikte düşüneceğiz çünkü bu ülkede barışa, huzura, demokrasiye özgür yaşama ihtiyaç var, bunu da biz gerçekleştireceğiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Değerli arkadaşlar, bir yirmi dakika ara vereceğim ama bir liste okuyayım, geldikten sonra o listeyi takip edeceğim.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir dinleyebilirsiniz değerli arkadaşlar... İsmail Bey...

Sayın Nilgün Ök’le başlayacağım döndüğümüzde, Abdülatif Şener Bey’le devam edeceğim, sonra İbrahim Aydemir Bey, Cavit Arı Bey ve Tamer Osmanağaoğlu şeklinde 5 ismi okumuş olayım.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.40

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.58****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, 15'inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Müzakerelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

En son bir liste okumuştum.

İlk sözü Sayın Nilgün Ök'e veriyorum.

Sayın Ök, beş dakika civarında toparlarsanız sevindirir.

Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, çok Değerli Bakan Yardımcılarımız, bürokratlarımız, milletvekili arkadaşlarım; ben de sizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçeniz hayırlı olsun inşallah.

Tabii, biraz önceki konuşmacı şu an salonda yok ama zannedersem karşı tarafın şöyle bir kafa karışıklığı var Başkanım: Artık, SSK yok; artık, Sosyal Güvenlik Kurumu var, bunun bir Başkanlığı var. Evet, Başkanını biliyoruz, Kürşad Arat.

Bugün sabahleyin aynı hatayı yine Veli Bey'de de gördük, dedi ki: “İşte, yirmi yıllık bir beceriksizlik... Siz SSK'yle ilgili bizim liderimize laf ediyordunuz. Yok, işte, açık, şöyle böyle...” Bir kere, karşılaştırdığı şey aynı ürün değil, biri elmaysa biri kiraz, diğeri armut. Şimdi, SSK ile SGK'nin karşılaştırılması bir kere doğru değil.

Ha, ne oldu şimdi SGK'de? Bakın, BAĞ-KUR SGK'nin içinde, SSK onun içerisinde, Emekli Sandığı onun içinde. Gerçekten, AK PARTİ iktidara geldiğinde yaptığı en büyük devrimdir bu, biz kurumları birleştirdik. Bakın, yine, iktidara geldiğimizde Sosyal Güvenlik Kurumundan yararlanan vatandaşlarımızın oranı sadece yüzde 46'yken bugün yüzde 99'lara gelmiş durumda. Dünyanın -çok iddialıyız- en kapsayıcı sosyal güvenlik şemsiyesi yine bizim devletimiz tarafından... Kaldı ki buna sağlık hizmetlerinin yanı sıra aynı zamanda dış tedavisini de ekledik. Bir örnek vermek istiyorum Sayın Bakanım: Denizli'de vaktizamanında hem SSK hastanesi hem devlet hastanesi vardı, kan alırlardı. Denizli'de o zaman SSK'nın kan ünitesi yoktu “Kurumda kalsın parası.” diye bizim o kanlar İzmir'e giderdi, İzmir'de tahlil yapılırdı, bir hafta sonra gelirdi, tedavi sürecinde ona göre bir hafta... Zaten bir haftada -biliyorsunuz- kan değerleri, o hastalıkta -virüs varsa- belli bir şekilde belki tedavi süresi bile geçmiş oluyordu yani vücuttan atılmış oluyordu, böyle bir sistemdi. Ama biz ne yaptık? Bunun kapsayıcılığını artırdık. Yani aynı zamanda tüm çalışanlarımızın, tüm Türkiye'deki vatandaşlarımızın yüzde 99'u -bir daha altını vurgulamak istiyorum- bugün sosyal güvenlik sisteminden yararlanır hâle gelmiş durumda.

Tabii ki biz bu süreçte, evet, Sayın Bakanımız anlattı, hepimiz anlatıyoruz, dünya zor bir süreçten geçiyor, özellikle pandemi... Bakın, o pandeminin olduğu dönemde bile bütün dünyada insanların işten çıkarılmalarının olduğu dönemde bile biz OECD ülkeleri arasında 1'inci sırada olduk yaklaşık 2,6 milyon çalışan sayımızı artırarak. Yine, bugün baktığımızda, istihdamda 31 milyona gelmiş durumdayız, bu çok önemli.

Aynı zamanda, şunu söylemek istiyorum: Evet, biliyoruz, dünyadaki fiyat artışları, enerjide yaşanan krizler, işte, Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte ciddi oranda -biz de tabii ki küresel ekonominin bir parçası olduğumuz için- ülkemiz etkileniyor ama bu oranlarda bu süreçte yaptığımız bizim asgari ücretteki iyileştirme... Yüzde 94,6 oranında artış sağladık, kamu görevlileri ve memur emeklilerinin ücret ve aylıklarında yüzde 85,5 artış sağladık. Yine, SSK ve BAĞKUR emekli aylıklarında neredeyse işte, yüzde 79'a yakın kümülatif artışlar sağladık ve Sayın Cumhurbaşkanımızın dediği gibi evet, farkındayız, zor bir süreçten geçiyoruz ama enflasyonun karşısında ezdirmemek neticesinde imkânlarımız dâhilinde elimizden geleni yapıyoruz, yaptık. Tüm çalışanların asgari ücret tutarı kadar olan maaşlarındaki vergi tutarından muaf tuttuk. Bunların çok önemli olduğunu düşünüyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Bizim sayemizde.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Bakanım, sunumunuzda vardı 6'ncı sayfada, şunu söylemek istiyorum, çok da güzel; aslında siz değinmişsiniz, şunu diyorsunuz: “Cinsiyet eşitliği odağında geleceğin insana yakışır işleri yaklaşımının desteklenmesini ve çalışma hayatının dijitalleştirilmesini önemsiyoruz. Ayrıca, proaktif bir yaklaşımla iklim değişikliği ve yeşil ekonomi dönüşüm sürecinin iş gücü piyasaları üzerindeki etkisini yani kazanımların azamileştirilip olumsuz getirilerin asgarileştirilmesi, çalışma hayatının tüm tarafları açısından geçişin en adil şartlarda gerçekleşmesini sağlamaya yönelik çalışmalarımızı önemsiyoruz.” demişsiniz. Ben de çok önemsiyorum. Ben bunun tekrar böyle altını çizmek adına bu cümleyi de okumak istedim açıklığı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, ben süremi aştığının farkındayım.

Sayın Bakanım, bütçemiz hayırlı uğurlu olsun inşallah çalışanlarımıza. Ben şuna da inanıyorum: Yeni gelecek olan dönemde hem ücretlilerimizi hem çalışanlarımızı yine gelişen ekonomik şartlar karşısında asla alım güçleriyle ilgili enflasyon karşısında ezdirmeyecek hem işverenlerimizi destekleyecek hem çalışanlarımızı destekleyecek ücretleri, her iki tarafı da mutlu edecek ücreti hayata getireceğimize inanıyorum.

Teşekkürler.

CAVİT ARI (Antalya) – Bugüne kadar yapamadınız, inşallah, bundan sonra biz yapacağız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler, sağ olun Nilgün Hanım.

Sayın Abdüllatif Şener, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesi görüşülürken elbette milletvekilleri arasında da bazı tartışmalar oluyor ama bence tartışmanın biri çok gereksiz. O gereksiz tartışma nedir? İşte, eskiden Kemal Kılıçdaroğlu döneminde SSK'nin durumu neydi, bugün nedir? Bu tartışmayı çok da gerekli bir tartışma diye görmüyorum ben.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Veli Ağbaba'ya söyledim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Çünkü bir kamu kurumunun açıkları, gelirleri, giderleri bürokratlara bağlı olmaktan öte o dönemlerdeki hükümetlerin politikalarına dayalıdır ve bağlıdır. SSK veya Sosyal Güvenlik Kurumu söz konusu olduğunda da buranın gelirleri kanunla belirlenir, gelir artışlarına ihtiyaç varsa siyasi iktidar, Meclis çoğunluğuna sahip olan partiler gelir artışlarıyla ilgili tedbirler alırlar, ilave harcamalar yapılması gerekiyorsa o harcamaları da yine Mecliste yasama faaliyetleri sonrasında belirlenir. Nihai olarak da bunun politikasını belirleyen siyasi iktidardır ve hükümettir. Dolayısıyla ben ömrümde, kamu açıklarıyla bağlantılı olarak veya kamudaki özel bir yerdeki açıkla ilgili olarak örneğin, SSK veya Sosyal Güvenlik açıklarıyla ilgili, bu kurumun başında bulunan bürokratların suçlandığını hiç duymadım. Otuz bir yıldır Meclisteyim, çok değişik hükümetler geçti, son elli yılın büyük politikacılarıyla aynı Mecliste sürekli beraber olduk ama hiçbir milletvekilinin aklına bürokratlara saldırmak, hücum etmek diye bir şey gelmemiştir. Ama genel başkanların aralarında yaptıkları polemikleri bu Komisyona taşımamanın da doğru olduğu kanaatinde değilim. Neden değilim? Yani siyasi genel başkanlar polemik yaparlar her zaman. Bu, siyasetin çeşnişi olur, siyasete duyulan ilgiyi de artırır, vatandaşların ilgisini de yükseltir ama burada aslında teknik bazı çalışmalar yapılmaktadır, işin aslı üzerinde görüşmeler devam etmektedir. Bu nedenle o bürokratlara yönelik tartışmaların buraya taşınmamasının doğru olduğu kanaatindeyim.

Şimdi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı dediğimiz zaman, iş hayatının, çalışanların sorunlarını dile getiriyoruz ister istemez ama pek çok sorun var. Mesela, işsizlik başlı başına bir sorundur veya çalışanların ücret düzeyi aynı şekilde çalışma hayatıyla ilgili temel sorunlardan biridir. Özellikle asgari ücretin düzeyi ve genel çalışanların ortalama ücretinin ne olduğu önemli bir sorundur. Kayıt dışı çalışanlar, yine, aynı şekilde son derece önemli, hem çalışıyorsunuz hem de hiçbir sosyal güvenlik hakkınız yok, emeklilik hakkınız yok, sağlık sigortasından yararlanmıyorsunuz; bunların düzeyi çalışma hayatı açısından önemlidir, makro baktığımızda. Çocuk işçiliği önemlidir, çalışma saatleri önemlidir, iş güvenliği önemlidir; pek çok önemli konu var. Ve kamuda ücret adaletsizliği veya göçmen işçiler gibi konular da devreye girebilir. Fakat burada önemli olan hadisenin şu olduğu kanaatindeyim: Verilerin doğru veriliyor olması yani olan bitenin doğru bir şekilde, kamuoyuna şeffaf bir şekilde yansıtılıyor olabilmemesi lazım. Eğer bu saydığımız sorunlarla ilgili verilerin kamuoyuna yansıtılması konusunda tereddütler varsa, doğru olmayan taraflar varsa burada yapılan analizlerde de eksiklik olmasından öte doğru bir sonuca ulaşmak mümkün olmaz.

En bilinen verilerden biri işsizlikle ilgili veridir. Her ne kadar TÜİK hazırlıyor ise de bu işsizlik verilerini elbette Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kendisiyle bağlantılı verilerle ilgili de müdahil olması lazım veya ilgili kurumla sürekli diyalog hâlinde olması gerekir diye düşünüyorum. Şimdi, işsizlik verilerinin hesaplanmasında TÜİK'e sorsanız ILO standartlarına göre bir hesaplama yapılıyor. Yani uluslararası emek örgütü hangi standartları belirlemişse o standartlara göre hesap edildiği söyleniyor. Yani bu ne anlama geliyor? Bir kere, istihdam edilmeyenler, çalışmayanlar işsiz kabul ediliyor veya son üç ayda iş aramış olan ve on beş gün içinde bir işte istihdam edilebilecek durumda olan kişiler işsiz sınıfına giriyor. Eğer “On beş gün içerisinde çalışabilirim.” demiyorsa o, işsiz sayılmıyor veya son üç ay içerisinde başvuru yapmamışsa bu da işsiz sayılmıyor. Böyle bir tanımda aslında, Batı ülkelerindeki insan davranışları ile bizdeki insan davranışları arasında fark olduğu için aynı sonuca çıkmayacağını düşünüyorum. Özellikle de başvururlar; yalınlıktan, ihmalkârlıktan, nasıl olsa başvursam da iş çıkmaz düşüncesiyle iş başvurusu yapmayanlar Türkiye’de çok daha fazladır. Yani bu, davranış biçimlerindeki farklılıktan kaynaklanan bir şey. Böyle bir davranış farklılığı ise işsiz sayısının doğru tespitini engelleyen en önemli husustur, bunun analiz edilmesi lazım. Hatta “işsiz” tanımına girenlerde de sorun var. Mesela, bu ILO standartlarına göre yapılan çalışmada bu hesaplama göre; iş bulma ümidi olmadığı için son üç ayda iş aramayı bırakmış olup da iş bulsa çalışacak olanlar

girmiyor, iş bulsa çalışacak, bu yok. Veya mevsimlik işlerde çalıştığı için iş aramayan ama sürekli iş bulsa çalışmaya hazır olanlar da yine aynı şekilde işsiz sayılıyor. Ev kadını; emekli; irat sahibi, bir daireden bin liralık geliri var, “A, senin iradın var, o hâlde işsiz değilsin.” denilebiliyor. Öğrenci ya da engelli, yaşlı veya hasta ama bu özelliklere sahip olduğu hâlde iş bulsa çalışmaya hazır olanlar yine işsiz sayılıyor ve diğer nedenlerle de aynı şekilde iş aramayan ama iş bulduğu zaman çalışacak olanlar işsizlik kapsamı içerisinde değerlendiriliyor ve işsiz listesine alınmıyor. Ama tüm bunlardan öte, bazı hesaplarda zaman zaman karartmalar oluyor. Mesela, eskiden sürekli olarak bu işsizlik verileri verildiği zaman kayıt dışı çalışanlarla ilgili bir oran görürdüm ben; yani yüzde 30’un üzerindeydi bu, yani çalışıyor görüldüğü hâlde, işsiz görünmediği hâlde TÜİK rakamlarına göre hiçbir Sosyal Güvenlik Kurumuna üye olmayan, emeklilik hakkı olmayan, sağlık sigortası olmayan yüzde 30’un üzerinde çalışan gözüktü. Bu sütun biraz buharlaşmışa benziyor, ben taradığım verilerde bunu göremiyorum, bence son derece önemli bir veridir, bunun korunması lazım ve diğer alt detayların da görünmesi lazım. Ama bundan da öte, şöyle bir durum var: Bu söylediğim tanım çerçevesinde kaç kişinin çalıştığını, kaç kişinin çalışmak için başvuruda bulunmadığını nasıl tespit ediyoruz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani bunu tespit yöntemi ne? Bu yöntemle ilgili de sağlam bir bilgiye ulaşamadım veya eskiden vardı, sonradan bunlar internet ortamından da siliniyor galiba.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz Sayın Şener.

Son cümlelerinizi alalım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama bildiğim kadarıyla bu, anketlerle belirleniyorsa -eski bilgilerime dayanarak öyle bir şey hatırımda kalmış- bu anketlere dayanarak yapılan işsizlik oranlarının doğruluğu göstereceğine hiç inancım yoktur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Onun için Sayın Bakanlığın TÜİK’le irtibatlı hâlde bu noktaların daha anlaşılır hâlde getirilmesine çaba harcamasının faydalı olduğunu düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın İbrahim Aydemir.

Süreniz beş dakika.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, şahsınızda bütün seçkin heyete saygı sunuyorum.

Şimdi, Abdüllatif Şener Bakanımız bir zorlama tarife girmeye çalıştı, işsizlik oranlarını naksedebilmek için epeyce bir anlatım yaptı. Buna hiç gerek yok ki biz 31 milyon insanı istihdam edilir hâle getirmişiz, sadece buraya vurgu yapsanız yeter, orana hiç gerek yok. Yani aldığımız mesafe eşi emsali olmayan bir mesafe.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Nüfus ne kadar?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Nüfus artsa da nüfusa oranını söylüyoruz, orana da baktığımızda işte bu 31 milyon sizin ifadelerinizi nakzediyor, onun için söyledim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Çalışanlar içinde Suriyeliler var mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, efendim bir defa şunu söyleyeyim: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı adı üstünde çalışmayı ifade ediyor; çalışmak hayat. İbahi'nin düştüğü kayıtlar var. İbahi'nin düştüğü kayıtlardan bir tanesi “Çalışmak hayattır.” diyor, “Düşünmek ise ışıktır.” diyor, bu 2 kavram da AK PARTİ'yi, Cumhuriyet İttifakı'nı ifade ediyor. Çalışıyoruz, elhamdulillah. Ne yapıyoruz? İraatlar yapıyoruz. Neye ihtiyaç nerede var, onları izale ediyoruz.

Şimdi, Çalışma Bakanlığımızın koordinesinde kanuni bir çalışma var, şu anda Meclis zemininde; Plan ve Bütçe Komisyonunda hallettik biz onu. Maden ocaklarında vefat edenler -biz onlara “şehit” diyoruz- onlar için eşi emsali görülmemiş bir kanun çıkarıyoruz. Üstelik de öyle bir kanun ki tarih sınırlaması yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Öldükten sonra mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, 1930 yılında maden kazasında vefat etmiş...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Öldükten sonra mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mehmet Bey, rica ediyorum, müdahale etmeyelim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, onun dahi hak talep edeceği, faydalanacağı bir kanun çıkarıyoruz. Efendim, bir gün sigortalı olsa dahi geride bıraktıkları emeklilik hakkı kazanacak, emeklilik maaşı kazanacak. Ya, bu muhalefet bunları aklının ucuna getiremez, onun için zaten sıkıntılıdır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İhmalinizle öldükten sonra mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şunu yapıyorsunuz arkadaşlar...

Ha, bu arada bir şey söyleyeyim: Bizim normalde on dakika konuşma hakkımız var ama Başkanımız tahdit koyuyor, o yüzden beş dakika; öyle ise laf atmayın. Bakın, biz sizi gayet rahat dinledik.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Fazla müdahale olursa on dakikaya uzatırız.

Buyurun, devam edin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Eyvallah Başkanım.

Şimdi, biz şunu yapıyoruz arkadaşlar: İstismar kapılarını kapata kapata yürütüyoruz. İstismar kapılarından biri de EYT. Dikkat ediyorum, sabahdan beri EYT'yle ilgili muhalefetten ağzını açan rahatsızlığını ifade ediyor. Ya, arkadaş hep beraber bunu giderme üzerine konuşmuyor muyduk? İşte kapatıyoruz o kapıyı. Ha, siz onu toplumda kullanıyordunuz, o kapı kapanınca ekmek kalmıyor; hesap bu, bunun üzerine siyaset yapıyorsunuz. Tıpkı “Alevilik” “cemevleri” kavramından geçinenlerin kapısını kapattığımız gibi...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niyet okuyorsun, algı yapıyorsun!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne algısı, işte konuşuyoruz burada. Hep beraber bunları yapıyoruz. Senin söylediklerinin...

(Gürültüler)

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Erzurum'da işsizlik oranı ne?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyelim. Siz konuşunuz, herkes fikrini söylüyor, anlaşmak zorunda da değiliz, millet takdir edecek.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bundan rahatsız olmayın. Olsanız da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Rica ediyorum, herkes fikrini söylüyor. Hakaret yok, bir şey yok, fikrini söylüyor.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, efendim, bir ilahi tespit var, daha doğrusu bir tembih var. Cenab-ı Hak buyuruyor ki: Ellerinizle yapıp ettiklerinizin sonucunu yaşarsınız, elhak. Biz yaptıklarımızın sonucunu alıyoruz, halktan alıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız hep altını çize çize şunu söylüyor: “Efendim, yaptıklarımızdan oy tahvil etme, oya tahvil etme gibi bir yaklaşımımız yok. ‘Allah razı olsun’ nidası bize yeter.” Biz de bunu yapıyoruz, bugüne kadar hep... Özellikle de bu Bakanlığımız bu anlamda bayrak bir Bakanlık. Çok özel, çok güzel işler yapıyoruz biz. Şunu söyleyelim: Noksanimız yok mudur, vardır. Zaten işte noksanları izale ediyoruz ya, onu söylüyoruz. Öyle yapmıyoruz, bardağın boş tarafını da göstermiyoruz, dolu olanını bile boş göstermeye çalışıyoruz; buna ne gerek var arkadaşlar ya. Buna gerek yok.

Bakın, ben bir şey söyleyeceğim, hazır unutmadan söyleyeyim: Erzurum’da mesela, şu anda bizim için bir noksan var, sıkıntılı bir hâl var. Sevgili Bakanımıza hemen söyleyeceğim: Efendim, bizim SGK 13 ile bakıyor. Özellikle bu murakabede, denetlemede, rapor yazmada hekim açığımız var, eczacı açığımız var. Buyur, talep ediyorum ben. Bu neviden bir yaklaşımla yönelmek Plan ve Bütçe Komisyonunda milletvekillerinin pozisyonunu da yukarı çıkarır. Bütünüyle “Yok efendim, hiçbir şey yapılmadı.” dediğinizde haksızlık yapmış olursunuz. Biz üstelik de hep beraber bunu yapıyoruz. Bakın, arkadaşlar, bir şeref payesi aldık biz. Neydi o?

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Erzurum’da işsizlik oranı ne?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşım, lütfen, bunu defalarca... Böyle şey yok, böyle bir usul yok, niye laf atıyorsunuz?

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Maşallah yani işsizliği çözmüş ya zamanında.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yani böyle gerek yok, konuştunuz, size yapılsa hoşunuza gider mi?

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Bizim söylediğimize istinaden söylüyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yapmayın lütfen. Burası Genel Kurul değil, Plan ve Bütçe Komisyonu. Rica ediyorum.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, Burhanettinciğim, ben sana bir şey söylemedim, canını yerim.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Maşallah, siz böyle pembe bir tablo çizince ben de Erzurum’u sordum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, ben şunu söylüyorum, özellikle Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri için söylüyorum: Değerli Bakanımız “‘Asgari ücretten vergi kaldırılın’ diye duvarlara yazı yazmıştık.” dedi ya, uzun yıllara sâri bütün bir toplumun beklentisiydi bu. Biz şu Komisyonunda görüştüğ, geçtiğimiz sene -bir yıla vardı bakın- hiç akla hayale gelmeyecek işi hayata yansıttık, bunda hepimizin payı var; dolayısıyla bu payeden hepimiz gurur duymak durumundayız; elhamdülillah, bize nasip oldu. Dahasını söyleyeyim arkadaşlar: İşte, cumhuriyetin 100’üncü bütçesini yapıyoruz, bunlarla iftihar etmek lazım. Noksanı kayıt altına almazsak o da bir vebal, noksanlarını söyleyeceğiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son cümlelerinizi alalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ama efendim...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir tane noksan söylesen de alkışlasam seni, bir noksan söyle, hadi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tamam.

İşte, biz sahada noksan varsa gideriyoruz, Bakanlığımız çalışıyor; burada Bakan Yardımcılarımız hepsi bire bir sayıyoruz...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir müsaade edin de son cümlesini söyleyin Sayın Aydemir.

Sayın Aydemir, siz son cümlelerinizi söyleyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanımız, Başkan Yardımcılarımız, genel müdürlerimiz, çalışanlar memur düzeyinde çalışanlar, hepsini gidip görüyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hepsi vekalette...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Erzurum’da...” diyor ya, gidip oradaki gayretleri görüyoruz ve oraya yönelen insanlarımızın bize müteşekkir hâllerine muhatap oluyoruz, elhamdülillah.

Noksan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyse siz on dakikaya tamamlayın.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hemen kapatıyorum.

Şimdi, bir de şöyle bir şey var arkadaşlar: Talebi hakikatin dışına taşırdığımızda gerçek varsa onun da bir hükmü kalmıyor, o yüzden sizin adınıza da üzülüyorum ben, bunları yapmayın hakikaten sıkıntılı bir hâliniz var.

Değerli Bakanım, güzel çalışıyorsunuz, Allah milyar defa milyar razı olsun. Önümüz açılıyor, inşallah 2023’ten sonra da çok daha fersah fersah mesafe alacağız. Bütçemiz hayır uğur getirsin inşallah.

Saygı sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Cavit Arı, süreniz on dakikadır.

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları, bürokratlar, sayın basın mensupları; ben de öncelikle hepimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Diğer konulara girmeden önce Sayın Bakan, şu konuyu dile getirmek durumundayım: Bakın, 2021-2022 eğitim ve öğretim yılı döneminde İŞKUR üzerinden düzenlenen Toplum Yararına Program kapsamında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda güvenlikçi atamalarında büyük eksiklikler var, sıkıntılar var; bu konu iki yönden önemli Sayın Bakan: Birincisi, çok sayıda çalışanımız, gencimiz bu nedenle işsiz kalmış durumda ama ötesinde, okulların güvenliğiyle ilgili ciddi sorun var ve son dönemde de özellikle uyuşturucu yaşının küçük yaşlara kadar indiği bir dönemde okulların güvenliği, çocuklarımızın güvenliği çok daha büyük anlam ve önem kazanmakta. Velilerden, okul aile birliklerinden, bölge muhtarlarından gelen çok sayıda şikâyet var, bu konularda bir önlem alınması gerekirdi.

Şimdi, burada işsizlikle ilgili değişik görüşler ifade edildi, iktidara bağlı arkadaşlarımız sanki ülkede işsizlik kalmamış gibi birtakım söylemlerle işsizlikle ilgili değerlendirmeler yaptı; siz, sunum kitapçığınızda da işsizliğin 2022 Ağustos ayı itibarıyla yüzde 9,8’e kadar düştüğünü ifade ettiniz. Şimdi, Değerli Bakanım ve değerli milletvekili arkadaşlarım, bakın, bu ülkede işsizlik olup olmadığını bir iş ilanı açıldığında görebilirsiniz. Şu an gençlerimiz -üniversite bitirmiş olanlar dâhil- “Ne iş bulursam yaparım.” diyecek durumlara kadar düşmüş durumda yani üniversite mezunu gencin temizlik işlerine

talip olduğu, hizmetli işlerine talip olduğu bir dönemi yaşıyoruz. Efendim, 100 kişilik bir iş ilanına 10 bin kişinin, 20 bin kişinin müracaat ettiği bir dönemi yaşıyoruz ve siz böyle bir dönemde işsizlikle ilgili önemli gelişmeler katettiğinizi ve de işsizlik sorununu çözdüğünüzü ifade etmektesiniz; bu kesinlikle doğru değildir, hayatın bir gerçeği var, sokaklara baktığınızda çok sayıda vatandaşımız işsiz durumda yani işsizlikle ilgili maalesef rakamları belki değişik yöntemlerle düşürmüş olabilirsiniz ama gerçek öyle değil Sayın Bakan.

Şimdi, Bakanlığımızın en önemli sorununu veya sıkıntısını ben şuna bağlıyorum Sayın Bakan: Bu ülkede ekonomi kötüye gittiği müddetçe Bakanlık olarak sizin Bakanlıkla ilgili performansınızın yükselmesi veya Bakanlık verilerinin düzelmesi çok kolay olmayacak.

Şimdi, son dönemde bazı düzenlemeler yapıldı sizin Bakanlığınızı da ilgilendiren ve “Yapıldı.” denilen bazı hususlar var, işte yakın tarihte önemli bir kısmı -sayısal anlamda da bir kısmı- Plan ve Bütçe Komisyonundan geçti. Ben şunu söyleyeyim Sayın Bakan: Bakın, son dönemlerde yapılan gerek sizin Bakanlığınızı ilgilendiren birçok konu gerekse diğer düzenlemelerin hemen hemen çoğunluğu seçime dönük düzenlemeler ve seçim olmasaydı aklınıza dahi -yani iktidar olarak söylüyorum- gelmeyecek olan konulardı. O nedenle bu yapılan düzenlemelerin çoğunluğu önümüzdeki yapılacak olan seçim nedeniyle bugün gündeme getirilen konular.

Her defasında söylüyoruz, burada da bir kez daha tekrarlamak istiyorum. Bakın, bizim eleştirilerimiz siyasidir, siyasetçidir bizim muhatabımız. Bürokratlarla ilgili bir eleştirimiz en azından bu ortamda kesinlikle yoktur. Bizim muhatabımız siyasetçidir, biz siyasi eleştiri yaparız. Bu bürokratlar devletin bürokratıdır, hepimizin bürokratıdır. Sonuç itibarıyla iktidara bağlı değildir bürokratlar yani bürokrat arkadaşların da değerlendirmelerini buna göre yapmaları gerektiğini bir kez daha ifade etmek isterim.

Şimdi, 2022 yılı gerçekten ekonomik anlamda çok büyük sıkıntıların yaşandığı, paranın değerinin gerçekten eridiği bir dönem oldu. Geçen yıl bugünlerde bütçe görüşmeleri yapılırken bakın, hem bütçeyle ilgili “Daha yapılmadan bu bütçe eriyor.” dedik, uyardık ve asgari ücretle ilgili de düşüncelerimizi yine ifade ettik ancak 2.850 TL’den 4.250 TL’ye çıktığında “Kahramanlık destanları yazıldı. “Neredeyse” diye ifade edilen asgari ücretin ilk ödemesi işçinin eline -ilk asgari ücret- geçinceye kadar eridi. Sonrasında, belki de uzun bir aradan sonra asgari ücretle ilgili yeniden değerlendirme yapılmak zorunda kaldı çünkü sizin asgari ücret olarak verdiğiniz rakamın gerçek alım gücünün çok düşük olduğu ortaya çıkmıştı.

Bakın, biraz önce iktidara bağlı bir arkadaşımız asgari ücret seviyesine kadar olan gelirlerle ilgili gelir vergisinden ve damga vergisinden muafiyet getirdiklerini ifade etti. Ben buradan şu konuyu anlatayım size eğer siz unuttuysanız: Bakın, bu konuyla ilgili madde Plan ve Bütçe Komisyonuna geldiğinde getirilen teklif sadece asgari ücret alanlar yönünden bir muafiyeti öngörmekteydi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Biz çıkardık.” diyecek.

CAVİT ARI (Antalya) – Bizim de muhalefet olarak, başta Cumhuriyet Halk Partisi olmak üzere, o gün saat 11.00’da eğer toplantı başlamışsa 18.00’a kadar bizim bu konudaki mücadelemiz devam etti. Dedik ki muhalefet olarak: “Sadece asgari ücrete değil, asgari ücrete kadar gelir elde eden tüm çalışanlara bu muafiyet tanınsın.”

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Teklifi yapan benim.

CAVİT ARI (Antalya) – Ancak o dakikaya kadar, 18.00’a kadar arkadaşlar Anayasa’ya uygunluğunu anlattılar, kanun teklifini savundular savundular savundular, sonra da toplantıya Sayın Elitaş geldi Grup Başkan Vekiliniz olarak “Diğer gelir elde eden çalışanların asgari ücrete kadar olan gelirlerinden alınan vergiden vazgeçtik.” dediler, bu sefer onu övmeye başladılar yani bu süreç de böyle geliştii.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Geçen yıl oldu... Komik durumdalar ya!

CAVİT ARI (Antalya) – Daha geçen yıl oldu, biz hatırlıyoruz merak etmeyin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey’e söz vereceğim, o cevap verir arkadaşlar. Hatiple ikili diyaloga girmeyelim.

CAVİT ARI (Antalya) – Nasıl bu kanun teklifinin kabul edildiğini... Asgari ücret üzerinde maaş alanların gelirlerinden asgari ücret seviyesine kadar olanların gelir ve damga vergisinden muaf tutulması kesinlikle bizim mücadelemizle gerçekleşmiştir, bunu bir kez daha buradan hatırlatmak istiyorum.

Bakın, emeklilere ikramiye meselesi her dönemde tartışma konusu olur. Evet, ben buradan emeklilerimize seslenmek istiyorum: Bakın, bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak seçim vaadimizdi; her emekliye dinî bayramlarda yani yılda 2 kez bir asgari ücret seviyesinde -en az- ikramiye vermektir. Buna iktidar önce karşı çıktı ama baktı ki doğru bir iş, kabul etti ve yapmak zorunda kaldı ancak bugün ödenebilen rakam 1.100 TL. Şimdi, 1.100 TL'nin alım gücüyle ilgili çok değişik tartışmalar burada da yapıldı, ifade edildi ancak ben tüm emeklilere buradan seslenmek istiyorum: Önce 1.000 TL olan, şimdi 1.100 TL olan bu ikramiyenin gerçekten değeri çok düşük. Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında biz, en düşük asgari ücret seviyelerinde emeklilerimize ikramiye vermeyi buradan taahhüt ediyoruz.

Şimdi, bakın, en düşük emekli devlet memuru aylığıyla ilgili değerlendirmeler yapıldı. Efendim, 2002'den işte, bugünlere kadar en düşük emekli maaşını kat kat arttırdığımızdan bahsettiniz. Ben de şöyle bir hesap yapmışım, biraz önce de benzer bir hesap bir arkadaşımın tarafından ifade edildi; bakın, bugün en düşük emekli devlet memuru aylığı bayram ikramiyeleri dâhil Sayın Bakanın ifadesiyle 6.261 TL. Sayın Bakanım, bugün bir çeyrek altını 1.700 TL olarak kabul edersek 3,7 çeyrek altına tekabül eder.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yirmi saniyeniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Sizin beğenmediğiniz 2002 tarihindeyse 377 TL ile 11,7 çeyrek altına tekabül eden bir durumdaydı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ari, son cümlelerinizi alayım

CAVİT ARI (Antalya) – Yine, diğer maaşlar gibi ödemelere de baktığımızda, bugün alım gücü yani gerçek değeri itibarıyla baktığımızda maalesef ki ödenen paraların 2002'den bile çok geride olduğunu açıkça ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Cumhuriyet Halk Partisi ve Millet İttifakı iktidarında inşallah çalışanlarımız hak ettiği ücreti alacaktır diyorum.

Bütçeniz hayırlı olsun.

Teşekkürler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Sayın Olcay Kılavuz, Milliyetçi Hareket Partisinden.

Buyurun.

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, kıymetli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan Yardımcılarım, değerli bürokratlarımız ve basınımızın saygın temsilcileri; hepinizi saygılarımla ve hürmetlerimle selamlıyorum.

Öncelikle, kamu çalışanlarımızın uzun yıllardır beklediği 3600 ek göstergeyle ilgili yoğun ve gayretli çalışmalarınızdan ötürü teşekkürlerimi ve şükranlarımı arz ediyorum.

Toplumumuzda büyük bir beklenti hâline gelen ve birçok vatandaşımızın müjdesini beklediği, emeklilik şartlarını düzenleyecek kapsamlı düzenleme doğrultusunda aralık ayında Meclise sunulacak olan, emeklilikte yaşa takılanlar konusunda yapılan çalışmalar için zatalinize ve Bakanlık çalışanlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum.

Bununla birlikte, yoğun bir beklenti hâline gelen kamu kurumlarında ve belediyelerde sözleşmeli personel olarak görev yapan kamu çalışanlarımızın tamamının kadroya geçirilmesi beklentiler arasındadır. Bu konudaki çalışmalarınızdan ötürü de ayrıca teşekkürlerimi arz ediyorum

Sayın Bakanım, bunlara ek olarak, özellikle 31 Mart Mahallî İdareler Seçimlerinde belediyelerden haksız, hukuksuz bir şekilde ve partizanca tutumlarla işten çıkarılan binlerce masum insanımızın, açtıkları davaları kazanmalarına rağmen işe iadeleri sağlanmayan belediye çalışanlarımızın işe iadeleri ciddi bir talep hâline gelmiştir. Taleplerinin karşılanması ve mağduriyetlerinin giderilmesini takdirlerinize arz ediyorum.

Sayın Bakanım, emeklilerimiz, kamu veya özelde çalışan vatandaşlarımız ve asgari ücretle çalışan insanlarımız için yapmış olduğunuz yoğun gayretler ve başarılı çalışmalar adına şahsınıza, Bakanlık çalışanlarımıza, emeği geçenlere ayrıca teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, teröristlerin korkulu rüyası ve hainlerin hedefi olan, milletimizin huzur ve güvenliği adına imanla ve inançla görev yapan, cefakâr, fedakâr, kahraman güvenlik korucularımız, nice şehitleri ve gazileri bağrından çıkaran güvenlik korucularımız kıdem tazminatlarının ödenmesini, emekli korucu maaşlarının artırılmasını ve bir defaya mahsus erken emeklilik fırsatı tanınmasını beklemektedirler. Kahraman güvenlik korucularımızın taleplerini takdirlerinize arz ediyorum.

Son olarak, 1999 yılı öncesi staj ve çıraklık sürelerinin sigorta başlangıcı ve emeklilik hizmetinden sayılmasına yönelik ciddi bir beklenti oluşmuştur. Meslek liselerinde staj yaparken sigorta sicil kartı verilen, işe giriş kartlarında ilk işe giriş tarihi yazan çalışanlarımız sigorta başlangıçlarının SSK başlangıcı sayılmasını ve borçlanma hakkı verilmesini talep etmektedirler. Sayın Bakanım, takdirlerinize arz ediyorum.

Sayın Bakanım, bütçemizin vatanımıza, yüce Türk milletine hayırlı olmasını diliyorum, hepimizi saygılarımla ve hürmetlerimle selamlıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Durmuş Bey mi, Garo Bey mi söz isteyen?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sizin Garo Bey.

Şöyle yapalım: Sayın Kamil Okyay Sındır, siz hazırsanız sizden başlayabilirim. Sonra Sayın Orhan Yegin Bey var AK PARTİ'den, sonra Garo Bey HDP'den.

Kamil Bey, buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz ve ilgili kurumların. Ben Sayın Bakanımız ve tüm Bakanlık personeline başarılar diliyorum ve bütçelerinin şimdiden hayırlı olmasını diliyorum emek ve emeğin hakkı için yaptıkları hizmetin çok önemli olduğu anlayışı, bilinciyle.

Sayın Bakanım, öncelikle bütçeden bir iki kelime söylemek, sormak istiyorum. Bakın, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesinin 2022 yılında merkezî yönetim bütçesi içerisindeki payı 4,79’muş oransal olarak, 2023 yılında 3,59’a düşmüş. Bir diğer deyişle merkezî yönetim bütçesi 2022’ye göre yüzde 155,3’lük bir artış gösterir iken Bakanlığınızın bütçesi yüzde 91’de kalmış. Yani hem göreceli olarak hem de geçmiş döneme göre merkezî yönetim bütçesine oranlı olarak gittikçe yine eriyen, azalan bir bütçeye sahipsiniz. Bunun neden olduğunu baştan sormak istiyorum.

İkincisi, Sayın Bakanım, daha çok şey konuşuldu edildi ama hele hele bu ölümlü iş kazaları, efendim “cinayet” “katliam” denebilecek maden faciaları, cinayetleri bunlar ortada iken sizin bu alt program, performans göstergeleri içerisinde bir başlık var, alt program hedefiniz “İş kazası ve meslek hastalıklarıyla etkin mücadele edilerek iş sağlığı ve güvenliği sağlanacaktır.” Bu, alt program hedefinin 4 no.lu performans göstergesinde oransal olarak 2022 yılında ölümlü iş kazası oranını yüzde 5,3 olarak öngörmüşünüz ve 6,5 olmuş. 2023, 2024 ve 2025 hedefleriniz hep 6,3; 6,2; 6,1; Yani hiç mi bunu böyle sıfıra doğru götürme telaşınız yok? Bu beni açıkçası ölümlü iş kazalarının devam edeceğine yönelik Bakanlığınızda genel bir kanaat olduğu düşüncesiyle beni rahatsız etti. Bunu da ayrıca belirtiyim.

Evet, Sayın Bakanım, tabii, işsizlikten hepimiz bahsediyoruz; OVP hedefinizde 9,6’ya düşürmek vardı ama 2050... Sizin verdiğiniz rakamlar, iki gün önce TÜİK’in yaptığı açıklamanın da gerisinde kalmış. Eylül 2022’de 15 üzeri yaş grubunda işsizlik oranı, sayısal olarak işsiz sayısı 120 bin kişi artmış, 3 milyon 482 bin kişiye; 0,3 puan artışla yüzde 10,1 seviyesine ulaşmış ki atıl iş gücü oranı yani “geniş tanımlı işsizlik” olarak da ifade edebiliriz, o da yüzde 20’nin üzerine çıkmış 0,4 puan artışla. İşsizlik konusu hâlen güncelliğini koruyor.

Sendikalaşma oranında TÜİK’in 22 Temmuz 2022 tarihi itibarıyla verdiği rakamlara göre toplam işçi sayısı 15 milyon 987 bin 428; içerisinde toplam sendikalı işçi sayısı 2 milyon 280 bin. Yani yüzde 14,26’lık bir oran, Ocak 2022’de bu 14,32’ymiş. Yani bu oranda bir düşüş olduğunu da görüyoruz; tabii, kayıt dışıları saymıyoruz burada.

Kamu işçilerinin de neredeyse tamamı gerçi sendikalyken özel sektörde sigortalı işçiler arasında sendikalaşma oranı yüzde 7; hani, bu yüzde 14’te yanılmasın, özel sektörde bu yüzde 7 civarında. Sendikalaşmadaki bu artışın temel nedeni, son yıllarda ekonomik koşulların, yaşam pahalılığının giderek artıyor olması nedeniyle, çalışanlarımızın bu çaresizliğin sendikal mücadeleyle çözülebileceğine artan inancıyla olsa gerek. Ancak buna rağmen, iktidarınızın baskılarıyla, sendikalaşma artışının mücadeleciler sendikalar yerine, işveren ve iktidar güdümlü sendikalarda olduğunu görüyoruz. Genel işler kolunda, belediyelerde sendikalaşma oranının yüzde 50 düzeyinde olduğunu söyleyebiliriz.

Tabii, sendikalaşma oranı 2003 Ocak ayında yüzde 58 iken... Hani, hep 2002’yle 2022 arasında bir kıyas yapılıyor da bir de emek adına baktığımızda, 2003 Ocak ayında sendikalaşma oranı yüzde 58 iken Temmuz 2022’de bu yüzde 14,26’ya düşmüş; tamamen iktidarınızın döneminde neredeyse 42-43 puanlık bir düşüş. İşçi sayısı da 4 milyon 486 bin, sendikalı işçi sayısı 2 milyon 717 binmiş 2003’te; bugün yüzde 14,26.

Resmî sendikalı işçi sayısı 2 milyon 280 bin diyoruz ama bunların sadece 1 milyon 600 bini yani toplam işçilerin yüzde 10’u toplu iş sözleşmesi kapsamında; bu da ayrı bir garabet. Yani işçilerimizin ancak ve ancak yüzde 10’luk bir kısmı toplu iş sözleşmesi yapıyor. Esasen, gerçek sendikalaşma oranı da bu değil mi? Toplu iş sözleşme hakkı olmayan sendikacılık olabilir mi? Özel sektörde bu toplu iş sözleşmesiyle sendikalaşma oranı yüzde 5,5; yüzde 5 ile yüzde 6 civarında diyeceğim ama yüzde 5,5. Ayrıca, yüzde 1’lik örgütlenme barajı da sendikalaşma önünde büyük bir engel olarak görünüyor.

İşsizlik Sigorta Fonu, evet, bunu biliyoruz, gelir kaynakları, işte, yüzde 1 işçi primi, yüzde 2 işveren primi, yüzde 1 devlet katkısı ve diğer, işte faizden gelen gelirler, diğer gelir ve kazançlar... Bu Fon'un kurulduğu 99 yılından bugüne yani 2022 Haziranına kadar yirmi iki yılda 376 milyar lira toplanmış. Bakan, 376 milyar lira toplanıyor yirmi iki yılda, bunun 157,5 milyar lirası işçi, işveren primi; 52,8 milyar lirası devlet katkısı; 155,8 milyar lirası faiz geliri, her ne ise... Peki, ne kadar harcama yapılmış? 270 milyar lira. Peki, bu 270 milyar liranın ne kadarı gerçekten işçinin işsizlik sorununu çözmeye yönelik karşılanmış? Kısmi çalışma ödeneğini, nakit ücret desteğini de dâhil edersek, hani, o işverene verilen pandemi dönemindeki destekleri de bunun içerisine dâhil edersek, bu 270 milyar lira yapılan harcamanın sadece 94,8 milyar lirası işsizlik adına, işçinin talebini, sorununu çözmek üzere kullanılmış; geri kalanı hazinede istihdamı teşvik, destek ve diğer iş gücü programları için kullanılmış; tabii, ayrıca, GAP için de yapılan aktarmalardan bahsetmiyorum.

Son olarak size, tabii, şunu da sormak istiyorum: Küresel İşçi Hakları Endeksi var, Uluslararası Sendikalar Konfederasyonunun her yıl dünyadaki çalışma koşullarını değerlendirdiği Küresel İşçi Hakları Endeksi. Bu 2022 yılı raporunda Türkiye'yi çalışanlar arasında dünyanın en kötü 10 ülkesi arasında sayıyor bu endeks. Üç temel nedeninden bahsediyor; işte sendikalar üzerindeki baskılar, grev haklarının baskılanması, grevdeki işçilere yapılan şiddet uygulamaları. İkincisi, sendika yöneticilerinin gözaltı ve tutuklamalarla, evlerine yapılan baskınlarla baskı altında tutulması ve sendikalaşmanın sistematik bir şekilde engellenmesi. Bu konuda herhâlde söyleyeceğiniz, yapacağımız bir şeyler vardır.

Bir iki konu da Sayın Bakanım, biliyorsunuz, öğretmenleri ve akşam sanat okulu çalışanlarının talepleri vardı. Bu konuda ben Millî Eğitim Bakanlığına bir soru önergesi verdim ama bir çalışan hakkı olduğu için belki "Bir dakika, buna müdahale edelim." diyebileceğiniz bir durum olabilir diye sizin de dikkatinizi çekmek istiyorum. Öğretmenevi ve akşam sanat okullarında taşeronda çalışan personel, hiçbir ayırım yapılmadan toplumun her kesimine hizmet veren bu çalışanlar kendilerine kadroda ayırım yapılmadan kısmi, süresiz, sözleşmeli ve taşeron işçilerle eşit iş ve ücretle kadro verilmesinin devletimiz ve kamu yararına olacağını düşünüyor.

Bir başka çalışan kesim, kamu şefleri. Yönetici grubunda olmalarına rağmen, şube müdürleri gibi görevde yükselme sınavıyla atanmalarına rağmen her yönüyle ötelenen ve mağdur durumda bırakılan kamu şeflerinin de 3600 ek gösterge kapsamına alınması bir hakkın verilmesidir. Bu konuya da dikkatinizi çekiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Başkanım, bir konuya daha dikkat çekerek sözü bitireceğim. Tabii, çok var ama bu birkaçını ifade etmiş olayım.

Bir de hava kurtarma ve yangın söndürme teknikerleri var, bunlar da ARFF memuru pozisyonunda istihdam ediliyorlar. Bunlar mülkiyeti koruma ve güvenlik programı, sivil savunma ve itfaiyecilik, itfaiyecilik ve sivil savunma, itfaiyecilik ve yangın güvenliği gibi ön lisans programı mezunu olmalarına rağmen tekniker pozisyonunda değil, genel idari hizmet sınıfındalar. Bunların da mağduriyetlerinin giderilmesini talep ediyorum.

Bakanlığımızın 2023 yılı bütçesi çalışanlarımız adına, emeklilerimiz, işçilerimiz, emekçilerimiz adına hayırlı olsun diyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Beş dakika yeterli olur mu Orhan Bey?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Biraz aşabilirim Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, yedi dakika yazalım o zaman.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Hele bir başlayalım biz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Bakanı, bütün Çalışma Bakanlığının kıymetli bürokratlarını, yöneticilerini, burada bulunan tüm milletvekillerini ve değerli misafirleri saygıyla selamlıyorum.

Çalışma hayatı ve talepleri hakikaten önemli, siyasetin en önemli gündemlerinden çünkü her bir çalışma hayatına ilişkin sorun ve talep arkasında on binleri, yüz binleri, milyonları ilgilendiren bir soruna yahut da bir talebe, dolayısıyla bir çözüm arayışına dönüşüyor. İnsanlar, elbette, sorunlarını siyasilere iletecekler, siyasileri bilgi sahibi yapacaklar, yol alınsın, talepler gerçekleşsin, sorunlar çözülsün diye, katkı verilsin diye insanlar sorunlarını ya örgütlü bir şekilde ya ferdî olarak siyasetteki muhataplarına, Bakanlığa, Bakanlık bürokratlarına elbette aktaracak ama çözüm arayışına ilişkin bir katkı versin diye, onları kürsülerde yahut basın toplantılarında yahut farklı mecralarda insanların duygularını suistimal edecek, sömürecek bir tarzda, bir üslupta değil de daha çözüme dönük arayışlara katkı vermek maksadıyla gündeme getirmeleri düşüncesiyle ifade ederler. Elbette biz de milletin vekilleriyiz, burada bulunan diğer Komisyon üyeleri de milletin vekilleri, Onlar da elbette insanların sorunlarını dile getirecekler, altını çizicekler. Elbette onlar da ulaşılabilir olmalı, vatandaş onlara da ulaşabilmeli, sorunlarını anlatabilmeli, elbette onlar da milletin içinde olmalı gezmeli, dolaşmalı milletin sorunlarına vâkif olmalı. Burada gündeme getirmeli onlar da ki zaman zaman getiriyorlar...

CAVİT ARI (Antalya) – Öyleyiz, siz merak etmeyin.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ama bizim aramızdaki temel fark şu: Muhalefet olunca belki konuları anlatmak, konuşmak, sürekli altını çizmek, mütemadiyen altını çizmek kolay ama sorumlu siyasetin gereği iktidarı temsil eden siyasi temsilciler olarak, ittifakın temsilcileri olarak bu tarz talepleri yani sosyal güvenlik alanına ilişkin bütün talepleri biz sadece konuşup kürsülerden geri gidemeyiz; biz bu meseleleri konuş konuş geç, konuşmak kolay, konuş geç yapamayız; bizim ancak bunlara ilişkin çözüm ortamının oluştuğu, çözüm iradesinin olgunlaştığı, milletin ağzımızdan çıkacak bir cümlenin karşısında büyük umutlara kapılıp daha sonra onun olgunlaşmasına mani durumlar, engel durumlar olup da gerçekleşmediği zaman büyük hayal kırıklığına uğrayacağı bir sonuca milleti, insanları itmekten, düşürmekten kaçınma sorumluluğuyla hareket etmemiz gerekiyor. Belki sizin durduğunuz yer ile bu tarafın durduğu yer arasındaki kolaylık veya zorluk... Belki biraz bu açıdan kıyaslanmasında fayda var, onun altını özellikle çizmek istedim.

CAVİT ARI (Antalya) – Orhan Bey, altı ay sonra kurtulacaksın, merak etme.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bunun altını çizmek istedim.

Şimdi, açıkçası şunu da gördüm, ifade etmeliyim: Suçlamak anlamında söylemiyorum, tespit anlamında söylüyorum; şahsen, ittifakı temsil eden farklı partilerden arkadaşların farklı farklı bir meseleyle ilgili konuştuklarına şahit oldum, şaşırdım açıkçası.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Size ne?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Tespit yapıyorum, tespit yapmak istiyorum öz irademle, yaptığım bir tespiti öz dilimle ifade etmek istiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Orhan Bey, niye sertleşiyorsun Orhan Bey?

SALİH CORA (Trabzon) – Her şeye niye laf yetiştiriyorsunuz ya?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Seninle görüşeceğiz, dur sen, sana da sözlerim var, Sayın Ağbaba, sizin için de hazırladığım birkaç cümle var. Maksadım rencide etmek değil, biraz renk katmak belki, biraz da farklı pencerelerden nasıl görünüyor olaylar veya kişiler, sizler nasıl görünüyorsunuz buradan onu biraz size yansıtmak belki, rencide etmek değil kesinlikle.

Mesela, ortaklardan birisi bugünkü konuşmasında “Ya, arkadaş, nüfusumuz yaşlanıyor, bu ülkenin nüfusunun yaşlanmasının bu ülke için ne kadar büyük bir problem olduğunun farkında mısınız?” diye böyle biraz da gerçekten inanmış bir şekilde konuştu; güzeldi, bence kıymetliydi, takdir ediciydi ama biz, birkaç gün önce, burada, düğünlerine şahit olarak davet edilen bu ülkenin Cumhurbaşkanı, davet edilen gençlere 3 çocuk tavsiyesinde bulunuyor diye “Bedenimize dokunma.” “İnsanların yatak odasına karışan Cumhurbaşkanı.” “Bu ülkede kimin kaç çocuk yapacağını belirleyen iktidar.” cümleleriyle...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nasıl yapacağına, nasıl doğuracağına, neyle besleyeceğine...

CAVİT ARI (Antalya) – Yapsın, nasıl yaparsa yapar. Sana ne!

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İnsanların özel hayatına karışmayın.

ORHAN YEGİN (Ankara) – ...diğer ittifakların, diğer ittifaktaki arkadaşların konuştuğunu gördük.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kadınların bedeninden elinizi çekin artık.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyelim hatibe.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Dolayısıyla bir ittifakınıza ilişkin dışarıdan bir bakışla, bir gözlükle bir tavsiyede bulunuyorum yani bazı mevzuları konuşmadan önce belki istişare etmek, bu meselede nasıl bir ortak dil oluşturabiliriz konusunda belki bir şeyler yapmanın faydası olacağı için kardeşçe bir tavsiyede bulundum. Bu pencereyi açtım size, bir de buradan bakın diye; ister bu pencereden bakarsınız ister pencereyi kapatırsınız, o sizin bileceğiniz iş elbette.

Şimdi, “AK PARTİ dönemi kadar kötü bir dönem yaşanmamıştır.” dedi yani bir hatip “Bu ülkeyi AK PARTİ kadar kötü yöneten olmamıştır.” kanaatlerini duyduk burada.

CAVİT ARI (Antalya) – Çok doğru, ülkeyi batırdınız, rezil ettiniz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Peki, öyle mi? Yani mesela asgari ücretten vergi acaba sizlerin döneminizde mi kalktı? Engelli memur sayısı bu ülkede 5 binden 63 binlere, 65 binlere sizlerin döneminde mi...

KANİ BEKO (İzmir) – Sizden önce asgari ücret yoktu ya, sizinle başladı bu!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sizlerin döneminde mi oldu Sayın Beko?

KANİ BEKO (İzmir) – Sizin zamanınızda başladı bu!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Beko, mesela memur sendikacılığı sizin döneminizde doğup bu kadar önem mi kazandı acaba?

KANİ BEKO (İzmir) – Yoktu o zaman!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Mesela, toplu sözleşme masası acaba hanginizin iktidarda olduğu veya desteklediği bir dönemde gerçekleşti?

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Yirmi yıldır iktidardasınız...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyelim lütfen.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Mesela 3600 ek gösterge artı bütün memurlara verilen 600 ek gösterge ne zaman oldu Sayın Ağbaba?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yaşın kadar AK PARTİ iktidarı var, yirmi yıl iktidar oldu; az mı?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Geleceğim sana dur, geleceğim.

Şimdi, özel sektörün çalıştırdığı insan sayısı içerisinde yüzde 2 engelli kotası acaba hangi iktidar döneminde konuldu? Nüfusun yüzde 99,8’ini sosyal güvenceye sizler aldınız değil mi? O 99,8 niye biliyor musunuz? 0,2 ne söyleyeyim. Söyleyeyim mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Söyle.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Söyleyeyim, o da özel sandıklar var, kurumların kendi özel sandıkları; mesela, bankaların sandıkları var, o sandık kendi sosyal güvencesini kendisi oluşturuyor hukuktan aldığı hakla; o 0,2; 0,1 de onlar ha bilesiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu doğru ama sistem çökmek üzere bunu da bilin, bunu da bilin, sistem çöküyor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bir hastanelere gidin, bir sokaklara çıkın...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hastanelerin hâlini biliyoruz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bilin, bilin.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, arkadaşlar...

Başkanım, kaç dakikaya göre üç dakikam kaldı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – On dakikaya göre.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Öyle mi? Çok hızlanmam lazım.

Şimdi, şöyle, bakın, sorunlardan biri de şu, sizi aşağı düşüren şu: Şimdi, başkasını konuşurken tartıştığınız mevzunun çok daha fazlası sizde var. Bunun ya farkında değilsiniz, konuşuyorsunuz ya da buna rağmen konuşuyorsunuz. Mesela kendinize bakmadan 10 tane de yönettiğiniz idarede, belediyede olan bitene bakmadan, yaşanan yüzlerce örneğine bakmadan binlerce idareyi, belediyeyi yöneten ve bunların içerisinde parmakla sayılacak kadar belki birkaç tane sapma olarak, örnek olarak karşımıza çıkan hadiseleri “Torpil, adam kayırma, şöyle yapıyor, böyle yapıyor, KPSS’de torpille, her yere torpille adam giriyor.” gibi anlatmalar oldu. Bakın, şurada...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bunu söyleme.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yok, yok bir şey söyleyeceğim, son cümleme izin ver.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Vallahi bunu söyleme, vallahi billahi söyleme.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Cümleme izin ver.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Veli Bey, rica ediyorum, karşılıklı konuşma usulümüz yok. Bırakalım, hatip bitirsin lütfen.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şurada, geçen aylarda, Mecliste, Genel Kurulda bir konuşma yaptım, bu iltimas, kayırma, adam kayırmaya göre. Çoğunu da orada konuşmadım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Allah var, fakir fukara arasında ayırım yapıyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Burada da konuşmayacağım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Lütfen, bir dinleyelim hatibi, rica ediyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Burada, sizin yönettiğiniz belediyelerde hanımını, eşini, kardeşini şirketine genel müdür yapan, işte satın alma müdürü yapan...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sizde yok ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya, bak, bir şey söylüyorum. Sayın Ağbaba, bir şey söylüyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Beteri var, beteri.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Müsaade edersen bir şey söyleyeceğim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Beteri var, beteri var.

ORHAN YEGİN (Ankara) – İnsanın olduğu her yerde hatalar, insanın olduğu her yerde sapmalar...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Veli Bey, Veli Bey, rica ediyorum, tamamlayacağız görüşmelerimizi.

ORHAN YEGİN (Ankara) – ...insanın olduğu her yerde problemler olabilir ama bir problemi dile getirirken oransal olarak bu bende ne kadar var, orada ne kadar var diye biraz bakmak gerektiği kanaatindeyim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, çiftlik gibi, çiftlik gibi; devlet değil çiftlik olmuş.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son bir dakikanız.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Buyur.

ORHAN YEGİN (Ankara) – “AKP’lilere bakıyorum, hepsi patron çocuğu.” dediniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sen fırıncı çocuğusun, farklı bir şey söylemedim.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, şimdi, hani “Aydemir kardeşler” diyorsun ya Uğur ağabeyin babası çiftçi, İbrahim ağabeyin babası emekli memur.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sorsana ne çiftçisi?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, bak, İbrahim ağabey...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sorsana, sorsana bir ne çiftçisi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye, tamamlasın Orhan Bey.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya, müsaade et.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok az vakti kaldı.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, İbrahim ağabeyin babası sıvacı, benim babam esnaf, ekmekçi; patron da olabilirdi; bu aşağılanacak bir şey değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben öyle bir şey demedim.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bu aşağılanacak bir şey değil ama burada...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hakkıyla, alın teriyle kazanmış patronlara lafım yok, onlara bir şey demedim, aşağılamadım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Eyvallah, baş göz üstüne; en azından bunu düzeltme imkânı vermiş olduk sana.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Orhan Bey’e müsaade edelim, tamamlasın, rica ediyorum.

Son on beş saniyeniz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, bir laf Başkanım...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Orhan Bey’e bu durumda ilave süre vereceğim, yapacak bir şey yok.

Buyurun, ilave bir dakika süre veriyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Eyvallah.

Allah, hepimizin anne ve babasına sağlık, afiyet, hayırlı, uzun ömür versin; Allah onları başımızdan eksik etmesin.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hesabımı başkalarıyla yap, emeksiz zenginleşenlerle yap.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, bir laf vardır, derler ki: “Falan yerin sofrası büyük, dokunmazlar seni hiç ekmeğe; biz koştuk gittik ne hacet, su bulamadık içmeye.” Şimdi, burada, Avrupa’dan örnekler verilerek, Avrupa’da asgari ücretle neler alınabileceğine ilişkin örnekler verilerek, Avrupa’daki satın alma paritesinden bahsedilerek bir şeyler anlattı sabah Ağbaba; bir hazırlık yapmış, çalışma yapmış.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tezgâhlar boş, tezgâhlar.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İnsanca yaşam.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir tamamlasın, rica ediyorum, görüşmelerimizi bitirmemiz lazım. Böyle gidemeyiz yani.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, bizdeki kıyası yaparken turfandaki fiyatı alıp Avrupa’yla ilgili kıyas yaparken bağ bozumundaki fiyatı alırsan bambaşka bir hesap çıkar ortaya.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Orhan Bey, TÜİK verileri...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Dur, bak, ben...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bununla tamamlamış olalım Orhan Bey.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Yok, Başkanım, bunu söylemem lazım ama lütfen.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun, tamamlayın, bitirelim çünkü çok aşık.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Siz TÜİK’e güvenmiyorsunuz ya...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Oradan aldım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, ben size EUROSTAT’tan veri vereceğim, EUROSTAT, sizin...

VELİ AĞBABA (Malatya) – TÜİK’ten aldım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Tamam, ben EUROSTAT’tan vereceğim, sizin hepinizin övdüğü.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Veriler TÜİK’in.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, EUROSTAT’ın verilerine göre 26 Avrupa ülkesi içerisinde biz, asgari ücret olarak -asgari ücretin rakamsal olarak- 20’nciyiz; yani hoşuna gidecek bir ifade söyleyeyim, sondan 6’ncı sıradayız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neye göre?

ORHAN YEGİN (Ankara) – EUROSTAT verilerine göre.

Ama bunu döndürüp satın alma paritesine göre baktığın zaman, asgari ücretin satın alma gücüne göre baktığın zaman yine EUROSTAT verilerine göre bu 26 ülke içerisinde Türkiye 8’inci sırada.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, rakamları turfanda...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok aşık gerçekten. Son bir teşekkür edip bitirirsiniz... Çok oldu.

ORHAN YEGİN (Ankara) – O zaman şöyle... Süre yetmedi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Başka bir güne saklayalım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Peki, Allah hayırlara vesile etsin bütçemizi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ben son olarak şunu söyleyeyim. Bütçemiz hayırlara vesile olsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, on dakika fazla süre verdiniz ya.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, yok. Çok müdahale oldu, mecbur kaldım.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bir müsaade edin, tamamlayayım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bana da müdahale oldu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Size de süre verdim.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bütçe hayırlara vesile olsun. Sosyal güvenliğe ilişkin halkımızın talepleri var, olmaya devam edecek; dinamik, yaşayan süreçler bunlar, olacak ama...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Orhan Bey, son bir kez hayırlı olsun diyelim artık.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Milletimiz şunun farkında: Sorun var ama sorun varsa onun da çözümü var, çözüm Cumhur İttifakı'dır, çözüm AK PARTİ'dir, çözüm Recep Tayyip Erdoğan'dır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, HDP'den Sayın Garo Paylan'a söz veriyorum.

Süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri ve bu salonda bize hizmet eden değerli emekçi kardeşlerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

“Arkadaşlar, kapitalizmin sağlıksız büyüme modeli insanlığı tahrip ediyor, emekçilerin hayatını yok ediyor. Ortaya çıkan kriz kapitalizmin sürdürülemez olduğunu ortaya çıkarmıştır.” Kim yapmış olabilir bu açıklamayı arkadaşlar? Vallahi, ben bu açıklamayı ilk okuduğumda sosyalist bir partinin bir yetkilisinin yapmış olduğunu düşündüm ama bu açıklamayı AKP'nin Çalışma Bakanı Sayın Vedat Bilgin yaptı; kendisine teşekkür ediyorum. Biz de bunun altına imza atıyoruz Sayın Bakanım. Kapitalizmin bu sağlıksız büyüme modeli insanlığı tahrip ediyor, işçilerimizi öldürüyor, çalışanlarımızı maalesef bir emek sömürüsü düzeni içinde yoksulluğa, mahrumiyete mahkûm ediyor. Sayın Bakan, bu açıklamayı siz yaptınız. Sizin bir de bir Kabine arkadaşınız var. Sizin yaptığınız açıklama perhiz bölümü, bir de bunun lahana turşusu bölümü var. Bir kabine arkadaşınız da şunu söylüyor, diyor ki: “Bu sistemden -yani uyguladığı ekonomik sistemden- dar gelirli hanehalkı hariç patronlar kazanıyor.” Allah Allah, bir bakan bunu söylüyor, gözlerinden ışık saçan Sayın Nebati de diyor ki: “Bu sistemden dar gelirli hanehalkı hariç patronlar kazanıyor.” Sayın Bakan, bu ne perhiz bu ne lahana turşusu. Şimdi, siz sosyalist bir çizgide bir açıklama yapıyorsunuz, diğer Bakan Sayın Nebati vahşi kapitalist çizgide bir açıklama yapıyor. Yani şunu itiraf ediyor: “Bu epistemolojik, nörolojik, heterodoks politikalar yüzde 1'e, patronlara yarıyor, dar gelirli hanehalkı perişan ediyor.” diyor. Sayın Bakan, dar gelirli hanehalkı perişan durumda, siz bunu biliyorsunuz. Ya, bir de şu Sayın Nebati'ye niye anlatmıyorsunuz bu durumu? Siz Kabinede bunları konuşmuyorsunuz veya Sayın Nebati'yle “Sayın Nebati, bu uyguladığın epistemolojik, nörolojik, heterodoks politikalar dar gelirli hanehalkı perişan ediyor; işçiyi, emekçiyi yokluğa sürüklüyor.” demiyor musunuz Sayın Bakan?

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Nebati buradayken söylemiyordunuz, Nebati buradayken takdir ediyordunuz, dün takdir ediyordunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyelim hatibe lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, başka ne dedi biliyor musunuz? Sayın Bakan dedi ki: “Bu sistemin acı verici olacağını biliyorduk.” Allah Allah, şimdi “Bu sistemin acı verici olacağını biliyorduk.” diyor. Ben Sayın Nebati’ye sordum; “Siz acı çekiyor musunuz?” dedim; “Yok.” dedi. Belli, keyfi yerindeydi, gülücükler saçıyor. Güzel, bir Bakanın gülücükler saçması güzel ama sabahtan beri sizin güldüğünüzü hiç görmedim Sayın Bakan, belli ki dertlisiniz; ben de dertliyim, yurttaşlarımız da dertli Sayın Bakan, hepimiz dertliyiz. Niye? Çünkü yoksulların yanına gidiyoruz, dar gelirlielerin yanına gidiyoruz, şunu görüyoruz: İşçi çocuğuna ayakkabı alamıyor, işçi evine yeterli gıdayı götüremiyor Sayın Bakanım. Bakın, kapitalist düzenlerde, adaletten bahsedemezsiniz, bunu siz de biliyorsunuz. Ama vahşi kapitalist düzenlerde açıkça söyleyeyim, adalet tamamen yok olmuştur arkadaşlar. İşte, bu kapitalist düzenlerde adaleti biraz sağlayanlar hayata biraz sosyalist gözle bakabilenlerdir ve adaletli vergi politikalarıyla zenginden alıp yoksula verdikçe biraz adaleti sağlayabilirsiniz yoksa kapitalist düzende tam bir adaletten bahsedemezsiniz. Ama uyguladığımız politikalar neye yol açıyor Sayın Bakan? Yoksuldan vergileri topluyoruz, değil mi, hazineye atıyoruz, hazinenin altında hortum var, o hortumun vanası açılıyor yandaşlara gidiyor, açılıyor vanası KKM üzerinden faizcilere, rantyecilere gidiyor. Sayın Bakan, işte, bu vanaları biz işçiye, emekçiye doğru akıtılabildiğimiz zaman, o zaman sosyal adaleti sağlayacağız. Bir şey daha var, şunu unutmayalım: Bakın, işçilerin güçlü olduğu yerde ekonomi de güçlü olabilir yani işçilerin alım gücünün güçlü olduğu yerde ekonomi güçlü olabilir. Bakın, Bill Gates, Warren Buffett bile ne diyor biliyor musunuz? “Benden vergi alın, işçiye verin.” diyor. Çocukluğumuzda misket oyunu vardı, misketler bir kişide toplandığı zaman oyun biterdi ama misketler dağıldığı zaman oyun devam ederdi değil mi Sayın Vedat Bey? Misketlerin dağılması lazım ama siz misketlerin hepsini Sayın Nebati’de topluyorsunuz, o da yandaşlarına veriyor, yüzde 1’e veriyor. Bak, milletin alım gücü olmazsa yarın patronlar da ürettikleri malları satamazlar ve oraya doğru gidiyoruz yani vatandaşa borç yüklüyoruz, yandaşlara servet yüklüyoruz. Bu düzeni tersine çevirmemiz lazım Sayın Bakan. Sizden ricam, Sayın Cumhurbaşkanıyla lütfen konuşun “Epistemolojik, nörolojik, heterodoks politikalar vatandaşı perişan ediyor.” deyin. Sayın Cumhurbaşkanı saraydan çıkmıyor sanıyorum; ya, bu anlamda halkın arasına karışsın, dertlerini dinlesin, bu yoldan vazgeçsin.

Bakın, pek çok vergi topluyor Sayın Nebati ama en adaletsiz vergi nedir Sayın Bakan? Enflasyon vergisidir değil mi arkadaşlar? Yani enflasyon vergisi hiç fark etmeden yurttaşın cebinden alım gücünü alıp götürür ve enflasyon vergisi dar gelirlieleri mahveder; bunu siz de biliyorsunuz.

Bakın, benim çocukluğumda -açıkça söyleyeyim- bir evde 1 kişi çalışıp 4 kişiyi geçindirebiliyordu Sayın Bakan. Bugün bir evde 4 kişi çalışsa bir evi geçindiremiyor. Bak, asgari ücret 5.500 lira, çarpı 4 yapın, 22 bin lira; yoksulluk sınırı 25 bin lira yani 4 kişi asgari ücretle çalışsa yoksulluk sınırını aşamıyor.

Sayın Bakan, yılbaşında siz müjdeyle asgari ücret açıkladınız, ne oldu? Daha işçinin cebine girmeden gitti, enflasyon götürdü; 6’ncı ayda artış yaptık, yine cebine girmeden gitti, enflasyon götürüyor yani enflasyon-ücret sarmalı içindeyiz. Şimdi Batı enflasyonla mücadele ediyor. Niye? Diyor ki: “Kısa vadede belki acı verebilir mücadele ama orta, uzun vadede dar gelirlinin, işçinin alım gücünü korur.” Ama Sayın Nebati’nin öyle bir derdi yok, Sayın Cumhurbaşkanı’nın da öyle bir derdi yok. Ama Sayın Bakan, bakın, enflasyon en çok dar gelirlielerin canını acıtır; bu açıdan, buna müdahale etmemiz lazım.

Bir şey daha var, şunun da kavgasını vermenizi sizden rica ediyorum: TÜİK'in açıkladığı enflasyonun, yüzde 85'in doğru olduğuna inanıyor musunuz? Vallahi, marketten, çarşıdan, pazardan siz mi alışveriş ediyorsunuz, eşiniz mi alışveriş ediyor, bilmiyorum. Eşiniz alışveriş ediyorsa eşiniz size muhtemelen söylüyordur veya siz ediyorsanız siz de biliyorsunuzdur. Kendi alışverişimizi ben yapıyorum. Niye? Çarşıda, pazarda fiyatları görmek için. Dün burada bir kupür gösterdim, Diyarbakır'da geçtiğimiz yıl 30 lira olan peynir bugün 130 lira. Allah Allah! Enflasyon yüzde 85'ti ama peynir Diyarbakır'da yüzde 350 artmış. Şimdi TÜİK diyor ki: "Yüzde 99 artmış." Hangisi doğru? Benim çarşıda, pazarda aldığım fiyat mı, TÜİK'in söylediği mi? Diyor ki: "Kıralar yüzde 25, yüzde 35, yüzde 45..." Hayır. Ben kirada oturuyorum Sayın Bakan, 7 bin lira kiraya oturuyorum, mal sahibim dedi ki: "25 bin lira yapacağız." Ya, düşünebiliyor musunuz? Yüzde 250 artış talep ediyor mal sahibim benden. Bütün kiracıardan bu şekilde artış talep ediliyor. Şimdi neye inanacağız? TÜİK'in "yüzde 30, yüzde 40" demesine mi inanacağız, yoksa piyasada olan yüzde 200-300 artışa mı inanacağız? İşte, enflasyon bu şekilde para sahiplerine, mülk sahiplerine yarar, borsayı uçurur. İşçinin, emekçinin borsayla bir ilgisi var mı Sayın Bakan? Borsa uçmuş, endeks 4.500'e çıkmış. İlgisi var mı? Yok. Gayrimenkul fiyatları zenginleri uçuruyor, dolar sahipleri zenginleşiyor ama Sayın Bakanın gözlerindeki ışıltı patronları ışılatıyor ama yüzde 90 sefaletle sürükleniyor Sayın Bakan. Bu açıdan, bu alım gücü hırsızlığına son vermemiz gerekiyor, bu alım gücü hırsızlığı nedeniyle sizin masaya yumruğunuzu vurmanız gerekiyor, Sayın Nebati'ye bunun işçiyi, emekliyi perişan ettiğini anlatmanız gerekiyor Sayın Bakan; bu sizin göreviniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Garo, dün yüzüne niye söylemedin?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, 3.500 liraya yükselttik değil mi en düşük emekli maaşını? Bugün bir emekli, çocuklarını, torunlarını alsın, orta hâlli bir lokantaya gitsin, rehin kalır, bir öğünde rehin kalır ama bir patron bir lokantaya gidiyor, bir öğünde 3.500 lira yiyor ya, bir öğünde. Ya, bakın, siz de lüks bir Mercedes'le geldiniz buraya, 20 milyonluk Maybach'le geldiniz. Bak, o Maybachlerde kuyruk var, biliyor musunuz; niye?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Zenginlik var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çünkü patronlar servetine servet katmış. Bunların önüne geçmemiz lazım Sayın Bakan. Bakın, bunlar toplumsal adaleti, toplumsal barışı bozar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle mi? Bir dakika daha ilave edelim, farkında değilim Başkanım sürenin.

Sayın Bakan, son olarak da şunu söyleyeyim, bitireyim o zaman: EYT, EYT... Bakın, emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili "1,5 milyon kişi faydalanacak." dediniz, değil mi; rakamınız o. EYT'liler diyor ki platformları: "5 milyon kişi var." Sayın Bakan, niye 1,5 milyon kişi faydalanıyor? Belli ki emeklilikte yaşa takılanları, emeklilikte prime takılan yapacaksınız yani beş bin günlük prim sayısını sekiz bin, dokuz bin günlere taşıyacaksınız, bu sayede de yalnızca 1 milyon kişi, 1,5 milyon kişi yararlanacak. Sayın Bakan, emeklilikte yaşa takılanları, emeklilikte prime takılan mı yapacaksınız? Bunu soruyorum, bir. İkincisi: 1999'dan önce stajyerlik ve çıraklık yapanlar başlangıç tarihi olarak sayacak mısınız? Bununla ilgili ciddi bir beklenti var; bu açıdan emeklilikte yaşa takılanları, emeklilikte prime takılanlar yapıp yapmayacağınızı yurttaşlarımız ciddi anlamda merak ediyor.

Sizi bu vicdanlı söyleminizden dolayı kutluyorum ama bu söyleminizi Sayın Nebati'ye de Sayın Cumhurbaşkanına da aktarmanız için sizden talepte bulunuyorum.

Saygılar sunarım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dün niye söylemedin?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyi?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dün niye söylemedin kardeşim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söyledim, söyledim.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Bugün söylemiş, ne var?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Değerli arkadaşlar, son iki konuşmamız, sonra soru bölümüne geçeceğiz.

MHP Grubundan Tamer Osmanağaoğlu, buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Bakanlığımızın değerli bürokratları, kıymetli basın; hepinizi saygı ve muhabbetlerimle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuzda verdiğiniz müjdeden dolayı teşekkür ediyorum. Bütün Plan ve Bütçenin takdirini kazandınız, burada sizinle ilgili hiç kimse sizi germeden Plan ve Bütçeyi bitirecek inşallah.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetki ve sorumlulukları açısından değerlendirildiğinde toplumumuzun bütün kesimlerini ilgilendiren bir hüviyete sahiptir. İşçi, işveren ve devlet arasındaki hassas dengenin adalet, hakkaniyet ve eşitlik içinde tesis edilmesi şüphesiz en zorlu süreçlerden biridir. Bunun da yanında, işçiyi sömürmek üzere inşa edilen küresel sisteme karşı emekçinin alın terinin karşılığını alabilmesi, çalışma ve piyasa hayatını düzenleyecek müdahalelerin yapılması, gerekli yasal düzenlemelerle hem işçinin hem de işverenin haklarının korunması Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının en önemli yükümlülüklerinden biridir. Açık yüreklilikle ifade etmek isterim ki küresel salgın dönemiyle tüm dünyada yaşanan ekonomik dalgalanmalar beşeriyetin sosyal hayatını ve sosyal hayatın da düzenini derinden sarsmıştır. Emtia fiyatlarındaki artış, rekor üstüne rekor kıran enerji fiyatları ve nihayetinde gelişmiş ekonomileri dahi tehdit eden enflasyonist gelişmeler insanların alım gücünü zayıflatmıştır. Böylesine öngörülmez bir dönemde Bakanlığımızın yaptığı çalışmalar ve devletimizin gösterdiği hassasiyet vatandaşlarımızın enflasyonun altında ezilmesinin önüne geçmiş, devletimizin, yeri ve zamanı geldiğinde gerekli müdahaleleri yapacağına olan inancı da pekiştirmiştir. Bu manada 2021 yılının Aralık ayında, son günlerini yaşadığımız 2022 yılı için belirlenen asgari ücret tutarı net 4.253 TL olmasına rağmen güncel ekonomik koşullar da göz önünde bulundurularak temmuz ayından itibaren net asgari ücret 5.500 TL olarak açıklanmıştır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sorunları çözüme konusunda sahip olduğu kabiliyet bu konuda da kendisini göstermiş, vatandaşlarımızın ekonomik gelişmeler karşısında ezilmesine müsaade edilmeyeceğini net bir şekilde göstermiştir. Emegün hakkını vermeye, emekçinin hakkını korumaya, üretimi tüm paydaşlarıyla birlikte muhafaza ve yükseltmeye yönelik bu tavır 2023 yılı için belirlenecek olan asgari ücretin tartışıldığı bugünlerde hem işverenlerimizin hem de işçimizin devletine güven duymasına da vesile olmuştur. Umuyorum ki belirlenecek olan asgari ücret daha önce olduğu gibi çalışanlarımızı memnun edecek, boş tencere yaygarası koparılarak karamsarlık aşıl原因an hilebazları da hayal kırıklığına uğratacaktır.

Sayın Bakanım, kıymetli milletvekilleri; ne pahasına olursa olsun ekonomik büyümenin devam etmesi gerektiği ortadadır. Ekonomideki pozitif eğilim devam ettiği müddetçe istihdamın artacağı da muhakkaktır. İhracata dayalı büyüme modelinin enflasyonla mücadele konusunda önemli katkıları olduğu da kamuoyunun malumudur. Ancak ihracatın yükselmesinin en önemli ayağının da sanayi

çarkının dönmesi, sanayi çarkının dönmesiyle üretimin artması, üretimin artmasıyla da istihdamın artması dolayısıyla işsizliğin düşmesi kaçınılmaz olacaktır. Bu minvalde, istihdamı destekleyen projelerin hayata geçiriliyor olmasını, İŞKUR başta olmak üzere, bağlı kurum ve kuruluşlarımızın uluslararası iş birlikleri dâhil olmak üzere istihdamı artıracak teşviklerde bulunduğunu görmek de sevindiricidir. Hiç şüphe yok ki ülkemiz bu süreçten güçlenerek çıkacaktır. Daha birkaç yıl öncesine kadar salgın ve Ukrayna-Rusya savaşının tetiklediği küresel kriz ortaya çıkmadan önce enerji kalemlerine ayrılan kaynak 50 milyar doları geçmiyordu, bugün ise bu rakam zikredilirken 105 milyar dolardan bahsediliyor. Böyle bir ortamda dâhi ekonomisini yüzde 11 oranında büyüten, pazarlarına güven veren sektör temsilcilerine ve çalışanlarına sahip olan ülkemizin gerçek potansiyelini yansıtaçağı günlerin yakın olduğuna da inancımız tamdır.

Unutmamak gerekir ki 2021 yılı ülkemizde her alanda bir toparlanma yılı olmuştur, bu toparlanmaya istihdam da dâhildir. 2022 yılının ilk yarısına ait rakamlara baktığımızda, bu olumlu gelişme her zaman dilimine de yansımıştır. Toplam istihdam 30 milyonun üzerine çıkmıştır. Bu artışın iş gücüne katılım ve nüfustaki artışın üzerine olması işsizlik oranlarının düşmesiyle sonuçlanmıştır; tablo karşımızda, gelecek ise önümüzdedir. Mevsim etkilerinden arındırılmış veriler ışığında 2022 Ağustos ayında istihdam oranı yüzde 47,9; iş gücüne katılım oranı yüzde 53, işsizlik oranı ise yüzde 9,6 olmuştur. En zor dönemde dahi üretimdeki, istihdamdaki, ihracattaki artış trendini sürdüren Türkiye sahip olduğu dinamiklerle geleceğe daha sağlam adımlarla yürümeye devam edecektir. Genç işsizlik oranı sanıyorum hepimizin önemseydiği ve dikkatle takip ettiği istatistiklerin başında gelmektedir. Genç işsizlik oranının 2020 yılına göre yüzde 4,7 oranında düşmesi umut vadetmektedir. Hizmet sektöründe çalışan sayısının 2022 yılının ikinci çeyreği itibarıyla 17 milyon 200 bin kişiye ulaşması yani yıllık istihdam artışının 1 milyon 650 bin kişi olması da görmezden gelinmemelidir. Haricî gelişmeler ile küresel ekonomik krizlere, jeopolitik gelişmelere rağmen düne göre fersah fersah katedilen yolu görmezden gelmek elbette ki vicdansızlık olacak, insafsızlık olacaktır. Gelecek yüzyıla Türk mührünün vurulacağından hiçbir şüphemiz olmadığını söylerken ezbere konuşmadığımızı; kendi gücümüze, kurumlarımızın kapasitesine, sistemin çözüm üretme kabiliyetine güvendiğimizi üstüne basarak da ifade etmek isterim.

Türkiye'nin kronikleşmiş sorunlarının üzerine korkusuzca giden ve elindeki dinamikleri en etkin şekilde kullanan bir Bakanlık olarak gördüğüm Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kronikleşen birçok sorunla ilgili elini taşın altına koyduğunu hepimiz görmekteyiz. EYT'yle ilgili çalışmalarda sona yaklaşılması, önümüzdeki haftalarda Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilecek olması, sözleşmeli memurlarımızın kadroya geçiş sürecinin bu ay içinde tamamlanacak olması da ayrıca sevindiricidir. Belirtmem gerekir ki Bakanlığımızın kamuda sözleşmeli personellerle ilgili sorunlara eğilmesi çok önemli bir hadisedir. Sayın Bakanımın sunumunda da ifade ettiği gibi, 32 çeşit sözleşmeli personel mevcut, bu karmaşanın son bulması için atılan bu adımı ziyadesiyle önemseydiğimi ifade etmek isterim.

Ayrıca, son bir yılda, yıllardır çözüme kavuşturulamayan ve milyonlarca insanımızı ilgilendiren 3600 ek gösterge sorunu çözüme kavuşturulmuş, 6 milyona yakın insanımızın emeklilik şartları da düzenlenmiştir. Bu performansınızdan, gayretinizden, çalışkanlığınızdan dolayı sizleri ve bütün çalışma arkadaşlarınızı ayrıca tebrik ediyorum.

Sayın Bakanım, emek beşeriyetin devamı için ehemmiyetlidir ancak emeğin olmazsa olmaz kaynağı da insandır. Beşeri sermayenin yaşatılması ve desteklenmesi, ülkelerimize koşar adım yaklaştığımız bugünlerde sarsılmaz prensibimizdir. Ahilik gibi bir kurumla hem işverenin hem işçinin hem de tüketicinin haklarını asırların ötesinde bir vizyonla korumayı başarmış Türk milletinin alın teriyle kurulmuş modern Türkiye Cumhuriyeti'nin bugün de aynı değerler ışığında geleceğe Türk mührünü vurması, Türk asrını yaşatması için gayret gösterdiğine de inancımız tamdır.

Sayın Bakanım, çalışmalarınızı, gayretinizi takdirle karşılıyor, bütün Bakanlık personelinizi, Bakan Yardımcılarınızı ve bütün bürokratlarınızı canı gönülden tebrik ediyorum. Çıktığınız bu yolda, hizmet yolunda Cenab-ı Allah yardımcınız olsun diyorum, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Evet, Uğur Bey, son konuşmacı sizsiniz.

Şöyle toparlayıcı ama kısa bir konuşma bekliyoruz.

Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, on dakikadan başlatın da ben kısaltabildiğim kadar kısaltayım. Öbür türlü telaş yapıyorum, söyleyeceklerimi unutuyorum.

Sayın Başkanım, çok kıymetli Bakanım, değerli Bakan Yardımcılarım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, çok değerli bürokratlarımız, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce bütçemizin hayırlı olmasını, uğurlu olmasını, her kuruşunun bereketli olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyorum.

Evet, bütçeleri değerlendirirken her zaman ifade ettiğim gibi, sadece bugüne bakarak bütçeler değerlendirilmez; bugünkü rakamlara bakarak bütçelerin büyüklüğünü, küçüklüğünü değerlendirsek doğru, isabetli bir analiz yapmış olamayız diye düşünüyorum. Bütçeleri değerlendirirken Türkiye'nin dününe bakmak lazım, bugününe bakmak lazım, bunlarla yetinmiyoruz, bir de dünyaya bakmamız lazım. Dünya hangi süreçlerden geçmiş, Türkiye hangi süreçlerden geçmiş, bugünlere nasıl gelmişiz ve bunlara gelirken de bu rakamları nasıl oluşturmuşuz, bu rakamlar niye böyle olmuş diye bakmamız lazım.

Evet, önce ben Türkiye'nin dününe bakmak istiyorum. Türkiye'nin dününe baktığımızda -Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın- önceleri -hepinizin de sözlerine başlarken- SSK vardı mesela, SSK, Sosyal Sigortalar Kurumu. Şimdi, bunlarda ne vardı? Ben mali müşavirim, hiç unutamıyorum, illerde SSK binaları vardı, bizler oraya giderdik. Niye giderdik? SSK bildirelerini götürürdük. Niye giderdik? Sağlık karnesi çıkarmaya giderdik. BAĞ-KUR binaları vardı, BAĞ-KUR binalarına niye giderdik? Sağlık karnelerini vize ettirmeye giderdik. Yani her ay mali müşavirler mütemadiyen -müşavirlik yapan arkadaşlar bilirler- her hafta haftanın bir günü bir elemanımızı buralara gönderirdik. Sıraya girerlerdi, bir günümüz yok olurdu. Her ilde bunlar vardı, ilçelerde yoktu ama bugün baktığımızda Allah'a hamdolsun, artık... Ve fiziki yapılarını da bir gözünüzün önüne getirin, hani Türkiye'nin dününe bakacağız... İşte “Şu dönem ile bu dönemi kıyaslayalım.” derken “vicdanlı” diyoruz ya hani, işte “Bütçe, vicdanlı olması lazım.” Öncelikle, bütçeler de vicdanlı olsun ama bizlerin de vicdanlı olması lazım gelir diye düşünüyorum. Yani dünkü o binalara bakın, bugünkü binalara bakın ve bugün artık hemen hemen her ilçemizde -nüfusları yeterliyse- yüzde 90'ın üzerinde ilçelerimizde sosyal güvenlik binalarımız vatandaşlarımıza hizmet vermektedir. Artık “sağlık karnesi” diye bir şey kalmadı değerli arkadaşlar. Bu yüklerden bizi kim kurtardı? AK PARTİ hükümetleri kurtardı. Buradan tabii ki teşekkür etmemiz lazım değerli arkadaşlar.

Evet, şimdi, “SSK'li çalışanın yanındayız, emekçinin yanındayız, emekçiler bizim baş tacımız, alın terlerine önem veriyoruz.” diyoruz ya, şimdi dün ile bugünü kıyaslarken arkadaşlarımız emekçinin nasıl yanındaydık? SSK'li bir hasta, SSK'li, sigortalı eğer olabildiyse...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Allah sizden razı olsun!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yoktu, hiçbir şey yoktu...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tabii, tabii...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bilgisayarı da o zaman siz buldunuz!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, son konuşma tamamlansın da sorulara geçelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – ...sigortalı çalışan olabildiyse hastaneye gidip muayene olması lazım. Nasıl gidecek muayene olacak? Bir defa bir sağlık karnesinin olması lazım. Sağlık karnesini tamamladı, gidip sıra bulacak, şudur budur. Yani devlet hastanesinde muayene olabilir mi SSK'liler? Olamaz. Üniversite hastanesine gidebilir mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sandalla gidiyorduk, Allah sizden razı olsun!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vallahi şimdi anlattığımız zaman gülüyoruz ya, komik değil mi yani bunları Türkiye yaşad mı, benim yaşımdaki herkes? Yaşadı. Şimdi, bunları gençlere anlatsak aynı sizin gibi gençler de gülebilirler bunlara ama Türkiye buralardan geçerek geldi. Mesela SSK'li emekçimizin...

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Yine öyle.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Emekçilerimiz bizim baş tacı... Hastanelerin hâli buydu arkadaşlar.

CAVİT ARI (Antalya) – Yine öyle, yine öyle, yine aynı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi fazla zamanınızı almak istemiyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şimdi daha kötü, daha da kötü.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu gibi durumlardan arkadaşlar, bakın...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – O kuyruklardan daha fazlası var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, müdahale etmeyelim hatibe lütfen, tamamlasın, rica ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – ...bu gibi durumlardan nereye geldi Türkiye? Bunları biz yaşadık, bunları biz yaşadık, bunlar hikâye değil, masal değil.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hastalara sor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, farklı fikirlere tahammülle dinleyeceğiz, hepimiz aynı yapıyoruz, rica ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, bakınız, burada ne yazıyor? “Ölüsü de rehin, dirisi de rehin.”

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tuzun kuru Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakın, bunlar gerçek mi? “Ölüsü de rehin, dirisi de rehin.” Bakın, manşet bunlar, manşet. Bugün değerli arkadaşlar ama şimdiki fotoğraflara bakın, şimdiki fotoğraflara bakalım arkadaşlar.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Şimdi daha kötü, aynı, haberin yok mu?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakın, şimdiki fotoğraflara bakın. Evet, şimdiki fotoğraflara bakın ve ondan sonra nereden nereye geldiğimizi bir tahayyül edin. Hayır, gözlerinizi kapatın, düşünün ve önce Allah'a şükredin Allah'ım bugünleri bize gösterdin diye ve Tayyip Erdoğan'a teşekkür edin, bakanlarımıza teşekkür edin.

(Gürültüler)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çok zor değil teşekkür etmek, zorlamayın kendinizi bakınız arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Eskiden kolonya yoktu!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bu kadar tepki gösterecek bir şey yok, dinleyelim, herkes fikrini söyleyecek; bir hakaret yok, fikirlerini söylüyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Eskiden çocuğunu muayene ettirebilmek için, bakınız, vatandaşlar başkasının sigorta karnesinden faydalanıyorlardı. Ama bugün baktığımızda 18 yaşına kadar herkes bedava muayene oluyor mu? Zengini, fakiri, işçisi, bedava, 1 lira para vermeden 18 yaşına kadar muayene olabiliyor muyuz arkadaşlar?

AYLİN CESUR (Isparta) – Teknik bir Komisyon burası.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Covid-19 süreci geçirdik. Dünyaya bakın, dünya hastanelerine bir bakın, sağlık sistemine bakın, bir de Türkiye sağlık sistemine bakın ondan sonra eleştirin Türkiye’yi.

CAVİT ARI (Antalya) – 5 maskeyi dağıtamadınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ondan sonra eleştirin ama bunları görmeden “Efendim asgari ücret 5.500 lira, enflasyon var, alım gücümüz zayıfladı, Almanya’da bu kadar euro, Türkiye’de niye böyle değil?” dersiniz hata yaparsınız, doğru sonuca varamazsınız. Niye varamazsınız değerli arkadaşlar? Küresel ekonomi daralmış, dünya 2020 yılında yüzde 3,4 daralmış, emtia fiyatları artmış, enflasyon olmuş, pahalılık olmuş, pahalılık artmış.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Almanya bizi kısıyor(!)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hangi ülkeye bakarsanız bakın, satın alma gücü paritesi bakımından Türkiye’nin dünyada 11’inci, Avrupa’da 4’üncü olduğunu niye söylemiyorsunuz? Niye söyleyemiyorsunuz? Söyleyemezsiniz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bunu vatandaşa anlatsana, bir de sen onu vatandaşa anlatsana.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Efendim biz işçilerden yanayız. Covid-19 sürecinde bütün dünya ülkeleri istihdamını düşürürken işsizlik artarken ama Türkiye’de işsizlik oranı değerli arkadaşlarım, bakın artmadı, işçi çıkartmadı fabrikalarımız. Niye çıkartmadılar? Kısa çalışma ödeneği sağladık. Kime sağladık? 3,8 milyon çalışanımıza 36,7 milyar lira sağladık. Nakdi ücret desteği sağladık. Kime sağladık? 3 milyonu aşkın çalışanımıza 14 milyar lira destek sağladık. Kime sağladık değerli arkadaşlarım? Bakınız normalleşme desteği için 5,1 milyar lira destek sağladık. İşsizlik ödeneğini harekete geçirdik ve işçilerimizin, işverenlerimizin -ne yaptık- bundan faydalanmasını sağladık.

Efendim, “Niye işverenler faydalanıyor işsizlik ödeneğinden? Faydalanmaması lazım. ‘Bu kimin hakkı?’ İşçinin hakkı. İşçinin hakkını patronlara veriyorsunuz.” diyenler de oldu. Bakınız, İşsizlik Sigortası Kanunu madde 48. Ne der madde 48’de?

VELİ AĞBABA (Malatya) – İstihdamı artırmak için...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “İstihdamı artırıcı ve koruyucu tedbirler almak ve uygulamak için bu işsizlik ödeneği kullanılabilir.” Eğer işveren dükkânını kapatırsa bu işçiler nerede çalışır? Kimin yanında çalışır? Ne yapabilir? İş bulabilir mi? Bulamaz. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, işsizlik ödeneğini de doğru şekilde kullanmıştır Hükümetimiz ve yüzde 9,8 oranına kadar -değerli arkadaşlar ne yapmıştır- işsizlik oranını düşürmüştür. 31 milyon istihdam sağladık, bu sayede sağladık; bu aktif, dinamik almış olduğumuz kararlar sayesinde sağladık.

Evet, bazı arkadaşlarımız da şunu söyledi: “Asgari ücretten ve asgari ücret kadar gelir elde eden vatandaşlarımızdan vergiyi kaldırdınız; amma dua edin CHP var. Mücadele ettik, mücadele ettik bu Kanun uygulandı.”

CAVİT ARI (Antalya) – Anayasa Mahkemesi kararını hukuka uygun uygulamadınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cavit Bey...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi ben bir seçmen olsam şunu soruyorum...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Her şey mükemmel(!)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ey CHP, bütün ömrünüz boyunca bir tek bu asgari ücretten vergi kalsın diye mi mücadele ettiniz? Madem gücünüz var, madem kanunu çıkartabiliyorsunuz, madem yetkiniz var, bak, demek ki mücadele ettiğiniz zaman oluyormuş. “Bugüne kadar yıllardan beri neden bu mücadeleyi yapmadınız da bizim talep ettiğimiz kanunları çıkarmadınız.” derse...

CAVİT ARI (Antalya) – Çok yaptık.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok mücadele ettik.

CAVİT ARI (Antalya) – Anayasa Mahkemesi kararını getirip hukuka uygun uygulamadınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bak, tüyo veriyorum Sayın Ari.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, lütfen dinleyelim.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Her zaman söyledik, hiçbir zaman duymadınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir daha bunu kullanma; cevap veremezsiniz, altında kalırsınız, kalkamazsınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Anayasa Mahkemesi kararını uygulamadınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cavit Bey...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kulaklarınızı kontrol ettirin, duymuyorsunuz!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, soru sormadan fikrimizi ifade edelim, soru sormayalım karşılıklı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Uğur Aydemir, soruyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kaldı ki CHP veya bir başka parti veya a, b, c partileri önce seçmene hangi sözü verdilerse onların ne kadarını tutmuşlar -yerel seçimler olabilir, başka işler olabilir-buralarda ne kadar sözlerini tutmuşlar kendilerini bir çek etsinler.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biz her şeyi yapıyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Çok yaptık.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, bir hakaret yok, fikirlerini söylüyor, katılmayabilirsiniz; herkes fikrini söyleyecek, demokratik bir ortamda tahammül edeceğimiz farklı fikirlere, rica ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Diğer bir konu: Sosyal Güvenlik Kurumu açığına değinmek istiyorum Sayın Başkan. Sosyal Güvenlik Kurumu açığının 2002 yılında gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde eksi 2,2.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdiye kadar doğruluğunu...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cavit Bey, biraz abartmadınız mı ya! Yeter! Lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bugün yüzde kaç? Yüzde eksi 0,66. Bakınız yani niye bu rakamları veriyorum? Bugün Sosyal Güvenlik Kurumunun açığı 88 milyar lira, yüzde eksi 0,66. Eğer biz de 2002'deki gibi gayrisafi millî hasılanın yüzde eksi 2,2'si kadar açık vermiş olsaydık bugün Türkiye'nin, değerli kardeşlerim, SGK'nin açığı 295 milyar lira olacaktı. Yani 88 milyar nere, 295 milyar nere?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Devlet katkısını söyle.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bunları, değerli arkadaşlar, bilmemiz lazım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Son yarım dakikanız...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Son cümlem Sayın Başkanım.

Biz dar gelirlinin yanında mıyız, değil miyiz?

CAVİT ARI (Antalya) – Değilsiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Ben “Asgari ücrete ne kadar zam yaptık? Şunlara...” filan değinmek istemiyorum, vaktim kalmadı, yalnız şunu söyleyeyim ben size kıymetli kardeşlerim: BAĞ-KUR emekli aylığı -tarım için söylüyorum- 2002’de kaç para alıyorlarmış? Not alın, not alın.

CAVİT ARI (Antalya) – Kaç para?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 66 lira. Bugün kaç para alıyor değerli kardeşlerim? 3.500 TL. Nominal artışı ne kadar? Yüzde 5.219. Bunu saymıyorum nominal olarak; normal, yüzdelik artış, reel artış ne kadar, reel artış? Dar gelirli çok koruyoruz, savunuyoruz ya, yüzde 347 reel artış.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – 3.500 lirayla insan geçinebilir mi? Sen kalkıp savunuyorsun!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İşte, bu, sözümün bittiği yer.

Dolayısıyla dar gelirlinin de yanındayız, engellinin de yanındayız, çalışanın da yanındayız, asgari ücretlinin de yanındayız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Asgari ücretli geçinemiyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İşverenler...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Başka? İşverenlerimizin de yanındayız, 85 milyonun yanındayız ki onun için 21’inci bütçeyi yapıyoruz değerli kardeşlerim.

CAVİT ARI (Antalya) – 22’nci bütçeyi yapamayacaksınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bütçemizin tekrar hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan temenni ediyor, hayırlı uğurlu olsun Sayın Bakanım.

CAVİT ARI (Antalya) – Yapamayacaksınız, elbette gideceksiniz, 22’nci bütçeyi yapamayacaksınız.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Aydemir, son konuşmacı olduğunuzu söylemiştim ama değilsiniz galiba.

Sayın Durmuş Yılmaz’ın -unutmuşum ben- söz talebi var.

Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, unutmadınız, niyetim konuşmamaktı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Öyle mi?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Fakat bu veciz konuşmadan sonra konuşmak farz oldu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Konuşmaya karar verdiniz.

Buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Geçen sene 1 Kasım'da benzer bir konuşmayı diğer Aydemir arkadaşımız yapmıştı, ben ona da bir cevap vermişim, o konuşmayı tekrar okuyacağım, o nedenle hazırandan özür diliyorum.

“Evet, tekerlek daha icat edilmemişti, ağaç kovuklarındaydık, üstümüzü başımızı çınar ağaçlarının yapraklarıyla, incir ağaçlarının yapraklarıyla örtüyorduk ve basit bir hayat yaşıyorduk (!)”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Asgari ücretten vergiyi kaldırmıştık.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Ne olduysa yirmi yıl önce bir idare geldi, bize pantolon giydirdi.”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Özel hastaneler...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dinle, dinle! Dinle! Ayıp!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Dinle, dinle!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Kolalı gömlek giydirdi. Boynumuza kravat taktı ve bizi bugüne ışınladı (!)”

SALİH CORA (Trabzon) – Merkez Bankası Başkanı...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz SSK hastanelerini...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sükûneti sağlayalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz size karşı böyle yapmıyoruz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Biraz dinle dinle! Ne dediğini duymuyorsun bile!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, değerli arkadaşlar...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Bize düşen görev...”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sizin gibi üniversite hastanelerini...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dinle, dinle! Dinle!

Dinle, bunu dinlemek zorundasın! Söylemedin ya... Ayıp! Sen... Ayıp!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Allah razı olsun!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Üniversite hastanelerini...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ayıp! Dinle!

“Bize düşen görev bu iyiliği unutmamak (!)”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hiç, bu kadar da, uydurmuyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ve Uğur Aydemir'in...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, artık son konuşma...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Haksızlık...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dinle, dinle! Dinle!

Başkanım, zamanımı istiyorum. Dinle!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir saniye... Bir saniye, duralım, süreyi durduralım, bir saniye...

Bir saniye Sayın Yılmaz. Bir saniye, siz de bir durun.

Değerli arkadaşlar, beş gündür aralıksız çalışıyoruz. Bugün cuma günü, son konuşma, artık bu heyecan dozunu bir düşürelim. Soru-cevap bölümüne geçeceğiz.

Sayın Yılmaz, sakın bir şekilde son konuşmayı yapalım lütfen.

Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yapıyorum, o zaman kesmesinler lütfen, kesmesinler.

Tekrar ediyorum: “Tekerlek daha icat edilmemişti, mağarada yaşıyorduk, ateş de yeni icat edilmişti, ağaç kovuklarındaydık, üstümüzü çınar ağacının yapraklarıyla, incir ağacının yapraklarıyla örtüyorduk ve basit bir hayat yaşıyorduk (!) Ne olduysa yirmi yıl önce bir idare geldi, bize pantolon giydirdi, kolalı gömlek giydirdi, boynumuza kravat taktı; bizi bugünlere ışınladı (!) Teşekkür ediyoruz. Bize düşen görev, bu yapılan iyiliği unutmamak (!) İbrahim Bey, burada yok...” O zaman yoktu, buradasın ama... “Çok tarihi bir konuşma yaptı; dolayısıyla, İbrahim Bey’in konuşmasının üzerine laf söylemeyi zül addederim(!) Sözlerinin israf olacağını düşünüyorum; dolayısıyla, bundan sonraki tarihçiler geldiğimiz noktada, İbrahim Bey’in tarihin arşivlerine geçmiş bu değerlendirmesinin kıymeti bilinmeli(!) Artık biz mağara kovuklarından çıktık; televizyonumuz var, buzdolabımız var efendim; iPhone, vesaire var. Bundan sonra artık bize bir iyilik daha yaparsınız inşallah; bu doğal gazdan, elektrikten, vesaireden kurtarıp daha sonra başka bir şey yaparsınız...” Ve bizi bugünkü sıkıntılardan kurtarır, yaylı arabalarla Erzurum’dan, Uşak’tan, Hatay’dan merkeze gelen bu evrakları bilgisayarla bizlere gönderirsiniz(!)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – TOGG! TOGG!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, böylece, gündemimizde yer alan kurumların...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, ismimi zikrederek sataşmada bulundu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, bunun devam ettirirsek bitiremeyiz ama.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Cevaba cevap veririm, onu söyleyeyim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Uğur Aydemir’in söylediğinin hangi bir tanesi yanlıştı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, doğru yok ki!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli kardeşlerim, anlaşmak zorunda değiliz. Burası demokratik bir ülke. Her konuda anlaşsaydık... Anlaşmak zorunda değiliz Uğur Bey, rica ediyorum...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Beyefendi, yanlış değil. 1930’da Erzurum’dan evrak buraya yaylı arabayla geliyordu, şu anda bilgisayarın tuşuna basarak geliyor, doğru. Ne yapacaksın? Erzurum’dan hâlâ yaylı arabayla mı getireceksin evrakı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Durmuş Bey...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, yeter ya, yeter ya! Olur mu ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Erdoğan’ın...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Uğur Bey, rica ediyorum...

Gündemimizde yer alan kurumların bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sayın Başkan, bakın, söz vermezseniz mesele yok ama benim ismimi zikrediyor, benimle ne alakası var?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, söylemiş oldunuz; teşekkür ediyorum, sağ olun.

Şimdi “soru” bölümüne geçiyoruz.

Komisyon üyelerimiz için on dakika, diğer milletvekillerimiz için beş dakika olmak üzere toplam on beş dakika soru taleplerini karşılayacağım; sonra da Bakanımıza, gün boyu yapılan yorumlar, ifade edilen görüşler ve sorularla ilgili söz vereceğim.

Süreyi başlatıyoruz.

Sayın Veli Ağbaba'dan başlıyorum.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, çok önemli bir konuyu dikkatinize sunmak istiyorum: Milletvekili danışmanı arkadaşların çok önemli sorunları var. Bizler danışman arkadaşlarla Mecliste, seçim bölgelerimizde, şu anki gibi Komisyon görüşmelerinde yeri geliyor gece gündüz demeden birlikte çalışıyoruz ancak milletvekili personeli arkadaşlarımız maalesef birçok konuda hak kaybına uğramakta. Biliyorsunuz, 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu'nun 30'uncu maddesinde milletvekili danışmanlarının çalışma kapsamı düzenlenmiştir. İdari hizmet sözleşmesiyle çalışan kamu personeli sayılan danışmanların memur olmayanlarının kıdem tazminatı hakkı yok, işsizlik maaşı yok çünkü işsizlik primi kesilmiyor. Uzun çalışma süreleri var ancak mesai yok, hiçbir güvenceleri yok; tabiri caizse iki dudak arasında çalışıyorlar. Meclis tarafından öyle bir sözleşme imzalatılıyor ki hak arayacakları kapı bile bırakılmıyor; imza attıkları an hak arama mücadelesinden en başından vazgeçmek zorunda kalıyorlar. “Taşeron kadro getireceğiz.” deniliyor. Bu arkadaşlar Meclisin kendi bünyesinde çalışıyor; taşeron falan da değil, kadro hakları da yok. Yirmi yıldır çalışan danışman arkadaşlar var; yarın işsiz kalsalar yirmi yılın karşılığı bir kuruluş tazminatları yok, bir gün bile işsizlik maaşı alamayacaklar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben kendi hakkımı da kullanayım.

Böyle adaletsizlik olur mu? Ancak Teşkilat Kanunu'ndan önce yılda 2 kere kıyafet yardımı yapıyordu; o da yok. Bu arkadaşlar, 600 milletvekilinin üzerinden hesaplırsak, 1.800 kişi. Meclis bu kadar aciz mi, bu kadar kanun tanımaz mı? Sizden ricamız bu danışman arkadaşların sorununun çözülmesi. Ayrıca...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir cümlem daha kaldı, bir cümle; bitiyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir cümle... Lütfen artık...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam.

Bir de muhtarlara promosyon verilmesi gerekiyor. Emekli muhtar emekli promosyonu alıyor ancak aldıkları maaş kadar maalesef muhtarlarımız promosyon alamıyor. Emekli olmayan muhtarlarımız promosyon alamıyor, bunu da sizin dikkatlerinize sunuyorum. Emekli olmayan muhtarlar da mutlaka maaş promosyonu almalıdır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Dirayet Dilan Hanım, buyurun.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ederim Başkan.

Batman Organize Sanayi Bölgesi'nde merkezi Denizli'de bulunan Gama Tekstilde işçilere baskı yapıldığı bilgisi tarafımıza ulaşmıştır. Yaklaşık 10 işçinin işten çıkarıldığı Gama Tekstilde, yılbaşında yapılacağı düşünülen asgari ücret artışının ardından işçi sayısının azaltılmasının ve iş yükünün artırılmasının amaçlandığı iddia edilmektedir. İşçilerin iki yıldır promosyonlarını almadığı, hesaplarına promosyon olarak yalnızca 300-400 lira yatırıldığı söylenmektedir. İşçilerin itirazlarına karşılık işten

çıkarmayla tehdit edildiği Gama Tekstil dışında Sanayi Bölgesi'ndeki tekstil firmalarında da işçilerin haklarının ihlal edildiği bilinmektedir. Organize Sanayi Bölgesi girişinde bulunan Hedef Tekstilin on sekiz gündür kapatıldığı ve işçilerin bir açıklama yapılmaksızın ücretsiz izne çıkarıldığı ve yine organize sanayi bölgesinde bulunan Doğa Tekstilde de altı gündür aynı şekilde işçilerin ücretsiz izne çıkarıldığı tarafımıza bildirilmiştir. Bu konuda herhangi bir girişiminiz olacak mıdır?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Durmuş Bey, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakanım, kamuda görev alma, hepimizin bildiği gibi, KPSS sınavıyla oluyor. Sınavda yüksek puan alanların sözlü sınavda elendiğini de hepimiz biliyoruz ve dolayısıyla bunu kanıksadık fakat özellikle belediyeler, valilikler ve diğer kamu kuruluşlarında istisnai kadrodan, özellikle özel kalem müdürlüklerinde sınavsız olarak göreve başlayıp birkaç gün, birkaç ay burada kaldıktan sonra kamunun diğer kurumlarına geçen ve hatta görevde yükselmenin sınavla olduğu makamlara bile gelen insanlar olduğu söyleniyor. Sorum şu: Bu tür yöntemlerle devlet memuru olmuş kaç kişi var ve bunların siyasi bağlantıları var mı, bu konuda bir açıklama yapar mısınız? Eğer şu anda yapamıyorsanız bu konuyu inceleyip yazılı cevap verir misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bir işçinin haftalık çalışma saat sınırı nedir en fazla? Kırk beş saat, öyle değil mi, mesaili olsa bile? Şimdi, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız buradaki emekçileri bu hafta altmış saat çalıştırdılar. Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Bir müfettiş göndermeyi düşünüyor musunuz? Bakın, burada kapıdaki...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Karar alıp süre sınırı koyabiliriz tabii, hep birlikte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çay getiren arkadaşlarımızın hepsi bu hafta altmış saat çalıştılar. Bu açıdan, Komisyon Başkanımızı lütfen uyarın ve bir müfettiş gönderin, burada bir denetim yapsın, burada işçi hakları ihlal ediliyor. Eğer Mecliste işçi hakları ihlal ediliyorsa dışarıda nasıl uygulanır Sayın Başkan? Ya, bu açıdan kesinlikle Meclisten başlayarak bakın, burada çok çeşitli statüde işçiler var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Fazla mesai ücreti alınıyor tabii ki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı işi yapıp çok farklı maaşlar alıyorlar, çalışma barışı yok. Mecliste dahi çok sayıda statüde arkadaşımız çalışıyor, çalışma barışı yok. Bu açıdan, bu çalışma barışını sağlamamız lazım ama adalet çerçevesinde sağlamamız lazım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu konuda sizi göreve davet ediyorum ve müfettiş göndermenizi talep ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, bu konuda Sayın Paylan'a ben de katılıyorum, memnun olurum ben de.

Peki, Sayın Bekaroğlu buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, bu EYT'lilerle ilgili 1,5 milyon diye bir rakam açıkladınız ve gün boyu bütün medyada, her yerde EYT'liler bunu tartışıyor.

Sayın Bakan, eğer bu, kanununu çıkardığınız gün şartları dolduranlar ise evet 1,5 milyon insan gününü doldurmuştur, yaş engeli kalkınca emekli olacak. Peki, ondan sonra gününü dolduranlar ne olacak, insanlar bunu soruyor. Bakın, Sayın Bakanım, şu anda sizde var bu rakamlar, 1 milyon 400 bin SSK, 460 bin memur, 72 bin BAĞ-KUR'lu olmak üzere 1 milyon 932 bin gününü dolduran insan var, hemen emekli olacaklar, 1,5 milyon değil ama öbür taraftan 3 milyon 498 bin SSK'li, 619 bin BAĞ KUR'lu, 669 bin memur var, bunlar da 5 milyona yakın insan oluyor. Bunlar ne zaman emekli... Mesela, size soruyorum Sayın Bakanım: 2020'de kanun çıkmadan evvel, 2019'da kanun çıkmadan evvel 20 yaşında işe giren bir insan normalde siz bir kanun değişikliği yapmazsanız 2044'te emekli oluyor. Şu anda gününü doldurmamış ama bir sene sonra az bir şeyi kalmış, gününü dolduracak, o zaman emekli olabilecek mi? Olamayacaksa, 5 milyon insanı siz EYT'den çıkarıyorsunuz anlamına gelir. İnsanlar bunu merak ediyor, açık net bir şekilde söyleyin. Bu rakamlar, doğru rakamlardır Sayın Bakanım. Bakın, bir şey demiyorum, siz YSK'den de rakam almıştınız... Bu rakamlar sizden alınmıştır, sunumlarınızda kullandığınız rakamlardır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

Sayın Serpil Kemalbay.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, meslek hastalıklarını gizliyor musunuz?

Türkiye'de kaç ücretli ev işçisi var; kaç göçmen, kaç sigortalı?

Bir de, sokak satıcılarının ve motokurye olarak çalışanların iş güvenliği ve sigortalı çalışması için bir çalışmanız var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aylin Cesur.

AYLİN CESUR (Isparta) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ben, sayıları 562.712'yi bulan belediye şirket işçileriyle ilgili soru sormak istiyorum. Kadrolu işçilerle aynı işi yapmalarına ve daha fazla çalışmalarına rağmen düşük ücret alıyorlar ve güvenli çalışma, ilave tediye, zorunlu emeklilik gibi birçok sosyal haktan mahrumlar. Yine, belediye şirket işçileri norm kadroyla çalışmak, istihdam edilmek istiyorlar ve zabıta ve itfaiye biriminde çalışan şirket işçileri ise 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre istihdam edilmeyi talep ediyorlar. Ben bunu size iletmış olayım.

Bir de Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un görüşmelerinde, torba kanun görüşmelerinde biz madenlerde ölen vatandaşlarla ilgili önerge vermiştik, bu reddedildi ama daha sonra sizin tarafınızdan, iktidar tarafından geleni biz kabul ettik; bunu da burada duyurmuş olalım.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kani Beko...

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Bakanım, sosyal sigorta kapsamında çalışarak hak edilmiş emekli aylığı alan kaç emekli cari asgari ücret olan 5.500 TL'nin altında aylık almaktadır? Dul, yetim, yaşlılık ve gazilik maaşı alan kaç kişi asgari ücretin altında emekli aylığı almaktadır? Hazine desteği olmadan en düşük emekli aylığı ne kadardır? Asgari ücrete yapılan artışla birlikte emekli maaşlarında da artış yapılması ve asgari ücret seviyesinin üzerine çıkarılması düşünülmekte midir?

Sendikal örgütlenmenin -yüzde 15- yetersiz olduğunu söylediniz. Sendikaların önündeki barajları -yani iş kolu, iş yeri, işletme barajları- kaldırmayı düşünüyor musunuz?

Meslek hastalığına yakalanan ve meslek hastalığından ölenlerin verilerini Sosyal Güvenlik Kurumundan alamadığımızı size iletmek istiyorum. 81 ilde 3 meslek hastalıkları hastanesi var, sizce yeterli midir?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

KANİ BEKO (İzmir) – Son bir sorum...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

KANİ BEKO (İzmir) – Son olarak, gelir testi yaptıran 7 milyon seyyar satıcı ve günübirlik çalışan 150 lirayı ödeyemiyor. Bunların sayısı 5 milyonu aştı, 150 lirayı ödeyemeyenler devlet hastanelerinden ve üniversite hastanelerinden önce kendileri, birinci derecedeki yakınları faydalanamıyorlar. Sorunu çözmeye konusunda çalışmanız var mıdır?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Bakan, kamuoyu baskısıyla asbestli geminin gelmesi engellenmişti fakat başka asbest söküm işlemleri İzmir Aliağa Limanı'nda yapılıyor. Örneğin, Kılıçlar firmasının Gökhan Han gemisi ileri derecede asbest içeren amositle doluydu ve yasaya aykırı bir şekilde bu söküm yapıldı. Bu konuda bilgi verir misiniz?

Engelli işçi kontenjanı karşılanmıyor kamuda ve özelde; bu konuda bir bilgi istiyorum.

Yine, KHK'yle ihraç edilen kişiler kod 36 ve 37 nedeniyle aç susuz kalıyor ve çalışmıyorlar.

Son sorum da İzmir Seferihisar'da TOKİ inşaatında çalışan Nurettin Atas isimli bir kişi, iktidara yakın Ermit Mühendislik-Öz Akarsu İnşaat'ta çalışırken TOKİ inşaatında kaza geçiriyor ve çok büyük mağduriyetler yaşıyor, soruşturma bile açılmadı ve şu an sakat kalma riski yaşıyor; bu konuda açıklamanızı bekliyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Burhanettin Bulut...

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Bakan, konuşmamda da bağlı kurumunuzda yani Sosyal Güvenlik Kurumunda ilaç ve tıbbi cihaz ödemelerine ilişkin bir yolsuzluk soruşturmasının olduğunu ifade etmiştim. Bu soruşturma dosyasında eski SGK Başkanı, daire başkanlarının adı geçiyor. Şu ana kadar siz, Bakanlığınız kimler hakkında suç duyurusu yaptınız ve müfettişler bu soruşturma dosyasında ne kadar zarar tespit etmişlerdir?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ünal Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakan, Türkiye Taşkömürü Kurumunun Amasra'daki ocağında son iki yılda Bakanlığınızca yapılan denetim ve teftişler sonucunda hangi eksiklikleri tespit ettiniz ve kuruma toplamda ne kadar idari para cezası uyguladınız?

Emeklilere ocak ayını beklemeden seyyanen zam yapmayı düşünüyor musunuz? Emeklilerin bayram ikramiyelerini artırmayı düşünüyor musunuz?

Mecliste açıktan sözleşmeli olarak çalışan danışmanlara kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve işsizlik maaşı gibi temel hakların verilmesiyle ilgili bir düzenleme yaparak Meclis danışmanlarının mağduriyetini gidermeyi düşünüyor musunuz?

Çalışanların gelir vergisi dilimlerinin düşük belirlenmesi nedeniyle maaşlarında yaşadıkları hak kayıplarını giderecek şekilde gelir vergisi dilimlerini yeniden düzenlemeyi düşünüyor musunuz?

Bakanlığımızda şu anda müfettiş sayısı yetersizdir. 539 olan teknik iş müfettiş sayısını artırmayı planlıyor musunuz; planlıyorsanız ne kadar?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Son bir sorum kaldı Sayın Başkan.

Asgari ücretin belirlenmesinde ILO'nun 131 sayılı Asgari Ücretin Tespiti Sözleşmesi'ni onaylamayı düşünüyor musunuz, düşünmüyorsanız neden düşünmüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ali Fazıl Kasap...

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, yüzde 40'ın altında engelli raporu olduğu hâlde birçok iş yeri “Sağlam değilsiniz.” diye çalıştırmıyor, istihdam sıkıntısı var yüzde 40'ın altındaki engellilerde; bir, o. İkincisi, Bakanlık müfettişleri vasıtasıyla OSB'lerde akşam vardiyalarını bir kontrol etseniz çok iyi olur. Şöyle söyleyeyim: Çoğu iş kolunda çalışanların yüzde 90'ı maalesef yabancı ve kayıt dışı. Bunu net olarak söylüyorum, görüntülerini de gönderebilirim.

Bir de şu sözü verebilir misiniz: Eti Bor gibi, Garp Linyitleri işletmesi gibi, Şeker Fabrikaları gibi eşit işe eşit ücret ve “Taşeronla hayır.” diyecek misiniz?

Teşekkürler.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Sayın Ali Şeker...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Rahim ağzı kanserlerine karşı etkin koruma sağlayan bir aşı var, bunun da SGK geri ödeme kapsamına alınmasını düşünüyor musunuz?

Özellikle diyabetli çocukların sensörleriyle ilgili bir ödeme planınız var mı?

Asgari ücretin altında ücret alan kaç emekli var?

Sağlık hizmetlerinin dışında kullanılmaması gereken genel sağlık sigortası fon gelirleri neden kanun hükümlerine rağmen sağlık hizmetleri dışında kullanılıyor?

Taşeron sistemini topyekûn kaldırmayı düşünüyor musunuz?

Amasra benzeri bulgular içeren başka maden denetimleriniz var mı? Bunlarda gereğinin yapılması için çalışmanız var mı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkürler.

Sayın Serpil Kemalbay Pekgözü, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür Sayın Başkan.

Bir ek yapmak istemiştım. İşsizlik Fonu'nda ne kadar kaynak var Sayın Bakan ve son iki yılda bu fon nerelerde kullanıldı? Sürem varsa daha...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tamam.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir arkadaşımızın daha ek bir sorusu var.

Ünal Bey, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakan, Avrupa Konseyinin asgari ücretin düzgün bir yaşam standardını sağlayacak düzeye çıkarılmasına yönelik son kabul etmiş olduğu bir yasa var. Siz de bu doğrultuda, Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde böyle bir yasa çıkartmayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Mehmet Bekaroğlu'nun ilave bir sorusu var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, Uğur Bey geçmişteki hastane manzaralarını gösterdi, çok haklı, o zaman öyle sıkıntılar vardı, imkânlar... “Şimdi böyle değil.” dedi ama şimdi şöyle bir durum var: Bir kanser hastası üç ayda randevu alabiliyor, MR yazıyorlar, üç ay da MR'ı bekliyor. Bu konuda bir düzenleme, iyileştirme yapacak mısınız?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, son olarak Kani Bey, buyurun, sizin de ilave...

KANİ BEKO (İzmir) – Kıskandığımız Almanya'da işçiler 75 bin lira maaş alıyorlar, Türkiye'de 5.500 lira maaş alıyoruz. Bu konuyla ilgili Sayın Bakanım, yaptığınız bir çalışma var mıdır?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Böylece soru işlemi bitmiştir. Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız Sayın Vedat Bilgin'e söz veriyorum.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakikadır.

Buyurun lütfen.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Öncelikle eleştiri yapan, görüşlerini açıklayan, önerilerde bulunan bütün milletvekillerine, gruplar adına Komisyonunda söz alan değerli milletvekili arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Tabii, birçok konuda farklı şeyler düşünebiliriz ama önemli olan, bu farklılıkları dile getirmek, farklı önerilerde bulunmak, sorunlara farklı çözüm yolları üretmek, önermek ve bunların dikkate alınması veya bunları dikkate alan politikaların belirlenmesine katkı yapmalarıdır. Onun için, gerçekten herkese teşekkür ediyorum.

Tabii, önce, bir iki yanlış şey var, onları düzeltmeme müsaade buyurun. Arkadaşlarımız yemek fiyatının 55 lira olmadığında, 51 lira olduğunda ısrar ettiler, burada yoklar şimdi kendileri ama tutanaklara geçsin diye diyorum. Onu hatırlamamın sebebi şu: Ben imzalamıştım, sendika başkanlarımızla birlikte imzalamıştım, o belge burada. Onlar herhâlde vergi dışı kalan 51 lirayla karıştırdılar, olabilir, böyle karışıklıklar olabilir.

Bir başka maddi hata içeren şey var; mesela, yıllar itibarıyla özellikle çocuk işçiliğindeki rakamlarla ilgili yanlış bilgiler verildi, onu söyleyeyim. Mesela, 1994 yılında yüzde 15,2 çocuk işçiliği oranı, 2022 yılında yüzde 3 civarında. Ya, çocuk işçiliğiyle mücadele ediliyor, yüzde 3 de çok yani yüzde 3 bizi tatmin eden bir rakam değil ama bu mücadelenin bir netice verdiğini, bu yaklaşımın bir netice verdiğini görmemiz lazım, bunu bilmemiz lazım.

Diğer bir düzeltmem gereken rakam kadın işçiliğiyle ilgili. Kadınların iş gücüne katılımı arttıkça istihdam edilme oranlarının da arttığını görüyoruz. Mesela, 2000’li yılların başında kadın çalışanlarımızın sayısı 6 milyon, bugün 9 milyon emekçi kadın var istihdam edilmiş olan. Bunlar biraz tabii toplumsal değişimle ilgili yani toplum açıldıkça, kapalı köylü toplumu ekonomik ilişkiler içerisinde pazara açıldıkça, pazardan kadın emeğine yönelik talep geldikçe artacaktır. Geçen gün -bir başka rakam vereyim, belki eğitilmiş kadınların da iş gücüne nasıl katıldığını göstermesi açısından önemli bir veri olarak değerlendirilebilir- Adalet Bakanlığının bir istatistiğini okudum, 2000’li yılların başından bugüne kadar hâkim sayısı ne kadar artmış? Hâkim sayısı yüzde 300 bilmem kaç artmış, hâkim ya da savcı sayısı artmış. Hâkim veya savcı kadın sayısı ne kadar artmış? Yüzde 565 artmış. Buna başka mesleklerde de baksak -şu anda rakamlar yok yanımda- öğretim üyeleri arasında baksak, öğretmenler arasında, doktorlar, arasında baksak aynı artışı görebiliriz. Onun için, kadınlarla ilgili elbette yapılması gereken çok şey daha var ama dediğim gibi bu toplumsal değişim süreci, kapalı toplumun şartlarından Türkiye çıktıkça kadınlar daha fazla iş hayatına katılacaklardır. İşveren kadınlar arasında ya da girişimci hanımlar arasında da benzeri rakamları görebiliriz. Onun için, bu rakamları sadece hatırlatarak geçmek istiyorum.

Tabii, öncelikle, bir çerçeveye ekseninde konuşmak istiyorum çok değerli sorular var, eleştiriler var ama onların bir kısmını bu çerçeve içerisinde zaten cevaplandıracağım. Tabii, bu zaman içerisinde cevaplandıramayacağım her sorunun da cevapları var şu anda önümde ama onları okuyamam, onlar belki saatlerimizi alır.

Önce, şunu söyleyeyim: Türkiye ekonomisi büyümeden vazgeçemez. Büyümenin alternatifi yani enflasyon karşısında büyüme; evet, enflasyon var, büyümeden vazgeçtiğimiz zaman bunun alternatifi işsizliktir, bunun alternatifi işsizliğin yanı sıra yoksulluktur. Millî gelirin artık artması ayrı bir sorun, millî gelirin dağılımı ayrı bir sorundur; o, diğer politikalarla özellikle sosyal politikalarla sürdürülebilecek bir şeydir. Dolayısıyla büyümeden vazgeçmek gerekir, ekonomiyi soğutmak gerekir... Bizim için doğru değil, niye doğru değil? Sizler rakamlar verdiniz. Şimdi, 4 trilyon dolarlık bir ekonomi, büyümeden vazgeçerek, işsizlik sigortası bedellerini yükselterek, reel olarak dolar cinsinden ya da euro cinsinden verdiği paralarla o insanların finanse edilmesi, hayatlarının düzenli, istikrarlı bir şekilde belli ölçülerde sürdürülmesinin sağlanması mümkün ama Türkiye hâlâ 1 trilyon doların altında reel olarak bir ekonomiye, üretim kapasitesine sahiptir, burada gerçekçi olmamız lazım. Biz, büyüyerek, bu eşikleri aşarak bu sorunları çözeceğiz, büyüyerek enflasyonu yenmemiz lazım, onun da şartları var.

AYLİN CESUR (Isparta) – Büyümeye karşı değiliz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Yani iktisat bilen arkadaşlarımız biliyorlar, temel şartı nedir? Durmuş Bey çok iyi biliyordur, temel şartı nedir?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Türkiye’nin ekonomik olarak amacı büyümedir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Evet, doğru.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, gün boyu konuştuk, şimdi Sayın Bakanımızı dinleyelim. Ayrıca, ziyaret edersiniz, Bakanımızla müzakereler, değerlendirmeler yaparsınız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Evet, bunları sizlerle konuşabiliriz, ayrıntılı bir şekilde konuşabiliriz. Ya, bundan vazgeçemeyiz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Doğru, vazgeçemeyiz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – İkincisi, vazgeçmememiz gerekir ama enflasyona rağmen büyümenin doğru bir iktisat politikasıyla sürdürülmesi gerekir. Tabii, burada ihracat çok önemli bir hedeftir, Türkiye’nin ihracatını artırması çok önemlidir ama -aramızda

uzun yıllar Türkiye'nin ekonomik tarihini ve ekonomik politikalarını inceleyen, çalışan arkadaşlarımız var, onlar da takdir edeceklerdir ki- Türkiye ekonomisinin özellikle -kuruluş sürecinde, özellikle 1970'li ve 1980'li yıllarda- temel endüstrilerde bunları kurmamız lazımdı- demir-çelik, kimya, petrokimya vesairede dışa bağımlılık oranı çok yüksekti ve -biliyorsunuz, biz ekonomide ithal ikamesi modelini takip ettik- ithalatı ikame etsin diye kurduğumuz model Türkiye'yi ithalata bağımlı hâle getirdi. O dönemleri eleştirmek için söyleyemiyorum ama bir realite olarak bunu görmemiz lazım. Bunu şimdi tersine çevirmemiz lazım yani yerli katma değer oranını zaman içerisinde hızla artırarak işte, ihracatın ithalatı karşılama oranlarını adım adım yükseltiyoruz ama bu kapandan Türkiye'nin kurtulması lazım. Bunu gerçekleştirdiğimiz zaman ne yaparız? Bunu gerçekleştirdiğimiz zaman Türk ekonomisi refah üretir, Türk ekonomisi ticaret yoluyla uluslararası sistemden pay alır, uluslararası sistemden değer transfer eder; değer aktarmaz, değer transfer eder. Onun için, bu büyüme konusundaki "İşte, büyüyoruz ama yüzde 8 büyüyoruz ama yüzde 7,5 büyüyoruz ama bunu biz sokakta görmüyoruz... Büyüme böyle bir şey değil, biliyorsunuz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yirmi yıldır aynı.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Büyüme nasıl? Bir önceki yıla göre toplam şu şu şu kalemlerde üretim yapıyoruz, mal ve hizmet üretimi yapıyoruz, bunun reel değerindeki artış, bunun nominal değerindeki artış; bunlar böyle ölçülüyor. Dolayısıyla... Ama gelir dağılımı politikaları, bu ayrı bir konudur; bu da çok önemlidir, bunun da üzerinde durmamız gerekir. Tabii, Garo Bey, benim bir konuşmamdan söz etti ve aldı, onu "sosyalist" diye nitelendirdi. O sosyalist bir konuşma değil. Siz bilirsiniz, bilmeniz gerekir en azından, sosyalizm, bu tür...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Antikapitalist değilsiniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Antikapitalist olduğunu açık söyleyeyim; evet, ama sosyalist değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Antikapitalist değilsiniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Sosyalizm, biliyorsunuz, emeğe dayalı ve emekçilerin nihayetinde diktatörlüğüne dayalı bir sosyal politikadır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sizin tanımınız bu.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Antikapitalist değilsiniz siz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Benim tanımlamam değil bu. Biliyorsunuz, Devlet ve İhtilal'de, yazan adamın, Lenin'in tanımladığı bir sistem "proletarya diktatörlüğü" denilen şey. Oysa benim eleştirim, uluslararası sistemdeki çarpıklığı ve Amerikan kapitalizminin -yani emperyalizm hâline dönüşmüş Amerikan kapitalizminin- yarattığı hegemonyanın kırılması ve bunu da kimler kırıyor? Bunu da Asya kırıyor. Asya içerisinde yükselen ülkelerden biri de Türkiye. Yani 1970'li yılların Türkiyesinin bu meydan okumayı yapması mümkün müydü? Bugün bu meydan okumayı yapıyorsa Türkiye üretim gücündeki artışıyla yapıyor, Türkiye dünyayla ilişkilerini farklılaştırarak yapıyor yani NATO merkezinden, IMF'den ve Dünya Bankasından çizilen dar üçgende hareket eden ya da hareket edemeyen bir Türkiye bunları yapamaz. Bunu belki daha geniş bir yerde tartışmak mümkün olabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Antikapitalist değilsiniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Ama şunu söylemek istiyorum...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, başka bir platformda tartışalım bu konuları. Şu anda kısıtlı bir sürede cevap veriyor Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Kapitalist sistemin içerisinde ortaya çıkan sorunların aşılmasının yolu da demokrasiden, demokratik sosyal hukuk devletinden geçmektedir, sosyal devlet politikalarından geçmektedir; onu biliyoruz. Onun da sorunları yok mu? Onun da sorunları var. Belki farklı bir düzlemde onları tartışabiliriz.

Tabii, yöneltile eleştiriler ve uyarılar içerisinde çok önemli olan konulardan bir tanesi SGK açıklarıyla ilgili, Uğur Bey biraz önce bahsettiği için onları tekrar etmeyeceğim ama şunu söyleyeceğim: 2000’li yılların başında SGK’nin gelirinin gideri karşılama oranı yüzde 60 civarındadır, bugün yüzde 91,5’e gelmiştir; bu, çok önemli bir gelişmedir yani Türkiye’nin sosyal güvenlik sistemi... Biraz önce de tekrar arkadaşlarımızdan birisi -Tamer Bey zannedersen- altını çizdiler bu rakamların. Türkiye sosyal güvenlik sisteminde de çok kapsayıcıdır -Orhan Bey vurguladı- işte, sandıklara bağlı olanların sosyal güvenceleri sandıklara bağlı olanların dışında, Türkiye, nüfusunun tamamını kuşatan bir sosyal güvenlik şemsiyesine sahiptir; bu fevkalade önemlidir. Bunu zaten dost da düşman da ne zaman gördü? Pandemi sürecinde gördü. “Gelişmiş ülke” dediğimiz ülkelerin hastane bahçelerinde, önlerinde insanlar ölüme terk edilmişken, Türkiye o ülkelere sıradan vatandaşlarını -sadece Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduğu için- uçak gönderip aldı ve getirdi, burada tedavi ettirdi; bu, Türkiye açısından çok önemli bir iştir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sorulara cevap verin, sorulara!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Benim öğrencilik yıllarımda Mustafa Kutlu diye ünlü bir hikâyecimiz vardı. Veli Bey, bu sizin de dikkatinizi çekecek, biliyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sorulara cevap verin, hikâyeye gerek yok!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Sorulara dönük bir cevap veriyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – O hikâyede, Mustafa Kutlu, doğuda doğum yapan bir hanımın -Malatya olması lazım, öyle kalmış hatırimda, hikâyede- hastaneye gelmeden yetişemeyip kan içinde öldüğünü yazıyordu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – MHP’ye söyleyin!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Bugünkü Türkiye’de Hakkâri’nin Beytüşşebap’ı, bilmem hangi köyünün hangi dağında veya hangi mezrasında bir hanım doğum yapamazsa Türkiye özel uçak ya da helikopter gönderiyor, onu getirip tedavi ettiriyor, doğum yaptırıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Allah AK PARTİ’den razı olsun (!)

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Bu değişim bizi rahatsız etmemeli.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Allah razı olsun AK PARTİ’den (!)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar gün boyu fikirlerinizi söylediniz, dinleyeceğiz şimdi, rica ediyorum. Karşılıklı konuşma usulümüz yok, rica ediyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Bunun üzerine daha fazla şey söyleyelim ama konuşmamın içerisinde özellikle EYT konusunda Veli Bey, sizin eleştirilerinizi çok değerli buluyorum, onları not ettim. EYT konusunda farklı düşünüyoruz ama çok değerli, uyarıcı

eleştirileri var arkadaşlarımızın. EYT konusunda çok açık söyledim. Bugün, bizim tespit ettiğimiz ya, 1,5 milyon civarında dediğim rakam, bizim haziran ayında aldığımız veri. Bu yıl sonu itibarıyla bu rakam değişir çünkü orada neye bakıyoruz? Prim gün sayısına, prim gün sayısı ile prim güne takılanlar mı gibi bir laf söylendi, doğru değil; öyle bir şey yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Prime takılanlar...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Prime takılanlar olmayacak. Neden olmayacak? Çünkü o günkü yani 8 Eylül 1999 öncesi prim gün sayısı şartını değiştirmiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 5 bin mi olacak?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Değiştirmiyoruz, 5 bin ve 5,400. Onu değiştirmiyoruz, bırak. Bu şeyleri, bu kötü senaryoları kafanızdan silin, öyle bir şey yok. Öncelikle şunu söyleyeyim...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Gelecek sene dolduran, emekli olabilecek mi Sayın Bakan?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, dinleyelim lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Gelecek sene gün sayısını dolduran emekli olabilecek mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Niye bağıryorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Efendim, gelecek sene gün sayısını dolduran emekli olabilecek mi?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Peki, bugün, bu arkadaşlar yani bu senenin sonu itibarıyla emekli olabilecek olanlar, bu düzenlemeyi yaptığımızda emekli olacak da geriye kalan yaklaşık 4 milyon küsur, 5 milyon falan, 5 milyon küsur rakamı yok zaten.

MEHMET BEKAROLĞU (İstanbul) – 4 milyon 800 bin.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Sayılar bizde var. 4 milyon küsur insan ne olacak? Onlarda dediğim gibi 2 şartı kaldırmıyoruz; prim gün sayısı ve yıl sayısı; hanımlar için yirmi, erkekler için yirmi beş yıl şartını yerine getirdikleri zaman onlar da bundan istifade edecekler. Yani yaptığımız düzenleme herkesi kapsayan bir düzenleme, sınır koyan bir düzenleme değil. Zannedersen bu açıklamalarım yeterli olmuştur.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bunu söyleyin ya!

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Yine bir arkadaşımız çok önemli bir soru sordu, soru değil kanaatlerini söyledi. Dedi ki “İŞKUR’un paraları, politika faizi üzerinden değerlendiriliyor, eriyor.” Nereden öğrendiniz, kimden duydunuz bunu? Böyle bilgi... Yani, bunlar, kusura bakmayın, yanlış bilgi bile değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tahminden dolayı...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Ya da tahmin, olsa olsa öyledir falan diyorsunuz. Bizim İŞKUR’un, bütün İşsizlik Sigortası Fonu yönetimi -en azından ben kendi dönemimi biliyorum- piyasada en yüksek faizi veren bankalarda, piyasada en yüksek getiri sağlayan fonlarda değerlendirilmektedir ve bunun için pandemideki o büyük harcamaya rağmen, biraz önce oradan yine bir arkadaşımız söyledi; 120 milyar Türk lirası civarında bir varlığa sahiptir. Oradan en fazla istifade eden de emekçiler olmuştur, iş yerleri kapanmasın diye işletmelere verildiyse o işçiler için verilmiştir o para. Yani zaten işçilerin, işverenlerin de buradan prim ödediğini biliyorsunuz.

Evet, bir arkadaşımız hatırlattı, o önemli bir hatırlatma. GAP'a verilen para... GAP'a verilen para uçmadı. GAP'a verilen GAP'ta yatırıma dönüştü ama bizim açımızdan da uçmadı; biz o parayı takip ediyoruz, o para bizim açımızdan da biraz önce değerlendirdiğimiz fonların ortalamasıyla bizim hesaplarımızda vardır ve alacak olarak durmaktadır. Dolayısıyla, böyle bir negatif algıya lüzum yok çünkü bunlara biz gerekli müdahaleleri yapıyoruz.

Tabii, özel hastanelerle ilgili bir arkadaşımız soru sordu ama onun sorduğu soru işte “Ne kadar para ödendi?” vesaire. Onların cevapları var, bildireceğim size ama ben şunu söyleyeyim: Özel hastanelerle ilgili sıkı bir denetim yapıyoruz, bu denetimi hem elektronik ortam üzerinden hem müfettişler yoluyla çok sıkı bir şekilde gerçekleştiriyoruz çünkü özel hastanelerde ciddi istismarlar var. O istismar olan hastanelerle ilgili de kapatma mücadelemizi veriyoruz, yargıya gidiyorlar, yargıdan dönüyorlar ama oradan geri adım atmayaçağımızı geçen sene de ifade etmişim. Bu sene de yüce Mecliste, bu toplantıda tekrar altını çizelim: Kamunun kaynaklarını, milletin parasını istismar edenlere hiçbir kapıyı açmayacağız, bunun bilinmesini isterim.

Diğer bir konu, tabii, özel hastanelerden bahsedince, ondan da bahsetmem gerekir. Bazı hastaneler bizimle yani SGK'yle özel anlaşmalar yapmayı tercih etmişler. O dönemde, herhâlde bu denensin, bu daha faydalı olabilir diye kabul edilmiş. 23 hastane vardı, onlarla o sözleşmeleri bitirdim çünkü o sözleşmeyi istismar ediyorlardı. Nasıl istismar ediyorlardı? Şöyle istismar ediyorlar: Siz, buranın dışında olsun... Bir kalp hastası gidiyor, diyor ki: “Evet SGK'li hastam var, kalp hastası ama senin kalbin dışında da başka hastalıkların var, onların parasını senin ödemen gerekir.” Ondan sonra da kalp tedavisinin parasını bizden alıyor, diğerlerini vatandaştan alıyor. Bu hastanelerle sözleşmeleri iptal ettim. “Ya bizimle her alanda sözleşme yaparsınız ya da bir anlamda vatandaş istismar edecek bir araç olarak SGK'yle yaptığınız sözleşmeyi kullanamazsınız.” dedim, onlarla da sözleşmelerimizi iptal ettim. Tabii mahkemeye, yargıya gidiyorlar, bu konuda mücadelemiz sürüyor.

Tabii başka bir mevzu var, geçen sene de burada bahsetmişim, onu bir arkadaşımız hatırlattı, 2 defa hatırlattı. Nedir o? Yolsuzluk. Devletin neresinde -bizim sorumlu olduğumuz alanlar için diyorum- bir yolsuzluk iddiası vesaire varsa onu soruşturuyoruz ve onu takip ediyoruz. SGK'yle ilgili böyle bir iddia vardı, biliyorsunuz. Bu sadece bir iddia değil, bizim müfettişlerimizin de bize yansıttığı, getirdiği günlerden itibaren işin başına bu konularda çok titiz olduğunu bildiğim, aynı zamanda hukuk okumuş, müfettişler biliyorsunuz sadece teftiş konusunda uzmanlaşmışlardır, o önemlidir ama bir de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Buraya da bir müfettiş gönderin Sayın Bakan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım, bitiremeyiz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Ona cevap vereceğim Garo Bey.

Bir hukukçu arkadaşımızı görevlendirdim. O arkadaşımız didik didik etti ve oradaki bütün yolsuzluk hadisesine bulaşmış adamların tamamıyla ilgili savcılığa suç duyurusunda bulundu.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Rakam var mı Sayın Bakan?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Savcılıkta şu anda onun devamı olan başka bir soruşturma devam ediyor, onun devamı olan bir soruşturma devam ediyor. Oradaki rakam 1 milyar civarında bir rakam. Onun sorumluları yargıya hesap verecekler, bazı sorumlu görevlileri de ben işten attım, görevlerine son verdim.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – İsimleri var mıdır?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – İsimlerini vermiyorum çünkü yargıya intikal ettirdim onları, işten de attım, onların işlerine de son verdim. Yalnız burada bir haksızlık yapılıyor, o soruyu soran arkadaşımız bugün de o haksızlığı yaptı: Süleyman Bey’in adını andı. Süleyman Bey’le ilgili o soruşturma dosyasında hiçbir şey yok. Süleyman Bey’in akrabası olduğu iddia edilen hiçbirisi de yok o soruşturma dosyasında. Bunu da buradan düzeltmek isterim. Dolayısıyla bu tür iddialar bir politikacıya yakışmayacak en önemli... Bir politikacıya yakışmayacak en önemli şey, elinde bilgi olmadan birisini suçlaması. Yani “çamur at izi kalır mantığı”yla bunlar yapılamaz.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Sayın Bakan, açıklama yapın o zaman. Bunu ben söylemiyorum ki gazeteler yazıyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – İşte bu dedikodular...

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Siz açıklama yaptınız mı ya da soru önergemize cevap vermiyorsunuz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Ben açıklama yaptım, şimdi yapıyorum. Türkiye kamuoyu biliyor.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Şimdi cevap veriyorsunuz. Siyasetçi değil buradaki konu.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Ben dosyayı bütünüyle savcıya ilettim. Dedığınız o iddia, siz “iddia” diyorsunuz, bu iddialar nereden çıkıyor bilmiyorum.

BURHANETTİN BULUT (Adana) – Her şey ispatlı olunca doğal olarak böyle şeyler söyleniyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Ama bu iddiaların gerçekliği yok, bu tür suçlamaların da iftira düzeyinde kaldığını, soruşturmayı bilen birisi olarak, soruşturmanın kapsamını bilen birisi olarak, bir yılda bunun üzerinde etraflıca çalıştığımızı... Arkadaşlarımız çalışıp bütün şeyleri bana getirdiler, dolayısıyla suçluları attım ve savcılığa verdim, dosyanın arkası gelecek, o kapsamda başka nerelere ulaşırsa, kime ulaşırsa, oradan da kimsenin tereddüdü olmasın.

Tabii asgari ücretle ilgili... Asgari ücreti, evet, 2 defa artırdık, tarihsel bir artış yaptık, ilk defa yüzde 50 artı oranında artış yaptık aralıkta ama enflasyon onu etkisiz hâle getirince tekrar müdahale yaptık, aralıkta yeniden bir müdahale yapacağız. Buradaki problem şu: Asgari ücretin -onu başta konuşmamda vurgulamaya çalıştım- bir hiperenflasyonu yaratacak daha doğrusu meydana getirecek bir sarmal yaratmaması. Onun da şartları var, iktisadi şartları var; onlara dikkat ederek bir çalışma yapıyoruz.

Yine, bir arkadaşımız şey dedi: “Bu EYT’yle ilgili düzenlemeyi yaparken niye şunlarla görüştünüz?” Herkesle görüştüm; ben EYT’yle ilgili yeni çalışmıyorum, Bakan olmadan önce çalıştım. Söz konusu -bir federasyondan bahsettiler, tam adımı şimdi bilmiyorum- o federasyonun başkanı ve yönetim kurullarıyla görüştüm; diğer dernekleri olduğunu iddia eden adamlar beni aradılar, onlarla görüştüm; herkesle görüştüm. Şimdi kiminle görüşüyorsunuz? Şimdi odalarla görüşüyorsunuz çünkü bu çalışanların önemli bir kısmı sadece işçiler değil; BAĞ-KUR’lular var, memurlar var, bu EYT’nin içinde herkes var. Onların önemli bir kısmı SSK yani 4/A’lı işçiler olduğu için, işçilerin de kıdem tazminatını verenler odalar, işverenler olduğu için şu anda odalarla vesaireyle de görüşüyorum. Sadece odalarla değil; onların örgütleri de var, örgütleriyle de görüşüyorum, onların da talepleri var, bazı önerileri var, onları dikkatle dinlemek mecburiyetindeyiz. Herkesin taleplerini dikkate alarak bir değerlendirme yapma mecburiyetimiz var, onun için bu konularda hassasiyet gösteriyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlar; Büyük Millet Meclisinde çalışan personelin, özellikle -biliyorsunuz, ben de bir önceki dönem milletvekiliydim- danışman arkadaşlarımızın sosyal güvenliğinin olmaması, sadece sağlık sigortalarının olması, bu Büyük Millet Meclisine yakışan

bir tavır değildir. Dolayısıyla, ben zaten girdiğimde de o arkadaşlarla konuştum, onlara açıkladım. Önümüzdeki günlerde onların statülerinde bir değişiklik yaparak -Büyük Millet Meclisinde Sayın Başkana da buradan söylüyorum- onların kıdem tazminatı hakkını kazanacak şekilde bir düzenleme yapılması Büyük Millet Meclisimize yakışır; sosyal devletin merkezinde olan, kalbinde olan Mecliste de onun uygulamasının çalışan arkadaşlarımızı etkileyecek bir şekilde düzenlenmesi gerekir.

Garo Bey, sık sık bizim Nureddin Bey'den, Nureddin Nebati'den bahsetti. Tabii, dün burada Nureddin Bey'in kendi politikalarını savunan konuşmaları etraflıca ve kapsamlıca yaptığını düşünerek ben oraya girmeyeceğim. Benim yaklaşımım sosyal politika yaklaşımıdır ve sosyal politikanın özellikle enflasyonist ortamlarda kalkınmanın ortaya çıkardığı sorunlar karşısında çok etkileyici düzenleme mekanizmaları vardır. İşte, biraz önce bahsettiğim sağlık sigortası, emeklilik hakları vesaire bunların bir aracıdır. Sanırım Kani Bey bahsetti; bizim iş mevzuatımızın, özellikle çalışma hukukumuzun kapsamında yer alan İş Kanunu, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu, bütün mevzuatımız bugün yaşadığımız çalışma ilişkilerindeki değişmeyi kuşatacak durumda değildir. Bunun arkasındaki anayasal düzenlemeler 12 Eylülün getirdiği düzenlemelerdir ve 12 Eylülün yaptığı yasalardır. Onun için, ben Türkiye Büyük Millet Meclisinin önünde hem yeni bir anayasa yaparak Türkiye'nin demokratikleşmesinin önündeki sorunları aşma konusunda hem de çalışma hayatının bu sorunlarının aşılması konusunda önemli bir fırsat olduğunu düşünüyorum. Bu bakımdan, ben Türkiye'nin demokratikleşmesi, gelişmesi, kalkınması sorunlarının sosyal politikayla toplumsal entegrasyonu güçlendirecek bir etki kazanacağını düşünerek bu sosyal politikalar da özellikle asgari ücret, toplu sözleşme, demokratik hak mücadeleleri...

Yine, oradan bir arkadaşımız şey söyledi: "Hangi sendikalarla görüşüyorsunuz?" Bütün sendikalarla görüşüyorum; iktidar yanlısı, iktidar karşıtı falan... Ben farklı sendikalardan gelen arkadaşlarımıza -Kani Bey bunu biliyordur belki- şunu söyledim: Sizlerle dünya görüşlerimiz farklı ama bir işçinin, bir emekçinin sorununu bana getirdiğiniz zaman o benim görev alanımdadır, onu takip ederim ve takip ettim. Şimdi, birkaç fabrikayla ilgili notlar aldım; onlarla ilgili, özellikle bu tekstil sanayisinde olanlarla ilgili, onların işçilere karşı hukuksuz bir şekilde yaptıkları düzenlemelerle ilgili hemen hukuki müesseseleri, müeyyideleri uygulayacağımı belirtmek isterim.

Tabii, değerli arkadaşlar, bu kısa zaman içerisinde birçok...

KANİ BEKO (İzmir) – Sendika barajları konusunda ne düşünüyorsunuz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ VEDAT BİLGİN – Özellikle iş yeri-işletme ayrımının çok yanlış olduğunu düşünüyorum. İş kolu barajı belki bir istikrar kazandırıcı, mevcut örgütlenmiş sendikalar için önemlidir ama bu iş yeri ve işletme sözleşmesi ayrımının yanlış olduğunu düşünüyorum ve bu konuda hukukçu arkadaşlarımızla bizim iş mevzuatımızı yeniden ele alan kapsamlı bir çalışma yapıyoruz. O çalışmayı tamamladığımız zaman da inşallah... Çok kolay olan bir çalışma değil ama biz de bayağı bir mesafe aldık.

Unutmadan bir şey söyleyeyim, tabii arkadaşlarımızın talepleri vardı özellikle bu SUT fiyatlarıyla ilgili. SUT fiyatları yüzde bazında hep artırıldı bugüne kadar. Bazı eleştiriler vardı ama onların bir kısmı benim değil, benim konum değil; ben düzenleme yapamam onlarda, Sağlık Bakanlığının izin vermesi lazım, düzenleme yapması lazım ama SUT fiyatlarında biz ana ögeyiz çünkü hizmet satın alıcısıyız. SUT fiyatlarında şimdi işlem bazında fiyat belirlemesi yapıyoruz. Bu konuda da bir Bilim Kurulu oluşturduk. Ne bileyim, bir apandisit ameliyatı, diyelim ki 18 lira, yüzde 100 artırsanız ne olacak? Değil mi? Oysa bu ameliyatları, yapılan işlemleri ve kullanılan malzemeleri tek tek değerlendirmek ve onların fiyatlarını tek tek belirlemek gerekir; bu uzun bir çalışma, bir yıl önce başlattım. Arkadaşlarımızla, Komisyon Başkanı arkadaşımızla geçen hafta görüştüm, bitmek üzere, inşallah, bu aralık ayı içerisinde

yeni SUT fiyatlarının belirlenmesini bu reel tabloya göre yapacağız yani –yüzde- götürü bazlı bir artış yapmayacağız. O da sağlık sistemindeki ödemeleri hakkaniyetli hâle getirecek. Yani üniversitede bir hoca çalışıyor ama gidiyor, işte, bilmem özel bir hastanede adam daha spesifik bir şey yapıyor, daha yüksek, işte, ölçülemeyecek oranda bir fiyatla yapıyor onu; bu çok ciddi bir sorun.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Bakanım, süreniz bitmek üzeredir. Geriye kalan sorulara yazılı cevap verebilirsiniz...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Kısaca şunu söylemek isterim: Bugün burada bahsetme fırsatı bulamadım, geçici işçiler sorunu var, geçici işçiler sorunu önümüzde, çözeceğiz, muhtelif işletmelerde geçici işçiler sorunu var, onu çözeceğiz. Önümüzde asgari ücretle ilgili bu dediğim veri tablosunu dikkate alan ve bundaki eğilimleri de gözetten bir asgari ücret belirleyeceğiz. Ama her şeyden önce Türkiye'nin büyümesinin emekçiler tarafından, çalışanlar tarafından paylaşıldığı bir gelir düzenlemesinin, gelir dağılımının da sosyal politikanın daha da etkin hâlde kullanılarak mümkün olacağına inanıyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI VEDAT BİLGİN – Sabrınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Değerli milletvekilleri, böylece gündemimizdeki kurumların bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Yalnız, Sayın Bakanımızdan bir ricam olacak: Bir hafta, on gün içinde yazılı cevaplar Komisyonuza gelirse biz de ilgili arkadaşlarımıza iletiriz cevapları. Genel Kurula başlamadan önce, bütçe Genel Kurula inmeden önce yazılı cevapları arkadaşlarımıza iletebilirsek çok memnun oluruz. O konuda bürokrat arkadaşlarımızın hassasiyetini, sizin, tabii, koordinasyonunuzda bekliyoruz.

Değerli arkadaşlar, şimdi oylamalara geçiyoruz, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesini okutuyorum.

(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2023 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 2 adet önerge vardır.

1'inci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

YIL: 2023

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN
9	105.23	01	05.02	300.000.000.000TL

Rıdvan Turan

Dirayet Dilan Taşdemir

Garo Paylan

Mersin

Ağrı

Diyarbakır

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Garo Bey, izah edeceksiniz galiba.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir saniye lütfen.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sizin pankartlardan bazen mikrofonları göremiyorum ama doğru mikrofon galiba.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; milyonlarca emekli hayatta kalma mücadelesi veriyor ve milyonlarca emekli 3.500 TL emekli maaşına mahkûm. Emeklilerimize nefes aldirmamız gerekiyor, maalesef bütçede bu anlamda bir kaynak göremedik. Emeklilerimize destek olmak için ve bir nebze olsun nefes aldirmek için en düşük emekli maaşının 8 bin TL olmasını öneriyoruz Sayın Bakan. Eminim buna destek vereceksiniz ve bu çerçevede yaklaşık 300 milyar TL bir maliyeti olacağını düşünüyoruz. Ciddi bir maliyet gibi gözüküyor ama...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yalnız Sayın Bakanın oy hakkı yok, bence milletvekillerine hitaben konuşursanız daha isabetli olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakandan rıza gelirse ben eminim milletvekili arkadaşlarımız da destek verirler, sonuçta para orada.

Sayın Başkan, bu anlamda 300 milyar TL'nin büyük bir para olduğunu düşünebilirler ama kur garantili mevduat üzerinden zenginlere gelecek yıl en az 600 milyar TL aktarılacak.

Sayın Bakan, milyonlarca emeklimize destek olmak için bu önergeye yani en düşük emekli maaşının 8 bin TL olma önerisine bütün vekil arkadaşlarımızın destek olmasını bekliyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

YIL: 2023

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN
9	105.23	01	05.02	100.000.000.000TL

Durmuş Yılmaz

Ankara

Muhammet Naci Cinisli

Erzurum

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İzah edeceksiniz galiba Durmuş Bey?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yönetim bu konuda çalışıyor, kamuoyuna da bir bildirimde bulundu. 2023 yılında 15 Marttan itibaren EYT'lilerin emeklilik hakları kendilerine verilecek. Dolayısıyla, bu çalışma devam ediyor ama çalışmaların veri setinin ne olduğunu bilmiyoruz. Dolayısıyla, bizim verdiğimiz bu önerge, sabah Bakan Bey'in verdiği süre kısıtı kaldırılır da herkes olursa toplam emekli 1,5 milyon kişiyi aylık 7 bin TL emekli maaşı üzerinden on iki ayla çarptığımızda 120 milyar TL ediyor, dolayısıyla, şu anda bütçede bu konuyla ilgili bir ödenek yok. Aralık ayında böyle bir

teklif gelecek, dolayısıyla teklif geldiğinde bizi tekrar toplayıp buraya bir ödenek mi konulacak? Genel Kurulda da ödenek artırıcı önerge verilemediği için nasıl olacak bilmiyoruz. Dolayısıyla, biz, Hükümete yardım olsun diye böyle bir önerge verdik, kabulünü arz ederiz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2023 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Mesleki Yeterlilik Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2023 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kesin hesabını okutuyorum:

(Mesleki Yeterlilik Kurumunun 2021 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Böylece, gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Sayın Bakanımıza, Bakan yardımcılarımıza, milletvekillerimize, bürokratlara ve bütün katılımcılara katkıları için çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 15 Kasım 2022 Salı günü saat 10.00’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.29

